

Republika Srbija
REPUBLIČKA KOMISIJA ZA
ZAŠTITU PRAVA U POSTUPCIMA
JAVNIH NABAVKI

BILTEN PRAVNE PRAKSE

REPUBLIČKE KOMISIJE
ZA ZAŠTITU PRAVA U POSTUPCIMA
JAVNIH NABAVKI — Br. 8-9/2018

BILTEN PRAVNE PRAKSE
Br. 8-9/2018

**Bilten pravne prakse Republičke komisije za zaštitu prava
u postupcima javnih nabavki
Br. 8-9/2018**

Izdavač:

Republička komisija za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki
Nemanjina 22-26, 11000 Beograd
www.kjn.gov.rs
<http://www.kjn.gov.rs/kontakt.html>
Telefon: 011/2060-902
Faks: 011/2060-918, 2060-946

Za izdavača:

Hana Hukić, predsednik Republičke komisije

Urednički kolegijum:

Vesna Gojković Milin, zamenik predsednika Republičke komisije
Svetlana Ražić, član Republičke komisije
Jasmina Milenković, član Republičke komisije
Jelena Stojanović, član Republičke komisije
Vesna Stanković, član Republičke komisije
Željko Grošeta, član Republičke komisije
Slaviša T. Milošević, član Republičke komisije

Saradnici:

Jasmina Stojić, načelnik Odeljenja za stručne poslove zaštite prava u postupcima javnih nabavki
Maja Govedarica, rukovodilac Grupe za poslove vođenja prekršajnog postupka

Dizajn i priprema za štampu:

comma | communications design

Štampa:

Beoprint d.o.o.

ISSN 2620-1445

Tiraž: 300 primeraka

Besplatan primerak

Štampanje ove knjige podržala je Misija OEBS-a u Srbiji.
Stavovi izraženi u ovoj publikaciji pripadaju isključivo
autorima i ne odražavaju nužno i stavove OEBS-a.

Republika Srbija
REPUBLIČKA KOMISIJA
ZA ZAŠTITU PRAVA U POSTUPCIMA
JAVNIH NABAVKI

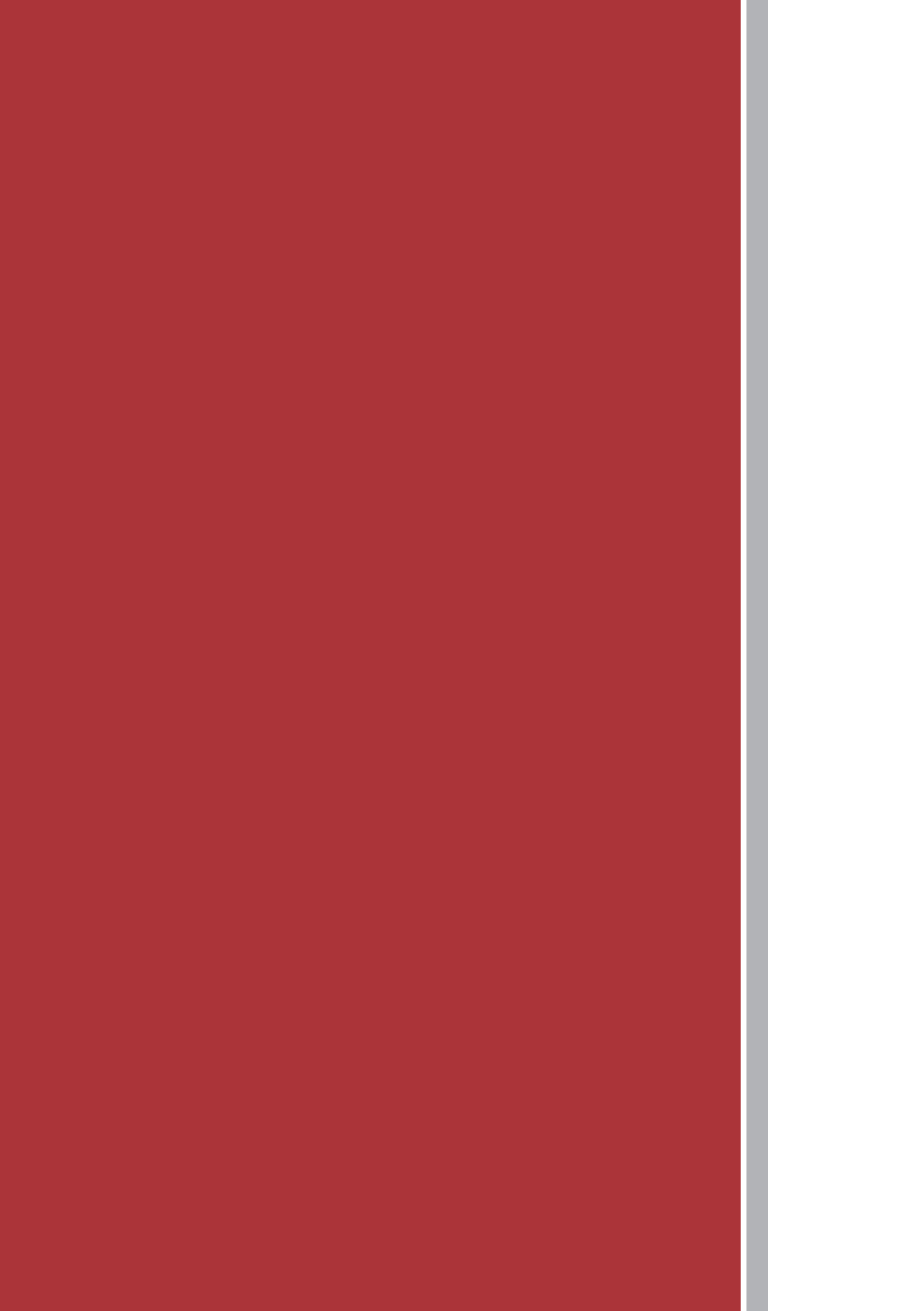
BILTEN PRAVNE PRAKSE BR. 8-9/2018

Beograd 2018.

Sadržaj

NAJČEŠĆI SLUČAJEVI NEUSPEŠNOG OSPORAVANJA RADNJI NARUČILACA U POSTUPCIMA JAVNIH NABAVKI KROZ PRIMERE IZ PRAKSE REPUBLIČKE KOMISIJE ZA ZAŠTITU PRAVA U POSTUPCIMA JAVNIH NABAVKI.....	7
1. KOMUNIKACIJA U POSTUPKU JAVNE NABAVKE.....	13
2. NEOSNOVANA OSPORAVANJA RADNJI NARUČIOCA U VEZI SA TEHNIČKIM SPECIFIKACIJAMA.....	45
3. DODATNI USLOVI ZA UČEŠĆE U POSTUPKU JAVNE NABAVKE.....	81
4. NEDOSTACI KOJI NISU OD UTICAJA NA UTVRĐIVANJE SADRŽINE PONUDA.....	123
5. RAZLOZI ZA OBUSTAVU POSTUPKA JAVNE NABAVKE UTVRĐENI ČLANOM 109. STAV 2. ZAKONA O JAVNIM NABAVKAMA.....	151

NAJČEŠĆI SLUČAJEVI NEUSPEŠNOG OSPORA VANJA RADNJI NARUČILACA U POSTUPCIMA JAVNIH NABAVKI KROZ PRIMERE IZ PRAKSE REPUBLIČKE KOMISIJE ZA ZAŠTITU PRAVA U POSTUPCIMA JAVNIH NABAVKI

Način na koji su u ovom izdanju Biltena Republičke komisije za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki (u daljem tekstu: Republička komisija) predstavljeni stavovi Republičke komisije iz odluka koje je ovaj organ doneo postupajući u postupcima zaštite prava na osnovu podnetih zahteva za zaštitu prava, a kojima je utvrđeno da su podnosioci zahteva neosnovano ukazali na radnje naručilaca prilikom sprovođenja postupaka javnih nabavki koje su smatrali povredom odredbi Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik RS „broj 124/2012, 14/2015 i 68/2015; u daljem tekstu: ZJN), je nastavak aktivnosti Republičke komisije koja je započela izdavanjem Biltena pravne prakse broj 6-7/2017 u kome su bile predočene najčešće nepravilnosti u radnjama naručilaca koje su za posledicu imale poništenje postupaka javnih nabavki.

Zakonito, ali efikasno i ekonomično upravljanje postupkom javne nabavke, ne može se posmatrati bez uvida u postupke zaštite prava koji su u vezi sa samim postupcima javnih nabavki koji su osporavani, tako da u meri u kojoj su u prethodnom Biltenu izneti primeri iz odluka Republičke komisije sa željom da se naručiocima pomogne da radi efikasnijeg i ekonomičnijeg upravljanja postupkom javne nabavke ne ponavljaju greške koje predstavljaju pokazatelje loše prakse u primeni ZJN, a sve kako bi se pravovremeno reagovalo kroz stavove koji su izneti u okviru donetih odluka, namera je da se ovim izdanjem drugoj strani koja učestvuje u postupku javne nabavke, zainteresovanim licima i ponuđačima, takođe ukaže na postupke zaštite prava u kojima se u sličnim situacijama navodi zahteva ocenjuju kao neosnovani, te se osim prolongiranja postupka javne nabavke, ne postiže

cilj radi kojeg je zahtev za zaštitu prava kao sredstvo pravne zaštite ustanovljen odredbama ZJN.

Postupak javne nabavke po svojoj je prirodi poseban po tome što kako sa strane naručioca zahteva zakonit i posvećen menadžment, tako isto zahteva i proaktivan odnos zainteresovanih lica kroz komunikaciju sa naručiocem u skladu sa odredbama ZJN, a koja će im omogućiti da ponudu pripreme u skladu sa zahtevima definisanim u konkursnoj dokumentaciji koju naručilac posebno priprema za svaki postupak javne nabavke koji sprovodi. Međutim, odnos proaktivnosti i valjana i zakonita komunikacija u postupku javne nabavke preduslov su za ova lica da svoja prava zaštite koristeći propisan inicijalni akt za pokretanje postupka zaštite prava u skladu sa ZJN, na način i u svrhu zbog koje je pravo na podnošenje zahteva za zaštitu prava i priznato i postupak zaštite prava odredbama ZJN regulisan. Ovaj postupak nije i ne bi trebalo da bude sam sebi svrha, što je primedba koja se duži niz godina ponavlja kroz utisak stvoren u praksi o tome da su pojedini zahtevi za zaštitu prava kao i žalbe na zaključke naručilaca, podneti samo radi opstruiranja postupka javne nabavke na koji se podneti zahtevi za zaštitu prava odnose.

Tehničke specifikacije, koje predstavljaju odraz objektivne potrebe naručioca koju predmet ugovora o javnoj nabavci treba da zadovolji, kao obavezni sastavni deo konkursne dokumentacije jesu suština svake javne nabavke i iz tih razloga su istovremeno i predmet najčešćih sumnji u povredu načela obezbeđivanja konkurencije i načela jednakosti ponuđača propisanih u članu 10. i članu 12. ZJN. Iako su u značajnom broju postupaka zaštite prava povrede odredbi ZJN utvrđene u situacijama u kojima se ukazivalo na nezakonito postupanje naručioca prilikom određivanja tehničkih specifikacija predmeta javne nabavke, u ne manje značajnom broju se pojavljuju i zahtevi za zaštitu prava u kojima je ukazivanje na nezakonito postupanje neosnovano. Ovo proizilazi iz toga što iako je postupanje podnosioca zahteva za zaštitu prava posledica, sa stanovišta poslovnih politika zainteresovanih lica, opravdane želje da prilagode zahteve naručioca svojim proizvodima ili onim proizvodima iz sopstvenog asortimana na kojima mogu da ostvare najbolju zaradu i ma koliko ti poslovni interesi bili opravdani, nije svaka sugestija ponuđača obavezujuća za naručioca koji dobro

razmotri, isplanira i obrazloži potrebe na koje svojim osobinama ili performansama treba da odgovori opisani predmet javne nabavke.

Efektivna i efikasna upotreba javnih sredstava u skladu sa pozitivnim propisima jedan je od prioriteta Republike Srbije u procesu usklađivanja normativne prakse sa pravnim tekovinama Evropske unije, ali je i polje delovanja više različitih institucija, kako na nivou Republike Srbije, tako i na nižim nivoima vlasti. Među ovim institucijama su i neka od nezavisnih regulatornih tela koja u okviru svojih nadležnosti prate upotrebu i trošenje javnih sredstava od strane budžetskih korisnika i ostalih korisnika javnih sredstava.

Poseban interes stručne i opšte javnosti za postupke javnih nabavki i efikasnost postupaka zaštite prava, koju je uočila i istakla u svojim izveštajima i Evropska komisija kroz pozitivnu ocenu o radu Republičke komisije, očigledan su povod i za podnošenje zahteva za zaštitu prava protiv odluka kojima se postupak javne nabavke okončava obustavljanjem u skladu sa članom 109. stav 2. ZJN. Podnosioci zahteva za zaštitu prava koji ovo pravno sredstvo koriste u takvim situacijama treba da obrate pažnju na osnov zbog koga naručilac obustavlja postupak javne nabavke, te neminovni ishod postupka javne nabavke u situaciji kada opredeljena sredstva više nisu na raspolaganju naručiocu ili je potreba za predmetom javne nabavke prestala iz drugih razloga koje naručilac obrazloži u odluci u skladu sa članom 109. stav 2 ZJN. U okolnostima obustave i na strani samog naručioca ostaju nezadovoljene određene potrebe zbog koji je nabavku raspisao, a ocena načina planiranja, načina poslovanja, celishodnosti i odgovornosti za postupanje pojedinih učesnika u postupcima javnih nabavki kod naručilaca, nisu isključivo u nadležnosti Republičke komisije, što je od uticaja i na ishod postupaka zaštite prava u konkretnim slučajevima.

Aktivnosti Republičke komisije su uslovljene nadležnostima i ovlašćenjima ovog organa ustanovljenim odredbama ZJN i to u svakom postupku zaštite prava koji se vodi pred ovim organom, a isto se odnosi i na obavezu Republičke komisije da svaku svoju odluku detaljno obrazloži. Postupajući u okviru svoje nadležnosti, Republička komisija kroz kontinuirano praćenje velikog broja postupaka u kojima odlučuje prepoznaje kako specifične nepravilnosti koje se učestalo ponavljaju u većem broju postupaka javnih

nabavki različitih naručilaca, tako i slučajeve neuspešnog osporavanja radnji naručilaca u postupcima javnih nabavki, koji takođe, na određeni način, predstavljaju pokazatelje loše prakse u primeni ZJN.

S obzirom na povećane iznose obaveznih taksi za podnošenje zahteva za zaštitu prava, za većinu zainteresovanih lica u Republici Srbiji, koja su uglavnom svrstana u mala i srednja preduzeća, osnovano može da se pretpostavi da odbijanje ili odbacivanje zahteva predstavlja i gubitak značajnih novčanih sredstava. Upravo zbog toga konkretni primeri iz obrazloženja odluka Republičke komisije u ovom Biltenu navedeni su sa željom da se pravovremeno reaguje kroz stavove koji su izneti u okviru donetih odluka, sa krajnjim ciljem da se na taj način, u što je moguće većoj meri, smanji učestalost njihovog pojavljivanja i podnosioci zahteva za zaštitu prava oslobode nepotrebnih troškova, a postupci javnih nabavki dobiju na efikasnosti.

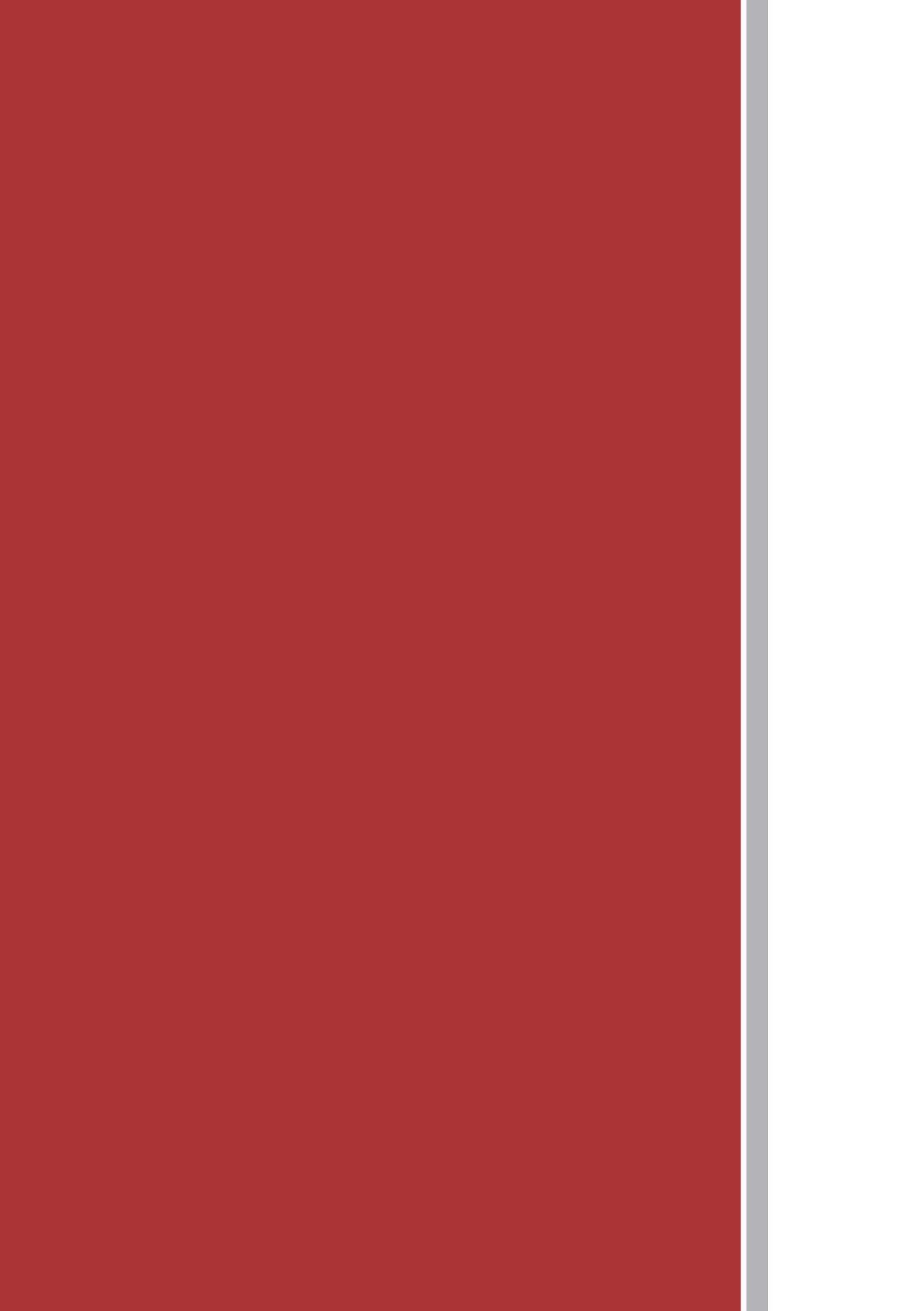
Reč je o odlukama u kojima se Republička komisija bavila navodima pojedinačnih zahteva za zaštitu prava koji predstavljaju ukazivanje na nepravilnosti u vezi sa komunikacijom u postupcima javnih nabavki, tehničkim specifikacijama, dodatnim uslovima za učešće u postupcima javnih nabavki, nedostacima u ponudama koji nisu od uticaja na utvrđivanje sadržine ponuda, kao i o nekim situacijama u kojima su postupci javnih nabavki obustavljani, koje su kao i sve odluke ovog organa objavljene na internet stranici Republičke komisije i na Portalu javnih nabavki, ali su u ovom izdanju sistematizovane na navedeni način. Ovaj Bilten je takođe i rezultat permanentne i uspešne saradnje Republičke komisije sa inicijativom SIGMA koja je kroz preporuke za rad Republičke komisije zajedno sa predsednikom i članovima ovog organa prepoznala potrebu da se uspostavi aktivan, ali nadležnostima ovog organa primeren odnos i sa naručiocima i sa zainteresovanim licima i ponuđačima.

S obzirom na položaj Republičke komisije kao nezavisnog i samostalnog organa Republike Srbije koji obezbeđuje zaštitu u postupcima javnih nabavki, format Biltena deo je aktivnosti koje predstavljaju pravu meru i pravi način za edukaciju naručilaca kao onih koji sprovode postupke javnih nabavki i odlučuju u prvom stepenu o podnetim zahtevima za zaštitu prava, te edukaciju zainteresovanih lica i ponuđača čija prava na zaštitu se

ostvaruju i pred Republičkom komisijom kao drugostepenim organom u postupku zaštite prava.

Zahvaljujući Misiji OEBS-a u Republici Srbiji i Programu za razvoj UN (UNDP) u okviru projekta „Ubrzavanje mehanizama odgovornosti u javnim finansijama“ čiji je korisnik Republička komisija, ovaj Bilten će biti dostupan i na engleskom jeziku. U trenutku kada je izvesno da će u doglednoj budućnosti u Republici Srbiji biti donet novi Zakon o javnim nabavkama, primeri koji su u ovom i u prethodnom Biltenu izdvojeni usklađeni su sa institutima koje će novi Zakon o javnim nabavkama doneti ili detaljnije razraditi nego postojeća zakonska rešenja u skladu sa Direktivama EU iz oblasti javnih nabavki, a koji su u određenoj meri i na određeni način već prepoznati u praksi Republičke komisije.

Beograd, oktobar 2018. godine

1. KOMUNIKACIJA U POSTUPKU JAVNE NABAVKE

Značaj komunikacije u postupku javne nabavke podjednako je bitan kako u fazi pripreme ponuda tako i u fazi stručne ocene ponuda. Članom 20. stav 1. ZJN je propisan način komunikacije u postupku javne nabavke i u vezi sa poslovima javnih nabavki, tj. propisano je da se ista odvija pisanim putem, odnosno putem pošte, elektronske pošte ili faksom, kao i objavljivanjem od strane naručioca na Portalu javnih nabavki. Kao tema koja je od relativno većeg značaja s obzirom na različite pristupe u korišćenju ove vrste komunikacije, u praksi se izdvojila komunikacija putem elektronske pošte, jer u praksi dolazi do određenih problema, naročito kada izostane potvrda prijema određenih dokumenata od strane naručioca.

U postupcima zaštite prava, Republička komisija je u određenom broju situacija razmatrala pitanja u vezi sa komunikacijom zainteresovanih lica i ponuđača sa naručiocima. Kroz odlučivanja o podnetim zahtevima za zaštitu prava čija sadržina se uglavnom odnosila neposredno ili posredno na način ili sredstvo komunikacije, uočeno je postojanje sličnih grešaka u postupanju. Ti problemi delimično nastaju i zbog ponašanja samih ponuđača, te pogrešnog tumačenja i primene odredbi zakona kojima su zainteresovnim licima omogućeni neophodni mehanizmi za zahtevanje dodatnih pojašnjenja odredbi konkursne dokumentacije i ukazivanje na eventualne nepravilnosti u njima, a koji su u neposrednoj vezi sa ostvarivanjem prava na zaštitu u postupcima javnih nabavki na osnovu odredbi ZJN. Posledice tih grešaka i pogrešnog tumačenja odredbi mogu dovesti do odbacivanja zahteva za zaštitu prava iz procesnih razloga.

Primena odredbi člana 63. ZJN omogućava zainteresovanim licima da zahtevaju dodatna pojašnjenja i postavljaju pitanja u vezi sa sadržinom konkursne dokumentacije. Takođe, predviđena je i mogućnost ukazivanja na postojanje eventualnih nedostataka i nepravilnosti uočenih u konkursnoj dokumentaciji, te mogućnost izmene i dopune konkursne dokumentacije. U izvesnom broju podnetih zahteva u vezi sa primenom navedenog

člana, uočeno je da podnosioci zahteva pogrešno zaključuju da su naručiocu u obavezi da izmene sadržinu konkursne dokumentacije uvek kada im se ukaže da ista ima određene nepravilnosti ili nedostatke. Pored navedenog, uočeno je da podnosioci zahteva smatraju i da naručiocu nedosledno postupaju ukoliko odgovore na postavljena pitanja objavljuju van radnog vremena koje se u konkursnoj dokumentaciji vrlo često određuje kao radno vreme predviđeno za komunikaciju između zainteresovanih lica i naručilaca. U pojedinim slučajevima, greške u vezi primene člana 63. ZJN nastaju i kao posledica pogrešnog tumačenja odredbi člana 149. st. 3 i 4. ZJN. Naime, u najvećem broju slučajeva blagovremenost podnetih zahteva kojima se osporava sadržina poziva i konkursne dokumentacije se ceni na osnovu člana 149. stav 3. ZJN. Međutim, postoje i situacije kada podnosioci zahteva osporavaju radnje naručioca koje su preduzete nakon isteka roka iz člana 149. stav 3. ZJN (radnje koje naručilac preduzme između sedmog, odnosno trećeg dana kada je reč o postupku javne nabavke male vrednosti i poslednjeg dana roka za podnošenje ponuda), odnosno kada naručilac u tom roku odgovori na postavljena pitanja i objavi pojašnjenja konkursne dokumentacije, a istima ne izvrši izmenu konkursne dokumentacije. Prema mišljenju određenih podnosilaca zahteva, samim tim što je naručilac odgovorio na postavljena pitanja u roku između sedmog (ili trećeg dana kod postupka javne nabavke male vrednosti) i poslednjeg dana isteka roka, oni imaju mogućnost da podnesu zahtev za zaštitu prava u skladu sa članom 149. stav. 4 ZJN. Zbog navedenog pogrešnog shvatanja veliki broj podnetih zahteva u kojima su se podnosioci pozivali na primenu člana 149. stav 4. ZJN bili su odbačeni jer u konkretnom slučaju nisu bili ispunjeni uslovi za njegovu primenu.

S obzirom da u praksi ima dosta nedoumica u vezi sa pravilnom primenom odredbi člana 63. i 149. st. 3 i 4. ZJN, kroz odabrane odluke Republička komisija želi da ukaže na najčešće greške podnosilaca zahteva prilikom primene istih.

Iako je komunikacija između zainteresovanih lica i naručilaca bitna prilikom pripremanja ponude, ista je veoma važna i prilikom stručne ocene ponuda, naročito u onim situacijama kada je neophodno nešto dodatno pojasniti u dostavljenoj ponudi. Primena člana 93. ZJN je veoma zastupljena u fazi stručne ocene ponuda i značajna za utvrđivanje stvarnog činje-

ničnog stanja. U vezi sa primenom navedenog člana, greške prave podjednako i naručioc i ponuđači. Brojne su odluke Republičke komisije čija se sadržina upravo odnosi na primenu navedenog člana zakona. Greške podnosioca zahteva u vezi sa primenom člana 93. ZJN najčešće se odnose na nepostupanje u skladu sa traženim pojašnjenjima ponude koje je naručilac zahtevao. Takođe, u određenom broju slučajeva, podnosioci zahteva u podnetim zahtevima za zaštitu prava insistiraju na obaveznoj primeni (a ne samo mogućnosti primene) člana 93. ZJN, te u istim neosnovano osporavaju ukoliko naručilac tako ne postupa.

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-234/2017 od 17.05.2017. godine:**

„...Polazeći od sadržine predmetnog zahteva za zaštitu prava, Republička komisija je utvrdila da se može zaključiti da neposredni povod za njegovo podnošenje predstavlja činjenica da je naručilac dana 20.02.2017. godine na Portalu javnih nabavki objavio svoj odgovor na pitanja koja su mu od strane podnosioca zahteva bila postavljena u podnesku koji mu je prosleđen putem elektronske pošte dana 17.02.2017. godine, ali da se kroz izloženu argumentaciju faktički osporava sadržina dodatnih uslova za učešće u predmetnom postupku javne nabavke u vezi traženog nivoa poslovnog i kadrovskog kapaciteta i to sa stanovišta da navedeni dodatni uslovi za učešće imaju diskriminatorni karakter, odnosno da su određeni na način koji ima za posledicu ograničenje konkurencije.

Imajući u vidu svrhu i cilj predmetnog zahteva za zaštitu prava koji nedvosmisleno proizilaze iz argumentacije koja je u okviru njega izneta od strane podnosioca zahteva, odnosno da je isti podnet sa ciljem da se ospori sadržina dodatnih uslova za učešće u predmetnom postupku javne nabavke u vezi traženog nivoa poslovnog i kadrovskog kapaciteta i to sa stanovišta da navedeni dodatni uslovi za učešće imaju diskriminatorni karakter, odnosno da su određeni na način koji ima za posledicu ograničenje konkurencije, te da je isti podnet u fazi postupka javne nabavke koja prethodi isteku roka za podnošenje ponuda, Republička komisija konstatuje da je za ocenu njegove blagovremenosti relevantna odredba člana 149. stav 3. ZJN.

Naime, navedenim članom ZJN je precizno propisano će se zahtev za zaštitu prava kojim se osporava vrsta postupka, sadržina poziva za podnošenje ponuda ili konkursne dokumentacije smatrati blagovremenim ako je primljen od strane naručioca najkasnije sedam dana pre isteka roka za podnošenje ponuda i to bez obzira na način dostavljanja i ukoliko je podnosilac zahteva u skladu sa članom 63. stav 2. ovog zakona ukazao naručiocu na eventualne nedostatke i nepravilnosti, a naručilac iste nije otklonio (s tim da u postupku javne nabavke male vrednosti i kvalifikacionom postupku mora biti primljen kod naručioca tri dana pre isteka roka za podnošenje ponuda).

U tom smislu, Republička komisija konstatuje da je u momentu podnošenja predmetnog zahteva za zaštitu prava, a prema sadržini poziva za podnošenje ponuda za predmetnu javnu nabavku, koji je na Portalu bio objavljen dana 24.01.2017. godine, rok za podnošenje ponuda isticao dana 24.02.2017. godine (podatak o isteku roka za podnošenje ponuda predstavlja obavezni element poziva za podnošenje ponuda u skladu sa članom 55. stav 1. i 2. ZJN).

Iz navedenog proizilazi da dan 24.02.2017. godine, koji je od strane naručioca određen kao dan isteka roka za podnošenje ponuda radi učešća u predmetnom otvorenom postupku javne nabavke, zbog toga što je važio u momentu podnošenja predmetnog zahteva za zaštitu prava koji je podnet radi osporavanja sadržine konkursne dokumentacije predstavlja u smislu člana 90. stav 2. ZUP, događaj od koga treba računati trajanje roka za njegovo podnošenje.

Kao takav, navedeni dan se ne uračunava u rok, već se za početak roka uzima prvi prethodni dan, što je u konkretnom slučaju bio 23.02.2017. godine.

S obzirom na prethodno navedeno, Republička komisija konstatuje da je sedmi dan pre isteka roka za podnošenje ponuda bio dan 17.02.2017. godine iz čega dalje proizilazi da je to upravo i poslednji dan u toku kojeg je podnosilac zahteva mogao da blagovremeno podnese zahtev za zaštitu prava u cilju osporavanja zakonitosti postupanja naručioca prilikom sačinjavanja konkursne dokumentacije radi realizacije predmetnog otvorenog postupka javne nabavke, pri čemu je, u skladu sa članom 149. stav 3. ZJN, tog dana podneti zahtev za zaštitu prava morao biti i primljen kod naručioca, i to bez obzira na koji način je dostavljen.

Kako je predmetni zahtev za zaštitu prava podnet dana 21.02.2017. godine to znači da je isti podnet nakon što je već bio istekao poslednji dan roka određenog članom 149. stav 3. ZJN koji je važio u momentu kada je isti podnet, a u kojem je podnosilac zahteva imao mogućnost da povodom predmetnog postupka javne nabavke podnese zahtev za zaštitu prava kojim se osporava vrsta postupka, sadržina poziva za podnošenje ponuda ili konkursne dokumentacije, što ga čini neblagovremenim.

U vezi sa navedenim, Republička komisija posebno konstatuje da je utvrdila da u konkretnom slučaju ne postoji zakonski osnov da se blagovremenost predmetnog zahteva za zaštitu prava ceni primenom odredbe člana 149. stav 4. ZJN, kojim je propisano da će se zahtev za zaštitu prava kojim se osporavaju radnje koje naručilac preduzme pre isteka roka za podnošenje ponuda, a nakon isteka roka iz stava 3. ovog člana, smatrati blagovremenim ukoliko je podnet najkasnije do isteka roka za podnošenje ponuda.

Ovo stoga što je nakon uvida izvršenog kako u podatke koji su u vezi sa predmetnom javnom nabavkom objavljeni na Portalu javnih nabavki, tako i u dokumentaciju koja je dostavljena od strane naručioca radi postupanja u konkretnom slučaju, Republička komisija utvrdila da u periodu od dana 17.02.2017. godine (koji predstavlja dan isteka roka iz člana 149. stav 3. ZJN) do dana 21.02.2017. godine (koji predstavlja dan podnošenja predmetnog zahteva za zaštitu prava od strane naručioca) nije izvršena nikakva izmena dela konkursne dokumentacije koji podnosilac zahteva smatra spornim koja bi ustanovila zakonski osnov da se blagovremenost predmetnog zahteva za zaštitu prava ceni na osnovu odredbe člana 149. stav 4. ZJN.

Naime, Republička komisija je utvrdila da je sadržina dodatnih uslova za učešće u postupku javne nabavke u vezi traženog nivoa poslovnog i kadrovske kapaciteta, za koju iz sadržine podnetog zahteva za zaštitu prava proizilazi da podnosilac zahteva smatra da nije u skladu sa odredbama člana 10. i 12. ZJN, u neizmenjenom obliku sastavni deo konkursne dokumentacije počev od dana kada je njena prvobitna verzija bila objavljena na Portalu javnih nabavki dana 24.01.2017. godine.

Takođe, ni činjenica da su dana 20.02.2017. godine od strane naručioca na Portalu javnih nabavki izvršene dve objave odgovora datih u smislu člana 63. ZJN, a povodom pitanja zainteresovanih lica u vezi sa sadržinom konkursne dokumentacije, praćenih ukazivanjem na uočene nepravilnosti, a čijom sadržinom podnosilac zahteva nije zadovoljan, ne ustanovljava zakonski osnov da se blagovremenost predmetnog zahteva za zaštitu prava ceni na osnovu odredbe člana 149. stav 4. ZJN (reč je o odgovoru koji je označen brojem 1-40/16-R5 i objavljen u 14:48 časova, te o odgovoru koji je označen brojem 1-40/16-R7 i objavljen u 15:04 časova, pri čemu su to

upravo oni odgovori koje je podnosilac zahteva dostavio kao prilog predmetnog zahteva za zaštitu prava).

Ovo stoga što su u konkretnom slučaju obaveze koje je naručilac imao na osnovu člana 63. stav 3. ZJN iscrpljene time što je na Portalu javnih nabavki izvršena objava odgovora datih u smislu člana 63. ZJN, a povodom pitanja zainteresovanih lica u vezi sa sadržinom konkursne dokumentacije.

Na osnovu člana 63. stav 3. ZJN naručilac nije dužan da vrši izmene konkursne dokumentacije po zahtevu zainteresovanih lica, niti činjenica da iz sadržine datih odgovora ili radnji naručioca proizilazi da ostaje pri sadržini konkursne dokumentacije koju je izradio radi sprovođenja predmetne javne nabavke sa stanovišta pomenutog člana ZJN predstavlja nedozvoljeno postupanje, s tim što odlukom da ostane pri sadržini konkursne dokumentacije naručilac istovremeno preuzima i rizik da u vezi sa tim bude pokrenut postupak zaštite prava, što predstavlja legitimno zakonsko pravo zainteresovanih lica.

S druge strane, činjenica da naručilac ne želi da menja sadržinu konkursne dokumentacije uspostavlja osnov za zainteresovana lica da podnesu zahtev za zaštitu prava kojim istu osporavaju.

Međutim, ukoliko je reč o neizmenjenoj sadržini konkursne dokumentacije da bi zahtev za zaštitu bio blagovremen isti mora biti podnet u roku koji je predviđen članom 149. stav 3. ZJN, što dalje znači da su zainteresovana lica koja smatraju da postoje razlozi za osporavanje sadržine konkursne dokumentacije u potpunosti odgovorna da preuzumu sve aktivnosti u smislu člana 63. ZJN u roku koji im omogućava blagovremeno podnošenje zahteva za zaštitu prava u smislu člana 149. stav 3. ZJN, tj. zahteva za zaštitu prava koji će u otvorenom postupku javne nabavke biti primljen od strane naručioca najkasnije sedam dana pre isteka roka za podnošenje ponuda i to bez obzira na način dostavljanja i ukoliko je podnosilac zahteva u skladu sa članom 63. stav 2. ovog zakona ukazao naručiocu na eventualne nedostatke i nepravilnosti, a naručilac iste nije otklonio.

Iz činjeničnog stanja u konkretnom slučaju proizilazi da podnosilac zahteva nije preduzeo potrebne aktivnosti u smislu člana 63. ZJN u roku ko-

ji bi mu omogućio da u smislu člana 149. stav 3. ZJN blagovremeno podnese zahtev za zaštitu prava radi osporavanja konkursne dokumentacije, imajući u vidu da je poslednjeg dana roka za podnošenje zahteva za zaštitu prava (17.02.2017. godine) dostavio naručiocu pitanja koja se odnose na sadržinu konkursne dokumentacije, uz ukazivanje na nepravilnosti za koje je smatrao da u njoj postoje, dok je zahtev za zaštitu prava podneo tek dana 21.02.2017. godine.

Na kraju, Republička komisija konstatuje da je postupajući u konkretnom slučaju utvrdila da navod iznet u podnetom zahtevu za zaštitu prava prema kojem naručilac nije odgovorio na jedno od pitanja koja su bila postavljena od strane podnosioca kroz podnesak koji mu je dostavljen na osnovu člana 63. stav 2. ZJN (a koji sam po sebi, iz napred navedenih razloga, nema pravnu prirodu činjenice koja bi mogla da ustanovi zakonski osnov da se blagovremenost predmetnog zahteva za zaštitu prava ceni na osnovu odredbe člana 149. stav 4. ZJN), ne odgovara faktičkom stanju.

Naime, Republička komisija je polazeći od argumentacije izložene u okviru podnetog zahteva za zaštitu prava utvrdila da se pomenuti navod odnosi na način na koji je naručilac odgovorio na pitanje br. 3. u okviru odgovora koji je označen brojem 1-40/16-R5 i objavljen na Portalu javnih nabavki u 14:48 časova.

Naime, Republička komisija je utvrdila da iz sadržine odgovora koji je označen brojem 1-40/16-R5 i objavljen na Portalu javnih nabavki u 14:48 časova, proizilazi da je naručilac na pitanje/komentar br. 3, čija formulacija glasi:

„Molimo Vas da u modelu ugovora izmenite termin pružalac usluge sa terminom dobavljač na osnovu člana 63. stav 1. tačka 7. Zakona o javnim nabavkama. Zakonodavac je predvideo samo jedan termin za ponuđača sa kojim se zaključuje okvirni sporazum ili ugovor, a to je „dobavljač“. Uzimajući volju zakonodavca osnovana je izmena konkursne dokumentacije i u modelu ugovora“,

odgovorio na sledeći način:

„Odgovor će biti dat kroz izmenu konkursne dokumentacije br. 2“.

Iz navedenog proizilazi da je naručilac na zahtev zainteresovanog lica da se na određeni način izmeni konkursna dokumentacija dao odgovor čije značenje je da će biti izvršena njena izmena, što je i učinjeno dana 22.02.2017. godine, objavom na Portalu javnih nabavki u 13:50 časova.

Dakle, imajući u vidu svrhu i cilj predmetnog zahteva za zaštitu prava te da je isti podnet u fazi postupka javne nabavke koja prethodi isteku roka za podnošenje ponuda, zbog čega je za ocenu njegove blagovremenosti relevantna odredba člana 149. stav 3. ZJN, pri činjenici da je u momentu podnošenja predmetnog zahteva za zaštitu prava rok za podnošenje ponuda isticao dana 24.02.2017. godine zbog čega je sedmi dan pre isteka roka za podnošenje ponuda bio dan 17.02.2017. godine, a da je predmetni zahtev za zaštitu prava podnet dana 21.02.2017. godine (i to u situaciji kada u konkretnom slučaju ne postoji zakonski osnov da se blagovremenost predmetnog zahteva za zaštitu prava ceni primenom odredbe člana 149. stav 4. ZJN), što znači nakon što je već bio istekao poslednji dan roka određenog članom 149. stav 3. ZJN koji je važio u momentu kada je isti podnet, a u kojem je podnosilac zahteva imao mogućnost da povodom predmetnog postupka javne nabavke podnese zahtev za zaštitu prava kojim se osporava sadržina konkursne dokumentacije, što ga čini neblagovremenim, Republička komisija je na osnovu člana 139. a u vezi člana 154. stav 1. i 3, te člana 157. stav 5. tačka 1. ZJN, odlučila kao u dispozitivu ovog zaključka.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-1261/2017 od 27.11.2017. godine:**

„...Imajući u vidu da je u konkretnom slučaju nesporno da je predmetni zahtev za zaštitu prava dostavljen naručiocu dana 08.09.2017. godine, što dakle znači nakon isteka roka propisanog odredbom člana 149. stav 3. ZJN što ga sa stanovišta navedene zakonske norme čini neblagovremenim, Republička komisija je u konkretnom slučaju razmotrila i da li even-

tualno postoji zakonski osnov da se blagovremenost predmetnog zahteva za zaštitu prava ceni primenom odredbe člana 149. stav 4. ZJN kojim je ustanovljen izuzetak od pomenutog opšteg pravila, tj. propisano je da će se zahtev za zaštitu prava kojim se osporavaju radnje koje naručilac preduzme pre isteka roka za podnošenje ponuda, a nakon isteka roka iz stava 3. ovog člana, smatrati blagovremenim ukoliko je podnet najkasnije do isteka roka za podnošenje ponuda.

Ovo stoga što se iz sadržine predmetnog zahteva za zaštitu prava može zaključiti da povod za njegovo podnošenje predstavlja i činjenica da do momenta kada je isti dostavljen, naručilac nije na Portalu javnih nabavki objavio odgovor povodom zahteva koji mu je podnosilac zahteva uputio dana 05.09.2017. godine radi dobijanja dodatnih informacija ili pojašnjenja u vezi sa konkursnom dokumentacijom, pri čemu Republička komisija konstatuje da je na osnovu uvida u isti utvrdila da prema svojoj sadržini predstavlja zahtev da naručilac na određeni način, koji mu je sugerisan od strane podnosioca zahteva, izvrši izmene konkursne dokumentacije u delu koji se odnosi na partiju 1 (sadržina dodatnih uslova, podela navedene partije na više partija, dozvoljena vrsta finansijskog obezbeđenja).

U vezi sa tim, Republička komisija konstatuje da je nakon uvida izvršenog kako u podatke koji su u vezi sa predmetnom javnom nabavkom objavljeni na Portalu javnih nabavki, tako i u dokumentaciju koja je dostavljena od strane naručioca radi postupanja u konkretnom slučaju, utvrdila da u konkretnom slučaju ne postoji zakonski osnov da se blagovremenost zahteva za zaštitu prava ceni primenom odredbe člana 149. stav 4. ZJN.

Naime, činjenica da do momenta kada je dana 08.09.2017. godine bio podnet predmetni zahtev za zaštitu prava na Portalu javnih nabavki nije bila izvršena objava odgovora povodom pitanja podnosioca zahteva kojim je bila tražena izmena konkursne dokumentacije (upućena naručiocu od strane podnosioca zahteva dana 05.09.2017. godine) ne ustanovljava zakonski osnov da se njegova blagovremenost ceni na osnovu odredbe člana 149. stav 4. ZJN, s obzirom da navedeno, pre svega po svojoj prirodi, nema karakter radnje preduzete od strane naručioca pre isteka roka za podnošenje ponuda, a nakon isteka roka iz stava 149. stav 3. ZJN, a čije postojanje predstavlja nužan zakonski preduslov u ovom smislu.

Pri tome, Republička komisija ukazuje da na osnovu člana 63. stav 3. ZJN naručilac nije dužan da vrši izmene konkursne dokumentacije po zahtevu zainteresovanih lica, niti činjenica da iz sadržine datih odgovora ili postupanja, odnosno radnji naručioca proizilazi da ostaje pri sadržini konkursne dokumentacije koju je izradio radi sprovođenja predmetne javne nabavke sa stanovišta pomenutog člana ZJN predstavlja nedozvoljeno postupanje, s tim što odlukom da ostane pri sadržini konkursne dokumentacije naručilac istovremeno preuzima i rizik da u vezi sa tim bude pokrenut postupak zaštite prava, što predstavlja legitimno zakonsko pravo zainteresovanih lica.

S druge strane, činjenica da naručilac ne želi da menja sadržinu konkursne dokumentacije uspostavlja osnov za zainteresovana lica da podnesu zahtev za zaštitu prava kojim istu osporavaju.

Međutim, kada je reč o o takvoj, neizmenjenoj sadržini konkursne dokumentacije, Republička komisija ukazuje da zahtev za zaštitu može biti blagovremen samo pod uslovom da je podnet u roku koji je predviđen članom 149. stav 3. ZJN, što dalje znači da su zainteresovana lica koja smatraju da postoje razlozi za osporavanje sadržine konkursne dokumentacije u potpunosti odgovorna za preduzimanje svih aktivnosti u smislu člana 63. ZJN u roku koji im omogućava blagovremeno podnošenje zahteva za zaštitu prava u smislu člana 149. stav 3. ZJN, tj. zahteva za zaštitu prava koji će u otvorenom postupku javne nabavke biti primljen od strane naručioca najkasnije sedam dana pre isteka roka za podnošenje ponuda i to bez obzira na način dostavljanja i ukoliko je podnosilac zahteva u skladu sa članom 63. stav 2. ovog zakona ukazao naručiocu na eventualne nedostatke i nepravilnosti, a naručilac iste nije otklonio.

Iz činjeničnog stanja u konkretnom slučaju proizilazi da podnosilac zahteva nije preduzeo potrebne aktivnosti u smislu člana 63. ZJN u roku koji bi mu omogućio da u smislu člana 149. stav 3. ZJN blagovremeno podnese zahtev za zaštitu prava radi osporavanja konkursne dokumentacije, imajući u vidu da je poslednjeg dana roka za podnošenje zahteva za zaštitu prava (05.09.2017. godine) dostavio naručiocu pitanja koja se odnose na sadržinu konkursne dokumentacije, uz ukazivanje na nepravilnosti za koje

je smatrao da u njoj postoje, dok je zahtev za zaštitu prava podneo tek dana 08.09.2017. godine.

Pored navedenog, Republička komisija ukazuje da je postupajući u konkretnom slučaju konstatovala da iz argumentacije iznete u predmetnoj žalbi, kao i s obzirom na podatke koji su o konkretnom postupku javne nabavke dostupni na Portalu javnih nabavki, očigledno proizilazi da navod iznet u podnetom zahtevu za zaštitu prava prema kojem je zato što „na Portalu javnih nabavki nije objavio odgovor povodom zahteva koji mu je podnosilac zahteva uputio dana 05.09.2017. godine radi dobijanja dodatnih informacija ili pojašnjenja u vezi sa konkursnom dokumentacijom naručilac izvršio povredu člana 63. ZJN“, ne odgovara faktičkom stanju.

Naime, Republička komisija je utvrdila da je dana 08.09.2017. godine, što znači u roku koji je postavljen članom 63. stav 3. ZJN, tj. u roku od tri dana od dana kada je dobio zahtev koji mu je podnosilac zahteva uputio dana 05.09.2017. godine, na Portalu javnih nabavki naručilac objavio ne samo svoj odgovor, već je izvršio i izmene konkursne dokumentacije.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-1138/2017 od 06.09.2017. godine:**

„...Republička komisija, imajući u vidu utvrđene okolnosti predmetnog postupka javne nabavke, nalazi da iz istih ne proizilazi zaključak o osnovanosti osporavanja radnje naručioca, koja podrazumeva propuštanje naručioca da odgovori na zahtev za pojašnjenje konkursne dokumentacije, podnet od strane podnosioca zahteva.

Naime, odredbom člana 149. stav 7. ZJN, a u vezi sa stavom 3. i 4. istog člana, predviđeno je da se zahtevom za zaštitu prava ne mogu osporavati radnje naručioca preduzete u postupku javne nabavke ako su podnosiocu zahteva bili ili mogli biti poznati razlozi za njegovo podnošenje pre isteka roka za podnošenje zahteva a podnosilac ga nije podneo pre isteka tog roka.

U konkretnom slučaju, navodima podnetog zahteva za zaštitu prava, podnosilac zahteva je osporio radnju naručioca koja se sastoji u propuštanju da postupi u skladu sa obavezom iz člana 63. stav 3. ZJN, shodno kojoj je dužan da u roku od tri dana od prijema zahteva objavi odgovor na Portalu javnih nabavki i svojoj internet stranici. Shodno navedenom, radnja naručioca osporena predmetnim zahtevom za zaštitu prava po svojoj prirodi predstavlja radnju koja bi mogla biti osporavana u roku predviđenom za fazu postupka pre donošenja odgovarajuće odluke kojom se postupak javne nabavke okončava, dakle u roku iz člana 149. stav 3. odnosno stav 4. ZJN.

U okolnostima konkretnog slučaja, a imajući u vidu momenat u kome je podnosilac zahteva podneo zahtev za pojašnjenje konkursne dokumentacije, shodno čemu je istovremeno reč o momentu u kojem nastupa mogućnost za podnosioca zahteva da radnje naručioca koje nalazi nepravilnim ospori podnošenjem zahteva za zaštitu prava u skladu sa uslovima predviđenim ZJN, konkretno propuštanje naručioca da odgovori na zahtev za pojašnjenje konkursne dokumentacije je moglo biti osporavano u roku iz člana 149. stav 3. ZJN. Imajući u vidu zakonom predviđenu uslovljenost računanja konkretnog roka predviđenim rokom za podnošenje ponuda, navedeno podrazumeva da je mogućnost osporavanja predmetne radnje naručioca, a s obzirom na vrstu postupka po čijim pravilima se konkretna javna nabavka sprovodi, postojala najkasnije sedam dana pre nastupanja datuma koji je u momentu preduzimanja radnje koja se osporava bio određen kao poslednji dan roka za podnošenje ponuda.

Imajući u vidu navedeno, te okolnost da je zahtev za pojašnjenje konkursne dokumentacije podnet 09.06.2017. godine, kog momenta je dakle nastupila mogućnost podnosioca zahteva da osporava radnje naručioca zahtevom za zaštitu prava, to je rok za podnošenje ponuda relevantan za računanje roka od sedam dana pre isteka istog za podnošenje takvog zahteva za zaštitu prava bio onaj koji je u momentu postavljanja pitanja radi pojašnjenja bio važeći, a koji je u konkretnom momentu bio određen za 16.06.2017. godine.

Kako je dakle radnja naručioca, a koja se sastoji u propuštanju da objavi odgovor na zahtev za pojašnjenje konkursne dokumentacije podnosio-

ca zahteva, mogla biti osporavana podnošenjem zahteva za zaštitu prava u roku od sedam dana pre isteka roka koji je u momentu saznanja za predmetnu radnju bio određen kao rok za podnošenje ponuda, to je u konkretnom slučaju predmetna radnja mogla biti osporavana najkasnije sedam dana pre isteka roka određenog 16.06.2017. godine.

Navedeno stoga što su u tom momentu podnosiocu zahteva postali poznati razlozi za podnošenje predmetnog zahteva za zaštitu prava, te je podnositelj imao mogućnost osporavanja predmetne radnje koja je nastupila momentom podnošenja zahteva za pojašnjenje konkursne dokumentacije. Stoga, podnositelj zahteva nije bio niti mogao biti onemogućen na takvo postupanje ni usled okolnosti podnošenja zahteva za zaštitu prava od strane drugog podnosioca zahteva u predmetnom postupku javne nabavke, te zaustavljanja aktivnosti od strane naručioca u skladu sa članom 150. stav 11. ZJN koje je nastupilo tek 22.06.2017. godine, a s obzirom na to da je mogao radnju naručioca osporiti podnošenjem zahteva za zaštitu prava u skladu sa odredbama člana 149. stav 3. ZJN, u odnosu na rok za podnošenje ponuda koji je u momentu podnošenja zahteva za pojašnjenje konkursne dokumentacije bio važeći.

Imajući dakle u vidu da je predmetnim zahtevom za zaštitu prava osporena radnja naručioca koja se sastoji u propuštanju da odgovori na zahtev za pojašnjenje konkursne dokumentacije podnosioca zahteva podnet 09.06.2017. godine, to je ista kao takva morala, a s obzirom na to da je ista bila poznata podnosiocu, i mogla biti osporavana u roku od sedam dana pre isteka roka za podnošenje ponuda važećeg u momentu preduzimanja predmetne radnje, odnosno najkasnije sedam dana pre roka 16.06.2017. godine.

Republička komisija je utvrdila da je podnositelj zahteva podnetim zahtevom za zaštitu prava osporio isključivo okolnost da mu nije dat odgovor na postavljeno pitanje, ali ne i samu sadržinu predmetne konkursne dokumentacije. Naime, niti u trenutku kada su se prvi put stekli uslovi za isto 09.06.2017. godine, niti zahtevom za zaštitu prava koji je predmet odlučivanja u ovom rešenju, podnositelj zahteva ne osporava samu konkursnu dokumentaciju već okolnost da mu nije dat odgovor na postavljeni zahtev za pojašnjenje, dok se uvidom u dostavljenu dokumentaciju može utvrditi da je naručilac odgovorio na dan postavljanja zahteva potvrdom istog a bez

izjašnjavanja na sadržinu takvog zahteva, usled čega je podnosilac zahteva već u tom momentu imao osnov da ospori sadržinu predmetne konkursne dokumentacije.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-882/2018 od 11.09.2018. godine:**

„...Iz utvrđenog činjeničnog stanja proizilazi da je podnosilac zahteva podneo zahtev za zaštitu prava koji je primljen kod naručioca dana 02.08.2018. godine. Kao nesporno utvrđeno je da je zahtev za zaštitu prava podnet za partiju 2 te da je istim osporena prva izmena konkursne dokumentacije od 25.07.2018. godine sa tvrdnjom da je dodavanjem još jedne operacione lampe tj. zahtevima u pogledu tehničkih karakteristika naručilac ograničio konkurenciju, kao i postupanje naručioca prilikom druge izmene konkursne dokumentacije od 26.07.2018. godine sa obrazloženjem da je naručilac shodno članu 63. stav 5. ZJN bio dužan da produži rok za podnošenje ponuda što u konkretnom slučaju nije učinio.

Imajući u vidu da je za podnošenje ponuda u predmetnom postupku javne nabavke određen rok od 30 dana od dana objavljivanja poziva za podnošenje ponuda odnosno 03.08.2018. godine, Republička komisija ukazuje da je u smislu člana 149. stav 3. ZJN a imajući u vidu vrstu postupka, poslednji dan roka za podnošenje zahteva za zaštitu prava kojim se osporava sadržina konkursne dokumentacije tj. za prijem istog od strane naručioca bio 27.07.2018. godine.

S obzirom na navedeno Republička komisija ukazuje da je podnosilac zahteva u konkretnom slučaju imao mogućnost da, ukoliko je smatrao da je naručilac izmenama konkursne dokumentacije od 25.07.2018. za partiju 2 ograničio konkurenciju tj. da naručilac nakon druge izmene konkursne dokumentacije od 26.07.2018. godine nije produžio rok za podnošenje ponuda shodno članu 63. stav 5. ZJN, imajući u vidu da su izmene vršene osmog dana pre otvaranja ponuda, na isto ukaže blagovremenim ulaganjem zahteva za zaštitu prava u skladu sa rokovima koji su definisani u čla-

nu 149. stav 3. ZJN a u vezi sa odredbom člana 63. stav 2. ZJN tj. do dana 27.07.2018. godine.

Ovo stoga što je u konkretnom slučaju utvrđeno da su podnetim zahtevom za zaštitu prava osporene radnje odnosno nečinjenje naručioca iz perioda dok još nije istekao rok iz člana 149. stav 3. ZJN, a sa kojima je podnosilac zahteva nesumnjivo bio upoznat, to Republička komisija ukazuje da je podnosilac zahteva u konkretnom slučaju iste mogao osporiti u roku propisanom u članu 149. stav 3. ZJN a u vezi sa odredbom 63. stav 2. ZJN.

S tim u vezi Republička komisija posebno ukazuje da u slučaju da naručilac eventualno preduzme nezakonite radnje po isteku roka za podnošenje zahteva za zaštitu prava iz člana 149. stav 3. ZJN, zainteresovana lica bi mogla da ospore takve radnje naručioca podnošenjem zahteva za zaštitu prava i po isteku pomenutog roka, s obzirom na to da je članom 149. stav 4. ZJN propisano da će se zahtev za zaštitu prava kojim se osporavaju radnje koje naručilac preduzme pre isteka roka za podnošenje ponuda, a nakon isteka roka iz stava 3. ovog člana, smatrati blagovremenim ukoliko je podnet najkasnije do isteka roka za podnošenje ponuda.

Dakle da bi podnosilac zahteva mogao da podnese zahtev za zaštitu prava u roku iz člana 149. stav 4. ZJN, radnja naručioca bi morala da bude nezakonita i preduzeta posle isteka roka za podnošenje zahteva za zaštitu prava u smislu člana 149. stav 3. ZJN, što konkretno nije slučaj, posebno ako se ima u vidu da su podnetim zahtevom za zaštitu prava osporene radnje naručioca preduzete pre isteka roka za ulaganje zahteva za zaštitu prava u smislu člana 149 stav 3. ZJN.

Shodno iznetom a imajući u vidu okolnost da je zahtev za zaštitu prava primljen od strane naručioca dana 02.08.2018. godine, to proizlazi da je zahtev za zaštitu prava podnosioca zahteva neblagovremen u smislu člana 149. stav 3. ZJN.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-488/2018 od 12.06.2018. godine:**

„...Republička komisija ukazuje da okolnost na kojoj podnosilac zahteva zasniva argumentaciju žalbenih navoda, da je predmetni zahtev za zaštitu prava podneo elektronskim putem na adresu elektronske pošte naručioca dana 30.04.2018. godine, u konkretnom slučaju ne može biti od uticaja na drugačiju ocenu blagovremenosti podnetog zahteva za zaštitu prava. Navedeno stoga što je odredbom člana 20. stav 6. ZJN predviđeno da, ako je dokument u postupku javne nabavke dostavljen putem elektronske pošte ili faksom, strana koja je izvršila dostavljanje dužna je da od druge strane zahteva da na isti način potvrdi prijem tog dokumenta, što je druga strana dužna da učini kada je to neophodno kao dokaz da je dostavljanje izvršeno. Kako u konkretnom slučaju nije nesporno utvrđeno da je zahtev za zaštitu prava dostavljen naručiocu elektronskim putem, stoga što prikaz ekrana elektronske pošte sa elektronskom pošiljkom u kojoj se zahteva potvrda prijema, ne predstavlja sam po sebi dokaz da je dostavljanje dokumenta primaocu pošiljke zaista i izvršeno, a kako je u konkretnom slučaju podnosilac zahteva dostavio prikaze ekrana elektronske pošte takve sadržine, a da istovremeno nema dokaza da je prijem navedene pošiljke i izvršen od strane naručioca, imajući u vidu da prijem takve pošiljke nije potvrdio, te da je izričito osporio prijem bilo kakve elektronske pošte koji bi bio u vezi sa predmetnim zahtevom za zaštitu prava, to u konkretnom slučaju ne sledi nesumnjiv zaključak da je predmetni zahtev za zaštitu prava podnet elektronskim putem. U skladu sa navedenim, odnosno da nije nesporna okolnost da je zahtev za zaštitu prava dostavljen naručiocu na ovaj način, elektronskim putem, to ukazivanja podnosioca žalbe o elektronskom dostavljanju zahteva za zaštitu prava ne mogu biti od uticaja na utvrđivanje blagovremenosti predmetnog zahteva za zaštitu prava, a kako sa druge strane raspoloživa dokumentacija sadrži dokaze o preporučenom pošiljkom dostavljenom zahtevu za zaštitu prava, to je, prema oceni Republičke komisije, jedino ovaj način dostavljanja zahteva za zaštitu prava u konkretnom slučaju mogao biti od značaja za ocenu njegove blagovremenosti.

U tom smislu, a imajući u vidu da je zahtev za zaštitu prava dostavljen naručiocu preporučenom poštanskom pošiljkom upućenom 30.04.2018.

godine, to Republička komisija konstatuje da se u konkretnom slučaju jedino dan prijema ove pošiljke od strane naručioca može smatrati relevantnim za utvrđivanje blagovremenosti podnetog zahteva a kako je naručilac ovako dostavljen zahtev zaveo prijemnim pečatom 03.05.2018. godine, to sledi da se navedeni momenat ima smatrati danom prijema zahteva za zaštitu prava od strane naručioca, odnosno da je isti primljen od strane naručioca po proteku roka do kojeg je zahtev za zaštitu prava morao biti primljen od strane naručioca da bi se u skladu sa odredbom člana 149. stav 3. ZJN mogao smatrati blagovremenim.

Republička komisija takođe ukazuje da u konkretnom slučaju nema mesta primeni odredbe člana 149. stav 4. ZJN, a iz razloga koje je podnosioc zahteva izneo u žalbi, ukazujući da je na zahtev za pojašnjenje konkursne dokumentacije od 27.04.2018. godine naručilac objavio odgovor neblagovremeno, 30.04.2018. godine, čime je onemogućio zainteresovana lica nezadovoljna odgovorom da blagovremeno podnesu zahtev za zaštitu prava. Naime, Republička komisija ukazuje da je svrha pitanja i odgovora na postavljena pitanja davanje pojašnjenja koja sa preostalom sadržinom konkursne dokumentacije čine celinu i kao takva su osnov za stručnu ocenu ponuda, a navedeno vredni i u pogledu sadržine izmena konkursne dokumentacije koje eventualno izvrši naručilac na način predviđen odredbama ZJN. Imajući dakle u vidu navedenu svrhu zahteva za pojašnjenje te samih pojašnjenja konkursne dokumentacije, usmerenu na stvaranje adekvatnog prostora i mogućnosti ponuđačima da pripreme prihvatljive ponude kojima će konkurentno učestvovati u postupku javne nabavke, Republička komisija naglašava da je i na ponuđačima odgovornost da posebno vode računa da pojašnjenja konkursne dokumentacije u delu koji im je poznat traže u vremenskim okvirima i na način kojim će voditi računa da im kao zainteresovanim licima ostane dovoljno vremena za eventualno osporavanje predmetnog dela dokumentacije podnošenjem zahteva za zaštitu prava u rokovima iz člana 149. ZJN, prilikom preduzimanja kojih radnji će postupati u dobroj veri, u skladu sa svrhom radi koje imaju pravo na iste, kao i svrhom podnošenja zahteva za zaštitu prava. Stoga, te kako mogućnost zainteresovanih lica da podnesu zahtev za zaštitu prava nije uslovljena pojašnjenjima naručioca, već takva mogućnost nastupa momentom ukazivanja naručiocu na okolnosti koje su za podnosioca zahteva sporne, a da je na podnosiocu zahteva odgovornost da posebno vodi

računa da pojašnjenja konkursne dokumentacije u delu koji mu je bio poznat traži u vremenskim okvirima i na način kojim će voditi računa da ostavi dovoljno vremena za eventualno osporavanje predmetnog dela dokumentacije podnošenjem zahteva za zaštitu prava u roku iz člana 149. stav 3. ZJN, to ne stoji tvrdnja podnosioca zahteva da je u konkretnom slučaju usled momenta objavljivanja pojašnjenja naručioca bio onemogućen da blagovremeno podnese zahtev za zaštitu prava.

Imajući u vidu navedeno, te okolnost da nakon pojašnjenja naručioca objavljenog 30.04.2018. godine konkursna dokumentacija nije pretrpela nikakve izmene, odnosno da je njena sadržina u neizmenjenom obliku dostupna od momenta objavljivanja na Portalu javnih nabavki 05.04.2018. godine, od kog momenta je poznata i neizmenjena i opredeljena vrsta postupka konkretne javne nabavke, sledi da takvo pojašnjenje naručioca nije moglo imati značaj okolnosti koja nije bila ili mogla biti poznata podnosiocu zahteva za vreme trajanja roka za podnošenje zahteva za zaštitu prava iz člana 149. stav 3. ZJN, odnosno koja bi bila osnov primene odredbe člana 149. stav 4. ZJN.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-516/2018 od 06.07.2018. godine:**

„...Iz navedenih odredbi ZJN, odnosno ZUP, na čiju shodnu primenu upućuje odredba člana 148. stav 5. ZJN u pogledu pitanja postupka zaštite prava koja nisu uređena odredbama ZJN, sledi da zahtev za zaštitu prava mora sadržati predviđene obavezne elemente, među kojima su činjenice i dokazi kojima se povrede dokazuju, kao i potvrda o uplati takse iz člana 156. ZJN, a da, u slučaju izostanka nekog od obaveznih elemenata sadržine zahteva, naručilac obaveštava podnosioca na koji način i u kom roku da uredi podnesak. Ukoliko takav zahtev bude uređen u roku, smatra se da je od početka bio uredan, dok u suprotnom, dakle ako podnesak ne bude uređen u roku, naručilac odbacuje zahtev za, zaštitu prava.

Kako iz okolnosti konkretnog slučaja sledi, podneti zahtev za zaštitu prava je nesporno u momentu podnošenja bio nepotpun, jer nije sadržao

činjenice i dokaze kojima se povrede dokazuju, kao ni potvrdu o uplati takse iz člana 156. ZJN, što nesumnjivo sledi iz same sadržine podnetog zahteva za zaštitu prava, u kome je podnosilac zahteva naveo da će činjenice i dokaze na koje ukazuje kroz povrede propisa vezano za navedenu odluku dostaviti po zahtevu naručioca a u skladu sa odredbom člana 148. stav 5. ZJN, poštujući odredbe zakona kojima se uređuje upravni postupak te da će dokaz o uplati takse naknadno dostaviti kroz uređivanje i dopunu zahteva za zaštitu prava.

Takođe, nesporna je okolnost i da podnosilac zahteva, na poziv naručioca od 08.05.2018. godine da uredi podneti zahtev za zaštitu prava činjenicama i dokazima kojima se povrede dokazuju, te dostavljanjem potvrde o uplati takse iz člana 156. ovog zakona, traženo uređenje nije izvršio.

Navedeno nesporno sledi kako iz utvrđenih okolnosti predmetnog postupka, tako i iz samih navoda žalbe podnosioca zahteva, u kojima i sam ističe da po pozivu naručioca nije postupio, a navedeno postupanje argumentuje činjenicom da mu je poziv za dopunu upućen kao neposrednom podnosiocu zahteva umesto advokatu punomoćniku kojeg je ovlastio na podnošenje zahteva za zaštitu prava i preduzimanje radnji u postupku zaštite prava u predmetnom postupku javne nabavke.

Međutim, okolnost kojom argumentuje propuštanje da uredi zahtev za zaštitu prava na poziv naručioca, da poziv za uređenje zahteva nije dostavljen njegovom punomoćniku već samo njemu kao podnosiocu, po oceni Republičke komisije ne može biti od uticaja na posledicu takvog propuštanja podnosioca zahteva a koja podrazumeva da je podneti zahtev u konkretnom slučaju nepotpun.

Naime, odredbom člana 49. stav 1. ZUP predviđeno je da stranka ili zakonski zastupnik stranke može da ovlasti punomoćnika da je zastupa u postupku, izuzev da daje izjave koje samo stranka može dati, a postojanje punomoćnika ne sprečava stranku da sama preduzima radnje u postupku. U tom smislu, okolnost da je poziv za uređenje bio dostavljen njemu neposredno a ne i njegovom punomoćniku ne podrazumeva da je podnosilac zahteva bio sprečen da sam preduzme radnju uređenja podnetog zahteva

za zaštitu prava, na koju ga je pozvao naručilac ili da se, ukoliko smatra potrebnim, u vezi sa istim obrati svom punomoćniku.

Stoga, a povodom argumentacije podnosioca zahteva kojom je navedeno propuštanje okarakterisao kao „benignu grešku“ koja je posledica okolnosti da je podnosilac zahteva, odnosno njegovi zaposleni „laici u pravu“, Republička komisija ukazuje da shodna primena odredbi ZUP na koju upućuje odredba člana 148. stav 5. ZJN, u kontekstu postupka zaštite prava u postupcima javnih nabavki podrazumeva uvažavanje razlike između učesnika u upravnom postupku i učesnika u postupku javne nabavke. Republička komisija napominje i da su svi učesnici postupka javne nabavke u jednakom položaju u odnosu na uslove pod kojima se u skladu sa sadržinom konkretne konkursne dokumentacije svaki konkretan postupak javne nabavke sprovodi, u kom smislu se podnosilac zahteva kao učesnik u konkretnom postupku javne nabavke ne može smatrati neukom strankom. Takođe, iz načina na koji ukazuje da je njegovo propuštanje da uredi podneti zahtev posledica benigne greške, kojim ističe te da se i bez plaćanja takse moglo odlučiti o zahtevu a da u svakom slučaju postoje i drugi mehanizmi naplate neplaćenih taksi i drugih troškova postupka pred organom koji je dužan da odlučuje o pravnom leku, ne sledi da se podnosilac zahteva u konkretnom slučaju može smatrati neukom strankom koja zahtev za zaštitu prava podnosi radi zaštite i ostvarenja svojih prava u postupku javne nabavke, i u čijem bi interesu u tom smislu bilo podnošenje potpunog zahteva po kome se može postupati, već takva argumentacija nedvosmisleno potvrđuje da podnosilac zahteva nije bio sprečen da, i pored ovlašćenog punomoćnika, sam preduzme radnju uređenja podnetog zahteva za zaštitu prava, na koju ga je pozvao naručilac, a da navedenu radnju nije imao nameru da preduzme.

U vezi sa navedenim Republička komisija ukazuje da je u ime podnosioca zahteva uvid u dokumentaciju o sprovedenom postupku javne nabavke vršio J.... M..... lično, što je utvrđeno uvidom u dostavljenu dokumentaciju, a koji je, kako iz argumentacije navedene u zahtevu sledi, u toj situaciji i jedino lice koje može izvršiti dopunu zahteva za zaštitu prava u pogledu utvrđenog činjeničnog stanja na uvidu.

Imajući u vidu navedenu okolnost, odnosno da podneti zahtev za zaštitu prava nesporno nije uređen od strane podnosioca zahteva, kao i okolnost da je naručilac, kako je nesumnjivo utvrđeno, pozvao podnosioca zahteva da uredi podneti zahtev za zaštitu dopisom u kojem je naveo na koji način i u kom roku predmetni zahtev treba da bude uređen, te kako je upozorio podnosioca zahteva na posledice propuštanja ukoliko ne uredi podneti zahtev u roku i na način koji je u pozivu naveden, a koje se sastoje u odbacivanju zahteva za zaštitu prava, to Republička komisija ocenu naručioca o nepotpunosti zahteva za zaštitu prava nalazi ispravnom, odnosno žalbom osporeni zaključak naručioca utemeljenim u odredbama ZJN, te u skladu i sa odredbama člana 59. stav 1. i 2. ZUP, propisom koji se shodno primenjuje u postupku zaštite prava u postupcima javnih nabavki, iz čije sadržine sledi da pod opisanim okolnostima, nastupa istovetna posledica koja se sastoji u odbacivanju konkretnog podneska. Navedeno kako sa stanovišta odredbi člana 164. ZJN kojom je propisano da je zabranjeno podnošenje zahteva za zaštitu prava radi postizanja nekog drugog cilja a ne onog zbog kog je to pravo priznato, tako i sa stanovišta shodne primene člana 9. ZUP, a u vezi sa članom 9. ZJN, imajući u vidu da je naručilac u konkretnom slučaju postupao kao prvostepeni organ.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-84/2018 od 10.05.2018. godine:**

„...Republička komisija ukazuje da je imala u vidu da je podnosilac zahteva u podnetom zahtevu za zaštitu prava istakao da naručilac nije odgovorio na sledeća pitanja podnosioca zahteva:

- u partiji 6. stavka 2, nije pružio objašnjenje pojma „taper - point plus“ niti je naveo „ekvivalent“;
- nije odgovorio na pitanje u vezi sa dozvoljenošću varijacija zadatih vrednosti tenzionih profila u partiji 7, stavke 1 - 4, na koji način je podnosilac zahteva sprečen da podnese prihvatljivu ponudu;

- naručilac takođe za partiju 7 nije odgovorio na pitanje podnosioca zahteva u pogledu dozvoljenosti odstupanja od propisanog tenzinog profila posle 3 nedelje, dok za stavku 5 nije definisan ni međuprofil, na šta je pitanjem od 05.01.2018. ukazano;
- naručilac za partiju 8 nije pružio objašnjenje pojma "visi - black", "Wolfram-Rhenium" i „cutting microtip“ niti je naveo „ekvivalent“.

U vezi sa navedenim, Republička komisija ukazuje da je naručilac u pogledu ukazivanja i zahtevanih pojašnjenja podnosioca zahteva, objavio odgovore na Portalu javnih nabavki dana 11.01.2018. godine, u kojima je pod tačkom 4, naveo odgovori na pitanja od tačke 6 do 21.

Stoga, po oceni Republičke komisije, prethodna ukazivanja podnosioca zahteva u sadržinskom smislu ne predstavljaju navode zahteva za zaštitu prava kojima se osporava neka radnja naručioca preduzeta u sačinjavanju konkursne dokumentacije u smislu opravdanosti i mogućnosti naručioca da iste predvidi, već isključivo ponavljanje ukazivanja podnosioca zahteva upućenih naručiocu, u pogledu kojih podnosilac zahteva nije bio zadovoljan s obzirom da je na ista komisija naručioca odgovorila objedinjeno.

Naime, ukoliko podnosilac zahteva nije bio zadovoljan odgovorom naručioca u pogledu navedenih ukazivanja i postavljenih pitanja, te ukoliko je smatrao da iste sadrže eventualne nedostatke ili nepravilnosti u sačinjenoj konkursnoj dokumentaciji, iste je mogao da ospori podnetim zahtevom za zaštitu prava.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-927/2017 od 17.10.2017. godine:**

„...U konkretnom slučaju, iz ukazivanja podnosioca zahteva proizilazi da isti smatra da je naručilac predmetnu izmenu konkursne dokumentacije objavio van svog radnog vremena, za koje smatra da je u konkursnoj dokumentaciji kao jasno i nedvosmisleno navedeno da radno vreme naručioca predviđeno za komunikaciju sa zainteresovanim licima predstav-

lja period od ponedjeljka do petka od 08:00 do 15:00 časova. Za predmetnu radnju naručioca podnosilac zahteva smatra da ukazuje na nedosledno postupanje istog iz kog razloga podnosilac zahteva da naručilac izvrši izmenu konkursne dokumentacije i uskladi radnje koje preduzima sa radnim vremenom koje je naveo kao isključivo u komunikaciji povodom predmetnog postupka javne nabavke.

Imajući u vidu napred utvrđeno činjenično stanje, Republička komisija konstatuje da objavljivanjem obaveštenja o nastavku postupka javne nabavke nakon donetog rešenja Republičke komisije broj 4-00-161/2017 od 27.04.2017. godine, koje je naručilac izvršio dana 23.06.2017. godine u 18:18 časova, isti nije postupio protivno odredbama ZJN i predmetne konkursne dokumentacije, imajući u vidu posebno da, iz dela sadržine konkursne dokumentacije na koji je ukazao podnosilac zahteva nesporno proizilazi da je istim regulisano na koji način i u koje vreme zainteresovana lica mogu tražiti od naručioca dodatne informacije ili pojašnjenja u vezi sa pripremanjem ponuda, u skladu sa odredbom člana 63. stav 2. ZJN, a ne, kako to smatra podnosilac zahteva radno vreme naručioca. Stoga je neosnovano ukazao podnosilac zahteva da nakon vremena određenog u konkursnoj dokumentaciji za obraćanje zainteresovanih lica naručiocu, isti ne bi smeo da preduzima radnje koje se odnose na sprovođenje predmetnog postupka javne nabavke.

Republička komisija je daljim uvidom u sadržinu podataka objavljenih na Portalu javnih nabavki, utvrdila da je dana 29.06.2017. godine u 16:43 časova naručilac objavio odgovor povodom zahteva za dodatnim pojašnjenjima konkursne dokumentacije koji su mu bili upućeni od strane potencijalnih ponuđača.

Iz dostavljene dokumentacije utvrđeno je da se dana 26.06.2017. godine i 27.06.2017. godine podnosilac zahteva, u skladu sa članom 63. stav 2. ZJN obratio naručiocu i pisanim putem tražio od istog dodatne informacije u vezi sa pripremanjem ponude radi učešća u postupku javne nabavke.

Kako je odredbom člana 63. stav 3. ZJN propisano da je u slučaju kada dobije od zainteresovanog lica u pisanom obliku zahtev za dodatnim informacijama ili pojašnjenjima u vezi sa pripremanjem ponude koji mo-

že biti podnet najkasnije pet dana pre isteka roka za podnošenje ponuda, naručilac dužan da u roku od tri dana od dana prijema zahteva, odgovor objavi na Portalu javnih nabavki i na svojoj internet stranici, to Republička komisija konstatuje da je u konkretnom slučaju naručilac, postupio u svemu u zakonskom roku kada je dana 29.06.2017. godine objavio odgovor na zahtev za dodatnim pojašnjenjima konkursne dokumentacije, koje je od strane podnosioca zahteva primio dana 26.06.2017. godine. Isto se odnosi i na zahtev za dodatnim pojašnjenjima konkursne dokumentacije podnet od strane podnosioca zahteva a primljen kod naručioca dana 27.06.2017. godine.

Republička komisija ukazuje da neosnovano podnosilac zahteva ukazuje da je predmetni odgovor naručilac objavio neblagovremeno, čime je postupio suprotno odredbama ZJN i ZUP, imajući u vidu da je isti objavljen na Portalu javnih nabavki u 16:43 časova, a konkursnom dokumentacijom je bilo predviđeno da zainteresovana lica mogu tražiti od naručioca dodatne informacije ili pojašnjenja u vezi sa pripremanjem ponuda, odnosno ukazati na eventualno uočene nedostatke i nepravilnosti u konkursnoj dokumentaciji, u pisanom obliku, samo u toku radne nedelje od ponedjeljka do petka u periodu od 08:00 do 15:00 časova.

Naime, kako je to napred već navedeno, iz sadržine predmetne konkursne dokumentacije nesporno proizilazi da je istom u predmetnom delu definisano vreme i način u kojem zainteresovana lica mogu tražiti od naručioca dodatne informacije ili pojašnjenja u vezi sa pripremanjem ponuda, što nije bio predmet osporavanja od strane podnosioca zahteva niti bi moglo biti od uticaja na odredbama ZJN propisana prava zainteresovanog lica, dok su sa druge strane i za obaveze naručioca prilikom preduzimanja radnji u postupku javne nabavke nesporno relevantni zakonski rokovi određeni u danima, a ne u satima, kako to smatra podnosilac zahteva. Stoga je objavljivanjem odgovora na Portalu javnih nabavki povodom zahteva za dodatnim pojašnjenjima konkursne dokumentacije dana 29.06.2017. godine u 16:43 časova, naručilac u svemu postupio u skladu sa odredbama ZJN.

Republička komisija je zatim utvrdila da je na Portalu javnih nabavki, dana 03.07.2017. godine u 10:22 časova naručilac objavio obaveštenje o

podnetom zahtevu za zaštitu prava. Iz sadržine predmetnog obaveštenja utvrđeno je da je naručilac naveo da zadržava dalje aktivnosti u postupku javne nabavke.

Iz sadržine dokumentacije koja je dostavljena Republičkoj komisiji utvrđeno je da je naručilac dana 29.06.2017. godine primio zahtev za zaštitu prava podnosioca zahteva. Kako je odredbom člana 149. stav 10. ZJN propisano da naručilac objavljuje obaveštenje o podnetom zahtevu za zaštitu prava na Portalu javnih nabavki i na svojoj internet stranici najkasnije u roku od dva dana od dana prijema zahteva za zaštitu prava, koje sadrži podatke iz priloga 3Lj, to je naručilac blagovremeno, prvog radnog dana, (03.07.2017. godine), nakon prijema predmetnog zahteva za zaštitu prava objavio obaveštenje o istom na Portalu javnih nabavki.

U pogledu navođenja podnosioca zahteva da je naručilac prekršio odredbe ZJN kada je predmetno obaveštenje o podnetom zahtevu za zaštitu prava objavio na Portalu javnih nabavki 03.07.2017. godine u 10:22 časova, nakon isteka krajnjeg roka za podnošenje ponuda koji je određen za 03.07.2017. godine u 10:00 časova, čime je postupio suprotno odredbi člana 11. ZJN, jer je ostvario uvid u imena ponuđača koji su blagovremeno podneli svoje ponude, Republička komisija ukazuje da shodno odredbi člana 149. stav 9. u vezi sa članom 150. stav 1. ZJN, zahtev za zaštitu prava ne zadržava dalje aktivnosti naručioca u postupku javne nabavke do odluke o dodeli ugovora o javnoj nabavci, te stoga načinom na koji je preduzeo predmetnu radnju i objavio navedeno obaveštenje dana 03.07.2017. godine u 10:22 časova naručilac nije prekršio odredbe ZJN, a posebno nije povredio načelo transparentnosti postupka javne nabavke iz člana 11. ZJN.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-491/2018 od 06.07.2018. godine:**

„...Članom 63. stav 2. ZJN propisano je da zainteresovano lice može, u pisanom obliku tražiti od naručioca dodatne informacije ili pojašnjenja u vezi sa pripremanjem ponude, pri čemu može da ukaže naručiocu i na

eventualno uočene nedostatke i nepravilnosti u konkursnoj dokumentaciji, najkasnije pet dana pre isteka roka za podnošenje ponuda.

Članom 61. stav 1. ZJN propisano je da je naručilac dužan da pripremi konkursnu dokumentaciju tako da ponuđači na osnovu nje mogu da pripreme prihvatljivu ponudu.

Članom 76. stav 2. ZJN je propisano da naručilac u konkursnoj dokumentaciji određuje dodatne uslove za učešće u postupku javne nabavke u pogledu finansijskog, poslovnog, tehničkog i kadrovskog kapaciteta uvek kada je to potrebno imajući u vidu predmet javne nabavke.

Članom 76. stav 6. ZJN je propisano da naručilac određuje uslove za učešće u postupku tako da ti uslovi ne diskriminišu ponuđače i da su u logičkoj vezi sa predmetom javne nabavke.

Iz napred utvrđenog činjeničnog stanja proizilazi da je naručiocu dana 25.04.2018. godine bilo ukazano da Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti ne poznaje termin sistematske i nesistematske deratizacije i da je naručilac dana 30.04.2018. godine (dakle istog dana kada je podnosilac zahteva podneo zahtev za zaštitu prava) objavio na Portalu javnih nabavki odgovor „da će prihvatiti dokaze o realizaciji zaključenih ugovora bilo kog referentnog naručioca ukoliko se iste odnose na vršenje sistematske deratizacije upravo iz razloga navedenog u stavu Republičke komisije“. Imajući u vidu da iz sadržine odgovora naručioca nesumnjivo proizilazi „da će naručilac prihvatiti dokaze o realizaciji zaključenih ugovora bilo kog referentnog naručioca upravo iz razloga navedenog u stavu Republičke komisije“, Republička komisija nalazi da terminologija navedena u okviru dodatnog uslova kao pojam „sistematska“ deratizacija nije ključna za naručioca, s obzirom na to da je isti istakao da prihvata konstataciju iz rešenja Republičke komisije u okviru kojeg je navedeno da Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti (Službeni glasnik RS br.15/2016) ne poznaje termin sistematska i nesistematska deratizacija, već propisuje ko je dužan da je sprovodi, cilj, način i u kojim objektima. Takođe, kako iz sadržine odgovora naručioca proizilazi da se termin sistematska deratizacija odnosi na nameru da se organizovano i planski izvrši deratizacija na određenoj teritoriji, to po oceni Republičke komisije, nesumnjivo proizilazi da termin koji koristi naručilac

pod nazivom sistematska deratizacija nije značajan sa stanovišta ispunjenosti dodatnog uslova „poslovnog kapaciteta“, što konkretno za ponuđače znači da će ukoliko u ponudi dostave potvrde bilo kog referentnog naručioca iz kojih proizilazi da su organizovano i planski izvršili deratizaciju na određenom prostoru dokazati da ispunjavaju dodatni uslov propisan u okviru „poslovnog kapaciteta“. Usled navedenog, okolnost da li će potvrde referentnih naručioca sadržati pojmove kao što su sistematska ili nesistematska deratizacija je irelevantna sa stanovišta ocene prihvatljivosti ponude ponuđača, s obzirom na to da će u konkretnom slučaju jedino relevantno za naručioca biti da oceni da li su ponuđači organizovano i planski izvršili deratizaciju na određenom prostoru. Imajući u vidu navedeno, po oceni Republičke komisije, ovako sačinjenom konkursnom dokumentacijom naručilac je omogućio učešće svim ponuđačima koji mogu da dokažu da su planski i organizovano realizovali usluge deratizacije u iznosu od 30.000.000,00 dinara bez PDV-a, bez obzira da li je ona sistematska ili nesistematska jer navedene termine nesumnjivo Zakon o zaštiti stanovišta od zaraznih bolesti (Službeni glasnik RS br.15/2016) ne poznaje. Imajući u vidu navedeno, Republička komisija ocenjuje, da konkursna dokumentacija u ovom delu nije sačinjena suprotno članu 61. stav 1. ZJN, a u vezi sa članom 76, st. 2. i 6. ZJN, niti je istom ograničena konkurencija ponuđača u smislu člana 10. stav 1. ZJN.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-917/2017 od 21.07.2017. godine:**

„...Članom 3. stav 1. tačka 33) ZJN propisano je da je ponuda prihvatljiva ako je blagovremena, koju naručilac nije odbio zbog bitnih nedostataka, koja je odgovarajuća, koja ne ograničava, niti uslovljava prava naručioca ili obaveze ponuđača i koja ne prelazi iznos procenjene vrednosti javne nabavke.

Članom 61. stav 1. ZJN propisano je da naručilac priprema konkursnu dokumentaciju tako da ponuđači na osnovu nje mogu da pripreme prihvatljivu ponudu.

Članom 70. stav 1. ZJN propisano je da tehničke specifikacije i projektna dokumentacija, u smislu ovog zakona, predstavljaju tehničke zahteve koji su obavezni i sastavni deo konkursne dokumentacije u kojima su predviđene opisane karakteristike dobara, usluga ili radova. One moraju omogućiti da se dobra, usluge i radovi koji se nabavljaju opišu na način koji je objektivan i koji odgovara potrebama naručioca.

Članom 107. stav 1. ZJN propisano je da je naručilac dužan da u postupku javne nabavke, pošto pregleda i oceni ponude, odbije sve neprihvatljive ponude.

Shodno citiranim odredbama, Republička komisija najpre ukazuje da je neophodno da naručilac pripremi jasnu konkursnu dokumentaciju, sa opisom predmeta javne nabavke te zahtevanim tehničkim specifikacijama kao i navođenjem dokaza kojima se dokazuje ispunjenost istih, a samim tim i načinom na koji će ceniti ponude za učešće u predmetnom postupku, a kako bi potencijalni ponuđači na osnovu tako postavljenih zahteva mogli da postupe pri izradi svoje ponude kako bi ista bila ocenjena kao odgovarajuća te prihvatljiva.

Naime, kroz tehničke specifikacije, naručilac definiše tehničke zahteve koje ima u pogledu dobara koja predstavljaju predmet nabavke u konkretnom slučaju, koji pri tome moraju biti takvi da ponuđači na osnovu njih mogu jasno da utvrde koje karakteristike ponuđeno dobro mora da ispunjava kako bi njegova ponuda bila ocenjena kao odgovarajuća, te određuje dokaze kojima se dokazuje ispunjenost istih. Isključivo na osnovu zahteva tako sačinjene konkursne dokumentacije, naručilac prilikom vršenja stručne ocene ponuda u konkretnom slučaju, zasniva svoju ocenu o tome da li je ponuda ponuđača odgovarajuća.

U predmetnom postupku javne nabavke naručilac je za predmetnu stavku (Podloga terena) predvideo određene tehničke karakteristike koje ponuđeno dobro mora da ispunjava, tj. da podloga, pored ostalog, mora da poseduje „ekspanzione trake“ predviđenih dimenzija.

Podnosilac zahteva je ponudio podlogu proizvođača „Gerflor“ – Powergame, za koju je dostavio izvod iz kataloga u kojem nema podataka o po-

stojanju ekspanzionih traka. Radi utvrđivanja sporne okolnosti naručilac je, shodno odredbi člana 93. stav 1. ZJN, od podnosioca zahteva zahtevao da dostavi dokaz iz kog se vidi da ponuđena podloga za teren poseduje ekspanzione trake.

Dana 22.06.2017. godine, naručilac je primio dopis podnosioca zahteva, u kojem nije dostavio dokaz o postojanju sporne tehničke karakteristike, već se ukazuje na „mane“ koje imaju podloge za teren koje sadrže ekspanzione trake (ploče iskaču usled širenja na suncu), ukazujući da samo podloga proizvođača „Bergo multisport“ ima ekspanzione trake, dok su ostali proizvođači uspeali „da reše problem sa širenjem ploča na suncu, te nema potrebe da postavljaju ekspanzione trake“, na koji način je indirektno potvrdio da podloga za teren koju je ponudio nema ekspanzione trake.

Stoga, imajući u vidu da je naručilac konkursnom dokumentacijom precizirao da podloga koja se nudi treba da sadrži „ekspanzione trake“, a da sa druge strane podnosilac zahteva u svojoj ponudi (izvod iz kataloga), a kasnije i u pojašnjenjima ponude nije dokazao da ponuđena podloga sadrži traženu tehničku karakteristiku (ekspanzione trake), Republička komisija ukazuje da je naručilac pravilno postupio kada je njegovu ponudu ocenio kao neprihvatljivu, shodno odredbi člana 3. stav 1. tačka 33) ZJN, a u vezi sa odredbom člana 107. stav 1. ZJN. Navedeno iz razloga, što je odredbom člana 61. stav 1. ZJN, propisana obaveza naručioca da pripremi konkursnu dokumentaciju tako da ponuđači na osnovu nje mogu da pripreme ponudu koja mora biti u skladu sa zahtevima iz konkursne dokumentacije, te je u konkretnom slučaju bez uticaja da li su karakteristike podloge koju je ponudio podnosilac zahteva „bolje“ odnosno „naprednije“, sve dok se predmetni postupak realizuje po konkursnoj dokumentaciji u kojoj je izričito zahtevano da podloga mora da sadrži ekspanzione trake, a pritom podnosilac zahteva ovaj tehnički zahtev nije blagovremeno, shodno odredbi člana 149. stav 3. ZJN, osporio podnošenjem zahteva za zaštitu prava.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-798/2018 od 16.08.2018. godine:**

„...U konkretnom slučaju, kako proizlazi iz utvrđenog činjeničnog stanja, naručilac je u pozivu za podnošenje ponuda i konkursnoj dokumentacijom predvideo da će ugovor za predmetnu javnu nabavku dodeliti primenom kriterijom ekonomski najpovoljnije ponude. U pogledu predviđenog kriterijuma, u skladu sa odredbama ZJN, naručilac je predvideo i elemente koje namerava da primeni, kao i metodologiju dodele pondere za svaki predviđeni element kriterijuma. Polazeći od navedenog, kako je dalje utvrđeno, naručilac je predvideo ukupno pet elemenata kriterijuma ekonomski najpovoljnije ponude, s tim što je kao peti element predvideo „novčana vrednost ponuđenih mobilnih aparata“ za koji je moguće dobiti maksimalno 20 pondera. Kako proizlazi iz metodologije za dodelu pondera za navedeni element kriterijuma, naručilac je kao relevantnu vrednost za izračunavanje istih uzeo novčanu vrednost ponuđenih mobilnih aparata sa PDV, pri čemu je stavio napomenu da ista ne može biti manja od 1.300.000,00 dinara, te da se u obzir uzima cena iz obrasca ponude – konkretno obrasca strukture cene.

Imajući u vidu navedeno, odnosno okolnost da je naručilac u predmetnom postupku predvideo da će dodela pondera za peti element kriterijuma ekonomski najpovoljnije ponude „novčana vrednost ponuđenih mobilnih aparata“ vršiti primenom metodologija koja prilikom izračunavanja uzima u obzir cenu sa PDV iskazanu u ponudi, a koja okolnost sa druge strane jeste bila predmet pitanja i pojašnjenja u skladu sa članom 63. stav 2. ZJN, u smislu da je za peti element kriterijuma „novčana vrednost ponuđenih mobilnih aparata“ ukupna vrednost određena kao minimalne za ponuđene aparate od 1.300.000,00 dinara vrednost sa PDV, ali konačna sadržina konkursne dokumentacije u predmetnom delu nije osporena u fazi pre isteka roka za podnošenje ponuda od strane bilo kog zainteresovanog lica, ocena je Republičke komisije, da u konkretnom slučaju naručilac nije povredio član 93. stav 3. ZJN, kako je istakao podnosilac zahteva, kada je pozvao izabranog ponuđača da ispravi, kako je nazvao „tehničku grešku“ u pogledu upisane cene bez PDV za novčani iznos ponuđenih mobilnih aparata.

Navedeno iz razloga, što je, kako je već ukazano, novčana vrednost ponuđenih mobilnih aparata sa PDV kao takva zahtevana konkursnom dokumentacijom kao element koji se primenjuje u formuli za ponderisanje. Dakle, s obzirom na to da je u konkretnom slučaju cena sa PDV bila merodavna za izračunavanje pondera za peti element kriterijuma, neosnovano je isticanje podnosioca zahteva da je naručilac pozivanjem izabranog ponuđača da ispravi računsku grešku, koju naručilac pri tome s obzirom na ponuđenu cenu sa PDV i iznos PDV, te način na koji je ista upisana 3.333.33,33 smatra tehničkom greškom, izvršio promenu elemenata ponude u smislu da je neprihvatljivu ponudu učinio prihvatljivom.

Stoga, imajući u vidu da u predmetnom postupku javne nabavke naručilac nije zahtevao ispravku greške u pogledu cene sa PDV koja se s obzirom na odredbe predmetne konkursne dokumentacije jedina uzima u obzir i primenjuje kao relevantna u formuli za ponderisanje, te kako shodno tome i iznos PDV u ponudi izabranog ponuđača računski odgovara iskazanoj novčanoj vrednosti sa PDV, dok sa druge strane novčani iznos bez PDV ni na koji način nije predstavljao element predviđene metodologije za dodelu pondera, zahtev naručioca da se izabrani ponuđač saglasi sa ispravkom očigledne tehničke greške u smislu da se umesto 3.333.33,33 bez PDV kako je upisao izabrani, smatra da je upisao 3.333.333,33 dinara bez PDV, a što je sam naručilac zaključio uvidom u sadržinu predmetnog obrasca, ne predstavlja povredu člana 93. stav 3. ZJN kako je istakao podnosilac zahteva, odnosno promenu cene kao bitnog elementa, budući da je i naručilac u pozivu za saglasnost s obzirom na način na koji je upisana vrednost bez PDV, te shodne tome uzimajući u obzir iznos sa PDV i PDV kao usaglašene, pravilno tražio ispravku kao ispravku tehničke greške.“

2. NEOSNOVANA OSPORAVANJA RADNI NARUČIOCA U VEZI SA TEHNIČKIM SPECIFIKACIJAMA

Tehničke specifikacije su odredbom člana 70. stav 1. ZJN-a propisane kao obavezni i sastavni deo konkursne dokumentacije u kojima su predviđene opisane karakteristike dobara usluga i radova koje moraju omogućiti objektivno opisivanje predmetnih dobara, radova i usluga na način koji odgovara potrebama naručioca. Navedena odredba ukazuje na značaj opisa predmeta javne nabavke koji je zakonodavac dao odredbama o tehničkim specifikacijama, budući da ih svaka konkursna dokumentacija sačinjena za sprovođenje postupka javne nabavke mora sadržati shodno prirodi i vrsti postupka javne nabavke.

Osporavanja tehničkih specifikacija od strane zainteresovanih lica, u fazi postupka javne nabavke pre isteka roka za podnošenje ponuda, uglavnom je zasnovano na navodima kojima se osporava postojanje objektivne potrebe naručioca za predmetnim tehničkim karakteristikama, te na dovođenje u vezu osporenih odredbi konkursnih dokumentacija o tehničkim specifikacijama sa odredbom člana 10. ZJN kojom je propisano načelo obezbeđivanja konkurencije predviđeno odredbom. I dok neki od podnosilaca zahteva osporavaju način na koji su definisane tehničke specifikacije smatrajući da ne postoji potreba da se od strane naručioca pribavljaju dobra koja imaju zahteve tehničkih specifikacija koje podrazumevaju pribavljanje predmetnih dobara, radova ili usluga visokog kvaliteta, postoji i izvestan broj potencijalnih ponuđača koji smatraju da treba promeniti tehničke specifikacije tako da se kroz snižavanje ili izostavljanje određenih tehničkih zahteva proširi krug onih koji mogu da konkurišu u konkretnom postupku javne nabavke. Kako je u značajnom broju ovakvih postupaka zaštite prava postojalo jasno i nedvosmisleno obrazloženje objektivnih potreba naručioca, koji su argumentovano iznosili u odgovorima na podnete zahteve za dodatnim pojašnjenjima konkursne dokumentacije i/ili u odgovorima na zahtev za zaštitu prava zašto su im, imajući u vidu kon-

kretne potrebe tokom realizacije predmetne javne nabavke, potrebna dobra, radovi ili usluge upravo propisanih tehničkih karakteristika, te kako Republička komisija nije mogla da u okolnostima konkretnih postupaka javnih nabavki koji su bili osporeni podnetim zahtevima za zaštitu prava utvrdi ograničenje konkurencije načinom njihovog propisivanja, već samo nepostojanje poslovnih interesa konkretnog zainteresovanog lica da podnese ponudu, to su ovakvi zahtevi za zaštitu prava ocenjeni kao neosnovani. Takođe, od strane određenog kruga zainteresovanih lica su neosnovano osporavane tehničke specifikacije sa stanovišta njihove nedovoljne određenosti i preciznosti, a da pritom pre isteka roka za podnošenje ponuda ne postoji, u smislu člana 63. stav 2. ZJN, jasno ukazivanje na takve navodne nedostatke konkursne dokumentacije, na način na koji se posle tehničke specifikacije osporavaju u podnetim zahtevima za zaštitu prava, već su ista uopštene prirode ukoliko je uopšte i postojala komunikacija u fazi pre isteka roka za podnošenje ponuda.

Osporavanja tehničkih specifikacija nakon isteka roka za podnošenje ponuda, sa stanovišta njihove ispunjenosti u ponudama koje su dostavljene u postupcima javnih nabavki osporenim podnetim zahtevima za zaštitu prava, je u izvesnom broju situacija dovelo do potrebe da se iste sporne okolnosti dodatno ispitaju i utvrde, primenom odredbe člana 93. stav 1. ZJN, a često u situaciji kada se konkursnom dokumentacijom traži više dokaza na ime ispunjenosti tehničkih specifikacija, okolnost što neki od zahtevanih dokaza nisu priloženi, sve dok se ispunjenost tehničkih specifikacija može utvrditi iz drugih dokaza priloženih u podnetim ponudama, je bila bez uticaja na stručnu ocenu dostavljenih ponuda, te su samim tim takvi navodi zahteva za zaštitu prava ocenjivani kao neosnovani. U ovoj fazi postupka javne nabavke uočeno je i da ponuđači neosnovano pokušavaju da ospore ponude iz razloga nedostavljanja dokaza bitnih za tehničku mogućnost da se izvrši određena usluga, koja odredbama konkursne dokumentacije nije jasno bila predviđena ni kao obaveza koju ponuđač mora izvršiti, niti je praćena obavezom dostave dokaza u ponudi koji se odnose na zahtevane usluge.

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-101/2018 od 13.03.2018. godine:**

„...Republička komisija konstatuje da je, s obzirom na sadržinu podnetog zahteva za zaštitu prava, odgovora naručioca koji je dat povodom istog kao i sadržinu konkursne dokumentacije, nesporno da je u okviru navedenog dela konkursne dokumentacije, u tabelarnom prikazu kroz koji su opredeljene tehničke specifikacije za dobra koja su predmet javne nabavke, u koloni naslovljenoj kao „Dimenzione tolerancije/Geometrijske tolerancije”, za određeni broj pozicija naznačeno da dimenziona tolerancija mora biti klase 6 ili bolja.

Republička komisija konstatuje da iz argumentacije izložene u okviru podnetog zahteva za zaštitu prava proizilazi zaključak da podnosilac zahteva, pre svega, smatra da je reč o tehničkom zahtevu koji ne predstavlja realnu potrebu naručioca jer isti nije definisan kao minimalni tehnički zahtev u dokumentaciji opreme za čije se održavanje nabavljaju dobra koja su predmet javne nabavke tako da je u tom smislu dovoljna klasa normalnih tolerancija kao i zbog toga što ciljevi koje namerava da ostvari njihovom ugradnjom, po njegovom mišljenju, ne predstavljaju razlog koji opravdava postojanje objektivne potrebe da se pribave dobra čija je dimenziona tolerancija klase 6 ili bolja.

U vezi sa tim, Republička komisija konstatuje da je članom 70. stav 1. ZJN, između ostalog, propisano da tehničke specifikacije moraju omogućiti da se dobra, usluge ili radovi koji se nabavljaju opišu na način koji je objektivna i koji odgovara potrebama naručioca.

Međutim, u smislu odredbe člana 70. stav 1. ZJN a u vezi člana 52. stav 1. ZJN, procena potreba kao radnja koja prethodi sprovođenju određenog postupka javne nabavke, predstavlja ovlašćenje naručioca koje je podložno kontroli ali od strane drugih državnih organa, nadležnih za nadzor nad njegovim poslovanjem.

Prema članu 139. u vezi člana 149. stav 2. ZJN ukoliko, na način predviđen zakonom, bude iniciran postupak zaštite prava, nadležnost Republičke komisije je ograničena na pitanje da li su radnje koje je, nakon što je pokre-

nut postupak javne nabavke povodom kojeg je podnet razmatrani zahtev za zaštitu prava, naručilac preduzima radi njegovog sprovođenja, u skladu sa odredbama ZJN.

Republička komisija konstatuje da u tom smislu jedino pitanje koje može biti predmet razmatranja u konkretnom slučaju predstavlja pitanje da li je podnetim zahtevom osnovano ukazano da je time što je u tehničkoj specifikaciji za određeni broj pozicija naznačio da dimenziona tolerancija mora biti klase 6 ili bolja predstavlja naručilac izvršio povredu člana 10. ZJN.

U tom smislu, Republička komisija konstatuje da iz argumentacije izložene u okviru podnetog zahteva proizilazi zaključak da podnosilac zahteva svoj stav o tome da je načinom na koji je u ovom delu definisana tehnička specifikacija za predmetnu javnu nabavku izvršena povreda člana 10. ZJN zasniva na tezi da samo proizvođač SKF ima u standardnom proizvodnom programu dobra dimenzione tolerancije klase 6 ili bolje, dok svi ostali proizvođači proizvode sporne ležajeve, čak i kada su unapređenih tehničkih karakteristika, u klasi normalnih dimenzionih tolerancija u okviru svog standardnog proizvodnog programa što i deklarišu u katalozima (kroz oznake PN ili PO, bez dodatnih oznaka), dok ležajeve klase 6 (ili bolje) proizvode isključivo u izvedbi koja se označava posebnim dodatnim oznakama (R6, R5), što prema njemu znači da ti ležajevi predstavljaju „specijalnu izvedbu“.

S obzirom na navedenu argumentaciju podnosioca zahteva, Republička komisija konstatuje da je na osnovu analize sadržine odeljka 3 – „Tehnička specifikacija“ (čija je konačna sadržina utvrđena kroz izmenu konkursne dokumentacije objavljene dana 04.01.2018. godine na Portalu javnih nabavki) utvrdila da prilikom definisanja zahteva da za određeni broj dobara dimenziona tolerancija mora biti klase 6 ili bolja, naručilac uopšte nije opredelio i zahtev da takva dobra istovremeno moraju biti deo standardnog proizvodnog programa.

Takođe, Republička komisija je utvrdila da ni dokazivanje činjenice da su ponuđena dobra koja ispunjavaju navedeni tehnički zahtev nije definisano tako da podatak o dimenzionoj toleranciji mora biti deklarisan isključivo u okviru proizvođačkog kataloga.

Naime, u okviru odeljka 3 – „Tehnička specifikacija“, u tački 3.3. koja je naslovljena kao „Tehnička dokumentacija koja se dostavlja kao sastavni deo ponude, a kojom se dokazuje da ponuđena dobra ispunjavaju zahtevane tehničke karakteristike“, naručilac je opredelio da je uz ponudu obavezno priložiti kataloge ili izvode iz kataloga proizvođača ponuđenih ležajeva na srpskom ili engleskom jeziku za sve predmetne ležajeve (u štampanom ili elektronskom obliku), uz napomenu da katalogi moraju da sadrže sve ponuđene ležajeve.

Međutim, istovremeno naručilac je opredelio da se za pozicije koje zbog svoje specifičnosti (velike dimenzije, male serije proizvodnje, proizvodnje po specijalnoj narudžbi i slično) nisu u standardnom katalogu proizvođača, kao dokaz tehničke usaglašenosti, može dostaviti tehnički crtež overen od strane proizvođača koji sadrži sve relevantne informacije kao i katalog, koji će se smatrati izvodom iz kataloga proizvođača, uz napomenu da zadržava pravo provere autentičnosti dobijenih izvoda iz kataloga kod proizvođača.

Takođe, u istom delu konkursne dokumentacije naručilac je odredio da se ukoliko u originalnom katalogu nisu date karakteristike niti standard ponuđenog ležaja usaglašenost dokazuje overenom i potpisanom izjavom od strane odgovornog menadžera za upravljanje kvalitetom iz fabrike koja proizvodi ponuđena dobra ili overenom i potpisanom izjavom od strane odgovornog lica za kvalitet bez obzira na to gde su ta dobra proizvedena na kojoj lokaciji proizvođača, uz napomenu da zadržava pravo provere autentičnosti dobijene izjave kod proizvođača.

Pored navedenog, Republička komisija konstatuje da je na osnovu uvida u izvode proizvođačkih kataloga, koje je podnosilac zahteva dostavio kao prilog podnetog zahteva, utvrdila da iz njihove sadržine proizilazi da pored dobara u klasi normalnih dimenzionih tolerancija, deo proizvodnog programa i to ne samo kod proizvođača SKF, već i kod drugih proizvođača - Schaeffler, ZKL, NSK, TIMKEN, RKB, ZVL, URB, MPZ i SNR, predstavljaju i dobra dimenzione tolerancije klase 6 ili bolje, te da je jasno opredeljeno da kao takva mogu biti predmet isporuke, što istovremeno znači da s obzirom na sadržinu argumentacije iznete u predmetnom zahtevu za zaštitu prava ne postoji utemeljenje za zaključak da je u konkretnom slučaju izvršeno

ograničenje konkurencije time što predmetna javna nabavka nije oblikovana po partijama s obzirom na činjenicu da se za 167 pozicija (112 pozicija ležajeva i 55 pozicija kućišta i hiltzni) ne zahtevaju povišene klase tačnosti, odnosno da je zbog toga mogućnost učešća u predmetnom postupku javne nabavke ograničena samo na one ponuđače koji obavezno za jedan deo pozicija imaju mogućnost da ponude ležajeve proizvođača SKF.

Imajući u vidu utvrđeno činjenično stanje, Republička komisija konstatuje da sa stanovišta argumentacije iznete u razmatranom zahtevu za zaštitu prava nije utvrđeno da je time što je u tehničkoj specifikaciji za određeni broj pozicija naznačio da dimenziona tolerancija mora biti klase 6 ili bolja, naručilac izvršio povredu člana 10. ZJN, odnosno da je time ograničena konkurencija.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-150/2018 od 30.03.2018. godine:**

„...Članom 10. stav 1. ZJN propisano je da je naručilac dužan da u postupku javne nabavke omogućiti što je moguće veću konkurenciju, dok je stavom 2. ovog člana propisano da naručilac ne može da ograniči konkurenciju, a posebno ne može onemogućavati bilo kojeg ponuđača da učestvuje u postupku javne nabavke neopravdanom upotrebom pregovaračkog postupka, niti korišćenjem diskriminatorских uslova, tehničkih specifikacija i kriterijuma.

Članom 70. stav 1. ZJN propisano je da tehničke specifikacije i projektna dokumentacija, u smislu ovog zakona, predstavljaju tehničke zahteve koji su obavezni i sastavni deo konkursne dokumentacije u kojima su predviđene opisane karakteristike dobara, usluga ili radova. One moraju omogućiti da se dobra, usluge i radovi koji se nabavljaju opišu na način koji je objektivn i koji odgovara potrebama naručioca.

Iz citiranih zakonskih odredbi proizilazi da je naručilac dužan da tehničke karakteristike dobara koji su obavezni i sastavni deo konkursne dokumentacije predvidi na način da omogućiti da dobra koja se nabavljaju opišu na na-

čin koji je objektivan i koji odgovara potrebama naručioca, s tim da istim ne može onemogućavati bilo kojeg ponuđača da učestvuje u javnoj nabavci. Takođe, naručilac nije obavezan da ih definiše tako da postavljene zahteve može da ispuni svaki od zainteresovanih ponuđača, već je potrebno da iste odredi tako da budu u skladu sa njegovim objektivnim potrebama.

U konkretnom postupku javne nabavke naručilac je za zahtevano dobro – buldožer sa ripperom, predvideo tehničke karakteristike koje isto mora da poseduje, između ostalog i klirens koji je od prethodno zahtevanih min. 615 mm smanjio na min. 580 mm, nakon ukazivanja podnosioca zahteva, a u cilju proširenja konkurencije među ponuđačima.

Podnetim zahtevom za zaštitu prava podnosilac zahteva je osporio propisanu vrednost predmetne tehničke karakteristike klirens, te je istakao zahtev za izmenu konkursne dokumentacije na način da se zahtevanoj vrednosti klirensa od min. 580 mm dodeli tolerancija od 10 mm, uz ukazivanje da isto ne bi uticalo na prohodnost mašine te da tražene tehničke karakteristike odgovaraju samo određenom ponuđaču.

Imajući u vidu utvrđeno činjenično stanje, Republička komisija ukazuje da je naručilac datom argumentacijom kojom opravdava svoje potrebe za osporenom tehničkom karakteristikom obrazložio da je u konkretnom slučaju istu predvideo na način koji je objektivan i koji odgovara njegovim potrebama shodno odredbi člana 70. stav 1. ZJN. Naime, naručilac je, opravdavajući razloge zbog kojih je predvideo vrednost klirensa od min. 580 mm, ukazao na ekstremno teške uslove radne sredine, koji postoje na površinskom kopu, a usled čega upravo od veličine klirensa zavisi mogućnost primene i efekat rada mašine. U tom smislu, Republička komisija je prihvatila kao osnovanu argumentaciju naručioca kojom je obrazložio razloge usled kojih bi svako dodatno smanjenje klirensa imalo loš efekat na rad mašine i mogućnost njene primene u konkretnom slučaju, a s obzirom na to da će se kako je naveo, predmetno dobro koristiti za rad u drugom ugljenom sloju i njegovoj povlati, gde je prisutna velika zavodnjenost terena i gde je nosivost tla zbog toga dodatno smanjena, a gde bi s obzirom na opremljenost ripperom odnosno okolnost što je isto veće masa nego standardna mašina, mašina sa malim klirensom imala česta zaglavljivanja. Pored navedenog, naručilac je dodatno ukazao i na iskustvo koje

poseduje u eksploataciji buldožera koji imaju klirens manji od 580 mm, a sa kojima ima dosta problema u smislu zaglavljivanja u blatu, otežan transport sa lokacije na lokaciju, smanjenu efektivnost u radu i povećanu potrošnju goriva.

Imajući u vidu okolnost što je naručilac, na zahtev podnosioca zahteva kao zainteresovanog lica, primarno određenu vrednost klirensa od 615 mm smanjio na 580 mm uz obrazloženje da razlika od 35 mm ne utiče u velikoj meri na prohodnost mašine, te iznetu argumentaciju naručioca kojom obrazlaže svoje potrebe koje ima prilikom korišćenja i eksploatacije predmetnog dobra a usled kojih ne može prihvatiti dodatno smanjenje klirensa, kao i okolnosti da je zahtevani klirens od 580 mm osporen kroz konstataciju podnosioca zahteva da izmenjena tehnička karakteristika (na način na koji on sugeriše – dodatna tolerancija od 10 mm) ne bi uticala na prohodnost mašine, te da je naručilac na ista pitanja i zahteve davao „potpuno različite i nedosledne odgovore“ koje okolnosti ne odgovaraju faktičkom stanju, Republička komisija je ocenila da podnosilac zahteva neosnovano osporava postupanje naručioca u delu definisanja predmetne tehničke karakteristike, u smislu odredbe člana 70. stav 1. ZJN.

Shodno napred navedenom, Republička komisija nalazi da je naručilac opravdao razloge zbog kojih je zahtevao osporenu vrednost predmetne tehničke karakteristike klirens, tj. da je ista propisana u skladu sa odredbom člana 70. stav 1. ZJN, usled čega je razmatrani navod podnosioca zahteva ocenila kao neosnovan.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-160/2018 od 04.04.2018. godine:**

„...Republička komisija je dana 16.03.2018. godine naručiocu uputila dopis kojim je zahtevano da se naručilac izjasni zašto je zahtevao da „sila trakcije“ bagera treba da bude minimum 220 kN, tj. da se izjasni zbog čega nije prihvatljiva vrednost od minimum 198 kN, imajući u vidu navode podnetog zahteva za zaštitu prava.

Dana 28.03.2018. godine, naručilac je Republičkoj komisiji dostavio izjašnjenje u vezi sa zahtevanom vrednošću „sile trakcije od minimum 220 kN“, ukazujući tom prilikom da sila trakcije mora biti najveća moguća jer će mašina raditi u parkovima i zelenim površinama gde jeste ili nije izvršena kultivacija. Navedeno podrazumeva izuzetno teške uslove rada zbog neravnog terena, koji je često blatnjav i travnat što podrazumeva izuzetno klizave površine na kojima bager vrši neophodne radove. Naručilac dalje navodi da je za takve terene neophodna što veća sila trakcije kako ne bi došlo do klizanja mašine, te kako bi mogla uopšte da se iskoristi sila koju ima na vrhu kašike. Takođe, ukazuje se da je konkretna mašina potrebna za vađenje svih vrsta panjeva, što je izuzetno težak posao, koji bez velike sile trakcije uopšte nije moguće uraditi. Naručilac napominje da su tehničke karakteristike predmetnog dobra definisane kao odraz potrebe naručioca da u vršenju svoje delatnosti obezbedi nesmetan i kvalitetan rad, te da zahtevane karakteristike imaju funkciju da olakšaju rad službe kako bi se izvršili poslovi koji su od izuzetnog značaja za delatnost naručioca.

Članom 10. stav 1. ZJN propisano je da je naručilac dužan da u postupku javne nabavke omogući što je moguće veću konkurenciju, dok je stavom 2. ovog člana propisano da naručilac ne može da ograniči konkurenciju, a posebno ne može onemogućavati bilo kojeg ponuđača da učestvuje u postupku javne nabavke neopravdanom upotrebom pregovaračkog postupka, niti korišćenjem diskriminatornih uslova, tehničkih specifikacija i kriterijuma.

Članom 70. stav 1. ZJN propisano je da tehničke specifikacije i projektna dokumentacija, u smislu ovog zakona, predstavljaju tehničke zahteve koji su obavezni i sastavni deo konkursne dokumentacije u kojima su predviđene opisane karakteristike dobara, usluga ili radova. One moraju omogućiti da se dobra, usluge i radovi koji se nabavljaju opišu na način koji je objektivn i koji odgovara potrebama naručioca.

Iz citiranih zakonskih odredaba proizilazi da je naručilac dužan da tehničke karakteristike dobara koji su obavezni i sastavni deo konkursne dokumentacije predvidi na način da omogući da dobra koja se nabavljaju opišu na način koji je objektivn i koji odgovara potrebama naručioca, s tim da istim ne može onemogućavati bilo kojeg ponuđača da učestvuje u javnoj nabavci.

Takođe, naručilac nije obavezan da ih definiše tako da postavljene zahteve može da ispuni svaki od zainteresovanih ponuđača, već je potrebno da iste odredi tako da budu u skladu sa njegovim objektivnim potrebama.

U konkretnom postupku javne nabavke naručilac je nabavljao radnu mašinu – bager, za koji je, između ostalog, predvideo da treba da poseduje „maksimalnu silu trakcije od minimum 220 kN“, kao i da „ukupna dužina bagera bude maksimum 9.400 mm“.

Podnetim zahtevom za zaštitu prava podnosilac zahteva je osporio propisane vrednosti u delu tehničkih karakteristika „sile trakcije“ i „dužine bagera“, te je istakao zahtev za izmenu konkursne dokumentacije tako da maksimalna sila trakcije bude minimum 198 kN umesto predviđenih 220 kN, kao i da dužina bagera bude maksimalno 9.530 mm umesto predviđenih 9.400 mm, uz konstataciju da izmenjene tehničke karakteristike ne bi uticale na kvalitet i eksploataciju bagera, ukazujući da tražene tehničke karakteristike ispunjava isključivo proizvođač radnih mašina „SANWORD“, na koji način je povređeno načelo konkurencije među ponuđačima.

Imajući u vidu utvrđeno činjenično stanje, Republička komisija ukazuje da je naručilac datom argumentacijom kojom opravdava svoje potrebe za dve osporene tehničke karakteristike obrazložio da je u konkretnom slučaju osporene tehničke karakteristike predvideo na način koji je objektivn i koji odgovara njegovim potrebama shodno odredbi člana 70. stav 1. ZJN. Naime, naručilac je u dostavljenom odgovoru opravdavajući razloge zbog kojih je predvideo maksimalnu dužinu bagera od 9.400 mm ukazao da poseduje prikolicu koja ima dimenzije koje odgovaraju propisanoj dužini bagera a koju će koristiti za prevoz bagera do različitih mesta u gradu na kojima je potrebno da bager obavlja predmetne poslove. S obzirom na navedeno, naručilac pravilno ukazuje da ukoliko bi nabavio bager koji nema dužinu predviđenu u konkursnoj dokumentaciji, da isti ne bi bilo moguće eksploatisati s obzirom na dimenzije prikolice za utovar koju već poseduje naručilac (a koja je istih dimenzija kao bager koji se nabavlja), tj. da u tom slučaju naručilac ne bi imao mogućnosti da takav bager preveze do mesta na kojem je potrebno da isti obavlja predmetne poslove, što bi posledično dovelo do nemogućnosti korišćenja bagera usled nemogućnosti da isti transportuje.

Sa druge strane, opravdavajući zahtev zbog kog je traženo da „sila trakcije“ bude minimum 220 kN, naručilac je najpre istakao da je ovakav zahtev postavljen s obzirom na mesto na kojem je predviđeno da bager radi, ukazujući da će bager obavljati poslove u parkovima i na zelenim površinama na kojima jeste ili nije izvršena kultivacija terena, te da je neophodno da sila trakcije bude najveća moguća s obzirom na teške uslove rada usled neravnog terena, koji je često blatnjav, travnat i izuzetno klizav što znatno otežava rad bagera. Zbog navedenih teškoća kojima može biti izložena mašina prilikom rada na terenu na ovakvom terenu, neophodna je minimalna navedena sila trakcije od 220 kN, kako ne bi došlo do klizanja bagera, odnosno kako bi mogla uopšte da se iskoristi sila koju bager ima na vrhu kašike. Pored navedenog, naručilac je pojasnio da će se bager koristiti i za vađenje svih vrsta panjeva, što je izuzetno težak posao koji nije moguće uraditi bez velike vrednosti sile trakcije.

Imajući u vidu iznetu argumentaciju naručioca kojom obrazlaže svoje potrebe koje ima prilikom korišćenja i eksploatacije predmetnog bagera, koje su uslovile osporene tehničke zahteve za određenom dužinom bagera i silom trakcije, polazeći od okolnosti da su iste osporene kroz konstataciju podnosioca zahteva da izmenjene tehničke karakteristike (na način na koji on sugerše) ne bi uticala na „kvalitet“ i „funkcionalnu upotrebu“ radne mašine, Republička komisija je utvrdila da su neosnovani navodi kojima se osporava postupanje naručioca u delu osporene dve tehničke karakteristike, u smislu odredbe člana 70. stav 1. ZJN.

Shodno napred navedenom, Republička komisija ukazuje da je naručilac opravdao razloge zbog kojih je zahtevao osporene vrednosti navedenih tehničkih karakteristika, tj. da su iste propisane u skladu sa odredbom člana 70. stav 1. ZJN, usled čega je razmatrani navod podnosioca zahteva ocenila kao neosnovan.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-301/2018 od 14.05.2018. godine:**

„...Daljim uvidom u sadržinu podataka objavljenih na Portalu javnih nabavki, utvrđeno je da je naručilac na pitanje zainteresovanog lica „Da li smeša za kondicioniranje vode može biti i na organskoj i na neorganskoj bazi” naručilac dao odgovor da tečna smeša za kondicioniranje vode može biti i na organskoj i na neorganskoj bazi s tim da ne sme sadržati u sebi one neorganske materije koje postrojenje dovode u Seveso postrojenja (odgovor br. E.05.01.-136179/1-18 od 16.03.2018. godine).

Takođe, naručilac je na pitanje zainteresovanog lica u vezi sa dokaznim sredstvom na okolnost dokaza koje je neophodno dostaviti da bi naručilac utvrdio da ponuđena oprema ispunjava sve tehničke specifikacije, između ostalog naveo da uz ponudu neophodno dostaviti kataloški materijal zupčastih ploča koje ponuđači nude, odnosno bilo koje druge materijale za oblaganje tankvane, koje mogu ponuditi a u skladu sa zahtevima iz konkursne dokumentacije (odgovor br. E.05.01.-136185/1-18 od 16.03.2018. godine).

Članom 10. stav 1. ZJN propisano je da je naručilac dužan da u postupku javne nabavke omogući što je moguće veću konkurenciju, dok je stavom 2. propisano da naručilac ne može da ograniči konkurenciju, a posebno ne može onemogućavati bilo kojeg ponuđača da učestvuje u postupku javne nabavke, neopravdanom upotrebom pregovaračkog postupka, niti korišćenjem diskriminatorских uslova, tehničkih specifikacija i kriterijuma.

Članom 70. stav 1. ZJN propisano je da tehničke specifikacije i projektna dokumentacija, u smislu ovog zakona, predstavljaju tehničke zahteve koji su obavezni i sastavni deo konkursne dokumentacije u kojima su predviđene opisane tehničke karakteristike dobara, usluga ili radova. One moraju omogućiti da se dobra, usluge ili radovi koji se nabavljaju opišu na način koji je objektivni i koji odgovara potrebama naručioca.

Članom 71. stav 1. tačka 2. ZJN propisano je da naručilac određuje tehničke specifikacije i u vidu karakteristika ili funkcionalnih zahteva, koji mogu uključivati i ekološke karakteristike i zahteve u pogledu energetske efi-

kasnosti, koji moraju biti dovoljno precizni i jasni kako bi ponuđači mogli da pripreme odgovarajuće ponude, a naručioci da nabave dobra, usluge ili radove koji su u skladu sa njihovim objektivnim potrebama u skladu sa njihovim objektivnim potrebama.

Imajući u vidu napred utvrđeno činjenično stanje i citirane odredbe zakona Republička komisija je kao neosnovane ocenila sve razmatrane navode podnosioca zahteva kojima je osporen način na koji je konkursnom dokumentacijom naručilac predvideo tehničke specifikacije dobara koja su predmet javne nabavke, kako u pogledu tehničkih zahteva u vezi sa zaštitom tankvane i vrste baze smeše za kondicioniranje omekšane vode tako i u vezi sa ukazivanjem podnosioca da su tehničke karakteristike sačinjene na način da je favorizovan proizvod koji nudi ponuđač „Oveks Inžinjeri“ doo iz Beograda (Hidro X Boiler Compound).

Naime, u konkretnom slučaju je utvrđeno da je u konačnoj šestoj izmeni konkursne dokumentacije objavljenoj na Portalu javnih nabavki dana 16.03.2018. godine, naručilac u okviru tehničkih specifikacija opisao dobra koja nabavlja u skladu sa odredbom člana 10. ZJN, odnosno time što je predvideo da zahtevana tankvana pored obloge od polietilenskih zupčastih ploča može da bude obložena bilo kojim drugim materijalom za oblaganje (kiselo otpornim antikližnim pločicama ili dvokomponentnim hemijski otpornim premazom od epoksidne smole bez rastvarača ili drugom ekvivalentnom oblogom) isti je upravo omogućio što je moguće veću konkurenciju u predmetnom postupku javne nabavke i time postupio u skladu sa navedenim načelom ZJN.

Stoga, neosnovano podnosilac zahteva smatra da bi konkursna dokumentacija u kojoj je predviđeno da je jedina moguća zaštite tankvane ona koja podrazumeva zupčaste ploče bez ikakvih ostalih mogućih alternativa, ona koja bi bila sačinjena u skladu sa odredbama ZJN.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-610/2018 od 06.09.2018. godine:**

„...U konkretnom slučaju, podnosilac zahteva predmetnim zahtevom ukazuje da su ponuđači bili u obavezi da dokažu da mogu samostalno vršiti etaloniranje i da su za to osposobljeni po zahtevima standarda ISO 17025. Pošto izabrani ponuđač, kako je to ukazao podnosilac zahteva, nema vlastitu laboratoriju akreditovanu po standardu ISO 17025, to je trebalo da podnese ponudu angažujući akreditovanu laboratoriju ili lice koje je poseduje na način na koji to ZJN jedino omogućava – podnošenjem zajedničke ponude ili preko podizvođača u skladu sa članom 80. i 81. ZJN. Pošto u ponudi nije dostavljen dokaz da izabrani ponuđač može sâm ili preko drugog lica, a koga bi onda morao navesti u ponudi, kao podizvođača ili kao drugog učesnika u zajedničkoj ponudi, niti je u ponudi dostavljen dokaz da je laboratorija osposobljena da obavlja etaloniranje po zahtevima standarda ISO 17025, to izabrani ponuđač, kako tvrdi podnosilac zahteva, nije u mogućnosti da izvrši ugovornu obavezu o etaloniranju instrumenta, koja je predviđena članom 1. stav 6. alineja 5 modela ugovora o javnoj nabavci.

Međutim, iz utvrđenog činjeničnog stanja proizlazi da u konkursnoj dokumentaciji naručilac nije nigde na jasan, precizan i nedvosmislen način odredio uslov da ponuđač mora lično da poseduje metrološku laboratoriju koja je osposobljena da vrši etaloniranje po zahtevima standarda ISO 17025. U konkursnoj dokumentaciji nije navedeno da je potrebno da ponuđač lično mora da vrši etaloniranje po zahtevima standarda ISO 17025, zatim u konkursnoj dokumentaciji nije navedeno da se dostavlja bilo kakav dokaz o tome da je laboratorija akreditovana po zahtevima standarda ISO 17025. Ponuđačima nije predočeno da u ponudi moraju da dostave dokaz da je metrološka laboratorija akreditovana po standardu ISO 17025 i da ponuđač koji je ne poseduje dužan da u ponudi navede koja će laboratorija vršiti etaloniranje i kakav vid saradnje, udruživanja ili angažovanja mora da među njima da postoji da bi ponuđač dokazao da će preko određene laboratorije da vrši etaloniranje. Nije navedeno da ako nemaju vlastitu metrološku laboratoriju, odnosno organizaciju koja je akreditovana da vrši etaloniranje po traženom standardu, da tada moraju da je u ponudu uključe kao podizvođača ili kao drugog učesnika u zajedničkoj ponudi laboratoriju, kao i da dostave dokaz da ista ima akreditaciju po standardu.

Naime, iz sadržine konkursne dokumentacije proizlazi da je predmet nabavke Real time PCR aparat, a iz modela ugovora o javnoj nabavci proizlazi da pored samog dobra koji je predmet kupoprodajnog ugovora cena obuhvata montažu, povezivanje i puštanje u rad uređaja, izvršene od strane inženjera dobavljača ovlašćenih od strane proizvođača opreme za servis, održavanje i instalaciju, zatim obuku zaposlenih u laboratoriji za rad sa uređajem od strane osoblja naručioca koje je ovlašćeno od strane proizvođača opreme, sa izdavanjem potvrde na ime zaposlenog, te da se po završetku instalacije i na kraju prve godine garantnog roka instrumenta „obezbedi etaloniranje instrumenta od strane metrološke laboratorije akreditovane po ISO 17025 o trošku ponuđača“, kao i kalibracioni kit koji će se koristiti samo za internu kontrolu aparata ponuđača da naručiocu isporuč i montira predmet nabavke, te da će se isporuka smatrati izvršenom danom predaje ugovorenog dobra u prostorijama naručioca, montažom i puštanjem u rad dobra.

Na ocenu predmetnog navoda kao neosnovanog uticala je i okolnost što je sporna obaveza etaloniranja definisana tako da je ponuđači „obezbede“ o svom trošku, ali ne i da je sami izvrše, te što pomenuta obaveza nije ispraćena obavezom da ponuđači dostave o tome dokaz u ponudi, ali i to što su odeljci konkursne dokumentacije u kojima se navedena obaveza pominje: „3.9. Ostali zahtevi naručioca“, kao i u odredbi člana 1. stav 6. Modela ugovora o javnoj nabavci kojima se uređuje struktura cene i šta sve ona obuhvata, više upućivali na jednu dodatnu obavezu tokom realizacije ugovora koju ponuđači moraju da finansiraju. Obaveza ponuđača je bila da popune i potpišu model ugovora o javnoj nabavci i da se time izjasne da li su saglasni, odnosno da prihvataju da o svom trošku obezbede etaloniranje instrumenta po završetku instalacije i na kraju prve godine garantnog roka instrumenta. Te troškove ponuđači nisu mogli ni da iskažu u obrascu strukture cene, jer je u ovom obrascu ostavljeno prazno mesto gde je mogla da se upiše cena ponuđenog aparata, sa i bez PDV, ali ne i cena obuke, etaloniranja ili drugi elementi koji čine strukturu ponuđene cenu. Ponuda koja sadrži potpisan model ugovora o javnoj nabavci označava prihvatanje od strane ponuđača da o svom trošku obezbedi etaloniranje. Izabrani ponuđač je nesporno pripremio ponudu polazeći od načina na koji je konkursna dokumentacija pripremljena. Prihvatio je obavezu da se o njegovom trošku obezbedi etaloniranje aparata od strane metrološke laboratorije po

standardu ISO 17205. Konkursna dokumentacija nije nigde bliže definisala da ponuđač sam mora da poseduje metrološku laboratoriju, na koji način laboratorija mora da bude uključena u ponudu, u slučaju da je ponuđač sâm ne poseduje, zatim nije definisala da se u ponudi mora dostaviti dokaz o akreditaciji laboratorije prema standardu ISO 17205. Podnosilac zahteva, ukoliko je smatrao da je naručilac u dokaze morao obavezno da uvrsti dokaz o akreditaciji laboratorije, imao je u skladu sa članom 63. ZJN mogućnost da na to ukaže naručiocu, ako je to smatrao nepravilnošću. Naime, sadržina konkursne dokumentacije mu je bila poznata u rokovima iz člana 149. stav 3. i stav 4. ZJN, kada je mogao da prvo blagovremeno ukaže naručiocu da ovo smatra nepravilnošću, a potom i da ospori sadržinu konkursne dokumentacije, ukoliko bi naručilac procenio da nema razloga da po tom pitanju menja ili dopunjava sadržinu konkursne dokumentacije. Podnosilac zahteva je sa stanovišta člana 149. stav 3. i 4. ZJN blagovremeno mogao da reaguje naročito ako je smatrao da se dokaz o akreditaciji laboratorije prema standardu ISO 17205 po svojoj prirodi svrstava u dokaz kojim se dokazuje obavezan uslov za učešće u postupku javne nabavke iz člana 75. stav 1. tačka 5) ZJN. Sadržina svih obaveznih i dodatnih uslova za učešće u postupku, pa time i dokaza koje je trebalo dostaviti u ponudi su bili poznati podnosiocu zahteva. Osim toga, bilo mu je i poznato da je naručilac objavio dodatne informacije i pojašnjenja u vezi sa pripremanjem ponude, kada je odgovarajući na zahtev zainteresovanog lica da pojašni svoj zahtev za etaloniranjem Real Time PCR aparata, koje nije uključeno za Real Time PCR aparate i da li pod tim zahtevom podrazumeva verifikaciju sa kalibracijom. Naručilac je odgovorio da pod tim zahtevom podrazumeva verifikaciju sa kalibracijom.

Stoga, po oceni Republičke komisije, prilikom stručne ocene ponude, naručilac nije mogao da postupi drugačije u odnosu na način kako je cenio dokaze dostavljene u ponudi izabranog ponuđača. Naime, naručilac je u obavezi da u oceni ponude pođe od sadržine konkursne dokumentacije i načina na koji je definisao sve uslove za učešće, zatim bitne zahteve od kojih zavisi prihvatljivost ponude, kao i tehničke specifikacije. U konkretnom slučaju polazeći od sadržine zahteva iz konkursne dokumentacije i odredbe člana 1. modela ugovora o javnoj nabavci, proizlazi da je naručilac jedino jasno definisao obavezu da se u cenu uključi cena etaloniranja, odnosno da ponuđač mora da prihvati obavezu - da bi ponuda bila prihvatljiva

- da će u fazi realizacije ugovora o svom trošku da obezbedi etaloniranje od strane metrološke laboratorije po standardu ISO 172015. Prihvatanje takve ugovorne obaveze, što ponuđač čini potpisivanjem modela ugovora o javnoj nabavci je dovoljan osnov da se ponuda oceni prihvatljivom. Iz sadržine konkursne dokumentacije nije jasno i nedvosmisleno proizlazila bilo kakva druga obaveza ponuđača po ovom pitanju – kako će to da obezbede, preko koje laboratorije, da li da je označe u ponudi, na koji način da dokažu da je laboratorija saglasna da izvrši etaloniranje aparata koji je ovde predmet javne nabavke, na koji način da dokažu da li je ista akreditovana po zahtevima standarda ISO 172015. Stoga, se po oceni Republičke komisije može zaključiti da je obaveza ponuđača koja je nedvosmisleno proizlazila iz konkursne dokumentacije da prihvate da o svom trošku obezbede etaloniranje instrumenta strane metrološke laboratorije akreditovane po ISO 17025, što i naručilac navodi u svom odgovoru na zahtev za zaštitu prava.

Republička komisija ukazuje da u svakom konkretnom postupku javne nabavke konkursna dokumentacija predstavlja osnov svake ponude, a tim i osnov za ocenu prihvatljivosti istih, budući da je sadržina same ponude direktno uslovljena sadržinom konkursne dokumentacije, pa stoga i ocena prihvatljivosti takve ponude treba da se ceni na osnovu parametara i zahteva na osnovu kojih je ona pripremljena. Imajući u vidu navedeno kao i sadržinu konkursne dokumentacije, Republička komisija nalazi da je naručilac pravilno postupio kada ponudu izabranog ponuđača nije odbio kao neprihvatljivu u smislu člana 3. stav 1. tačka 33. ZJN, iz kog razloga je u konkretnom slučaju navode podnosioca zahteva Republička komisija ocenila kao neosnovane.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-340/2017 od 24.04.2017. godine:**

„...Uvidom u predmetna pitanja i odgovore, utvrđeno je da je zainteresovano lice postavilo naručiocu pitanje te da je ukazao da tehnička specifikacija usluga nije precizno definisana. Podnosilac zahteva je na navedene nepreciznosti konkursne dokumentacije ukazao na sledeći način: „Pod 1. Teretna vozila - autosmečar - Mercedes stoji pod pozicijom 14. zamena blo-

ka motora ili 15. zamena klipa motora. Ova nabavka je neprecizno definirana jer se ne zna ni o kom Mercedes-u je reč, a naročito ne o kom motoru. Ovo se isto odnosi i na sve ostale pozicije od 15-39, takođe i za autosmećare Volvo, Iveco, Bonetti, Kia, Fap, Tam, Fiat, radne mašine samo stoji „traktori“ bez navođenja koje su marke uopšte a naročito ne kojeg su tipa i broja šasije, za buldožere Cat, telehendere samo stoji ovaj naziv bez navođenja koji su“. Podnosilac zahteva je zahtevao izmenu konkursne dokumentacije po partijama i tačnim navođenjem modela i tipa mašine“. Naručilac je u odgovoru na postavljeno pitanje naveo da će izvršiti izmenu konkursne dokumentacije navodeći modele i tipove vozila.

Podnosilac zahteva je u okviru upućenog pitanja naveo i da u specifikaciji usluga nisu navedeni kataloški brojevi koji opisuju same delove, niti je približno opisan deo jer su razni nazivi dvosmisleni. Podnosilac zahteva je ukazao da je naručilac možda namerno odredio ove nazive radi manipulacije oko isporuke delova kasnije ili je pak želeo da ovim nepreciznim definisanjem opisa delova bez kataloških brojeva omogući što manju konkurenciju među ponuđačima. Podnosilac zahteva je zahtevao izmenu konkursne dokumentacije u delu opisa delova, tj. izvršenja remonta komponenata dodavanjem kataloških brojeva koji tačno definišu i opisuju komponentu tj. deo koji je potrebno remontovati ili ugraditi. Naručilac je u odgovoru na postavljeno pitanje naveo da ne poseduje kataloške brojeve delova i ukazao potencijalnom ponuđaču da je konkursnom dokumentacijom predviđeo obavezan obilazak voznog parka kako bi potencijalni ponuđači izvršili pregled vozila.

Članom 149. stav 3. ZJN je propisano da zahtev za zaštitu prava kojim se osporava vrsta postupka, sadržina poziva za podnošenje ponuda ili konkursne dokumentacije smatraće se blagovremenim ako je primljen od strane naručioca najkasnije sedam dana pre isteka roka za podnošenje ponuda, a u postupku javne nabavke male vrednosti i kvalifikacionom postupku ako je primljen od strane naručioca tri dana pre isteka roka za podnošenje ponuda, bez obzira na način dostavljanja i ukoliko je podnosilac zahteva u skladu sa članom 63. stav 2. ovog zakona ukazao naručiocu na eventualne nedostatke i nepravilnosti, a naručilac iste nije otklonio.

U vezi sa navedenim, a imajući u vidu sadržinu citiranog člana, preduslov za podnošenje zahteva za zaštitu prava je da se pre isteka roka za njegovu podnošenje prethodno ukaže od strane podnosioca zahteva naručiocu na eventualne nedostatke i nepravilnosti konkursne dokumentacije. S obzirom na utvrđeno činjenično stanje, a imajući u vidu odredbu člana 149. stav 3. ZJN gde je prethodno ukazivanje na nepravilnosti i nedostatke zakonski preduslov za podnošenje zahteva za zaštitu prava pre isteka roka za podnošenje ponuda, po oceni ovog organa nisu ispunjeni zakonski preduslovi za postupanje odnosno razmatranje osnovanosti navoda kojim podnosilac zahteva ukazuje na nepreciznost u definisanju tehničkih karakteristika zahtevanih usluga, jer podnosilac zahteva nije ukazao kroz prethodna ukazivanja u smislu člana 63. stav 2. ZJN, a koje je istakao naknadno u predmetnom zahtevu za zaštitu prava, u koje spadaju i predmetni navodi.

Naime, iz utvrđenog činjeničnog stanja nesporno proizilazi da je podnosilac zahteva uputio zahtev za pojašnjenje konkursne dokumentacije koji je naručilac objavio na Portalu javnih nabavki dana 09.03.2017. godine, kojim je ukazao na nepravilnosti konkursne dokumentacije u delu tehničkih karakteristika zahtevanih usluga. Navedenim prethodnim ukazivanjem, podnosilac zahteva je naveo da smatra da je tehnička specifikacija delova neprecizna, jer se ne može nesporno utvrditi o kojem konkretno delu je reč, te da nije poznato koja marka vozila je u pitanju, koji je broj šasije motora, a koji podaci (tačno navođenje modela i tipa mašine) prema njegovom mišljenju, omogućavaju konkretno određenje delova čiju je zamenu potrebno izvršiti te je prethodnim ukazivanjem zahtevao izmenu konkursne dokumentacije u tom smislu. Naručilac je postupajući po upućenom zahtevu za pojašnjenje konkursne dokumentacije prihvatio sugestiju podnosioca zahteva, izvršio izmenu konkursne dokumentacije u delu zahtevane tehničke specifikacije usluga, navođenjem za svako motorno vozilo posebno podatka o modelu vozila, tipu mašine i broju šasije motor-nog vozila.

Dakle, u navedenom delu konkursne dokumentacije, naručilac vrši izmenu konkursne dokumentacije i na navedeni način precizira zahtevane tehničke karakteristike delova čija je zamena potrebna prilikom izvršenja predmetnih usluga, postupajući po prethodnom ukazivanju podnosioca zahteva.

Međutim, u preostalom delu navoda podnetog zahteva za zaštitu prava kojim osporava nepreciznost u određivanju tehničkih karakteristika delova koje je potrebno zameniti, podnosilac zahteva, kako je utvrdila Republička komisija, nije prethodno ukazao zahtevom za dodatnim pojašnjenjem konkursne dokumentacije i pitanjem koje je postavio naručiocu u fazi pre isteka roka za podnošenje ponuda. Dakle, podnosilac zahteva, po prvi put u zahtevu za zaštitu prava, ukazuje i ističe nepravilnost konkursne dokumentacije u delu koji se odnosi na pojedinačno određena dobra koje naručilac zahteva u okviru tehničke specifikacije za konkretno određena motorna vozila, nabrajajući komponente za koje smatra da je naručilac bio dužan da konkretnije i preciznije definiše (zamena hladnjaka - vode ili klime, popravka cilindra bez navođenja kojeg cilindra, zamena ventila bez navođenja kog ventila, zamena bočnog stakla - šoferšajbna, prednje levo donje, prednje desno donje i dr.). Navedeno je, prema oceni Republičke komisije, ukoliko je smatrao da je neophodno bliže određenje tehničke specifikacije predmeta javne nabavke, morao da prethodno ukaže naručiocu u roku koji je određen članom 63. stav 2. ZJN. Takođe, kako je podnosilac zahteva na nedostatke i nepravilnosti konkursne dokumentacije iz navedenih razloga, ukazao tek u zahtevu za zaštitu prava, to se po oceni Republičke komisije, budući da je postupljeno protivno odredbi člana 149. stav 3. ZJN, nisu stekli preduslovi za razmatranje predmetnog navoda.

U ovom delu, Republička komisija je razmatrala navod podnosioca zahteva kojim ukazuje da je ispravno bilo da naručilac upiše kataloške brojeve delova koji su potrebni za pružanje automehaničarskih usluga, imajući u vidu da su se stekli uslovi za razmatranje istog u smislu odredbe člana 143. stav 3. ZJN, u vezi sa odredbom člana 63. stav 2. ZJN.

Uvidom u konkursnu dokumentaciju, deo III „Tehničke karakteristike predmeta nabavke“, utvrđeno je da je naručilac kroz tabelarni prikaz naveo, za svaku od četiri vrste motornih vozila (teretna vozila, radne mašine, nadogradnju autosmečara, putnička vozila), proizvođača opreme, marku vozila, broj šasije motornog vozila, kao i specifikaciju usluga koju zahteva za konkretno određeno motorno vozilo, uz navođenje okvirne godišnje količine usluga koje nabavlja. Konkursnom dokumentacijom je takođe, u vidu napomene navedeno da su ponuđači koji žele da učestvuju u postupku javne nabavke dužni da u roku za podnošenje ponuda običu vozni park

naručioca, odnosno sva vozila koja su predmet automehaničarskih usluga, o čemu dostavljaju uz ponudu potvrdu o izvršenom obilasku.

Naime, Republička komisija ukazuje da je odredbom člana 70. stavom 1. ZJN propisano da tehničke specifikacije i projektna dokumentacija, u ZJN, predstavljaju tehničke zahteve koji su obavezni i sastavni deo konkursne dokumentacije u kojima su predviđene opisane karakteristike dobara usluga ili radova. One moraju omogućiti da se dobra, usluge ili radovi koji se nabavljaju opišu na način koji je objektivan i koji odgovara potrebama naručioca, dok je članom 71. stav 1. tačka 2) ZJN propisano da naručilac može odrediti tehničke specifikacije i u vidu karakteristika ili funkcionalnih zahteva, koji mogu uključivati i ekološke karakteristike i zahteve u pogledu energetske efikasnosti i koji moraju biti dovoljno precizni i jasni kako bi ponuđači mogli da pripreme odgovarajuće ponude, a naručiocci da nabave dobra, usluge ili radove koji su u skladu sa njihovim objektivnim potrebama.

Imajući u vidu utvrđeno činjenično stanje, te citirane zakonske odredbe, Republička komisija je mišljenja da je naručilac u konkretnom slučaju na jasan i nedvosmislen način konkursnom dokumentacijom odredio tehničke karakteristike delova koje je potrebno zameniti, odnosno popraviti u okviru pružanja predmetnih automehaničarskih usluga, na taj način što je za svako motorno vozilo naveo posebno podatke o modelu vozila, tipu mašine i broju šasije motornog vozila, na osnovu čega su ponuđači u mogućnosti da prepoznaju potrebe naručioca te ponude dobra koja odgovaraju zahtevanim tehničkim specifikacijama. Pored navedenog, činjenica da je naručilac konkursnom dokumentacijom predvideo i obavezan obilazak voznog parka za ponuđače koji učestvuju u predmetnoj javnoj nabavci, prema oceni Republičke komisije, omogućava da se ponuđači pored podataka o delovima motornih vozila koje je naručilac naveo u tehničkoj specifikaciji obilaskom motornih vozila za koje je potrebno pružati automehaničarske usluge, neposredno upoznaju sa potrebama naručioca u konkretnom slučaju. Pored navedenog, Republička komisija ukazuje da korišćenje robnog znaka, odnosno posebne proizvodnje (što u konkretnom slučaju predstavlja korišćenje kataloškog broja kako podnosilac zahteva sugerise podnetim zahtevom) jeste protivno odredbi člana 72. stav 2. ZJN, na koje se naručiocci mogu opredeliti samo kada predmet ugovora

na mogu da opišu na način da specifikacija bude dovoljno razumljiva ponuđačima, shodno odredbi stava 3. istog člana. Zbog navedenog, ocenjeno je da definisanje tehničkih karakteristika upisivanjem kataloških brojeva nije bila zakonska obaveza naručioca, kao i da nije bilo neophodno za precizno određenje karakteristika delova motornih vozila, a imajući u vidu raspoložive podatke u konkursnoj dokumentaciji te obavezu ponuđača da pre sačinjavanja ponude običu vozni park naručioca.

Iz prethodno navedenih razloga, ocenjeno je da razmatrani navod podnosioca zahteva nije osnovan.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije 4-00-1259/2017 od 17.10.2017. godine:**

„...Republička komisija konstatuje da iz sadržine podnetog zahteva proizilazi da podnosilac zahteva uopšte nije osporio činjenično stanje koje je naručilac utvrdio nakon što je od njega pribavio dodatno pojašnjenje na okolnost spornih tehničkih specifikacija ponuđenih dobara (dužina i širina teflona u šipci za svih sedam pozicija koje obuhvata partija 1), a na osnovu uvida u podatke koji su dostupni na sajtu proizvođača „Guarniflon“ S.p.A. iz Italije, tj. činjenicu da je prema tim podacima najveći prečnik koji proizvođač „Guarniflon“ S.p.A. iz Italije ima u svom proizvodnom programu teflon u šipci prečnika Ø 140, odnosno da nema podataka da isti u svom proizvodnom programu ima teflon u šipci prečnika Ø 160 dužine od 1 m (pozicija 7. iz obrasca V – „Tehnička specifikacija“).

Takođe, Republička komisija konstatuje da uz podneti zahtev za zaštitu prava podnosilac zahteva nije dostavio bilo koji dokaz koji bi ukazao na zaključak da činjenično stanje koje je naručilac utvrdio vršeci stručnu ocenu u partiji 1, a na osnovu uvida u podatke koji su dostupni na sajtu proizvođača „Guarniflon“ S.p.A. iz Italije, ne odgovara faktičkom stanju.

Dakle, postupajući po podnetom zahtevu za zaštitu prava Republička komisija je konstatovala da je vršeci stručnu ocenu ponuda, u toku koje je na osnovu člana 93. stav 1. ZJN podnosiocu zahteva bila pružena prilika

da dostavi dodatno pojašnjenje svoje ponude na okolnost spornih tehničkih specifikacija ponuđenih dobara (dužina i širina teflona u šipci za svih sedam pozicija koje obuhvata partija 1), a na osnovu uvida u podatke dostupne na internet sajtu proizvođača „Guarniflon“ S.p.A. iz Italije, naručilac utvrdio činjenično stanje koje ima za posledicu da podnosilac zahteva nije za partiju 1 ponudio dobra koja u potpunosti ispunjavaju sve tehničke specifikacije koje su definisane u konkursnoj dokumentaciji, pri čemu podnetim zahtevom nije osporeno da isto ne odgovara faktičkom stanju, niti su uz njega priloženi bilo kakvi dodatni dokazi koji bi doveli u pitanje ispravnost zaključka koje je naručilac izveo vršeći stručnu ocenu njegove ponude.

Iz navedenog proizilazi da je naručilac imao zakonski osnov da utvrdi da ponuda podnosioca zahteva nema status odgovarajuće ponude, odnosno prihvatljive ponude na način kako te pojmove utvrđuje član 3. stav 1. tačke 32. i 33. ZJN, tako da prema članu 107. stav 1. ZJN, što dalje znači da je, po sili zakona, imao obavezu da je odbije.

Konkretno, članom 107. stav 1. ZJN je propisano da je naručilac dužan da u postupku javne nabavke, pošto pregleda i oceni ponude, odbije sve neprihvatljive ponude.

U vezi sa tim, Republička komisija konstatuje da je pojam odgovarajuće ponude utvrđen odredbom člana 3. stav 1. tačka 32. ZJN, kojim je propisano da takav status ima ponuda za koja je blagovremena i za koju je utvrđeno da potpuno ispunjava sve tehničke specifikacije, a koje prema članu 61. stav 4. tačka 5. u vezi odredbi 70. i 71. ZJN predstavljaju obavezni element svake konkursne dokumentacije.

Imajući u vidu da je prema članu 3. stav 1. tačka 33. ZJN prihvatljiva ona ponuda koja je blagovremena, koju naručilac nije odbio zbog bitnih nedostataka, koja je odgovarajuća, koja ne ograničava, niti uslovljava prava naručioca ili obaveze ponuđača i koja ne prelazi iznos procenjene vrednosti javne nabavke, to znači da činjenica da je ponuda odgovarajuća u smislu tačke 32. istog člana ovog zakona, predstavlja jedan od više kumulativnih uslova koji se moraju steći da bi ponuda mogla da ima status prihvatljive ponude.

S obzirom na članom 107. stav 1. ZJN utvrđenu zakonsku obavezu da se u postupku javne nabavke, nakon pregleda i ocene, odbiju sve neprihvatljive ponude, Republička komisija konstatuje da u konkretnom slučaju, a s obzirom na sadržinu podnetog zahteva za zaštitu prava nije utvrđeno da je sa stanovišta odredbi ZJN naručilac na nepravilan izvršio stručnu ocenu ponude podnosioca zahteva.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-1287/2017 od 20.12.2017. godine:**

„...Uvidom u podatke na Portalu javnih nabavki utvrđeno je da je naručilac u dokumentu naslovljenom kao „Odgovor na postavljena pitanja“ br. 11-19/17-1 od 18.09.2017. godine na predlog zainteresovanog lica da naručilac u okviru partija br. 2 i 3 izmeni konkursnu dokumentaciju i to tako da uz naziv svakog rezervnog dela stoji kataloški broj, dao odgovor da je pripremio konkursnu dokumentaciju u skladu sa članom 72. stav 2. ZJN kojim je propisano da naručilac ne može u konkursnoj dokumentaciji da naznači bilo koji pojedinačni robni znak, patent ili tip, niti posebno poreklo ili proizvodnju, te da je time omogućio učešće u predmetnom postupku javne nabavke svim zainteresovanim ponuđačima. Usled navedenog naručilac je naveo da je u svemu ostao u skladu sa sadržinom konkursne dokumentacije.

Članom 10. ZJN propisano je da je naručilac dužan da u postupku javne nabavke omogući što je moguće veću konkurenciju, dok je u stavu 2. istog člana propisano da naručilac ne može da ograniči konkurenciju, a posebno ne može onemogućavati bilo kojeg ponuđača da učestvuje u postupku javne nabavke neopravdanom upotrebom pregovaračkog postupka, niti korišćenjem diskriminatorских uslova, tehničkih specifikacija i kriterijuma.

Članom 61. stav 1. ZJN je propisano da je naručilac dužan da pripremi konkursnu dokumentaciju tako da ponuđači na osnovu nje mogu da pripreme prihvatljivu ponudu.

Članom 72. stav 2. ZJN je propisano da naručilac ne može u konkursnoj dokumentaciji da naznači bilo koji pojedinačni robni znak, patent ili tip, ni ti posebno poreklo ili proizvodnju.

Članom 72. stav 4. ZJN je propisano da navođenje elemenata poput robnog znaka, patenta, tipa ili proizvođača mora biti praćeno rečima „ili odgovarajuće“.

Iz napred iznetog proizilazi da je naručilac u predmetnoj konkursnoj dokumentaciji u okviru partija br. 2 i 3 odredio da pravo na učešće u postupku ima ponuđač koji raspolaže rezervnim delovima koji su neophodni za servisiranje, te da isto dokazuju izjavom u kojoj navode da raspolažu rezervnim delovima koji su neophodni za servisiranje. Takođe je naručilac u predmetnoj konkursnoj dokumentaciji predvideo spisak rezervnih delova kojima ponuđači treba da raspolažu i koji rezervni delovi će se menjati po potrebi uz pismenu saglasnost naručioca, a uz prethodno dostavljeni izveštaj izabranog servisa o potrebi zamene delova. U konkretnom slučaju naručilac nije zahtevao originalne rezervne delove, već je suprotno tome naveo spisak rezervnih delova kojima ponuđači treba da raspolažu i koji će se menjati po potrebi i uz pismenu saglasnost naručioca. Takođe je predviđeno da je obaveza ponuđača da zamenu rezervnih delova vrše o svom trošku.

U podnetom zahtevu za zaštitu prava podnosilac zahteva je ukazao da je naručilac imao obavezu da shodno članu 72. stav 4. ZJN, konkursnom dokumentacijom zahtevane rezervne delove obeleži kataloškim brojevima proizvođača koje obeležavanje je trebalo da bude praćeno rečima „ili odgovarajuće“. U vezi sa navedenim podnosilac zahteva je stava da time što naručilac rezervne delove nije obeležio kataloškim brojevima onemogućio da ponuđači podnesu prihvatljivu, jednoznačnu i konkurentnu ponudu, s obzirom da nisu upoznati koje rezervne delove treba da ponude.

Imajući u vidu prethodno navedeno kao i navode podnosioca zahteva, Republička ukazuje, da se u konkretnom slučaju preciznost u pogledu sačinjavanja konkursne dokumentacije ogleda u tome što je naručilac na jasan i nedvosmislen način naveo da će predmet usluge servisa biti rendgen aparati i to u okviru partije br. 2 - respiratori i u okviru partije br. 3. - as-

piratori koji su proizvedeni od strane proizvođača Drager. Dakle, po oceni Republičke komisije naručilac je time što je, u okviru podataka o aparatima za anesteziju naveo posebne podatke, kao što je naziv proizvođača, opredelio svoje potrebe te time dao mogućnost ponuđačima da prepoznaju iste i ponude dobra konkretno rezervne delove, koji odgovaraju konkursnom dokumentacijom zahtevanim tehničkim karakteristikama respiratora Savina proizvođača Drager (proizvedenih 2004. i 2011. godine) i aspiratora proizvođača Drager. Takođe, Republička komisija ukazuje da korišćenje robnog znaka, odnosno posebne proizvodnje (što bi u konkretnom slučaju predstavljalo korišćenje kataloškog broja na čemu podnosi-lac zahteva insistira podnetim zahtevom) jeste protivno odredbi člana 72. stav 2. ZJN, s obzirom da se za iste naručioci mogu opredeliti samo kada predmet ugovora ne mogu da opišu na način da specifikacija bude dovoljno razumljiva ponuđačima, shodno odredbi stava 3. istog člana. Imajući u vidu da podnosilac zahteva nije osporio preciznost, odnosno način na koji je naručilac definisao predmet javne nabavke, već da samo insistira na tome da rezervni delovi za rendgen aparate kojima naručilac raspolaže i koji će biti predmet usluge servisiranja budu obeleženi kataloškim brojevima, to je Republička komisija ocenila kao neosnovanu tvrdnju podnosioca zahteva da rezervni delovi treba da budu obeleženi kataloškim brojevima. Ovo pre svega iz razloga što, po oceni Republičke komisije, definisanje tehničkih karakteristika kao što je upisivanje kataloških brojeva rezervnih delova, nije bila zakonska obaveza naručioca, već samo izuzetak u slučaju kada naručilac ne može da opiše predmet ugovora na način da specifikacije budu dovoljno razumljive ponuđačima. Takođe i iz razloga što, po oceni Republičke komisije, nije bilo neophodno da se precizno odrede karakteristike rezervnih delova rendgen aparata, budući da konkursna dokumentacija sadrži podatke u pogledu aparata kojima raspolaže naručilac koji će biti predmet usluge servisiranja, a koji podaci u pogledu istih nisu bili osporeni od strane podnosioca zahteva.

Imajući u vidu navedeno kao i, shodno članu 72. ZJN, propisana ograničenja u pogledu definisanja tehničkih specifikacija, koja su nesumnjivo u funkciji obezbeđenja konkurencije u postupku javne nabavke, naručilac je pravilno postupio kada rezervne delove nije obeležio kataloškim brojevima. Osim navedenog, time što naručilac u konkretnom slučaju nije rezervne delove obeležio kataloškim brojevima, isti je po oceni Republičke

komisije, obezbedio da što više ponuđača može da podnese ponudu u predmetnom postupku javne nabavke, pa samim tim i veću konkurenciju među ponuđačima što je suština i cilj svakog postupka javne nabavke. Dakle na ovaj način je naručilac omogućio da u predmetnom postupku javne nabavke ponudu podnesu ponuđači tj. serviseri koji raspolažu rezervnim delovima koji nisu proizvod proizvođača Drager. Okolnost da rezervni delovi nisu proizvod proizvođača Drager ili njemu odgovarajući ne umanjuje odgovornost ponuđača tj. izvršioca usluge da u skladu sa obavezom propisanom konkursnom dokumentacijom obezbedi funkcionalnost rendgen aparata na kojima će vršiti uslugu servisiranja, budući da su shodno članu 3. Modela ugovora za predmetnu javnu nabavku isti u obavezi da nedostatke izvršene servisne usluge otklone o svom trošku u roku od 2 dana od prijema reklamacije. Takođe je propisano kao obaveza izvršioca da ponude garantni rok za svaki servis i održavanje medicinske opreme (najkraće 12 meseci) od dana izvršenog servisa i održavanja, a za zamenjeni deo (najkraće 6 meseci) ili do isteka garantnog roka rezervnog dela po uslovima proizvođača. Dakle, sigurnost u pogledu funkcionisanja i nesmetanog rada rendgen aparata naručilac je obezbedio garancijom usluge servisa i rezervnih delova.

Usled navedenog Republičke komisija je stava da naručilac, u konkretnom slučaju, nije povredio odredbe ZJN time što nije zahtevao rezervne delove sa kataloškim brojevima „ili odgovarajuće“.

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-1424/2017 od 27.10.2017. godine:**

„...U Odgovoru na zahtev za zaštitu prava, naručilac je, između ostalog, naveo da je na osnovu tehničke specifikacije za predmetne partije 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, i 19 omogućio ponuđačima da mogu ponuditi opremu od minimum dva proizvođača, koja ispunjava zahtevane tehničke karakteristike. Pored navedenog, naručilac napominje da tehničku specifikaciju definiše polazeći od objektivnih potreba, a ne od poslovnih i ekonomskih interesa ponuđača. Na osnovu ispitivanja tržišta, naručilac smatra da proizvođači koji proizvode predmetna dobra, imaju dovoljan broj partnera,

pa postoji dovoljan broj potencijalnih ponuđača, te je konkurencija u tom smislu omogućena. Pored navedenog naručilac navodi da od zahtevane brzine procesora ne odstupa iz razloga što procesori tražene brzine sa više jezgara mogu deliti resurse tokom maksimalne opterećenosti u radu, a posebno kada korisnik izvršava više procesa odjednom. S obzirom da svi naručioci imaju više zaposlenih koji dele jedan uređaj, stvorila se potreba za što efikasnijim i savremenijim uređajima koji mogu odgovoriti izazovima savremenog poslovanja.

Članom 10. stav 1. ZJN propisano je da je naručilac dužan da u postupku javne nabavke omogući što je moguće veću konkurenciju, dok je u stavu 2. propisano da naručilac ne može da ograniči konkurenciju, a posebno ne može onemogućavati bilo kojeg ponuđača koji učestvuje u postupku javne nabavke neopravdanom upotrebom pregovaračkog postupka, niti korišćenjem diskriminatorskih uslova, tehničkih specifikacija i kriterijuma.

Članom 12. stav 1. ZJN propisano je da je naručilac dužan da u svim fazama postupka javne nabavke obezbedi jednak položaj svim ponuđačima, dok je stavom 2. propisano da naručilac ne može da određuje uslove koji bi značili nacionalnu, teritorijalnu, predmetnu ili ličnu diskriminaciju među ponuđačima, niti diskriminaciju koja bi proizilazila iz klasifikacije delatnosti koju obavlja ponuđač.

Članom 70. stav 1. ZJN predviđeno je da tehničke specifikacije i projektna dokumentacija, u smislu ovog zakona, predstavljaju tehničke zahteve koji su obavezni i sastavni deo konkursne dokumentacije u kojima su predviđene opisane karakteristike dobara usluga ili radova. One moraju omogućiti da se dobra, usluge ili radovi koji se nabavljaju opišu na način koji je objektivni i koji odgovara potrebama naručioca, dok je stavom 2. propisano da tehničke specifikacije u slučaju nabavke dobara i usluga određuju karakteristike dobara ili usluga kao što su dimenzije, nivo kvaliteta, uključujući i metode za osiguranje kvaliteta, sigurnost, nivo uticaja na životnu sredinu, potrošnju energije, potrošnju drugih bitnih resursa tokom korišćenja proizvoda, dostupnost za sve korisnike (uključujući dostupnost invalidnim licima) i ocenu usaglašenosti, upotrebu proizvoda, kao i druge karakteristike koje se tiču proizvoda kao što su naziv pod kojim se proizvod prodaje, terminologija, oznake, testiranje i meto-

de testiranja, pakovanje, obeležavanje i etiketiranje, proizvodni proces i procedura ocene usaglašenosti.

Članom 72. stav 1. ZJN predviđeno je da naručilac ne može da koristi niti da se poziva na tehničke specifikacije ili standarde koje označavaju dobra, usluge ili radove određene proizvodnje, izvora ili gradnje, dok je stavom 2. predviđeno da naručilac ne može u konkursnoj dokumentaciji da naznači bilo koji pojedinačni robni znak, patent ili tip, niti posebno poreklo ili proizvodnju.

Shodno citiranim odredbama, naručilac određuje tehničke specifikacije, opisujući predmet javne nabavke na način koji je objektivan i koji odgovara njegovim potrebama. Takođe, naručilac je dužan da opredeli karakteristike predmetnih usluga na način koji ne diskriminiše ponuđače, te se isti ne može koristiti niti se može pozivati na tehničke specifikacije ili standarde koje označavaju dobra određenog proizvođača. Naime, iako naručilac ima zakonsku obavezu da u postupku javne nabavke obezbedi što veću konkurenciju, shodno odredbama člana 10. ZJN, on sa druge strane svaki konkretan postupak javne nabavke sprovodi prvenstveno radi zadovoljavanja svojih objektivnih potreba, a na osnovu konkursne dokumentacije kojom definiše posebne zahteve koji odgovaraju takvim potrebama. Takođe, zakonom nije predviđena obaveza za naručioca da u konkursnoj dokumentaciji navede nazive proizvođača koji u svom proizvodom programu imaju dobra koja odgovaraju zahtevima tehničke dokumentacije.

Imajući u vidu celokupno utvrđeno činjenično stanje, kao i način na koji je podnosilac zahteva osporio postupanje naručioca prilikom propisivanja tehničkih specifikacija predmetne javne nabavke, te argumentaciju naručioca iz odgovora na zahtev za zaštitu prava, kao i prirodu predmeta konkretne javne nabavke, Republička komisija je konstatovala da argumentacija podnosioca zahteva ne daje osnov za ocenu da je naručilac, u konkretnoj osporenoj javnoj nabavci, određivanjem zahteva tehničke specifikacije na opisani način učinio povredu člana 10. ZJN te člana 12. ZJN, a u vezi sa članom 70. ZJN. Naime, imajući u vidu način na koji je naručilac, u konkretnom slučaju, opredelio zahteve tehničke specifikacije, navodeći veliki broj zahtevanih karakteristika (npr. memoriju, format – tip štampe, procesor, brzinu skeniranja itd.), Republička komisija konstatuje da podno-

silac zahteva u predmetnom zahtevu za zaštitu prava samo uopšteno osporava zahteve tehničke dokumentacije, ne navodeći konkretno koje tehničke karakteristike, navedene u predmetnoj konkursnoj dokumentaciji za predmetne partije, po njegovom mišljenju ograničavaju konkurenciju između ponuđača, odnosno koje od opredeljenih tehničkih karakteristika ne stoje u skladu sa objektivnim potrebama naručioca i iz kojih razloga. Republička komisija posebno ukazuje da podnosilac zahteva nije dostavio nikakve dokaze u prilog tvrdnji iznetih u istom, a takođe u predmetnom zahtevu za zaštitu prava, nije jasno i argumentovano ukazao u čemu se konkretno sastoji neopravdano ograničenje konkurencije od strane naručioca prilikom propisivanja predmetnih zahteva tehničke specifikacije, odnosno iz kog konkretno razloga podnosilac zahteva smatra da navedene tehničke specifikacije imaju samo dobra određenih proizvođača i koji su to proizvođači, te zašto smatra da isti nisu u skladu sa objektivnim potrebama naručioca, već samo uopšteno navodi da je konkursnom dokumentacijom opredeljenom na opisani način ograničena konkurencija, i mogućnost za njega, kao zainteresovano lice da podnese ponudu u predmetnom postupku javne nabavke.

Takođe, razmatrajući deo navoda kojim je podnosilac zahteva ukazao da naručilac „nije dozvolio odstupanje od brzine procesora“, a uzimajući u obzir da je isti osporio više partija kojim su obuhvaćena različiti tipovi uređaja za štampanje, Republička komisija ukazuje da u predmetnom navodu nije jasno navedeno kod kojih predmetnih dobara i iz kojih razloga opredeljena brzina procesora ograničava konkurenciju među ponuđačima. Istovremeno, a imajući u vidu način na koji je naručilac opredelio konkursnu dokumentaciju u delu zahtevanih tehničkih specifikacija, te posebno uzimajući u obzir potrebe naručioca koje je obrazložio u Odgovoru na zahtev za zaštitu prava, navodeći da od zahtevane brzine procesora ne odstupa iz razloga što procesori tražene brzine sa više jezgara mogu deliti resurse tokom maksimalne opterećenosti u radu, a što je za njega od značaja zbog velikog broja zaposlenih koji koriste predmetna dobra, Republička komisija, u konkretnom slučaju, konstatuje da navodi zahteva za zaštitu prava ne daju osnov za zaključak da je naručilac neopravdano ograničio konkurenciju u smislu člana 72. stav 1. ZJN.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-1603/2017 od 21.12.2017. godine:**

„...Daljim uvidom u konkursnu dokumentaciju, utvrđeno je da je naručilac pod tačkom 8.19. naslovljenom „Dostavljanje uzoraka“ predvideo da su svi ponuđači u obavezi da, zbog potrebe testiranja, uz ponudu dostave uzorke, a između ostalih - jednu rolnu od 250.000 kontrolnih markica za potrebe kvalifikacije materijala u ZIN- u. U navedenom delu je predviđeno da rolna – uzorak treba da bude u skladu sa tehničkom specifikacijom, da sadrži generički dizajn OVD elementa (koji treba da pokaže mogućnost originacije holograma) i tekstualni sadržaj (koji treba da pokaže mogućnosti i kvalitet fiksne štampe) u okviru textbox-a. Takođe je navedeno da testiranje uzoraka podrazumeva proveru i kvaliteta aplikovanog holograma.

Sastavni deo konkursne dokumentacije u navedenom delu u pogledu obaveze dostavljanja uzoraka predstavlja i tabelarni prikaz, koji je naručilac naveo kao sastavni deo Izveštaja o testiranju i kroz koji su predviđene četiri kolone: ispitivana karakteristika, parametri i rezultati testiranja, zadovoljen uslov (da/ne), napomena.

Uvidom u Odluku o dodeli ugovora G. br. 10024 od 23.11.2017. godine, utvrđeno je da naručilac u istoj konstatovao da je u skladu sa tačkom 8.19. konkursne dokumentacije izvršeno testiranje uzoraka koje je podnosilac zahteva dostavio u skladu sa zahtevima iz konkursne dokumentacije uz ponudu, o čemu je sačinjen Izveštaj o izvršenim probama kontrolnih markica za obeležavanje spoljnog pakovanja leka, a koji je ujedno sastavni deo odluke o dodeli ugovora. Kako je dalje navedeno, u postupku testiranja uzoraka, utvrđeno je da dostavljeni uzorci ne ispunjavaju zahteve iz tehničke specifikacije iz konkursne dokumentacije u delu kvalitet aplikovanog holograma, što je konstatovano u Izveštaju o testiranju.

Uvidom u Izveštaj o izvršenim probama kontrolnih markica za obeležavanje spoljnog pakovanja leka JN 180/2017 od 20.11.2017. godine, zavodni broj 418/36/17, utvrđeno je da je u pogledu ispitanog uzorka podnosioca zahteva u tabelarnom prikazu izveštaja o testiranju, za ispitivanu karakteristiku – kvalitet aplikovanog holograma, u koloni „zadovoljen uslov“ navedeno „NE“ što istovremeno znači da isti ne zadovoljava uslov u pogledu

provere kvaliteta aplikovanog holograma (hologram aplikovan u celosti bez krzavih ivica i oštećenja), kao testiranog parametra, a koji opis kao takav je dat u koloni „parametri i rezultati testiranja“. Naime, kako je konstatovano u koloni „napomena“, aplikovan generički hologram sadrži periodične prekide u kontinualnom dizajnu na približno svakih 20 kontrolnih markica. Pored slika u prilogu, konstatovano je da je ovakav defekt neprihvatljiv, te da se isti pojavljuje zbog neadekvatne montaže ploče za otiskivanje difraktivne strukture holograma.

Članom 3. stav 1. tačka 32) ZJN propisano je da je odgovarajuća ponuda je ponuda koja je blagovremena i za koju je utvrđeno da potpuno ispunjava sve tehničke specifikacije.

Članom 3. stav 1. tačka 33) ZJN propisano je da je prihvatljiva ponuda ona ponuda koja je blagovremena, koju naručilac nije odbio zbog bitnih nedostataka, koja je odgovarajuća, koja ne ograničava, niti uslovljava prava naručioca ili obaveze ponuđača i koja ne prelazi iznos procenjene vrednosti javne nabavke.

Članom 70. stav 1. ZJN, propisano je da tehničke specifikacije i projektna dokumentacija u smislu ZJN predstavljaju tehničke zahteve koji su obavezni i sastavni deo konkursne dokumentacije u kojima su predviđene opisane tehničke karakteristike dobara, usluga ili radova. Oni moraju omogućiti da se dobra, usluge ili radovi koji se nabavljaju opišu na način koji je objektivian i koji odgovara potrebama naručioca.

Iz utvrđenog činjeničnog stanja proizlazi da je u predmetnom postupku javne nabavke naručilac u konkursnoj dokumentaciji propisao određene tehničke karakteristike dobara koja su predmet konkretne javne nabavke, te da je naručilac predvideo testiranje kao način provere da li su ispunjene tehničke karakteristike zahtevane konkursnom dokumentacijom. U tom smislu naručilac je konkursnom dokumentacijom predvideo obavezu za ponuđače da uz ponudu dostave uzorak - jednu rolnu od 250.000 kontrolnih markica za potrebe kvalifikacije materijala koja treba da bude u skladu sa tehničkom specifikacijom, te da sadrži generički dizajn OVD elementa (koji treba da pokaže mogućnost originacije holograma) i tekstualni sadržaj (koji treba da pokaže mogućnosti i kvalitet fiksne

štampe) u okviru textbox-a. U istom delu konkursne dokumentacije, naručilac je upoznao ponuđače sa sadržinom izveštaja koji će biti sačinjen o izvršenom testiranju, odnosno koje će karakteristike biti ispitivane tokom testiranja i na osnovu kojih parametara i rezultata testiranja će se utvrđivati da li ponuđeno dobro u pogledu ispitivane karakteristike zadovoljava uslov ili ne.

U konkretnom slučaju, na osnovu navedenog načina testiranja, ponuda podnosioca zahteva je ocenjena kao neprihvatljiva iz razloga što, kako je konstatovano u izveštaju o testiranju kao sastavnom delu odluke o dodeli ugovora, dostavljeni uzorak ne zadovoljava traženi uslov u pogledu ispitivane karakteristike kvaliteta aplikovanog holograma, s obzirom da aplikovani generički hologram sadrži periodične prekide u kontinualnom dizajnu na približno svakih 20 kontrolnih markica.

Međutim, ovakvu stručnu ocenu ponude, podnosilac zahteva je osporio navodeći da opisani shim lines na foliji ne predstavlja oštećenje niti grešku, već da je to prirodni efekat proizvodnje hologramske folije, te da u tom smislu, u konkursnoj dokumentaciji u delu tehničke specifikacije, ne stoji nikakav zahtev u pogledu dostavljanja uzorka sa ili bez shim lines efekta, te da bi se namenski izrađen hologram izradio za stvarnu reprodukciju. S tim u vezi je naveo da se folija sa stvarnim namenskim hologramom proizvodi tehnologijom za minimiziranje shim line, ali da je takvo rešenje predmet stvarne proizvodnje, što u konkretnom slučaju konkursnom dokumentacijom nije zahtevano za izradu uzoraka.

Polazeći od navedenog, odnosno činjenice da podnosilac zahteva navodima podnetog zahteva ne spori da nije koristio tehnologiju za minimiziranje shim line efekta na dostavljenom uzorku, već da bi takvo rešenje primenio u stvarnoj proizvodnji namenskih holograma, Republička komisija je stanovišta, da je naručilac pravilno postupio kada je ponudu podnosioca zahteva ocenio kao neprihvatljivu iz razloga što dostavljeni uzorak sadrži periodične prekide u kontinualnom dizajnu, odnosno shim lines efekat, na koji način nije zadovoljio parametre aplikovanog holograma kao ispitivane karakteristike u pogledu dostavljenog uzorka, što je i konstatovano u Izveštaju o izvršenim probama kontrolnih markica, kao sastavnom delu odluke o dodeli ugovora.

Naime, u konkretnom postupku javne nabavke, ponuđači su bili upoznati sa činjenicom da će stručna ocena ponuda biti zasnovana na testiranju dostavljenih uzoraka kao načinu provere ispunjenosti zahtevanih tehničkih karakteristika ponuđenih dobra, te s tim u vezi, koji bi parametri i rezultati testiranja trebali da zadovolje uslov u pogledu svake ispitivane karakteristike. Tako je i u pogledu kvaliteta aplikovanog holograma kao karakteristike koja će se ispitati u odnosu na dostavljeni uzorak u koloni „parametri i rezultati testiranja“ navedeno da će se vršiti provera kvaliteta aplikovanog holograma, odnosno da je zahtevani parametar da hologram bude aplikovan u celosti bez krzavih ivica i oštećenja, te da će u zavisnosti od rezultata testiranja uzorka u odnosu na zahtevani parametar, uslov u pogledu kvaliteta aplikovanog holograma biti zadovoljen ili ne.

S obzirom na navedeno, te kako ponuđači upravo dostavljanjem uzoraka ponuđenih dobara dokazuju svoje proizvodne mogućnosti, odnosno da li je ponuđeno dobro u skladu sa svim konkursnom dokumentacijom zahtevanim tehničkim karakteristikama, što je u krajnjem slučaju i cilj predviđanja ovakvog načina provere ispunjenosti tehničkih karakteristika zahtevanih u pogledu svakog konkretnog dobra, po oceni Republičke komisije, neosnovano je pozivanje podnosioca zahteva na okolnost da u konkursnoj dokumentaciji, u delu tehničke specifikacije, ne stoji nikakav zahtev u pogledu dostavljanja uzorka sa ili bez shim lines efekta, te da se stoga njegova ponuda ne može ceniti kao neprihvatljiva iz razloga što nije dostavljen uzorak bez shim lines efekta, budući da bi za stvarnu reprodukciju izradio namenski izrađen hologram, u kom slučaju se folija sa stvarnim namenskim hologramom proizvodi tehnologijom za minimiziranje shim line.

Navedeno iz razloga, što, kako i sam podnosilac zahteva navodi, folija sa stvarnim namenskim hologramom se proizvodi tehnologijom za minimiziranje shim line, što podrazumeva usklađenost sa najboljom praksom koja se koristi u industriji visokosigurnosne štampe. Stoga, budući da je i za podnosioca zahteva nesporno da se folija sa stvarnim namenskim hologramom proizvodi tehnologijom za minimiziranje shim line, te da isto predstavlja podrazumevanu usklađenost sa najboljom praksom koja se koristi u industriji visokosigurnosne štampe, podnosilac zahteva je u konkretnom slučaju bio dužan da dostavi uzorak bez shim lines efekta, odnosno uzorak na kome bi hologram bio aplikovan u celosti, bez krzavih ivica

i oštećenja, što je ujedno i zahtev naveden u konkursnoj dokumentaciji u pogledu kvaliteta aplikovanog holograma, a koji sa druge strane, kako je podnosilac zahteva naveo u podnetom zahtevu za zaštitu prava, kao takav namerava da proizvodi za stvarnu proizvodnju.

S obzirom na prethodno navedeno, te činjenicu da dostavljena rolna podnosioca zahteva od 250.000 kontrolnih markica kao uzorak zahtevan konkursnom dokumentacijom ne zadovoljava uslov u pogledu predviđenog parametra na osnovu koga se cenio kvalitet aplikovanog holograma kao ispitivane karakteristike, budući da isti, kako je konstatovano u Izveštaju o izvršenim probama kontrolnih matrkica, sadrži periodične prekide u kontinualnom dizajnu na približno svakih 20 kontrolnih markica, a što ne osporava ni sam podnosilac zahteva, Republička komisija je razmatrani navod podnosioca zahteva, kojim je osporio neprihvatljivost svoje ponude iz navedenog razloga, ocenila kao neosnovan. S tim u vezi, Republička komisija takođe ukazuje, da se, kako je i naručilac naveo u odgovoru na podneti zahtev za zaštitu prava, na osnovu dostavljenih uzoraka podnosioca zahteva ne može znati da li isti poseduje tehnologiju za minimiziranje shim lines efekta, za koji ni sam ne spori da predstavlja podrazumevanu usklađenost sa najboljom praksom koja se koristi u industriji visokosigurnosne štampe.

Navedeno posebno i s obzirom na to da je osporavanje neprihvatljivosti svoje ponude, podnosilac zahteva obrazlagao navodeći da nije bilo izričitog zahteva da folija bude izrađena tehnologijom koja minimizira shim lines efekat, ali da je i za samog podnosioca zahteva nesporno da se zahtevi iz tehničke specifikacije u potpunosti u stvarnoj reprodukciji mogu postići samo uz korišćenje folija proizvedenih takvim tehnologijama. Takođe naručilac navodi u odgovoru na zahtev, da je tehnologija proizvodnje folije koja minimizira shim lines efekat široko poznata u stručnim krugovima i pristupačna na osnovu isteklih patenata većem broju proizvođača. Isto potvrđuje i okolnost da u vezi sa navedenim delom konkursne dokumentacije nije bilo zahtevanih pojašnjenja zainteresovanih lica iz kruga potencijalnih ponuđača, kojima su kako sledi i iz obrazloženja zahteva za zaštitu prava poznati mogući načini proizvodnje specifičnih dobara koja su predmet konkretne javne nabavke, ali za koje podnosilac neutemeljeno u dokumentaciji predmetnog postupka javne nabavke smatra da ga je trebalo

primeniti tek u uslovima stvarne reprodukcije. S toga način na koji podnositelj osporava sprovedeno testiranje uzorka koji je nesporno dostavio sa utvrđenim nedostatkom, ne može biti osnov da se postupanje naručioca u stručnoj oceni ponuda oceni kao nesaglasno sa odredbama ZJN.“

3. DODATNI USLOVI ZA UČEŠĆE U POSTUPKU JAVNE NABAVKE

Članom 76. ZJN ustanovljena je zakonska mogućnost za naručioca da u konkursnoj dokumentaciji odredi dodatne uslove za učešće u postupku javne nabavke ako proceni da je to potrebno imajući u vidu predmet javne nabavke.

Članom 76. stav 2. ZJN propisano je da naručilac u konkursnoj dokumentaciji određuje dodatne uslove za učešće u postupku javne nabavke u pogledu finansijskog, poslovnog, tehničkog i kadrovskog kapaciteta uvek kada je to potrebno imajući u vidu predmet javne nabavke, dok je stavom 6. istog člana propisano da naručilac određuje uslove za učešće u postupku tako da ti uslovi ne diskriminišu ponuđače i da su u logičkoj vezi sa predmetom javne nabavke.

Određivanje dodatnih uslova ima za cilj dokazivanje sposobnosti ponuđača da s obzirom na karakteristike svakog konkretnog predmeta javne nabavke, u istoj učestvuju, odnosno da su sposobni da realizuju konkretan ugovor o javnoj nabavci ukoliko im isti bude dodeljen.

U tom smislu naručilac određuje koji nivo finansijskog, poslovnog, kadrovskog i tehničkog kapaciteta ponuđači treba da poseduju kako bi učestvovali u postupku, te kako bi bili u stanju da realizuju ugovor radi čijeg zaključenja se konkretan postupak javne nabavke sprovodi.

Prilikom definisanja dodatnih uslova, naručilac ima obavezu da iste odredi u skladu sa svojim objektivnim potrebama, vodeći računa da su u logičkoj vezi i srazmeri sa predmetom javne nabavke, da se načinom na koji su određeni neopravdano ne ograničava konkurencija, odnosno da su zaista neophodni za realizaciju konkretnog ugovora o javnoj nabavci. Navedeno ne znači da je naručilac dužan da definiše dodatne uslove na način da zahtevani kapaciteti odgovaraju svakom ponuđaču ponaosob. Razlika između ponuđača upravo postoji zbog nejednakog finansijskog,

poslovnog, kadrovskog i tehničkog kapaciteta, te je smisao propisivanja dodatnih uslova da se izvrši selekcija onih ponuđača koji s obzirom na svoje kapacitete mogu uspešno i kvalitetno realizovati ugovor koji sa njima bude zaključen.

Neispunjavanje dodatnih uslova za učešće u postupku javne nabavke ima za posledicu isključenje ponuđača iz postupka javne nabavke, budući da je takva ponuda shodno članu 3. stav 1. tačka 33) ZJN neprihvatljiva, te je naručilac dužan da je u skladu sa članom 106. stav 1. tačka 2) ZJN zbog postojanja bitnih nedostataka odbije.

S obzirom na značaj koji imaju u postupku javne nabavke, isti su vrlo često predmet osporavanja u zahtevima za zaštitu prava, kako u fazi pripremanja ponuda, tako i u fazi nakon izvršene stručne ocene ponuda i donošenja odluke o okončanju postupka.

Osporavanje dodatnih uslova za učešće u postupku javne nabavke u fazi postupka pre isteka roka za podnošenje ponuda u određenom broju slučajeva je zasnovano na ukazivanjima zainteresovanih lica da isti nisu u logičkoj vezi sa predmetom nabavke ili da ograničavaju učešće ponuđača u postupku javne nabavke. Međutim, takvi navodi podnosilaca zahteva neretko počivaju na uopštenim konstatacijama da je naručilac dodatne uslove odredio suprotno članu 10. i 12. ZJN kao i da isti nisu u logičkoj vezi sa predmetom nabavke za koji naručilac sprovodi konkretan postupak. Njihova glavna karakteristika je nedovoljna argumentacija ili potpuni izostanak argumentacije na strani podnosilaca zahteva iz koje bi se moglo utvrditi u čemu se konkretno sastoji neopravdano ograničenje konkurencije, odnosno da definisani dodatni uslovi nisu u logičkoj vezi sa predmetom javne nabavke u konkretnom postupku javne nabavke. Takođe, pored navedenog, u određenom broju podnetih zahteva za zaštitu prava ukazano je da ne postoji potreba za definisanjem nekog od dodatnih uslova, te da su pojedini definisani na nivou kapaciteta koji je nepotrebno visok za konkretan postupak i ugovor koji se dodeljuje, ali bez navođenja jasnog i detaljnog obrazloženja koje bi potkrepilo te tvrdnje. Posledica uopštenih, neargumentovanih ukazivanja na povredu konkurencije i nepostojanja veze između konkursnom dokumentacijom definisanih uslova i predmeta javne nabavke je odbijanje podnetih zahteva za zaštitu prava.

U fazi nakon donete odluke kojom se okončava stručna ocena podnetih ponuda, predmet osporavanja je vrlo često ispunjenost svih ili pojedinih dodatnih uslova, odnosno zahtevanih kapaciteta. Prilikom osporavanja ispunjenosti dodatnih uslova, određeni broj neuspješnih zahteva za zaštitu prava podnosilaca zahteva zasnovan je na pogrešnoj interpretaciji sadržine konkursne dokumentacije u navedenom delu. U nekoliko primera koji su za ishod imali odbijanje zahteva za zaštitu prava uočeno je da su podnosioci zahteva neosnovano ukazali da su dostavljenim dokazima u ponudi ispunili uslov koji je na jasan način bio definisan u konkursnoj dokumentaciji (npr. vrsta usluga koje su predmet prethodnih ugovora kao konkursnom dokumentacijom propisani uslov u vezi sa poslovnim kapacitetom).

Pored osporavanja same stručne ocene ponuda u navedenom smislu, ponekad se u ovoj fazi postupka osporava i sadržina dodatnih uslova propisana konkursnom dokumentacijom kao i način dokazivanja istih, iako je članom 149. stav 7. ZJN propisano da se zahtevom za zaštitu prava ne mogu osporavati radnje naručioca preduzete u postupku javne nabavke ako su podnosiocu zahteva bili ili mogli biti poznati razlozi za njegovo podnošenje pre isteka roka za podnošenje zahteva iz st. 3 i 4. ovog člana, a podnosilac zahteva ga nije podneo pre isteka tog roka. Osporavanje sadržine konkursne dokumentacije nakon isteka roka za podnošenje ponuda predstavlja razlog za odbijanje takvog zahteva za zaštitu prava, odnosno navoda zahteva u kojem se na istu ukazuje.

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije 4-00-456/2018 od 06.07.2018. godine:**

„Uvidom u odluku o dodeli ugovora br. 404-29/2018 od 09.05.2018. godine utvrđeno je da je naručilac do isteka roka za podnošenje ponuda blagovremeno primio tri ponude i da je ponudu izabranog ponuđača ocenio kao odgovarajuću i prihvatljivu, te izabrao kao najpovoljniju, dok je ponudu ponuđača „Steelsecurity DM“ i ponudu podnosioca zahteva odbio kao neprihvatljive. Kao razlog usled kojeg je naručilac odbio ponudu podnosioca zahteva je to što je isti kao dokaz o ispunjenosti poslovnog kapaciteta dostavio fotokopije četiri ugovora čiji predmet nije istovetan predmetu javne nabavke kako je zahtevano konkursnom dokumentacijom, odnosno da se ugovori odnose na fizičko obezbeđenje i zaštitu objekata, a ne na zaštitu useva i zasada na poljoprivrednom zemljištu od poljske štete i zaštite poljskih puteva i kanala, sprečavanje spaljivanja organskih ostataka posle žetve useva na poljoprivrednom zemljištu, sprečavanje ispaše stoke na obradivom poljoprivrednom zemljištu. Imajući u vidu navedeno naručilac je konstatovao da podnosilac zahteva nije ispunio dodatni uslov „poslovnog kapaciteta“ kojim je zahtevano od ponuđača „da su u 2017. godini zaključili najmanje dva ugovora za usluge koje su predmet javne nabavke i da vrednost bar jednog ugovora nije manja od 2.500.000,00 dinara bez PDV“.

Članom 3. stav 1. tačka 33. ZJN propisano je da je prihvatljiva ponuda ona ponuda koja je blagovremena, koju naručilac nije odbio zbog bitnih nedostataka, koja je odgovarajuća, koja ne ograničava niti uslovljava prava naručioca ili obaveze ponuđača i koja ne prelazi iznos procenjene vrednosti javne nabavke.

Članom 76. stav 2. ZJN propisano je da naručilac u konkursnoj dokumentaciji određuje dodatne uslove za učešće u postupku javne nabavke u pogledu finansijskog, poslovnog, tehničkog i kadrovskog kapaciteta uvek kada je to potrebno imajući u vidu predmet javne nabavke.

Članom 77. stav 2. tačka 2) podtačka (2) ZJN propisano je da ispunjenost uslova iz člana 76. stav 2. ovog zakona ponuđač može dokazati dostavljanjem dokaza uz ponudu, kao što su stručne reference koje prate spisak najvažnijih izvedenih radova, isporučenih dobara ili pruženih usluga.

Članom 106. stav 1. tačka 2) propisano je da će naručilac odbiti ponudu ako ponuđač ne dokaže da ispunjava dodatne uslove.

Iz napred utvrđenog činjeničnog stanja proizilazi da je naručilac konkursnom dokumentacijom u okviru dodatnog uslova „poslovni kapacitet“ zahtevao od ponuđača „da su u 2017. godini zaključili najmanje dva ugovora za usluge koje su predmet javne nabavke i da vrednost bar jednog ugovora nije manja od 2.500.000,00 dinara bez PDV“. Kao način dokazivanja navedenog uslova naručilac je zahtevao od ponuđača da u ponudi dostave popunjenu referentnu listu sa fotokopijama ugovora. U predmetnoj konkursnoj dokumentaciji je predmet javne nabavke definisan kao usluga organizovanja poljočuvarske službe na teritoriji opštine Opovo, pri čemu je bliži opis predmeta javne nabavke naručilac naveo u delu pod nazivom „Vrsta, tehnički opis, kvalitet, količina, način sprovođenja kontrole, rok izvršenja, mesto izvršenja usluga“. Iz navedenog dela konkursne dokumentacije u kojem su jasno i detaljno opisani poslovi koji predstavljaju predmet javne nabavke proizilazi da organizovanje poljočuvarske službe podrazumeva: redovno, vanredno i mobilno angažovanje poljočuvara pri čemu redovno obezbeđenje podrazumeva zaštitu useva i zasada na poljoprivrednom zemljištu od poljske štete i zaštitu poljskih puteva i kanala, sprečavanje spaljivanja organskih ostataka posle žetve useva na poljoprivrednom zemljištu, sprečavanje ispaše stoke na obradivom poljoprivrednom zemljištu ukoliko se ista ne vrši na sopstvenom zemljištu i pašnjacima, dok su drugi poslovi predmetne javne nabavke dodatno navedeni u okviru vanrednog i mobilnog obezbeđenja i angažovanja poljočuvarske službe na teritoriji Opštine Opovo, a koji poslovi su u predmetnom postupku javne nabavke bili relevantni za ponuđače i iz razloga što su isti u pogledu navedenih poslova odnosno usluga imali obavezu da u svojoj ponudi posebno iskažu cene na mesečnom nivou za usluge redovnog, mobilnog i vanrednog angažovanja poljočuvarske službe, kao i da iskažu ukupnu mesečnu cenu svih prethodno navedenih usluga u okviru konkursnom dokumentacijom predviđenog Obrasca br. XIII – naslovljenog kao „Obrazac strukture cene“.

Dakle okolnost da je naručilac u predmetnom postupku javne nabavke zahtevao od ponuđača da su u 2017. godini zaključili najmanje dva ugovora za usluge koje su predmet javne nabavke, je u konkretnom slučaju, po

oceni Republičke komisije značila, da su ponuđači kako bi dokazali da ispunjavaju dodatni uslov u okviru „poslovnog kapaciteta“ imali obavezu da u svojoj ponudi dostave dokaze tj. ugovore kojima bi dokazali da su u 2017. godini zaključili ugovore čiji je predmet organizovanje i pružanje poljočuvarskih usluga. Shodno navedenom proizilazi da je za naručioca u predmetnom postupku javne nabavke jedino bilo relevantno da ponuđači dostavljenim ugovorima dokažu da su imali iskustvo u pružanju usluga koje u konkretnom slučaju predstavljaju predmet javne nabavke, a koje su usluge u predmetnom postupku javne nabavke nesumnjivo definisane kao poljočuvarske.

Imajući u vidu navedeno kao i činjenicu da je podnosilac zahteva kako bi dokazao ispunjenost dodatnog uslova „poslovni kapacitet“ u svojoj ponudi dostavio ugovore koji se nesumnjivo odnose na pružanje usluge obezbeđenja objekta, koja činjenica nije osporena ni od strane podnosioca zahteva, a ne na organizovanje i pružanje poljočuvarskih usluga, Republička komisija je ocenila da je naručilac pravilno postupio kada je ponudu podnosioca zahteva odbio kao neprihvatljivu u smislu člana 3. stav 1. ZJN, a u vezi sa članom 76. stav 2. ZJN.

Takođe, Republička komisija je imala u vidu i argumentaciju podnosioca zahteva u podnetom zahtevu za zaštitu prava vezano za primenu i tumačenje odredaba Zakona o privatnom obezbeđenju, ali isto nije uzela kao opravdano u konkretnom slučaju. Ovo iz razloga što iako pomenuti zakon ne pravi razliku između poslova fizičke zaštite prema različitoj imovini (njivama, putevima, kućama), isto ne može da bude argument koji bi mogao da se prihvati kao opravdan da takvu vrstu razlike u pogledu imovine ne može da pravi naručilac u određenom postupku javne nabavke. Naime, prema oceni Republičke komisije, upravo suprotno navedenoj argumentaciji podnosioca zahteva naručilac ima pravo da u svakom konkretnom postupku javne nabavke definiše predmet javne nabavke i da u skladu sa istim zahteva određeno iskustvo ponuđača u pogledu njegove realizacije. Stoga je u smislu člana 76. stav 2. ZJN bilo opravdano da naručilac vezano za konkretan predmet javne nabavke, dakle poljočuvarske usluge, zahteva od ponuđača da dokažu da imaju iskustvo baš u tom delu. Međutim, ukoliko podnosiocu zahteva ili eventualno nekom drugom potencijalnom ponuđaču nije bio opravdan konkursnom dokumentacijom definisan

uslov u okviru poslovnog kapaciteta, kao i način njegovog dokazivanja, Republička komisija ukazuje da su isti imali mogućnost da u fazi sačinjavanja konkursne dokumentacije eventualno ukažu naručiocu zašto smatraju da određeni zahtev naručioca i način njegovog dokazivanja nije opravdan. U konkretnom slučaju, proverom podataka na Portalu javnih nabavki utvrđeno je da naručiocu nije bio upućen nijedan zahtev za pojašnjenjem konkursne dokumentacije, niti je bio podnet zahtev za zaštitu prava u fazi sačinjavanja konkursne dokumentacije kojim bi eventualno bio osporen način sačinjavanja konkursne dokumentacije u pogledu dodatnih uslova, što dodatno ukazuje da su isti prihvatili da ponudu u predmetnom postupku javne nabavke podnesu pod uslovima koje je naručilac odredio u konkursnoj dokumentaciji. Stoga svako suprotno postupanje ponuđača i dostavljanje ponude koja nije u skladu sa uslovima i zahtevima naručioca iz konkursne dokumentacije jedino može da ima za posledicu odbijanje ponude kao neprihvatljive u smislu člana 3. stav 1. tačka 33. ZJN. Usled navedenog, kao i činjenice da je podnosilac zahteva u svojoj ponudi dostavio ugovore koji se nesumnjivo odnose na pružanje usluge obezbeđenja objekta, a ne na organizovanje i pružanje poljodvorskih usluga kako je zahtevano konkursnom dokumentaciji, isti po oceni Republičke komisije nije dostavio dokaze kojima bi dokazao da ispunjava dodatni uslov „poslovnog kapaciteta“, usled čega je njegova ponuda neprihvatljiva u smislu člana 3. stav 1. tačka 33. ZJN. Imajući u vidu napred izneto Republička komisija je razmatrani navod podnosioca zahteva ocenila kao neosnovan.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-477/2018 od 31.05.2018. godine:**

„...Članom 9. stav 1. ZJN je propisano da je naručilac dužan da u postupku javne nabavke pribavi dobra, usluge ili radove odgovarajućeg kvaliteta imajući u vidu svrhu, namenu i vrednost javne nabavke. Stavom 2. istog člana zakona je propisano da je naručilac dužan da obezbedi da se postupak javne nabavke sprovodi i dodela ugovora vrši u rokovima i na način propisan ovim zakonom, sa što manje troškova vezanih za postupak i izvršenje javne nabavke.

Članom 10. stav 1. ZJN propisano je da je naručilac dužan da u postupku javne nabavke omogući što je moguće veću konkurenciju, dok je stavom 2. propisano da naručilac ne može da ograniči konkurenciju, a posebno ne može onemogućavati bilo kojeg ponuđača da učestvuje u postupku javne nabavke neopravdanom upotrebom pregovaračkog postupka, niti korišćenjem diskriminatorских uslova, tehničkih specifikacija i kriterijuma.

Članom 12. stav 1. ZJN propisano je da je naručilac dužan da u svim fazama postupka javne nabavke obezbedi jednak položaj svim ponuđačima, dok je stavom 2. propisano da naručilac ne može da određuje uslove koji bi značili nacionalnu, teritorijalnu, predmetnu ili ličnu diskriminaciju među ponuđačima, niti diskriminaciju koja bi proizlazila iz klasifikacije delatnosti koju obavlja ponuđač.

Članom 76. stav 1. ZJN propisano je da naručilac u konkursnoj dokumentaciji određuje dodatne uslove za učešće u postupku javne nabavke.

Članom 76. stav 2. ZJN propisano je da naručilac u konkursnoj dokumentaciji određuje dodatne uslove za učešće u postupku javne nabavke u pogledu finansijskog, poslovnog, tehničkog i kadrovske kapaciteta uvek kada je to potrebno imajući u vidu predmet javne nabavke.

Članom 76. stav 6. ZJN je propisano da naručilac određuje uslove za učešće u postupku tako da ti uslovi ne diskriminišu ponuđače i da su u logičkoj vezi sa predmetom javne nabavke.

Republička komisija ukazuje da dodatne uslove naručilac, shodno odredbi člana 76. stav 2. ZJN, određuje uvek kada je to potrebno imajući u vidu predmet javne nabavke, dok stav 6. istog člana propisuje da način na koji isti mogu biti određeni mora biti takav da ne diskriminiše ponuđače, te da je u logičkoj vezi sa predmetom javne nabavke. Smisao navedene norme jeste da se naručiocu omogući definisanje uslova čija će ispunjenost podrazumevati da on, prilikom izbora ponude, izabere ponudu onih ponuđača koji bi, shodno svojim kapacitetima mogli uspešno da realizuju ugovor koji bude zaključen. Mogućnost definisanja istih, međutim, zakon ograničava na način koji podrazumeva da je navedeno dozvoljeno ukoliko je to potrebno imajući u vidu predmet javne nabavke, a što, zapravo, po-

drazumeva da naručilac mora učiniti izvesnim opravdanost prisustva propisanih dodatnih uslova u svakom konkretnom postupku javne nabavke. Dakle, u određivanju dodatnih uslova za učestvovanje u predmetnom postupku, naručilac pre svega polazi od svojih objektivnih potreba, te povezanosti istih sa predmetom javne nabavke.

Prema tome, imajući u vidu da propisivanje dodatnih uslova ima za cilj dokazivanje sposobnosti ponuđača da, s obzirom na karakteristike svakog konkretnog predmeta javne nabavke, u istoj učestvuju, odnosno da su sposobni da realizuju konkretan ugovor o javnoj nabavci, ukoliko im isti bude dodeljen, to podrazumeva da naručilac, kao subjekt koji sprovodi javnu nabavku i stoga priprema konkursnu dokumentaciju za predmetni postupak, mora da zna svrhu propisivanja zahteva koje moraju da ispune svi ponuđači kako bi učestvovali u konkretnom postupku javne nabavke. Dakle, naručilac je dužan da prilikom određivanja svih zahteva u predmetnoj konkursnoj dokumentaciji, kao u konkretnom slučaju i dodatnog uslova u pogledu poslovnog kapaciteta, vodi računa da isti bude u logičkoj vezi sa predmetom javne nabavke, odnosno da je isti zaista neophodan za realizaciju konkretne javne nabavke.

Takođe, Republička komisija ukazuje da, iako ima zakonsku obavezu da u postupku javne nabavke omogući što veću konkurenciju, shodno odredbi člana 10. stav 1. ZJN, naručilac sa druge strane svaki konkretni postupak javne nabavke sprovodi u cilju zadovoljenja objektivnih potreba, a na osnovu konkursne dokumentacije kojom definiše zahteve, odnosno dodatne uslove, koji odgovaraju takvim potrebama. Shodno tome, obaveza obezbeđenja što je moguće veće konkurencije ne može da se tumači na način koji podrazumeva obavezu naručioca da svakom zainteresovanom licu omogući učešće u postupku javne nabavke, ne vodeći pritom računa o svrsi javne nabavke, kao ni o kvalitetu usluga koje su predmet iste. Dakle, iako naručilac ima zakonsku obavezu da u postupku javne nabavke omogući što veću konkurenciju, on sa druge strane svaki konkretni postupak javne nabavke sprovodi u cilju zadovoljenja objektivnih potreba, a na osnovu konkursne dokumentacije kojom definiše dodatne uslove koji odgovaraju takvim potrebama, i koje mora učiniti izvesnim.

Prema celokupnom činjeničnom stanju, utvrđenom kako uvidom u konkursnu dokumentaciju predmetnog postupka, tako i uzimajući u obzir način na koji je podnositelj zahteva osporio predmetnim zahtevom za zaštitu prava postupanje naručioca prilikom propisivanja dodatnog uslova za učešće u predmetnom postupku javne nabavke u pogledu tehničkog kapaciteta, te argumentaciju naručioca iz odgovora na zahtev za zaštitu prava, Republička komisija konstatuje da je podnositelj zahteva neosnovano ukazao da je naručilac u konkretnom postupku javne nabavke, određivanjem dodatnog uslova da ponuđač raspolaže 1 kamionom za transport preparata i goriva nosivosti preko 5 tona neophodnih za tretman odraslih komaraca iz vazduha favorizovao određeni krug ponuđača i time ujedno ograničio konkurenciju i diskriminisao ostale ponuđače.

Republička komisija posebno ukazuje da je imala u vidu obrazloženje naručioca dato u odgovoru na zahtev za zaštitu prava da se kamionom određene nosivosti i tehničkih performansi omogućava brzina reakcije koja je potrebna od momenta kada se utvrdi neohodnost tretmana pa do obezbeđivanja svih potrebnih elemenata koji su neophodni da bi se tretman pravilno i kvalitetno izveo.

Republička komisija konstatuje da podnositelj zahteva nije u predmetnom zahtevu za zaštitu prava argumentovano ukazao u čemu se konkretno sastoji neopravdano ograničenje konkurencije od strane naručioca prilikom propisivanja navedenog dodatnog uslova da ponuđač raspolaže 1 kamionom određene nosivosti, tim pre što je naručilac omogućio da isto vozilo ponuđači mogu da imaju kako u svojini tako i po osnovu zakupa ili lizinga. Republička komisija ukazuje da je sugestija podnosioca zahteva da se isto tako može angažovati npr. 10 vozila nosivosti 500 kg i to dan ranije ili ranije u toku tog dana da prevezu preparate na predviđenu lokaciju, neograničena sa stanovišta neopravdanog ograničenja konkurencije ako se ima u vidu da je naručilac zahtevao samo 1 kamion, a ne više kamiona.

Takođe, ako se ima u vidu obrazloženje naručioca da kamion određene performansi obezbeđuje da se u što kraćem vremenu i roku prebaci neohodna logistika, koja je neophodna za izvođenje tretmana i iskoriste pogodni meteo uslovi kako bi tretman bio maksimalno efikasan, a da organizacija većeg broja manjih vozila, na kojim insistira podnositelj zahte-

va, može u značajnoj meri da utiče na brzinu obezbeđenja neophodnih tehničkih uslova, to je načinom na koji opredelio dodatni uslov u spornom delu isti postupio i u skladu sa načelom efikasnosti i ekonomičnosti, koji je propisan članom 9. ZJN. Samim tim i ukazivanje podnosioca zahteva u pogledu toga da li je aerodrom u Čeneju snabdeven vodom nije okolnost koja je od uticaja na način na koji je naručilac opredelio sporni dodatni uslov, naročito ako se ima u vidu obrazloženje koje je dao u odgovoru na podneti zahtev za zaštitu prava, tj. da naručilac u konkretnom slučaju nije želeo da rizikuje eventualne smetnje koje bi imao u pogledu snabdevanja vodom na sletno poletnim stazama u Čeneju, a koje su s obzirom na nepostojanje sigurnog i stabilnog izvora vodosnabdevanja moguće.

Imajući u vidu navedeno, Republička komisija konstatuje da način na koji je u predmetnoj konkursnoj dokumentaciji iskorišćeno pravo naručioca da odredi da li će i na koji način propisati dodatni uslov za učešće u konkretnom postupku javne nabavke u pogledu tehničkog kapaciteta u spornom delu, pri čemu je dužan da vodi računa da isti ne diskriminiše ponuđače, u konkretnom slučaju ne predstavlja povredu odredaba ZJN.

Usled navedenog, razmatrani navod podnosioca zahteva je neosnovan.“

„...Dalje je Republička komisija razmatrala navod kojim je podnosilac zahteva ukazao da je zahtev naručioca da ponuđač raspolaže sa bespilotnom letelicom za snimanje izvorišta larvi komaraca nepotreban, jer korišćenje bespilotne letelice, kao dodatni način kontrole i nadzora, samo zahteva dodatno angažovanje ljudi i to tako što bi jedan čovek morao da bude angažovan kako bi peške obišao teren, detektovao larve komaraca i odredio njihovu brojnost, a zatim pozvao drugog čoveka obučenog za rukovanje bespilotnom letelicom i imaoca odobrenja za njeno korišćenje, koji bi, potom, izvršio snimanje lokaliteta. Podnosilac zahteva je istakao da kako na samom terenu tokom akcija kontrole brojnosti larvi komaraca, tehničari, kao stručna lica, sa sobom redovno nose GPS uređaje shodno pravilima struke, te kako u odgovarajući izveštaj, pored podataka o količini i vrsti larvi komaraca, unose i GPS koordinate na kojima su oni detektovani, a ujedno fotoaparatom fotografišu predmetne lokalitete, jasno je da upotreba bespilotne letelice nije potrebna.

Naručilac je pomenuti dodatni uslov, propisan konkursnom dokumentacijom, u spornom delu u odgovoru na zahtev za zaštitu prava obrazložio tako što je, između ostalog, istakao da je nove tehnologije, koje omogućavaju precizno praćenje aplikacionih tehnika primene pesticida, moguće koristiti zahvaljujući Geografskim informacionim sistemima (GIS) i uređajima za pozicioniranje (GPS), te da je na ovaj način ostvarena mogućnost kompletnog pregleda i analize objekta/biotopa na kojima se nalaze mesta za intervenciju, brojnosti insekata u zonama pojave i kontrola uređaja iz kojih se vrše tretmani. Naručilac je objasnio da je na osnovu dobijenih podataka moguće napraviti strategiju suzbijanja ciljanih organizama uz značajne uštede materijala, vremena potrebnog za aplikaciju, kao i uticaja na životnu sredinu, a da se uvođenjem ovih elementa u programe primene preparata namenjenih suzbijanju komaraca obezbeđuje značajno podizanje nivoa efikasnosti aplikacije kako larvicida tako i adulticida. Naručilac je istakao da sa razvojem novih tehnologija i njihovom primenom u programima suzbijanja komaraca, vizuelna orijentacija gubi svoj značaj, te da korišćenje bespilotne letilice sa GPS sistemom u programima kontrole i suzbijanja komarca u značajnoj meri utiče na kvalitet izvedenih tretmana. Prema tvrdnji naručioca, u velikom broju slučajeva, obučeno osoblje koje radi na terenu i pored uređaja koji nose sa sobom nije u mogućnosti da sagleda veličinu potencijalnih izvorišta, te da je utvrđivanje veličine potencijalne površine za tretman uglavnom ograničeno na vizuelni kontakt i mogućnost prilaska potencijalnim površinama kako bi se utvrdila površina za tretman, a da nedostatak vizuelnog kontakta utiče na to da izvorišna zona (ili deo nje) bude potpuno zanemarena, jer nije uočena. U vezi sa tim, naručilac je dalje naveo da je opredeljena površina za tretman u direktnoj vezi sa količinom preparata koji se neophodno utrošiti i da ukoliko se sve potencijalne izvorišne zone ne obrade adekvatno insekticidima, postoji bojazan da će doći do reinfestacije komaraca sa netretiranih površina (odnosno onih površina koja nisu potpuno pokrivene tretmanom) u tretirana područja, a da se kao logična posledica nameće ponovni tretman istih izvorišnih zona što direktno utiče na povećanje troškova. Naručilac je naveo da agažovanje bespilotne letilice (koje je mnogo jeftinije u odnosu na avion ili helikopter) u velikoj meri omogućuje izvođaču da utvrdi sve izvorišne zone i dobije podatke o potencijalnoj veličini izvornih zona, tj. da opredeli tačnu količinu preparata neophodnu za suzbijanje larvi komaraca na celokupnoj površini.

Osim toga, naručilac je istakao da je specifičnost Opštine Vrbas da teritoriju opština preseca veoma razvijena mreža kanala koji pripadaju hidrosistemu Dunav-Tisa-Dunav, reka Jegrička koja protiče kroz južni deo opštine, a prisutan je i veći broj jezera, da su kanali koji protiču kroz Vrbas: Vrbas-Bezdan, Bečej-Bogojevo, Savino Selo–Novi Sad, Kosančić-Mali Stapar i da je njihova ukupna dužina kroz Opštinu Vrbas 39,4 km. Naručilac je objasnio da Veliki bački kanal, koji je deo sistema Dunav-Tisa-Dunav i povezuje Dunav (kod Bezdana) sa Tisom (kod Bečeja), kroz Opštinu Vrbas protiče dužinom 12,7 km, da je zbog zagađenja i taloženja mulja, danas suviše plitak za rečna plovila i brodove, a da ga je Ministarstvo zaštite životne sredine Srbije svrstalo među tri „crne tačke“ Srbije. Osim toga, a prema tvrdnji naručioca, Veliki bački kanal se smatra najzagađenijim vodotokom u Evropi i upravo najzagađeniji deo protiče kroz naseljeno mesto Vrbas, te da kako je koncentracija komaraca najveća u blizini kanala, a kanal neplovan i nepristupačan, to je neophodno korišćenje bespilotne letilice radi kompletnog pregleda i analize mesta za intervenciju. Imajući u vidu značaj predmeta javne nabavke i specifičnost terena, dodatni uslov da ponuđač raspoláže minimum jednom bespilotnom letelicom za snimanje izvorišta larvi komaraca, prema mišljenju naručioca je potpuno opravdan.

Usled navedenog, po oceni Republičke komisije, okolnost na koju ukazuje podnosilac zahteva da je u konkretnom slučaju raspolaganje sa bespilotnom letelicom za snimanje izvorišta larvi komaraca nepotrebno, jer korišćenje bespilotne letelice, samo zahteva dodatno angažovanje ljudi, s obzirom na to da na samom terenu tokom akcija kontrole brojnosti larvi komaraca, tehničari sa sobom redovno nose GPS uređaje shodno pravilima struke i u odgovarajući izveštaj, pored podataka o količini i vrsti larvi komaraca, unose i GPS koordinate na kojima su oni detektovani, te ujedno fotoaparatom fotografišu predmetne lokalitete, nije dovoljan argument za utvrđivanje osnovanosti da osporeni dodatni uslov u ovom delu, načinom na koji je određen od strane naručioca, nije u logičkoj vezi sa predmetom javne nabavke i da je povređen član 76. stav 6. istog zakona. U vezi sa tim, Republička komisija ukazuje da kako je naručilac u odgovoru na zahtev za zaštitu prava jasno ukazao na opravdane razloge za propisivanje dodatnog uslova u pogledu tehničkog kapaciteta u spornom delu, dovodeći isti u vezu sa predmetom javne nabavke, a naročito ukazujući na specifičnost konkretnog terena Opštine Vrbas, koja se ogleda pre svega u njegovoj ne-

pristupačnosti, time je naručilac opravdao neophodnost navedenog dodatnog uslova za učešće u predmetnom postupku javne nabavke i ukazao na logičku vezu istog sa predmetom javne nabavke. Na osnovu navedenog, po oceni Republičke komisije, pomenuti dodatni uslov u pogledu dovoljnog tehničkog kapaciteta je u logičkoj vezi sa predmetom konkretne javne nabavke, zbog čega je predmetni navod podnosioca zahteva da je sporni dodatni uslov „nepotreban“ ocenjen neosnovanim.

Zatim je Republička komisija razmatrala navod kojim je podnosilac zahteva ukazao da je naručilac neopravdano zahtevao i da ponuđač raspolaže sa minimum 5 digitalnih meteoroloških stanica koje imaju pristup internetu sa prikazivanjem rezultata u realnom vremenu na web adresi, zbog navodne bolje kontrole i nadzora, te da nije jasno na koji način će se vršiti pravilno očitavanje rezultata sa metereoloških stanica, budući da se time bave isključivo lica metereološke struke, tj. Republički hidrometereološki zavod Srbije. Isto, prema tvrdnji podnosioca zahteva, znači da su ponuđači primorani da angažuju dodatna stručna lica - meteorologe, koji bi očitavali rezultate sa meteoroloških stanica. Podnosilac zahteva je istakao da pomenuti uslov diskriminiše ogroman broj potencijalnih ponuđača, a da pritom nije u logičkoj vezi sa predmetom javne nabavke, niti je njegova ispunjenost garancija kvalitetnog izvršenja predmetnih usluga.

Takođe, Republička komisija još jednom ukazuje da naručilac ima obavezu, shodno članu 10. stav 1. ZJN da omogući što je moguće veću konkurenciju, ali da to sa druge strane ne znači da ima obavezu da uslove za učestvovanje u postupku, kao i tehničke specifikacije, definiše na način koji omogućava svakom zainteresovanom licu da učestvuje u postupku javne nabavke. Dakle, uslove i zahteve u konkursnoj dokumentaciji, naručilac definiše prvenstveno polazeći od svojih objektivnih potreba, a ne od poslovnih i ekonomskih interesa ponuđača. Stoga, ukoliko dovoljan broj ponuđača može da ispuni postavljeni zahtev, konkurencija je time omogućena. Republička komisija napominje da, u konkretnom slučaju, podnosilac zahteva u svom zahtevu nije naveo konkretne činjenice, niti je dostavio ili predložio dokaze koji bi, eventualno, mogli da osnovano ukažu da je osporeni uslov diskriminatorski određen, već je samo ukazao da nije jasno na koji način će se vršiti pravilno očitavanje rezultata sa metereoloških stanica, budući da se time bave isključivo lica metereološke struke, tj. Republički

hidrometereološki zavod Srbije, što implicira angažovanje dodatnih stručnih lica – meteorologa od strane ponuđača, koji bi očitavali rezultate sa meteoroloških stanica.

Međutim, prema oceni Republičke komisije, podnosilac zahteva je isto samo uopšteno naveo bez dostavljanja konkretnih dokaza na osnovu kojih bi nesumnjivo mogao da se izvede zaključak da osporeni dodatni uslov nije u logičkoj vezi sa predmetom konkretne javne nabavke, odnosno da isti uslov diskriminiše ponuđače, naročito ako se ima u vidu tehnička specifikacija predmetnih usluga data u odeljku III konkursne dokumentacije, kao i dodatni uslovi definisani u odeljku IV konkursne dokumentacije, a u okviru kojih nije navedeno da ponuđač treba da angažuje metereologe, te argumentacija naručioca iz odgovora na zahtev za zaštitu prava da za očitavanje dobijenih podataka iz meteoroloških stanica (temperatura, brzina vetra, vazdušni pritisak, količina padavina) nije potrebna posebna stručnost.

Shodno navedenom, po oceni Republičke komisije, istaknute tvrdnje podnosioca zahteva nisu dovoljni argumenti za utvrđivanje osnovanosti da je načinom na koji je osporeni dodatni uslov određen od strane naručioca izvršena diskriminacija i povređeni čl. 10. i 12. ZJN, kao i član 76. stav 6. ZJN.

Usled svega navedenog, Republička komisija je ocenila da je neosnovan navod podnosioca zahteva.

Na kraju je Republička komisija razmatrala navod kojim je podnosilac zahteva ukazao da se u okviru dodatnih uslova za učešće u postupku javne nabavke od ponuđača traži raspoloživo sa minimum 5 univerzalnih klopki za kontrolu brojnosti odraslih komaraca koja kao atraktant koristi komprimovani gas CO₂ i minimum 20 komada CDC klopki koja kao atraktant koristi pelete suvog leda, za kontrolu brojnosti odraslih komaraca, čime naručilac zahteva dva metoda za kontrolu brojnosti odraslih komaraca, što naručilac nije kompetentan da zahteva s obzirom na to da je prema preporukama Svetske zdravstvene organizacije dovoljan jedan metod kontrole brojnosti odraslih komaraca. Podnosilac zahteva je istakao da je zahtevni uslov diskriminatorski i da ne stoji u logičkoj vezi sa predmetnom javne nabavke, čije ispunjenje je bez značaja za suzbijanje komaraca, te da je unapred

poznato ko raspolaže sa dva metoda kontrole brojnosti odraslih komaraca, te da se može utvrditi ko će ispuniti propisane dodatne uslove za učešće.

Naručilac je pomenuti dodatni uslov, propisan konkursnom dokumentacijom, u odgovoru na zahtev za zaštitu prava obrazložio tako što je naveo da se klopke koje kao atraktant koriste ugljen dioksid obezbediti iz dva izvora: kao komprimovani gas CO₂ i ugljen dioksid koji nastaje sublimacijom suvog leda, te da kada se koristi komprimovani gas iz boce sa CO₂, tada se koristi i tajmer kojim se definiše vreme puštanja CO₂ i tada se može vrlo precizno dozirati količina gasa koja se emituje u jedinici vremena, pri čemu je oslobođena količina identična tokom celog trajanja sakupljanja odraslih formi komaraca, a u odnosu na kg/boci tačno se zna i ukupno (kumulativno) vreme trajanja sakupljanja. Međutim, kada se koristi suvi led kao atraktant, prema tvrdnji naručioca, ne postoji mogućnost zadavanja precizne količine emitovanja CO₂, nego se ona menja tokom vremena i zavisi od temperature, vlage vazduha, atmosferskog pritiska, a najviše od tipa izolacije kontejnera. U vezi sa tim, naručilac je istakao da se u početku sakupljanja odraslih formi komaraca, stvara manja količina CO₂ i raste odnosno varira kako se menja ili stabilizuje temperatura, ali da se problem javlja tokom noći kada temperatura pada što dovodi do smanjenja emisije CO₂, te da zbog toga prilikom sakupljanja odraslih formi komaraca mogu koristiti oba izvora CO₂ kako bi se obezbedila konstantna emisija CO₂ po jedinici vremena. Naručilac je naveo da je prilikom utrdivanja faune komaraca odnosno utvrđivanja svih prisutnih vrsta na jednom području neohodno koristiti komprimovani CO₂ dok se prilikom monitoringa lokalnih populacija može koristiti suvi led koji sublimacijom obezbeđuje CO₂.

Imajući u vidu navedeno, uopštena tvrdnja podnosioca zahteva da postoje preporuke Svetske zdravstvene organizacije o tome da je dovoljan jedan metod kontrole brojnosti odraslih komaraca, nije sama po sebi argument za utvrđivanje osnovanosti da je načinom na koji je osporeni dodatni uslov određen od strane naručioca, izvršena diskriminacija i povređeni čl. 10. i 12. ZJN, kao i član 76. stav 6. istog zakona. Republička komisija ističe da je naručilac u odgovoru na zahtev za zaštitu prava jasno i detaljno ukazao na razloge propisivanja spornog dodatnog uslova i isti uslov time doveo u logičku vezu sa predmetom javne nabavke, budući da je objasnio zašto smatra da je neophodna kombinacija primene obe metode kontrole broj-

nosti odraslih komaraca. Imajući u vidu da se naručilac odlučio na kombinaciju dve metode radi obezbeđivanja konstantne emisije CO2 po jedinici vremena, po oceni Republičke komisije, pomenuti dodatni uslov je u logičkoj vezi sa predmetom konkretne javne nabavke, te u konkretnom slučaju proizilazi da naručilac propisivanjem istog uslova nije diskriminisao ponuđače niti neopravdano ograničio konkurenciju među ponuđačima, zbog čega je predmetni navod podnosioca zahteva ocenjen kao neosnovan.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-535/2018 od 05.07.2018. godine:**

„...Imajući u vidu citirane odredbe konkursne dokumentacije kao i dokaze koje je u svojoj ponudi dostavio podnosilac zahteva, Republička komisija nalazi da je naručilac prilikom stručne ocene ponude podnosioca zahteva pravilno postupio kada je u skladu sa članom 107. stav 1. ZJN ponudu podnosioca zahteva ocenio kao neprihvatljivu, u smislu člana 3. stav 1. tačka 33. ZJN, a u vezi sa članom 106. stav 1. tačka 2) ZJN.

Iz utvrđenog činjeničnog stanja proizilazi da je naručilac u okviru dodatnog uslova u pogledu poslovnog kapaciteta zahtevao da ponuđač dostavi reference za pet korisnika i to državnih organa/institucija i/ili finansijskih organizacija, a da je podnosilac zahteva u svojoj ponudi dostavio pet potvrda od pet različitih referentnih naručilaca od koji su dve potvrde izdate od strane knjigovodstvenih agencija a jedna od strane privrednog društva za proizvodnju promet i poslovne usluge. Naručilac je pored definisanja pojma državnih organa, precizirao da se pod finansijskim institucijama podrazumevaju međunarodne finansijske institucije, poslovne banke, društva za osiguranje, lizing i sl. Naručilac je ponudu podnosioca zahteva ocenio kao neprihvatljivu jer je radi ispunjavanja dodatnog uslova u pogledu poslovnog kapaciteta dostavio potvrde izdate od strane knjigovodstvenih agencija i privrednog društva za proizvodnju promet i poslovne usluge.

Republička komisija ukazuje da način na koji podnosilac zahteva tumači „sličnost“ između finansijskih institucija definisanih konkursnom doku-

mentacijom i referentnih naručilaca kako bi obrazložio svoj stav da treba prihvatiti njegove reference, nije osnovan. U tom smislu podnosilac zahteva objašnjava da u konkretnom slučaju nije od značaja ko je referentni naručilac već da li postoji istovrsnost i logička veza između referentnih usluga i usluga koje se nabavljaju u predmetnoj javnoj nabavci. Pritom u podnetom zahtevu za zaštitu prava podnosilac zahteva ističe da je naručilac „ograničio krug naručilaca“ te da isto nije isticao u fazi pripreme ponude jer je smatrao da je naručilac predviđenom konkursnom dokumentacijom „ostavio prostor“ da mogu da se dostave potvrde naručilaca čije su potrebe za uslugama prevođenja bile iz oblasti koje su predmet javne nabavke.

Međutim, polazeći od toga da je u konkursnoj dokumentaciji naručilac pod referentnim naručiocem „finansijskim institucijama“ jasno naveo da podrazumeva međunarodne finansijske institucije, poslovne banke, društva za osiguranje, lizing „i sl“, a da sa druge strane podnosilac zahteva nije osporio konkursnu dokumentaciju u navedenom delu te da u podnetom zahtevu za zaštitu prava uopšte (ne pozivajući se na propise iz oblasti finansija, mišljenja nadležnih organa i sl.) ne obrazlaže na koji to način knjigovodstvena agencija i preduzeće za proizvodnju, promet i poslovne usluge predstavljaju finansijske institucije slične navedenim u konkursnoj dokumentaciji („međunarodne finansijske institucije, poslovne banke, društva za osiguranje, lizing“) već ističe da referentne usluge jesu u logičkoj vezi sa uslugama koje su predmet javne nabavke, to je utvrđeno da je naručilac pravilno postupio kada je ocenio da podnosilac zahteva nije ispunio predviđeni dodatni uslov u pogledu poslovnog kapaciteta. Ovo stoga, što u konkretnom slučaju nije sporno koje su referentne usluge izvršene već za kog referentnog naručioca (finansijsku instituciju) odnosno da li su izvršene za referentnog naručioca koji pojam je naručilac definisao u konkursnoj dokumentaciji.

S tim u vezi, Republička komisija je imala u vidu i obrazloženje koje je naručilac dao u odgovoru na zahtev za zaštitu prava. Naime, naručilac je obrazložio da ponuđač mora da ima prethodnog iskustva u radu sa finansijskim organizacijama i državnim institucijama iz oblasti bankarstva, finansija, makroekonomskih analiza i evropskog zakonodavstva, te da se vodio sopstvenim delokrugom poslova, koji se odnose pre svega na očuvanje stabilnosti cena i nadzor nad finansijskim sektorom.

U tom smislu Republička komisija ukazuje, da je članom 15. stav 1. Zakona o Narodnoj banci („Službeni glasnik RS”, br. 72/2003, 55/2004, 85/2005 - dr. zakon, 44/2010, 76/2012, 106/2012, 14/2015, 40/2015 - US, 44/2018. godine) propisano da izvršni odbor, u skladu sa zakonom, donosi propise i druge opšte akte u oblasti kontrolne i nadzorne funkcije nad licima koja obavljaju delatnosti iz člana 4. stav 1. tač. 6) do 10) ovog zakona (u daljem tekstu: finansijske institucije), kao i u oblastima zaštite prava i interesa korisnika usluga iz tačke 11) tog člana i izdavanja i oduzimanja ovlašćenja za menjačke poslove i kontrole iz tačke 13a) tog člana. Iz člana 4. stav 1. tač. 6) do 10) istog zakona, ne proizilazi da finansijske institucije jesu knjigovodstvene agencije ili eventualno privredna društvo za proizvodnju promet i poslovne usluge.

Shodno svemu navedenom, Republička komisija je razmatrani navod ocenila kao neosnovan.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-699/2018 od 20.09.2018. godine:**

„...Članom 3. stav 1. tačka 33) ZJN propisano da je prihvatljiva ponuda ona ponuda koja je blagovremena, koju naručilac nije odbio zbog bitnih nedostataka, koja je odgovarajuća, koja ne ograničava, niti uslovljava prava naručioca ili obaveze ponuđača i koja ne prelazi iznos procenjene vrednosti javne nabavke.

Članom 80. stav 1. ZJN propisano je da je naručilac je dužan da u konkursnoj dokumentaciji zahteva od ponuđača da u ponudi navede da li će izvršenje javne nabavke delimično poveriti podizvođaču i da navede u svojoj ponudi, procenat ukupne vrednosti nabavke koji će poveriti podizvođaču, a koji ne može biti veći od 50% kao i deo predmeta nabavke koji će izvršiti preko podizvođača, dok je stavom 3. istog člana propisano da je ponuđač dužan da navede naziv podizvođača, ako u ponudi navede da će delimično izvršenje nabavke poveriti podizvođaču, a da će, ukoliko ugovor između naručioca i ponuđača bude zaključen, taj podizvođač biti naveden u ugovoru.

Članom 80. stav 5. ZJN propisano je da je ponuđač dužan da za podizvođače dostavi dokaze o ispunjenosti obaveznih uslova iz člana 75. stav 1. tačka 1) do 4) ZJN, a dokaz o ispunjenosti uslova iz člana 75. stav 1. tačka 5) ZJN za deo nabavke koji će izvršiti preko podizvođača.

Članom 107. stav 1. ZJN propisano je da je naručilac dužan da u postupku javne nabavke, pošto pregleda i oceni ponude, odbije sve neprihvatljive ponude.

Imajući u vidu citirane zakonske odredbe, utvrđeno činjenično stanje, kao i tvrdnje koje su izneli podnosilac zahteva u zahtevu za zaštitu prava i naručilac u odgovoru na zahtev za zaštitu prava, Republička komisija je ocenila da su navodi podnosioca zahteva neosnovani.

Naime, Republička komisija najpre ukazuje da je podnošenje ponude sa podizvođačem pre svega regulisano odredbom člana 80. ZJN, te da je shodno navedenom članu ZJN, ponuđač koji podnosi ponudu sa podizvođačem u obavezi da u ponudi navede naziv podizvođača, te da za istog dostavi dokaze o ispunjenosti obaveznih uslova iz člana 75. stav 1. tač. 1) do 4) ZJN, a dokaz o ispunjenosti uslova iz člana 75. stav 1. tačka 5) ZJN za deo nabavke koji će izvršiti preko podizvođača. Ponuđač je dužan da za podizvođača dostavi i druge eventualne dokaze o ispunjenosti drugih uslova koji se odnose na podizvođača, ukoliko je iste naručilac odredio u konkursnoj dokumentaciji, ali u konkretnom postupku javne nabavke naručilac nije iste predvideo.

Imajući u vidu da je naručilac u konkursnoj dokumentaciji predmetne javne nabavke predvideo da je ponuđač dužan da za podizvođača u ponudi dostavi popunjen i potpisan „Obrazac br. 2“ (u cilju dokazivanja da podizvođač ispunjava uslove propisane odredbom člana 75. stav 1. tač. 1)-4) ZJN), odnosno „važeću licencu izdatu od strane Republičkog geodetskog zavoda“, bez preciziranja sadržine konkretne licence (u cilju dokazivanja ispunjenosti uslova propisanog odredbom člana 75. stav 1. tačka 5) ZJN), te da ponuda izabranog ponuđača sadrži popunjen i potpisan „Obrazac br. 2“, kao i Licencu za rad „K.R.U.Lj.“ d.o.o. Beograd, Rešenje Republičkog geodetskog zavoda broj 952-03-706/12 od 28.09.2012. godine, kao i geodetsku licencu prvog reda za Č..... K....., to je po oceni Republičke komisije iza-

brani ponuđač za podizvođača dostavio sve dokaze zahtevane predmetnom konkursnom dokumentacijom i odredbama ZJN. Kako je pored navedenih licenci i rešenja, izabrani ponuđač dostavio licence i rešenja, izdate od strane Republičkog geodetskog zavoda (onako kako je traženo predmetnom konkursnom dokumentacijom), koji se odnose na „Geozenit“ Novi Pazar, kao i da podnosilac zahteva, po oceni Republičke komisije, u podnetom zahtevu za zaštitu prava nije dao dovoljno osnovanu argumentaciju iz koje bi se nesumnjivo moglo utvrditi da se dostavljena rešenja i licence u ponudi izabranog ponuđača ne odnose na predmetne usluge opisane u „Obrascu br. 12“, to su tvrdnje podnosioca zahteva u vezi sa prihvatljivošću ponude izabranog ponuđača u vezi sa odredbom člana 75. stav 1. tačka 5) ZJN ocenjene kao neosnovane.

Pored navedenog, Republička komisija ukazuje da izabrani ponuđač nije bio obavezan da u ponudi dostavi „Sporazum sa podizvođačem“ kojim bi izvođač i podizvođač precizno definisali međusobna prava i obaveze, a kako to tvrdi podnosilac zahteva. Sledstveno navedenom, Ugovor koji je dostavljen u ponudi izabranog ponuđača, nije predviđen odredbama ZJN, niti je isti naručilac predvideo kao obavezan sastavni deo ponude, usled čega ni ponuda izabranog ponuđača ne može biti odbijena kao neprihvatljiva u smislu odredbe člana 106. stav 1. ZJN zbog dostavljenog Ugovora i njegove sadržine.

U pogledu navoda podnosioca zahteva da se iz sadržine ponude izabranog ponuđača ne može utvrditi koji deo predmeta javne nabavke će izvoditi podizvođač, Republička komisija je stanovišta da su isti neosnovani. Ovo iz razloga što iz celokupne sadržine ponude izabranog ponuđača jasno proizilazi da će ponuđač „Geozenit“ Novi Pazar poveriti podizvođaču „K.R.U.Lj.“ d.o.o. Beograd deo predmeta javne nabavke u iznosu od 5% vrednosti ponude (iznos od „22.739,25“ u odnosu na ukupnu vrednost ponude u iznosu od 454.785,00 dinara), što je u skladu da zahtevom naručilca iz predmetne konkursne dokumentacije da ponuđač ne može poveriti ponuđaču izvršenje dela predmeta javne nabavke koji ne može biti veći od 40%.

Isto tako, imajući u vidu da u predmetnoj konkursnoj dokumentaciji naručilac nije izričito zahtevao da ponuđač navede deo predmetne javne na-

bavke koji će poveriti podizvođaču tako što će isti odrediti prema pozicijama koje je naručilac odredio u okviru „Obrasca br. 12 – Opis geodetskih usluga“, te da iz sadržine „Obrasca ponude“ i „Obrasca br. 6“ jasno proizilazi da će ponuđač „Geozenit“ Novi poveriti podizvođaču „K.R.U.Lj.“ d.o.o. Beograd izvršenje „geodetskih usluga“ za čije je izvršenje podizvođač poseduje licence, u ukupnom iznosu od „22.739,25“ dinara, odnosno „5“ % vrednosti ponude, to po oceni Republičke komisije, u konkretnom slučaju ne postoji osnov za odbijanje ponude izabranog ponuđača a iz razloga koje navodi podnosilac zahteva u predmetnom zahtevu za zaštitu prava.

Razmatrajući navod podnosioca zahteva da je naručilac bio dužan da odbije ponudu izabranog ponuđača iz razloga što isti nije za podizvođača „K.R.U.Lj.“ d.o.o, Beograd dostavio karton overenih potpisa lica ovlašćenih za zastupanje, odnosno drugi odgovarajući dokument iz koga bi se nesumnjivo moglo utvrditi da je „Izjavu podizvođača o dokazivanju ispunjenosti uslova za učešće u postupku javne nabavke iz člana 75. ZJN“ potpisalo lice ovlašćeno za zastupanje, Republička komisija je isti ocenila kao neosnovan.

Naime uvidom u predmetnu konkursnu dokumentaciju, Republička komisija je utvrdila da je naručilac kao sastavni deo iste predvideo i „Obrazac br. 10 – Ovlašćenje za potpisivanje ponude“, kojim se ovlašćuje u obrascu navedeno lice da u ime i za račun ponuđača potpiše ponudu za konkretnu javnu nabavku. U napomeni navedenog obrasca, naručilac je naveo da ponuđač „uz ovlašćenje prilaže fotokopiju kartona „overeni potpisi lica ovlašćenih za zastupanje“ (OP - obrazac) iz uložka nadležnog suda - obrazac 4. ili odgovarajući dokument organa uprave za privatne preduzetnike“. Dakle, kako iz navedenog proizilazi da je naručilac predvideo obavezu dostavljanja „OP – obrasca“ samo za ponuđača koji će potpisati ponudu, a ne i za podizvođača, to ni ponuda izabranog ponuđača ne može biti odbijena iz razloga što isti nije dostavio „OP – obrazac“ za podizvođača.

Pored navedenog, Republička komisija ukazuje da podnosilac zahteva u zahtevu za zaštitu prava argumentacijom iznetom u predmetnom zahtevu za zaštitu prava ili dokazima u prilog svojih tvrdnji, nije dao osnova za zaključak da je „Obrazac br. 2 - Izjavu podizvođača o dokazivanju ispunjenosti uslova za učešće u postupku javne nabavke iz člana 75. ZJN“ do-

stavljen u ponudi izabranog ponuđača potpisalo lice koje nije ovlašćeno lice podizvođača.

Iz svega navedenog, po oceni Republičke komisije, proizilazi da je naručilac pravilno postupio kada je ponudu izabranog ponuđača u vezi sa osporenim, shodno odredbi člana 107. stav 1. u vezi sa članom 3. stav 1. tačka 33) ZJN, ocenio kao prihvatljivu, usled čega je zahtev za zaštitu prava podnosioca zahteva u celosti neosnovan.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-703/2017 od 30.06.2017. godine:**

„...Naime, iz argumentacije koja je izneta u dopuni podnetog zahteva za zaštitu prava proizilazi zaključak da svoj stav da ponuda FMO «UKUS» iz Kovačice ima bitan nedostatak u smislu člana 106. stav 1. tačka 2. ZJN jer isti nije dokazao da ispunjava dodatni uslov za učešće u vezi tehničkog kapaciteta, podnosilac zahteva zasniva na nespornoj činjenici da je kod naručioca bila formirana komisija za utvrđivanje ispunjenosti uslova za proizvodnju ponuđenih dobara, sa zadatkom da obide pogone ponuđača FMO «UKUS» iz Kovačice te utvrdi tehničke uslove za proizvodnju i uspešnu realizaciju mogućeg ugovora na osnovu zaključenja okvirnog sporazuma, koja je dana 25.04.2017. godine izvršila uvid kod pomenutog ponuđača sa ishodom da je utvrđeno da „isti ne poseduje tehničke uslove za proizvodnju i uspešnu realizaciju mogućeg ugovora na osnovu zaključenja okvirnog sporazuma jer ne raspolaže potrebnim mašinama i uređajima bez kojih nije moguće ispuniti propisane zahteve kvaliteta“, te da „ponuđač nema ni kalupe, a da je za njihovo modelovanje, gradiranje i umnožavanje u svim veličinskim brojevima prema asortimanu veličinskih brojeva neophodan duži vremenski period“.

U vezi sa tim, Republička komisija konstatuje da prema odredbi člana 3. stav 1. tačka 33. ZJN u vezi odredbe člana 61. stav 1. ZJN, ocena prihvatljivosti mora i može biti vršena isključivo na osnovu stvarne sadržine konkursne dokumentacije sa kojom su potencijalni ponuđači bili upoznati od momenta njenog preuzimanja, što znači da je za ocenu osnovanosti pod-

netog zahteva u ovom delu relevantno na koji način je u konkursnoj dokumentaciji sačinjenoj radi sprovođenja predmetnog postupka javne nabavke bila definisana sadržina dodatnog uslova za učešće u vezi tehničkog kapaciteta, koje je naručilac nesporno opredelio koristeći zakonsko ovlašćenje iz člana 76. stav 2. ZJN.

S obzirom na navedeno, Republička komisija je izvršila uvid u odeljak 4 – „Uslovi za učešće u postupku (iz čl. 75. i 76. Zakona o javnim nabavkama) i uputstvo kako se dokazuje ispunjenost tih uslova“, te je utvrdila da je u delu 4.2 – „Dodatni uslovi“, pod tačkom 4.2.2. naručilac opredelio da pravo na učešće u predmetnom postupku javne nabavke ima ponuđač koji raspolaže dovoljnim tehničkim kapacitetom, odnosno da poseduje liniju za proizvodnju (mašine, uređaje, aparate i sl. pri čemu nije određen broj istih) ili da ima ugovor o zakupu ili ugovor o poslovno tehničkoj saradnji sa preduzećem koje raspolaže sa napred navedenim.

Način dokazivanja ispunjenosti navedenog dodatnog uslova za učešće u predmetnom postupku javne nabavke je definisan delu 4.3. – „Uputstvo kako se dokazuje ispunjenost uslova“, pod tačkom 4.3.6. gde je opredeljeno da su dokazi da se raspolaže dovoljnim tehničkim kapacitetom:

- sopstvena izjava o tehničkoj opremljenosti (ukoliko je ponuđač ujedno i proizvođač ponuđenih dobara), potpisana i overena od strane odgovornog lica ponuđača. Ista može biti sačinjena u slobodnoj formi a ponuđač, na primer, treba da navede: da li poseduje liniju za proizvodnju (mašine, uređaje, aparate i sl. pri čemu nije određen broj istih) ili ima ugovor o zakupu navedenog, ili
- ugovor o poslovno-tehničkoj saradnji sa proizvođačem ili distributerom predmetnih dobara, ili drugi dokument (ukoliko ponuđač nije proizvođač ponuđenih dobara), iz kojeg se nedvosmisleno može utvrditi da će, ukoliko dođe do zaključenja okvirnog sporazuma i ugovora o javnoj nabavci sa ponuđačem, ponuđač moći da pribavi potrebnu količinu predmetnih dobara kojom bi izvršio svoju obavezu po osnovu okvirnog sporazuma tj. ugovora o javnoj nabavci.

Imajući u vidu da je naručilac dodatni uslov u vezi dovoljnog tehničkog kapaciteta odredio kroz najopštiji mogući zahtev da ponuđač „poseduje liniju za proizvodnju (mašine, uređaje, aparate i sl. pri čemu nije određen broj istih)”, bez konkretizacije tipa i broja mašina, uređaja, aparata ili ostale opreme to činjenica da zaključci koji su proizašli iz obilaska komisije koja je bila formirana sa „zadatkom da obiđe pogone ponuđača FMO «UKUS» iz Kovačice te utvrdi tehničke uslove za proizvodnju i uspešnu realizaciju mogućeg ugovora na osnovu zaključenja okvirnog sporazuma”, a koji su predstavljeni u okviru dokumenta koji je kod naručioca zaveden pod brojem 196-34/16 od 26.04.2015. godine, ne predstavljaju osnov za ocenu da ponuđač FMO «UKUS» iz Kovačice ne ispunjava pomenuti dodatni uslov za učešće.

Ovo stoga što, najpre, iz sadržine pomenutog dokumenta ne proizilazi da je pri obavljenom obilasku utvrđeno da ponuđač FMO «UKUS» iz Kovačice nema one mašine, uređaje, aparate i sl, a koje je taksativno naveo u okviru izjave o tehničkoj opremljenosti, koja je nesporno, u skladu sa konkursnom dokumentacijom, priložena kao sastavni deo njegove ponude.

Takođe, Republička komisija ukazuje da iz sadržine pomenutog dokumenta proizilazi da se zaključak prema kojem ponuđač FMO «UKUS» iz Kovačice „ne poseduje tehničke uslove za proizvodnju i uspešnu realizaciju mogućeg ugovora na osnovu zaključenja okvirnog sporazuma jer ne raspolaže potrebnim mašinama i uređajima bez kojih nije moguće ispuniti propisane zahteve kvaliteta”, te „nema ni kalupe, a da je za njihovo modelovanje, gradiranje i umnožavanje u svim veličinskim brojevima prema asortimanu veličinskih brojeva neophodan duži vremenski period”, zasni- vao na proveru da li njegov „mašinski park pored ostalih obučarskih mašina i opreme” obuhvata i „mašine koje su potrebne za ispunjavanje kvaliteta prema zahtevima SORS 8805/13 i tehničke specifikacije za PJ Garde”, i to: mašinu za postavljanje lipne na temeljnu tabanicu, mašinu za formiranje lubova „goodyear” leva i desna, mašinu za cvikanje prednjeg dela obuće u „goodyear” tehnologiji za levu i desnu cipelu, mašinu za odsecanje viška cvikanog upusta za „goodyear” šivenje, šivaću mašinu za „goodyear”, šivaću mašinu za doplovanje rame i međudona, mašinu za silikoniranje konca protiv prodiranja vode na gotov proizvod, komoru za hlađenje obuće („či-

ler”) i mašinu za ravnanje „goodyear“-a (tačka 5. dokumenta koji je kod naručioca zaveden pod brojem 196-34/16 od 26.04.2015. godine).

Naime, u zaključku dokumenta zavedenog kod naručioca pod brojem 196-34/16 od 26.04.2015. godine, a na čiju sadržinu se poziva podnositelj zahteva je navedeno da:

„Obuća FMO «UKUS» iz Kovačice ne poseduje tehničke uslove za proizvodnju i uspešnu realizaciju mogućeg ugovora na osnovu zaključenja okvirnog sporazuma jer ne raspolaže potrebnim mašinama i uređajima (šivaća mašina za doplovanje rame i međuđona, mašina za silikoniranje konca protiv prodiranja vode na gotov proizvod, komoru za hlađenje obuće („čiler“)) bez kojih nije moguće ispuniti propisane zahteve kvaliteta“. Takođe, komisija napominje da navedeni proizvođač nema kalupe, a da je za njihovo modelovanje, gradiranje i umnožavanje u svim veličinskim brojevima prema asortimanu veličinskih brojeva neophodan duži vremenski period“.

Na kraju, Republička komisija konstatuje da iz navedenog proizilazi i da od strane podnosioca zahteva nije na potpun način interpretirana sadržina dokumenta zavedenog kod naručioca pod brojem 196-34/16 od 26.04.2015. godine, a na koji se pozvao u dopuni podnetog zahteva iznoseći argumentaciju da ponuda ponuđača FMO «UKUS» iz Kovačice sadrži bitan nedostatak iz člana 106. stav 1. tačka 2. ZJN, jer je predstavio samo delove koje imaju značenje zaključka na okolnost neposredovanja tehničkih uslova za proizvodnju, ali istovremeno nije predstavio i razloge za takav zaključak a koji, kako je to utvrđeno, uopšte nemaju svoje uporište u načinu na koji je dodatni uslov za učešće u vezi dovoljnog tehničkog kapaciteta bio opredeljen u okviru konkursne dokumentacije.

S obzirom na sve napred navedeno, Republička komisija konstatuje da je podneti zahtev za zaštitu prava u celini neosnovan.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-1285/2017 od 24.10.2017. godine:**

„...Članom 10. ZJN propisano je da je naručilac dužan da u postupku javne nabavke omogući što je moguće veću konkurenciju, dok je u stavu 2. istog člana propisano da naručilac ne može da ograniči konkurenciju, a posebno ne može onemogućavati bilo kojeg ponuđača da učestvuje u postupku javne nabavke neopravdanom upotrebom pregovaračkog postupka, niti korišćenjem diskriminatorskih uslova, tehničkih specifikacija i kriterijuma.

Odredbom člana 76. stav 2. ZJN je propisano da naručilac u konkursnoj dokumentaciji određuje dodatne uslove za učešće u postupku javne nabavke u pogledu finansijskog, poslovnog, tehničkog i kadrovskog kapaciteta uvek kada je to potrebno imajući u vidu predmet javne nabavke.

Članom 76. stav 6. ZJN je propisano da naručilac određuje uslove za učešće u postupku tako da ti uslovi ne diskriminišu ponuđače i da su u logičkoj vezi sa predmetom javne nabavke.

Iz napred utvrđenog činjeničnog stanja proizilazi da predmet nabavke osporene partije br. 1, predstavlja usluga servisiranja medicinskih aparata Avance S/5 proizvođača General elektric čija je godina proizvodnje 2009 za 2 komada, godina proizvodnje 2010 za 2 komada i godina proizvodnje 2014 za 2 komada. U okviru dodatnih uslova i to „kadrovske kapaciteta“ naručilac je zahtevao od ponuđača da pre poziva za podnošenje ponuda imaju u radnom odnosu najmanje 5 servisera medicinske opreme od kojih je najmanje jedan inženjer elektrotehnike. Dakle u konkretnom slučaju naručilac nije zahtevao od ponuđača da imaju posebno kvalifikovane i obučene serviseri, na čemu nesumnjivo u podnetom zahtevu za zaštitu prava insistira podnosilac zahteva ukazujući da je naručilac trebalo da zahteva od ponuđača da njihovi serviseri imaju sertifikat ili potvrdu o obučenosti izdatu od strane proizvođača. Kao razlog usled kojeg podnosilac zahteva insistira na obučenosti servisera je to što po njegovom stavu samo fizička lica koja su prošla obuku i nalaze se u evidenciji proizvođača, imaju mogućnost pristupa intelektualnoj svojini proizvođača na ovaj način, te da proizvođač tako sa sigurnošću kontroliše da opremu popravljaju zaista teh-

nički obučeno lice. U vezi sa tim podnosilac zahteva tvrdi da nijedan proizvođač na svetu ne dozvoljava da može bilo koje fizičko lice da ima pristup kritičnim vitalnim delovima medicinskog sistema. Usled navedenog, po oceni podnosioca zahteva, obuka osobe koja će vršiti servisiranje medicinske opreme je obavezujući uslov koji se dokazuje potvrdom odnosno sertifikatom proizvođača.

Međutim, naručilac kao opravdanje usled kojeg ne želi da prihvati predlog podnosioca zahteva da serviseri imaju sertifikate proizvođača, prema sadržini odgovora na zahtev za zaštitu prava nalazi u tome što bi isto bilo protivno odredbama ZJN, odnosno da bi neopravdanom upotrebom takvog diskriminatornog uslova ograničio konkurenciju među ponuđačima. Naime, naručilac navedeno opravdava i time što tvrdi da bi na taj način samo podnosilac zahteva mogao da podnese prihvatljivu ponudu, jer je jedini sertifikovani servis na teritoriji Republike Srbije za opremu koja je navedena u okviru partije br. 1. Osim navedenog naručilac je naveo da je imao loše iskustvo sa servisima koji imaju sertifikovane servisere medicinske opreme, iz razloga što se isti nisu na vreme odazivali na poziv za otklanjanje kvara, zadržavali su aparate duži vremenski period u svom servisu, a troškovi popravke koje su ovi servisi zahtevali su bili izuzetno visoki. Usled navedenog naručilac je i zbog ograničenih finansijskih sredstava koja su opredeljena za ovu javnu nabavku izostavio da kao uslov za učešće u predmetnom postupku javne nabavke zahteva od ponuđača da imaju servise koji imaju sertifikat proizvođača, s obzirom i na to što ovlašćeni servisi medicinske opreme imaju jako visoke cene radnog sata i rezervnih delova.

Republička komisija ukazuje da od prirode svake konkretne javne nabavke zavisi da li će postojati potreba za formulisanjem određenih uslova. Ovo konkretno znači da naručilac u skladu sa svojim potrebama može u konkursnoj dokumentaciji da definiše zahteve i uslove čija će ispunjenost podrazumevati da on, prilikom izbora ponude, izabere ponudu onog ponuđača koji shodno svojim kapacitetima može uspešno da realizuje ugovor koji bude zaključen po osnovu svakog konkretnog postupka javne nabavke. Kao jedino ograničenje naručioca u pogledu definisanja dodatnih uslova u konkursnoj dokumentaciji se odnosi na to da se propisanim uslovima ne diskriminišu ponuđači i da su logičkoj vezi sa predmetom javne nabavke. U konkretnom slučaju podnosilac zahteva ne ukazuje da to što

naručilac zahteva servisere koji nisu obučeni i sertifikovani od strane proizvođača opreme koja se servisira, predstavlja ograničenje konkurencije ili da nije u logičkoj vezi sa predmetom javne nabavke. Upravo suprotno, podnosilac zahteva samo insistira na tome da je obuka lica koja će vršiti servisiranje medicinske opreme obavezujući uslov koji se dokazuje potvrdom odnosno sertifikatom proizvođača. Ukazivanje podnosioca zahteva da je obučenosn servisera obavezujući uslov, po oceni Republičke komisije je neosnovano, budući da su obavezni uslovi izričito propisani odredbama ZJN i to u okviru člana 75. stav 1. tačka 1) do 5) ZJN, a da se dodatni uslovi definišu prema potrebama naručioca. Usled navedenog, po oceni Republičke komisije, naručilac nije bio dužan da u konkursnoj dokumentaciji definiše dodatne uslove na kojima insistira podnosilac zahteva, a da pritom nema potrebu za istim. Stoga, okolnost da naručilac nema potrebu da predmetne aparate za anesteziju popravljaju sertifikovani serviseri, po oceni Republičke komisije, opravdava naručiočevu nameru da omogući većem broju ponuđača da u predmetnom postupku javne nabavke podnesu ponudu. Dakle, naručilac je u konkretnom slučaju postupio upravo u skladu sa odredbama ZJN, odnosno time što nije zahtevao od ponuđača da poseduju sertifikovane servise, isti je po oceni Republičke komisije, omogućio većem broju ponuđača da učestvuju u predmetnom postupku javne nabavke, imajući u vidu da bi postupanjem na drugačiji način znatno suzio krug ponuđača koji bi mogli da imaju učešće u predmetnom postupku javne nabavke da za time i nema potrebu, odnosno kako to naručilac navodi time bi omogućio učešće u postupku javne nabavke samo jednom ponuđaču koji na teritoriji Republike Srbije ima ovlašćeni servis i obučene serviserere od strane proizvođača aparata za anesteziju koji su predmet usluge servisiranja. Osim navedenog podnosilac zahteva nije pružio adekvatne dokaze kojima bi učinio opravdanom svoju tvrdnju da serviseri koji nisu obučeni od strane proizvođača ne mogu na podjednako dobar način kao i obučeni serviseri, da pruže adekvatnu servisnu uslugu na aparatima koji podležu u konkretnom slučaju servisnoj usluzi. Shodno svemu iznetom, razmatrani navod podnosioca zahteva je ocenjen kao neosnovan.

Dalje, Republička komisija je razmatrala navod podnosioca zahteva kojim je ukazao da je naručilac trebalo da konkursnom dokumentacijom zahteva 2, umesto 5 serviserera.

Uvidom u podatke na Portalu javnih nabavki utvrđeno je da je naručilac u dokumentu naslovljenom kao „Odgovor na postavljena pitanja“ br. 11-19/17-2 od 18.09.2017. godine na predlog zainteresovanog lica da naručilac u okviru partije br. 1 zahteva od ponuđača da imaju u radnom odnosu najmanje 2 servisera medicinske opreme od kojih bi jedan bio inženjer elektrotehnike, dao odgovor da je tako postavljen zahtev indikativan imajući u vidu da na teritoriji Republike Srbije postoji samo jedan ovlašćeni servis proizvođača opreme sa malim brojem serviseru.

Iz utvrđenog činjeničnog stanja proizilazi da je naručilac zahtevao da ponuđača da u okviru kadrovskog kapaciteta imaju u radnom odnosu najmanje 5 serviseru medicinske opreme od kojih je najmanje jedan inženjer elektrotehnike.

Kao opravdanje za ovako postavljen uslov u pogledu broja serviseru naručilac je naveo u odgovoru na zahteva za zaštitu prava da je imao loše iskustvo u prošlosti sa ponuđačima koji su imali mali broj serviseru. Naime, naručilac je naveo da je prilikom određivanja nivoa kadrovskog kapaciteta imao u vidu da je u konkretnom slučaju reč o jako osetljivoj kategoriji aparata, koji se nalaze u operacionim salama i koji su od izuzetne važnosti prilikom operacija pacijenata, kao i da serviseri ne servisiraju samo jednu bolnicu i da se dešava da usled nedostatka kadra, isti nisu u stanju da ispoštuju rok za odziv i rok za izvršenje usluge. Upravo da bi izbegao takvu situaciju naručilac je zahtevao veći kapacitet ponuđača koji će moći da odgovori na sve situacije tokom trajanja ugovora.

Imajući u vidu navedeno, po oceni Republičke komisije, način na koji je u konkretnom slučaju definisan uslov kadrovskog kapaciteta, kao uslov za učešće ponuđača, pre svega je u logičkoj vezi sa predmetom javne nabavke. Ovo ako se ima u vidu argumentacija naručioca da je neophodan broj serviseru 5 a ne 2, iz razloga što je bio poučen lošim iskustvom sa ponuđačima koji su imali mali broj serviseru, koji su imali određene probleme u poslovanju odnosno navedeni ponuđači nisu bili u stanju da ispoštuju rok za odziv i rok za izvršenje usluge. S druge strane, podnosilac zahteva proizvoljno bez adekvatne argumentacije osporava predviđeni broj serviseru, tako što tvrdi da kada bi se pokvarilo 5 aparata istovremeno, za iste bi bio dovoljan 1 jedan obučeni serviser za terenski odziv na poziv za defek-

tažu. Međutim, u konkretnom slučaju podnosilac zahteva samo tvrdi bez posebnih dokaza za to da predmetnu javnu nabavku mogu da izvrše 2 servisera. Osim navedenog, podnosilac zahteva u podnetom zahtevu za zaštitu prava prilikom osporavanja kadrovskog kapaciteta, nije ukazao da je time što je naručilac zahtevao od ponuđača da poseduju 5 servisera, favorizovan određeni ponuđač, već da je naprotiv isključena mogućnost učešća onih ponuđača koji imaju 2 servisera, što po oceni Republičke komisije ne može biti obrazloženje usled kojeg se navedena tvrdnja može prihvatiti kao osnovana.

Imajući u vidu navedeno, Republička komisija nalazi da je argumentacija naručioca istaknuta u odgovoru na zahtev za zaštitu prava kojom se naručilac vodio prilikom određivanja kadrovskog kapaciteta jasna i logična, odnosno da je ista u skladu sa objektivnim potrebama naručioca i u logičkoj je vezi sa predmetom javne nabavke. Naime, po oceni Republičke komisije na ovaj način naručilac je opravdano obezbedio nesmetano izvršenje predmetne javne nabavke.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-1352/2017 od 21.11.2017. godine:**

„...Polazeći od argumentacije iznete u okviru predmetnog zahteva za zaštitu prava, Republička komisija konstatuje da proizilazi da podnosilac zahteva smatra da navedena sadržina dodatnog uslova za učešće u vezi potrebnog nivoa poslovnog kapaciteta nije u logičkoj vezi sa predmetom konkretne javne nabavke zato što je trebalo da od strane naručioca budu kao relevantni prihvaćeni i radovi koji se odnose na antikorozivnu zaštitu i drugih objekata a ne samo oni koji su izvedeni na stubovima dalekovoda i portalima niskog naponskog nivoa 110 kV i više jer isti po svojoj prirodi mogu biti daleko složeniji, tim pre što, kako to podnosilac zahteva tvrdi, iz sadržine člana 7. modela ugovora koji je sastavni deo konkursne dokumentacije proizilazi da će pri vršenju radova dalekovodi biti u beznaponskom stanju.

Međutim, nakon uvida izvršenog u konkursnu dokumentaciju sačinjenu radi sprovođenja predmetnog postupka javne nabavke, Republička komisija je utvrdila da argumentacija izneta u razmatranom zahtevu za zaštitu prava ne odgovara faktičkom stanju.

Naime, Republička komisija je utvrdila da sastavni deo konkursne dokumentacije predstavlja obrazac 5.14 naslovljen kao „Termin plan izvođenja radova na antikorozivnoj zaštiti“, gde su navedeni objekti na kojima će se izvoditi radovi koji su predmet javne nabavke, između ostalog, sa podacima o visini napona i broju dana za izvođenje radova u kom delu je nedvosmisleno, za svaki objekat, naznačen broj dana za izvođenje radova sa isključenjem, ali i broj dana za izvođenje radova sa uključenjem.

Takođe, Republička komisija je utvrdila da sastavni deo konkursne dokumentacije čini i odeljak II naslovljen kao „Tehnički deo“ koji, u smislu člana 61. stav 4. tačka 5. ZJN u vezi člana 70. ZJN, predstavlja tehničku specifikaciju za radove koji su predmet javne nabavke, kao obavezni element konkursne dokumentacije, kroz čiju sadržinu je naručilac konkretizovao predmet javne nabavke kroz navođenje njegovih karakteristika, što uključuje i način izvođenja, nivo kvaliteta, metode za kontrolu i osiguranje kvaliteta, sigurnost, itd.

Sastavni deo navedenog odeljka konkursne dokumentacije predstavlja i tabela označena kao „V-4 – Ostali zahtevi“, gde je pod rednim brojem 3 za način rada na stubu, osim u trećoj zoni (razmak veći od propisane sigurnosne udaljenosti od delova pod naponom) nedvosmisleno naznačeno „oprema pod naponom“.

Imajući u vidu izneto činjenično stanje, Republička komisija je konstatovala da se sadržina člana 7. modela ugovora ne može tumačiti na način koji je predstavljen od strane podnosioca zahteva, tj. kao dokaz da će pri vršenju radova dalekovodi biti u beznaponskom stanju, već isključivo kao definisanje obaveza koje će naručilac imati za deo radova koji se izvode uz isključenje objekata, odnosno da je dužan da obezbedi pisanu dozvolu o danu otpočinjanja radova i potrebna beznaponska stanja dalekovoda te da definiše odgovorno lice za isključenje objekata na kojima se vrše radovi.

S obzirom na navedeno, Republička komisija konstatuje da nije utvrđeno da je u konkretnom slučaju izvršena povreda člana 76. stav 6. ZJN iz razloga koji su izneti u podnetom zahtevu za zaštitu prava, odnosno da osporeni dodatni uslov za učešće nije u logičkoj vezi sa predmetom javne nabavke sa stanovišta prirode objekta na kojima će se izvoditi radovi na antikorozivnoj zaštiti i načina njihovog izvođenja, koji nužno imaju određene specifičnosti, odnosno kako je to ukazao naručilac u odgovoru koji je dao povodom podnetog zahteva u pitanju su radovi na objektima koji su pod naponom od 110 kV i visinama koje su preko 25 m, pri čemu se radi bez skela zbog čega je važno da ponuđač ima iskustvo u njihovom izvođenju u predviđenom obimu i rokovima prevashodno zbog bezbednosti na samim objektima i bezbednosti radnika koji će obavljati radove, a nakon toga i zbog kvaliteta izvedenih radova.

U vezi sa tim, Republička komisija ukazuje da je članom 76. ZJN ustanovljena zakonska mogućnost za naručioca da odredi dodatne uslove za učešće u postupku javne nabavke u konkursnoj dokumentaciji, ako proceni da je to potrebno imajući u vidu predmet javne nabavke.

Članom 76. stav 2. ZJN je propisano da naručilac u konkursnoj dokumentaciji određuje dodatne uslove za učešće u postupku javne nabavke u pogledu finansijskog, poslovnog, tehničkog i kadrovskog kapaciteta uvek kada je to potrebno imajući u vidu predmet javne nabavke.

Takođe, polazeći od argumentacije iznete u okviru predmetnog zahteva za zaštitu prava, Republička komisija konstatuje da ne postoji kolizija između sadržine dodatnog uslova za učešće u predmetnoj javnoj nabavci u vezi potrebnog nivoa poslovnog kapaciteta kako je isti određen od strane naručioca i sadržine dodatnog uslova za učešće u vezi potrebnog nivoa kadrovskog kapaciteta, a kako to ukazuje podnosilac zahteva.

Naime, svrha određivanja dodatnog uslova za učešće u vezi potrebnog nivoa poslovnog kapaciteta sastoji se u tome da se obezbedi učešće ponuđača koji imaju neophodno prethodno iskustvo za realizaciju predmeta javne nabavke, dok je svrha određivanja dodatnog uslova za učešće u vezi potrebnog nivoa kadrovskog kapaciteta sastoji u tome da se obezbedi

učešće ponuđača koji, pored navedenog, raspolaže i odgovarajućom ka-drovskom strukturom za realizaciju predmeta javne nabavke.

Iz navedenog proizilazi da će sa stanovišta konkursne dokumentacije izrađene radi sprovođenja predmetnog postupka javne nabavke svaki po-nuđač koji ima neophodno prethodno iskustvo u izvođenju radova na an-tikorozivnoj zaštiti stubova dalekovoda i portalima niskog naponskog ni-voa 110 kV i više istovremeno biti dužan da, između ostalog, dokaže da raspolaže i sa najmanje 50 metalo farbara sa važećim sertifikatom za rad na visinama preko 20 metara, sertifikatom za rad u blizini napona i važećim lekarskim uverenjem za rad u visini (odjeljak 4. – „Uputstvo kako se doka-zuje ispunjenost uslova iz konkursne dokumentacije“, deo „Dodatni uslo-vi“, tačka 7.3).“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-1477/2017 od 18.12.2017. godine:**

„...Pored navedenog, Republička komisija konstatuje da je utvrdila da je pitanje šta je za naručioca prihvatljivo kao referenca relevantna za utvr-đivanje ispunjenosti dodatnog uslova za učešće u vezi traženog nivoa po-slovnog kapaciteta bilo predmet zahteva za dodatnim pojašnjenjima koje je upravo podnosilac zahteva, u svojstvu zainteresovanog lica, uputio na-ručiocu pre isteka roka za podnošenje ponuda, koristeći zakonsku moguć-nost iz člana 63. ZJN, kao i odgovora koje je tim povodom naručilac davao.

Konkretno, uvidom u dokumentaciju o predmetnoj javnoj nabavci ko-ja je dostavljena radi odlučivanja u konkretnom slučaju, kao i uvidom u pi-tanja i odgovore u vezi sa konkursnom dokumentacijom koji su objavljeni na Portalu javnih nabavki dana 05.10.2017. godine (a dostavljeni su i u okvi-ru dokumentacije koja se odnosi na predmetni postupak javne nabavke – dokument pod zavodnim brojem 404-849/17-015/6 od 04.10.2017. godine), Republička komisija je utvrdila da je od strane podnosioca zahteva u svoj-stvu lica zainteresovanog za učešće u predmetnom postupku javne na-bavke naručiocu bilo postavljeno pitanje sledeće sadržine:

„Da li kao referencu priznajete angažovanje građevinske mehanizacije-niskogradnja i ljudstva na izgradnji puteva i autoputeva i koridora 10?“.

Povodom navedenog pitanja, naručilac je, u skladu sa obavezom iz člana 63. stav 3. ZJN, odgovorio na sledeći način:

„Ponudač je dužan da dostavi referencu u skladu sa uslovima u pogledu dovoljnog poslovnog kapaciteta određenih konkursnom dokumentacijom (referencu o izvedenim radovima na asfaltiranju ulica i lokalnih puteva ili uređenju nekategorisanih puteva ili atarskih puteva,), jer će samo takvim postupanjem pripremiti prihvatljivu ponudu. Dokaz o ponudačevom poslovnom kapacitetu ne može biti angažovanje građevinske mehanizacije i ljudstva na izvođenju određenih radova već potvrda o realizaciji ugovora zaključenih između ponuđača i referentnog kupca odnosno naručioca.“.

Imajući u vidu način na koji je u konkursnoj dokumentaciji opredeljena sadržina dodatnog uslova za učešće u vezi potrebnog nivoa poslovnog kapaciteta i način njegovog dokazivanja (uključujući i sva pojašnjenja koja su u tom smislu, u skladu sa članom 63. ZJN, objavljena na Portalu javnih nabavki), Republička komisija konstatuje da iz utvrđenog činjeničnog stanja proizilazi da isti ispunjava ponuđač koji je u traženom periodu, kao ugovorna strana, tj. na osnovu zaključenog ugovora o radovima angažovani izvođač radova realizovao ugovore zaključene sa naručiocem posla koji se prikazuje kao referenca, a koji su za predmet imali izvođenje radova na asfaltiranju ulica i lokalnih puteva ili uređenju nekategorisanih puteva ili atarskih puteva, što znači da je ponuđač, po osnovu ugovora zaključenog sa naručiocem posla prikazanog kao referenca, bio angažovan kao izvođač pomenutih radova te da su isti bili određene minimalne vrednosti, kao i da je sve obaveze preuzete po osnovu ugovora izvršio u potpunosti, saglasno ugovorenom kvalitetu i u ugovorenom roku, pri čemu je u konkretnom slučaju, pojašnjenjima konkursne dokumentacije datim u smislu člana 63. ZJN, na nedvosmislen način isključeno da referenca relevantna za utvrđivanje ispunjenosti navedenog dodatnog uslova za učešće može da bude angažovanje građevinske mehanizacije i ljudstva na izvođenju određenih radova.

Nakon toga, Republička komisija je izvršila uvid u ponude podnosioca zahteva podnete za partije 3 i 4, te je utvrdila da je, kao njihov sastavni deo, priložen popunjen obrazac referente liste (obrazac br. 7), u okviru kojeg je, kroz unete podatke, prikazao da je u toku 2015. i 2016. godine izveo radove u vrednosti od 30.081.753,00 dinara za naručioca posla „Trace PZP“ d.o.o. iz Vranja, kao i popunjen obrazac br. 8 (potvrda o realizaciji zaključenih ugovora) izdata od strane „Trace PZP“ d.o.o. iz Vranja u kojoj je opredeljeno da je predmet ugovora br. 10/2 od 28.02.2015. godine, koji je bio zaključen sa podnosiocem zahteva, bilo angažovanje mehanizacije i mašina na poslovima izrade i asfaltiranja puteva i autoputeva.

Imajući u vidu utvrđeno činjenično stanje koje proizilazi iz sadržine ponuda podnosioca zahteva podnetih za partije 3 i 4 predmetnog postupka javne nabavke, Republička komisija konstatuje da isto potvrđuje zaključke do kojih je naručilac došao prilikom vršenja stručne ocene u vezi sa pitanjem da li je kroz u njoj priložene dokaze, a sa stanovišta konkursne dokumentacije sačinjene radi sprovođenja predmetnog postupka javne nabavke, dokazana ispunjenost dodatnog uslova za učešće u vezi potrebnog nivoa poslovnog kapaciteta.

Naime, iz sadržine ponude podnosioca zahteva proizilazi da prikazana referenca ne predstavlja referencu koja se odnosi na ranije realizovani ugovor po kojem je isti bio od strane naručioca posla angažovan kao izvođač radova na asfaltiranju ulica i lokalnih puteva ili uređenju nekategorisanih puteva ili atarskih puteva.

Naprotiv, prikazana je referenca koja se odnosi na ugovor koji je za predmet imao samo angažovanje mehanizacije i mašina kojima je raspola-gao podnosilac zahteva, a u odnosu na koje se osnovano može zaključiti, a imajući u vidu opšte poznate činjenice na okolnost ko može da bude naručilac poslova koji se odnose na asfaltiranje puteva i autoputeva, da su od strane „Trace PZP“ d.o.o. iz Vranja koji je mogao biti samo u statusu subjekta koji je za stvarnog naručioca posla izvodio radove, bile upotrebljene na poslovima izrade i asfaltiranja puteva i autoputeva.

S obzirom da utvrđeno činjenično stanje ima za posledicu da podnosilac zahteva, kroz dokaze priloženu u okviru svoje ponude podnete radi

učesća u predmetnom postupku javne nabavke, a sa stanovišta konkursne dokumentacije sačinjene radi njenog sprovođenja, nije dokazao ispunjenost dodatnog uslova za učešće u vezi potrebnog nivoa poslovnog kapaciteta Republička komisija konstatuje da to znači da ponuda podnosioca zahteva ne može da ima status prihvatljive ponude na način kako te pojmove utvrđuje član 3. stav 1. tačke 33. u vezi člana 106. stav 1. tačka 2. ZJN, tako da prema članu 107. stav 1. ZJN, dakle, po sili zakona, naručilac ima obavezu da je odbije jer je članom 107. stav 1. ZJN je propisano da je naručilac dužan da u postupku javne nabavke, pošto pregleda i oceni ponude, odbije sve neprihvatljive ponude.”

...Konkretno, članom 107. stav 1. ZJN je propisano da je naručilac dužan da u postupku javne nabavke, pošto pregleda i oceni ponude, odbije sve neprihvatljive ponude.

S obzirom na članom 107. stav 1. ZJN utvrđenu zakonsku obavezu da se u postupku javne nabavke, nakon pregleda i ocene, odbiju sve neprihvatljive ponude, Republička komisija konstatuje da u konkretnom slučaju nije utvrđeno da je sa stanovišta odredbi ZJN naručilac na nepravilan izvršio stručnu ocenu ponude podnosioca zahteva.

U vezi sa tim, a imajući u vidu da je u podnetim zahtevima izneta argumentacija iz koje proizilazi da je stav podnosioca zahteva da je „prema načelu zabrane diskriminacije, istaknutom u članu 12. i 76. stav 6. ZJN naručilac morao da tumači uslove za učešće u postupku tako da ti uslovi ne diskriminišu ponuđače i da su u logičkoj vezi sa predmetom javne nabavke“, Republička komisija konstatuje da prema odredbi člana 3. stav 1. tačka 33. ZJN u vezi odredbe člana 61. stav 1. ZJN, ocena prihvatljivosti mora i može biti vršena isključivo na osnovu stvarne sadržine konkursne dokumentacije sa kojom su potencijalni ponuđači bili upoznati od momenta njenog preuzimanja, što znači da je za ocenu pitanja da li je kroz priložene dokaze dokazana ispunjenost dodatnog uslova za učešće u vezi potrebnog nivoa poslovnog kapaciteta relevantno na koji način je u konkursnoj dokumentaciji sačinjenoj radi sprovođenja predmetnog postupka javne nabavke bila definisana sadržina navedenog dodatnog uslova za učešće, a koji je naručilac nesporno opredelio koristeći zakonsko ovlašćenje iz člana 76. stav 2. ZJN.

Imajući u vidu da iz utvrđenog činjeničnog stanja nedvosmisleno proizilazi zaključak da je naručilac dosledno postupao na osnovu konkursne dokumentacije sačinjene radi sprovođenja predmetnog postupka javne nabavke prilikom ocene pitanja da li je podnosilac zahteva dokazao ispunjenost dodatnog uslova za učešće u vezi potrebnog nivoa poslovnog kapaciteta, Republička komisija konstatuje da u konkretnom slučaju nije utvrđena povreda odredbi člana 12. i 76. stav 6. ZJN iz razloga koji su izneti u razmatranim zahtevima za zaštitu prava.

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-1834/2017 od 20.01.2017. godine:**

„...Dalje, Republička komisija je meritorno razmatrala navod podnosioca zahteva kojim je isti osporio način dokazivanja ispunjenosti dodatnog uslova u pogledu tehničkog kapaciteta od strane izabranog ponuđača i našla da je isti navod neosnovan.

Uvidom u sadržinu predmetne konkurne dokumentacije utvrđeno je da je uslov u pogledu tehničkog kapaciteta definisan na način da je zahtevano da ponuđač mora da raspolaže sa minimalnom tehničkom opremljenošću, što podrazumeva posedovanje: a) najmanje 1 totalne stanice; b) najmanje 1 lokatora za metalne cevi; v) najmanje 1 georadara sa odgovarajućim softverom za obradu podataka; g) najmanje 1 profilera za dokazivanje ispunjenosti kog uslova je bilo potrebno priložiti za tač. a),b),v),g) dokaze kopije ugovora o kupovini (račun), popisnu listu za prethodnu godinu ili neki drugi osnov korišćenja opreme, npr. ugovor o zakupu opreme ili o iznajmljivanju opreme važeći na dan otvaranja ponuda sa odgovarajućim aneksima.

Uvidom u sadržinu ponude izabranog ponuđača utvrđeno je da je isti za dokazivanje ispunjenosti predmetnog uslova između ostalih dokaza priložio i Ugovor o zakupu geodetske opreme – merni sistem za određivanje pozicije podzemnih vodova i instalacija (tragač - skener), georadar, proizvođača „Mala“, Švedska, tip Ramac X3M, serijski broj TR50001, koji je zaključen dana 03.02.2016. godine, između učesnika zajedničke ponude kod

izabranog ponuđača „Geodata PGJ“ d.o.o. Obrenovac kao zakupca opreme i jedne ugovorne strane, i pravnog lica „GeoZs“ d.o.o. Beograd kao zakupodavca opreme i druge ugovorne strane.

Uvidom u sadržinu predmetnog ugovora, utvrđeno je da je u članu 5. istog navedeno da ugovorne strane zaključuju predmetni ugovor na neodređeno vreme, te da zakup počinje danom primopredaje opreme o čemu se sastavlja zapisnik i traje do primopredaje merne opreme zakupodavcu o čemu se takođe sačinjava zapisnik.

U prilogu iste ponude je dostavljen i račun za kupovinu predmetne opreme koja je predmet zaključenog ugovora o zakupu.

Daljim uvidom u sadržinu predmetne ponude utvrđeno je da je dostavljen Ugovor o zakupu opreme za geodetska-geofizička merenja „Strataboks sabprofajler“, Instrument koji meri slojevitost i objekte do 40 m dubine tla, koji ugovor je zaključen dana 01.01.2016. godine, između ugovornih strana pravnog lica „Ageo“ d.o.o. Beograd kao zakupodavca opreme i jedne ugovorne strane, i učesnika zajedničke ponude „Geodata PGJ“ d.o.o. Obrenovac kao zakupca predmetne opreme i druge ugovorne strane.

Uvidom u sadržinu predmetnog ugovora, utvrđeno je da je u članu 1 navedeo da zakupodavac kao vlasnik aparata „Strataboks sabprofajler“, daje pod zakup zakupcu aparat „Strataboks sabprofajler“ sonar, za geodetska-geofizička merenja tla na obali i na vodi.

U prilogu iste ponude je dostavljen i primerak fakture u kojoj je naveden naziv aparata „Stratabox geophysical instrumental“.

Dakle, iz utvrđenog činjeničnog stanja proizilazi da je za dokazivanje ispunjenosti uslova tehničkog kapaciteta na način koji je definisan u konkursnoj dokumentaciji, bilo potrebno da ponuđač dokaže da raspolaže sa minimalnom tehničkom opremljenošću, što podrazumeva posedovanje: a) najmanje 1 totalne stanice; b) najmanje 1 lokatora za metalne cevi; v) najmanje 1 georadara sa odgovarajućim softverom za obradu podataka; g) najmanje 1 profileru za dokazivanje ispunjenosti kog uslova je bilo potrebno priložiti za tač. a,b,v,g, dokaze kopije ugovora o kupovini (račun), popi-

snu listu za prethodnu godinu, ili neki drugi osnov korišćenja opreme, npr. ugovor o zakupu opreme ili o iznajmljivanju opreme važeći na dan otvaranja ponuda sa odgovarajućim aneksima.

U konkretnom slučaju, dokazujući ispunjenost predmetnog uslova u tom delu, izabrani ponuđač je, u skladu sa konkursnom dokumentacijom, dostavio dokaze da ima osnov za korišćenje opreme koja je zahtevana za tehnički kapacitet i to ugovore o zakupu opreme za najmanje 1 georadar sa odgovarajućim softverom za obradu podataka i najmanje 1 profiler.

Iz sadržine dokaza koji je priložen u ponudi izabranog ponuđača, odnosno ugovora o zakupu koji se odnosi na korišćenje opreme merni sistem za određivanje pozicije podzemnih vodova i instalacija (tragač-skener), georadar, proizvođača „Mala“, Švedska, tip Ramac X3M, serijski broj TR50001, koji je zaključen dana 03.02.2016. godine, između učesnika zajedničke ponude kod izabranog ponuđača „Geodata PGJ“ d.o.o. Obrenovac kao zakupca opreme, i pravnog lica „Geozs“ d.o.o. Beograd kao zakupodavca opreme, nesumnjivo se može utvrditi da je isti zaključen na neodređeno vreme, iz čega proizilazi da je isti važeći i da se može koristiti u predmetnom postupku javne nabavke.

Ovo posebno ako se ima u vidu da podnosilac zahteva za sumnje koje iznosi u tom delu povodom okolnosti da li je predmetni ugovor važeći odnosno da li je isti na pravnoj snazi, ne dostavlja na uvid odgovarajuće dokaze kojima potkrepljuje sumnje iznete u predmetnom zahtevu.

Shodno tome, kako se iz sadržine dostavljenog ugovora o zakupu nesumnjivo može utvrditi da je zaključen na neodređeno vreme što znači da je isti važeći, te kako sa druge strane podnosilac zahteva u podnetom zahtevu iskazuje sumnje povodom validnosti zaključenog ugovora ali ne dostavlja konkretne dokaze kojima potvrđuje da je predmetni ugovor eventualno raskinut odnosno da ne proizvodi pravno dejstvo, to Republička komisija nalazi da sa stanovišta konkretne javne nabavke nema osnova da se ne prihvati predmetni dokaz za dokazivanje ispunjenosti uslova tehničkog kapaciteta.

U vezi sa navodima podnosioca zahteva kojim je osporen način dokazivanja ispunjenosti predmetnog uslova u vezi sa sadržinom dostavljenog dokaza ugovora o zakupu koji se odnosi na zakup opreme za geodetska-geofizička merenja „Strataboks sabprofajler“, Instrument koji meri slojevitost i objekte do 40 m dubine tla, koji ugovor je zaključen dana 01.01.2016. godine, između ugovornih strana pravnog lica „Ageo“ d.o.o. Beograd kao zakupodavca opreme i jedne ugovorne strane, i učesnika zajedničke ponude „Geodata PGJ“ d.o.o. Obrenovac kao zakupca predmetne opreme i druge ugovorne strane, Republička komisija ukazuje da je uvidom u sadržinu predmetnog ugovora, utvrđeno je da je u članu 1 navedeno da zakupodavac kao vlasnik aparata „Strataboks sabprofajler“, daje pod zakup zakupcu aparat „Strataboks sabprofajler“ sonar, za geodetska-geofizička merenja tla na obali i na vodi.

U vezi sa tim, Republička komisija posebno ukazuje da je naručilac u odgovoru na zahtev pojasnio koja je namena uređaja za koji je dostavljen ugovor i zakupu, gde je pojašnjeno da instrument služi za merenje slojevitosti i objekte do 40 m dubine tla, iz čega sledi da se predmetni uređaj koji je ponudio izabrani ponuđač može smatrati „profilerom“ u skladu sa definicijom predmetnog uređaja koja je data u pojašnjenju konkursne dokumentacije od dana 19.10.2016. godine.

Okolnost na koju ukazuje podnositelj zahteva da podaci koji su navedeni u dostavljenom ugovoru ne odgovaraju podacima koji su navedeni u dostavljenoj fakturi, posebno sa razloga što je u fakturi navedeno da je reč o uređaju „Stratabox geophysical instrumental“, po oceni Republičke komisije nije od uticaja na utvrđivanje ispunjenosti predmetnog uslova u skladu sa odredbama predmetne konkursne dokumentacije.

Ovo stoga što odredbama predmetne konkursne dokumentacije nije ni zahtevano da se u situaciji kada ponuđači ispunjenost uslova tehničkog kapaciteta ne dokazuju kroz vlasništvo predmetne opreme već kroz neki drugi osnov korišćenja opreme npr. ugovor o zakupu, prilože fakture za mašine koje se koriste i koje su predmet ugovora o zakupu. Sa iznetog, kako u skladu sa odredbama predmetne konkursne dokumentacije u situaciji kada se dokazuje pravo korišćenja na zahtevanim mašinama, predmetni dokaz (fakturu) nije ni trebalo dostaviti za dokazivanje ispunjenosti pred-

metnog uslova, to po oceni Republičke komisije navodi podnosioca zahteva kojima se osporava sadržina dostavljenog dokaza odnosno fakture (računa) o kupovini zahtevanih mašina, nisu od uticaja na utvrđivanje ocene ispunjenosti predmetnog uslova.

Pored iznetog, Republička komisija posebno ukazuje da se iz sadržine dostavljenog ugovora o zakupu nesumnjivo može utvrditi da nije naveden period na koji se zaključuje predmetni ugovor, te imajući u vidu da je odredbom člana 597. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima („Sl. list SFRJ“ br. 29/78, 39, 95, 45/89, Odluka USJ i 55/89, „Sl. list SRJ“ br. 31/93 i „Sl. list SGC“ br. 1/2003 -Ustavna povelja) propisano da ugovor o zakupu čije trajanje nije određeno niti se može odrediti iz okolnosti ili mesnih običaja prestaje otkazom koji svaka strana može dati drugoj, poštujući određeni otkazni rok, to proizilazi da je ugovor zaključen na neodređeno vreme što dalje po oceni Republičke komisije znači da je isti važeći.

Kako sa druge strane podnosilac zahteva u podnetom zahtevu iskazuje sumnje povodom validnosti predmetnog ugovora, ali ne dostavlja konkretne dokaze kojima potvrđuje da je predmetni ugovor eventualno raskinut odnosno da ne proizvodi pravno dejstvo među stranama ugovornicama, to Republička komisija nalazi da nema osnova da se ne prihvati predmetni dokaz za dokazivanje ispunjenosti uslova tehničkog kapaciteta.

S obzirom na sve napred navedeno, Republička komisija konstatuje da je podneti zahtev za zaštitu prava u celini neosnovan.“

4. NEDOSTACI KOJI NISU OD UTICAJA NA UTVRĐIVANJE SADRŽINE PONUDA

Republička komisija je kroz stavove iznete u obrazloženju odluka koje su predstavljene u ovom delu Biltena ukazivala u konkretnim postupcima zaštite prava na značaj uočenih nedostataka u ponudama za mogućnost utvrđivanja stvarne sadržine ponude i na značaj istog kao osnova za odbijanje ponude u fazi stručne ocene ponuda. U prve četiri tačke člana 106. stav 1. ZJN jasno su definisani nedostaci ponuda usled kojih ponuda u stručnoj oceni mora da bude odbijena, te se upravo zbog toga u odredbi tačke 5. ovoga člana ispoljava namera zakonodavca da se samo bitni nedostaci ponude koji se odnose na njenu sadržinu, to jest na nemogućnost da se utvrdi stvarna sadržina ponude ili da se ona zbog tog nedostatka uporedi sa drugim ponudama, smatraju kao osnov za obavezu odbijanja takve ponude u smislu člana 107. stav 1. ZJN.

S obzirom na sadržinu navoda određenog broja zahteva za zaštitu prava kojima se osporavaju radnje naručioca u stručnoj oceni ponuda Republička komisija je često u situaciji da u postupku zaštite prava razmatra od kakvog su uticaja i značaja uočeni nedostaci u ponudama, odnosno da li isti imaju za posledicu nemogućnost utvrđivanja stvarne sadržine ponude, te su u tom smislu izdvojeni primeri kada ponuđači pogrešno smatraju da određeni nedostaci imaju karakter bitnog nedostatka. Polazeći od okolnosti da su postupci javnih nabavki rezultat tržišne utakmice u kojoj se stimuliše konkurencija kako bi naručioci pribavili najkonkurentniju i najbolju ponudu, ova odredba se primenjuje na način koji omogućava da zaista samo nedostaci koji imaju relevantan značaj po sadržinu ponude imaju karakter bitnog nedostatka, i u tom smislu se pravi razlika u odnosu na nedostatke koji su formalne prirode, a ne utiču na sadržinu ponude.

Polazeći od činjenice da je sadržina ponude uslovljena odredbama konkursne dokumentacije, česti su primeri neosnovanih zahteva kojima se

ukazuje na navodne nedostatke u ponudi u pogledu kojih konkursna dokumentacija nije imala jasne zahteve, te je stav Republičke komisije da se takva situacija ne može tumačiti na štetu ponuđača, polazeći pre svega od odredbe člana 61. stav 1. ZJN-a. Takođe, kako je za sadržinu ponude bitna ispunjenost konkursnom dokumentacijom definisanih uslova i zahteva, okolnost što ponuđači ne dostave dokaz u istoj formi koja je zahtevana konkursnom dokumentacijom je bez uticaja na njenu stvarnu sadržinu, ukoliko ponuđač u ponudi priloži neki drugi dokaz iz koga se može na nesumnjiv način utvrditi ispunjenost bitnih zahteva iz konkursne dokumentacije. Slične su i situacije u kojima podnosioci zahteva ukazuju da dostavljeni dokazi imaju određenih uočenih „manjkavosti“ u smislu odstupanja naziva u ponudi dostavljenih dokaza i onih koji su zahtevani u konkursnoj dokumentaciji, te u okolnosti što isti nisu overeni ili su dostavljeni na stranom jeziku bez prevoda, ali u navedenim situacijama nije bilo osporavanja dostavljenih dokaza sa aspekta njihove sadržine i validnosti, usled čega su predmetni navodi ocenjivani kao neosnovani. Takođe, u situaciji kada naručioci ne postupaju shodno odredbi člana 79. stav 5. ZJN i odredbama konkursne dokumentacije zahtevaju dostavljanje dokaza iako su oni javno dostupni na internet stranicama nadležnih organa, to nedostavljanje traženih dokaza se ne dovodi u vezu sa nemogućnošću utvrđivanja stvarne sadržine ponude, s obzirom na to da se isti podaci mogu utvrditi na internet stranicama nadležnih organa.

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-1365/2017 od 28.11.2017. godine:**

„...Članom 77. stav 4. ZJN propisano je da naručilac može odrediti u konkursnoj dokumentaciji da se ispunjenost svih ili pojedinih uslova, osim uslova iz člana 75. stav 1. tačka 5) ovog zakona, dokazuje dostavljanjem izjave kojom ponuđač pod punom materijalnom i krivičnom odgovornošću potvrđuje da ispunjava uslove.

Članom 79. stav 2. ZJN propisano je da je ako je ponuđač dostavio izjavu iz člana 77. stav 4. ovog zakona, naručilac pre donošenja odluke o dodeli ugovora dužan da od ponuđača čija je ponuda ocenjena kao najpovoljnija zatraži da dostavi kopiju zahtevanih dokaza o ispunjenosti uslova, a može i da zatraži na uvid original ili overenu kopiju svih ili pojedinih dokaza.

Imajući u vidu celokupno utvrđeno činjenično stanje, te citirane zakonske odredbe, Republička konstatuje da je naručilac konkursnom dokumentacijom u predmetnom postupku javne nabavke predvideo da ispunjenost obaveznih uslova iz člana 75. stav 1. ZJN ponuđač dokazuje dostavljanjem izjave iz člana 77. stav 4. ZJN, čiji je obrazac predvideo kao sastavni deo konkursne dokumentacije. Time se naručilac sa stanovišta odredbe člana 11. stav 4. tačka 2. Pravilnika o obavezanim elementima konkursne dokumentacije u postupcima javnih nabavki i načinu dokazivanja ispunjenosti uslova („Sl. glasnik RS“, br. 86/15) definitivno opredelio za tu mogućnost i omogućio ponuđačima da umesto dokaza dostave izjavu.

Shodno navedenom, učesnik u zajedničkoj ponudi izabranog ponuđača „Fareng“ d.o.o. Beograd je nesporno priložio potpisanu i pečatom overenu izjavu na obrascu izjave predviđene konkursnom dokumentacijom, datu pod krivičnom i materijalnom odgovornošću, da ispunjava obavezne uslove propisane članom 75. stav 1. tačka 1) do 4) ZJN.

Dakle, polazeći od navedenog, odnosno činjenice da je u predmetnom postupku javne nabavke naručilac konkursnom dokumentacijom u skladu sa članom 77. stav 4. ZJN predvideo da se ispunjenost obaveznih uslova iz člana 75. stav 1. tačka 1) do 4) ZJN dokazuje dostavljanjem izjave koja je istovremeno predviđena obrascem konkursne dokumentacije, po oceni

Republičke komisije, izabrani ponuđač je dostavljanjem izjave o ispunjenosti obaveznih uslova za ponuđača „Fareng“ d.o.o. Beograd, kao učesnika u zajedničkoj ponudi, postupio u skladu sa zahtevom iz konkursne dokumentacije, te je samim tim i dokazao da ispunjava obavezne uslove za učešće u postupku javne nabavke, na način dopušten navedenim odredbama ZJN i konkursne dokumentacije radi sprovođenja predmetne javne nabavke.

Naime, nesporno je da sastavni deo ponude izabranog ponuđača čini i izjava ponuđača „Fareng“ d.o.o. Beograd kao učesnika u zajedničkoj ponudi da je isti registrovan u Registru ponuđača Agencije za privredne registre, o čemu poseduje rešenje broj BPN 10820/2013 od 07.02.2013. godine, te da je uvidom u isto, kako je i podnosilac zahteva naveo, utvrđeno da se navedeno rešenje odnosi na Registar privrednih subjekata, te da je njime registrovana promena jednog od poslovnih podataka.

Međutim, u konkretnom slučaju, naručilac je nakon otvaranja ponuda, u skladu sa članom 79. st. 2. ZJN, nalazeći da je ponuda izabranog ponuđača najpovoljnija, zahtevao od izabranog ponuđača da dostavi dokaze kojima će dokazati ispunjenost obaveznih uslova iz člana 75. stav 1. ZJN. S tim u vezi, a polazeći prvenstveno od činjenice da je podnosilac zahteva upravo navedenu okolnost koja je konstatovana i pobijanom odlukom o dodeli ugovora naveo kao postupanje kojim je naručilac omogućio da nakon isteka roka za podnošenje ponuda, izabrani ponuđač naknadno pribavlja i dostavlja dokaze na okolnost ispunjenosti obaveznih uslova, iako se, kako je takođe naveo, ni takvi dokazi koji nose datum nakon isteka roka za podnošenje ponuda, a što je u suprotnosti sa konkursnom dokumentacijom i dopisom naručioca, ne mogu smatrati relevantnim, Republička komisija nalazi da ne postoji zakonska prepreka da se dokumenti pribave od nadležnih organa i nakon prijema zahteva naručioca iz člana 79. stav 2. ZJN. Naime, ukoliko je, kao u konkretnom postupku javne nabavke, naručilac u skladu sa članom 77. stav 4. ZJN predvideo da se ispunjenost obaveznih uslova dokazuje dostavljanjem izjave, onda u tom slučaju, tek nakon što određena ponuda bude ocenjena kao najpovoljnija, naručilac može pozvati ponuđača da dostavi odgovarajuće dokaze o tome, kojima bi se na određeni način i proverila istinitost njegove izjave. Budući da se radi o pozivu koji sledi nakon što ponuda u postupku stručne ocene ponuda bude ocenjena najpovoljnijom, ponuđaču koji primi takav poziv naručioca iz člana 79. stav 2. ZJN postaje izvesno da će doći do zaključenja ugovora o javnoj na-

bavci ukoliko postupi u skladu sa takvim zahtevom naručioca, odnosno pribavi i dostavi tražene dokaze. Stoga datum izdavanja takvih dokumenata može da bude i posle zahteva naručioca o dostavljanju svih ili pojedinih dokaza o ispunjenosti obaveznih uslova za učešće u postupku javne nabavke, a pre donošenja same odluke o dodeli ugovora. Smisao odredbe člana 79. st. 2. ZJN jeste u tome da je naručiocu data mogućnost da u postupku javne nabavke proveri istinitost izjave i uveri se da ponuđač zaista i ispunjava zahtevane dokaze. Odredba člana 77. stav 3. ZJN odnosi se na starost dokaza koje ponuđači dostavljaju u svojim ponudama, u situaciji da nisu iskoristili dozvoljenu mogućnost da umesto dokaza dostave izjavu iz člana 77. stav 4. ZJN, što znači da je sa stanovišta te odredbe validan svaki dokaz koji je izdat i nakon otvaranja ponuda, što je u konkretnom slučaju od 30.06.2016. godine. Dakle, to znači da ne bi mogla biti prihvaćena samo uverenja koja su izdata od nadležnih organa dva meseca pre otvaranja ponuda, ali sva ona uverenja koja su izdata posle otvaranja ponuda, odnosno posle 30.06.2017. godine, jesu dokaz o ispunjenosti obaveznih uslova u smislu člana 79. stav 2. ZJN.

Stoga, neosnovano je pozivanje podnosioca zahteva na okolnost da učesnik u zajedničkoj ponudi izabranog ponuđača nije bio registrovan u registru ponuđača na dan otvaranja ponuda kao ključnu okolnost za ocenu ponude izabranog ponuđača kao neprihvatljive, budući da je izabrani ponuđač postupajući u skladu sa zahtevima iz konkursne dokumentacije dostavio, u skladu sa članom 77. stav 4. ZJN izjavu o ispunjenosti obaveznih uslova na obrascu izjave sadržanom u konkursnoj dokumentaciji predmetnog postupka, te da je nakon pozivanja naručioca u skladu sa članom 79. stav 2. ZJN dostavio dokaze o ispunjenosti obaveznih uslova propisanih konkursnom dokumentacijom.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-1673/2017 od 10.01.2018. godine:**

„...Dalje, Republička komisija ukazuje da je napred već utvrđeno i konstatovano da je u konkursnoj dokumentaciji, u delu naslovljenom kao „Dodatni uslovi“ (čija je konačna sadržina definisana kroz izmene konkursne dokumentacije br. 1 objavljene dana 23.10.2017. godine na Portalu

javnih nabavki, izmene konkursne dokumentacije br. 1 objavljene dana 23.10.2017. godine na Portalu javnih nabavki te izmene konkursne dokumentacije br. 3 objavljene dana 02.11.2017. godine na Portalu javnih nabavki), određen i dodatni uslov za učešće u predmetnom postupku javne nabavke u vezi neophodnog nivoa tehničkog kapaciteta, prema kojem isti ispunjava ponuđač koji u vreme podnošenja ponude raspolaže ispravnom tehničkom opremom koja je navedena u okviru istog odeljka konkursne dokumentacije kao i u okviru tabelarnog prikaza koji je dat kao sastavni deo obrasca br. 10, pri čemu osnov raspolaganja može biti svojina, zakup ili lizing, te da je predviđeno dostavljanje dokaznih sredstava koja u skladu sa sadržinom navedenog uslova dokazuju raspolaganja traženom tehničkom opremom (svojinu, zakup, lizing).

S obzirom na navedeno, kao i na činjenicu da i iz sadržine samog zahteva za zaštitu prava proizilazi da u konkretnom slučaju nije sporno da je grupa ponuđača kojoj je dodeljen ugovor o predmetnoj javnoj nabavci, kao sastavni deo svoje ponude, priložila dokazna sredstava u skladu sa konkursnom dokumentacijom na okolnost da raspolažu, između ostalog i sa traženim dvoputim bagerima i finišerom minimalne radne širine 8m, a što je dodatno provereno i utvrđeno i na osnovu uvida izvršenog u navedenu ponudu, Republička komisija konstatuje da je podnosilac zahteva neosnovano ukazao da pomenuta grupa ponuđača nije dokazala da raspolaže navedenom tehničkom opremom zato što za nju nisu priložene fotokopije saobraćajnih dozvola, očitane saobraćajne dozvole, kopije polise obaveznog osiguranja vozila važeće na dan otvaranja ponuda.

Naime, prema članu 106. stav 1. tačka 2. ZJN bitan nedostatak ponude, koji potom u smislu člana 3. stav 1. tačka 33. u vezi člana 107. stav 1. ZJN predstavlja osnov za njeno odbijanje kao neprihvatljive, postoji samo ukoliko ponuđač ne dokaže da ispunjava dodatne uslove za učešće koji su određeni od strane naručioca u konkursnoj dokumentaciji, što u konkretnom slučaju nije utvrđeno, jer je dodatni uslov koji se odnosi na tehnički kapacitet određen tako da je bilo neophodno dokazati da se raspolaže traženom opremom što u konkretnom slučaju, sa stanovišta razmatranog zahteva za zaštitu prava, nije ni sporno.

Dalje, Republička komisija konstatuje da sa stanovišta odredbe člana 3. stav 1. tačka 33. ZJN kojom je definisan pojam prihvatljive ponude, „kompletnost ponude“, sama po sebi, ne predstavlja preduslov za prihvatljivost ponude, a što predstavlja stav podnosioca zahteva koji proizilazi iz sadržine podnetog zahteva za zaštitu prava.

Eventualni nedostaci ponude moraju imati karakter nekog od bitnih nedostataka ponude iz člana 106. ZJN da bi postojao osnov za njeno odbijanje kao neprihvatljive iz člana 107. stav 1. ZJN, imajući u vidu da isključivo postojanje bitnih nedostataka ima za posledicu neprihvatljivost ponude u smislu člana 3. stav 1. tačka 33. ZJN.

U vezi sa navedenim, Republička komisija posebno ukazuje da je na četvrtoj opštoj sednici ovog organa, održanoj dana 16.04.2014. godine, a na osnovu izričitog zakonskog ovlašćenja ustanovljenog članom 146. ZJN, usvojen načelan pravni stav (načelni pravni stav broj 18) kojim je utvrđeno da ukoliko pojedini sastavni delovi ponude ne sadrže neki od podataka koje je ponuđač bio dužan da navede u ponudi u skladu sa zahtevima naručioca iz konkursne dokumentacije, naručilac ne može da odbije takvu ponudu zbog bitnih nedostataka ukoliko je traženi podatak ponuđač naveo u nekom drugom delu ponude na osnovu čije sadržine je naručilac u mogućnosti da utvrdi stvarnu sadržinu ponude u smislu odredbe člana 106. stav 1. tačka 5. ZJN.

S obzirom na izneto, Republička komisija konstatuje da činjenica da u konkretnom slučaju za određenu tehničku opremu nisu priložena dokazna sredstva na čiji je nedostatak ukazano podnetim zahtevom ne predstavlja ni u smislu člana 106. stav 1. tačka 5. ZJN nedostatak izabrane ponude zbog kojeg nije moguće utvrditi njenu sadržinu vezano za pitanje da li grupa ponuđača koja ju je podnela raspolaže tim mašinama, jer je ta činjenica utvrdiva na osnovu drugih dokaznih sredstava priloženih u ponudi kao što su ugovor o zakupu i popisne liste, što dalje znači da to ne predstavlja razlog neprihvatljivosti pomenute ponude u smislu člana 3. stav 1. tačka 33. ZJN, pa samim tim ni osnov za njeno odbijanje u smislu člana 107. stav 1. ZJN.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-340/2018 od 26.04.2018. godine:**

„...Članom 3. stav 1. tačka 33) ZJN predviđeno je da je prihvatljiva ponuda ona ponuda koja je blagovremena, koju naručilac nije odbio zbog bitnih nedostataka, koja je odgovarajuća, koja ne ograničava, niti uslovljava prava naručioca ili obaveze ponuđača i koja ne prelazi iznos procenjene vrednosti javne nabavke.

Članom 93. stav 1. ZJN propisano je da naručilac može da zahteva od ponuđača dodatna objašnjenja koja će mu pomoći pri pregledu, vrednovanju i upoređivanju ponuda, a može da vrši i kontrolu (uvid) kod ponuđača odnosno njegovog podizvođača.

Članom 93. stav 3. ZJN propisano je da naručilac ne može da zahteva, dozvoli ili ponudi promenu elemenata ponude koji su od značaja za primenu kriterijuma za dodelu ugovora, odnosno promenu kojom bi se ponuda koja je neodgovarajuća ili neprihvatljiva učinila odgovarajućom, odnosno prihvatljivom, osim ako drugačije ne proizilazi iz prirode postupka javne nabavke.

Članom 107. stav 1. ZJN propisano je da je naručilac dužan da u postupku javne nabavke, pošto pregleda i oceni ponude, odbije sve neprihvatljive ponude.

Imajući u vidu činjenično stanje utvrđeno u konkretnom slučaju, odnosno zahtev naručioca propisan konkursnom dokumentacijom – da je za stavke 1-5 i za stavku 46, u okviru partije 3, potrebno dostaviti atest o zdravstvenoj ispravnosti, te sadržinu ponude izabranog ponuđača, odnosno da su u okviru iste dostavljeni Izveštaji o ispitivanju zdravstvene ispravnosti za dobra ponuđena na pomenutim stavkama, Republička komisija ukazuje da je izabrani ponuđač svoju ponudu za partiju 3 podneo u svemu u skladu sa zahtevima predmetne konkursne dokumentacije.

Okolnost da Izveštaj o ispitivanju br. 3803080103 od dana 12.03.2018. godine za proizvod pod stavkom 2 (samosloživi toalet papir 100% celuloza) i Izveštaj o ispitivanju br. 3803080101 od dana 12.03.2018. godine za

proizvod pod stavkom 5 (salvete 100% celuloza) ne sadrže potpise ovlašćenih lica laboratorije na mestima na kojima je predviđen potpis, kao ni pečat laboratorije „Anahem“ iz Beograda koja je izdavalac istih, u konkretnom slučaju ne može biti od uticaja na ocenu ponude izabranog ponuđača kao neprihvatljive iz razloga na koje ukazuje podnosilac zahteva.

Naime, Republička komisija je odlučujući o navedenom imala u vidu da podnosilac zahteva kroz navode predmetnog zahteva za zaštitu prava nije osporio sadržinu dostavljenih izveštaja, već je jedino ukazao na okolnost da isti ne sadrže pečat laboratorije i potpis ovlašćenih lica laboratorije, pri čemu je laboratorija „Anahem“, postupajući po zahtevu naručioca za proveru osporenih izveštaja, potvrdila da je izdavalac istih, čime je potvrdila validnost izveštaja dostavljenih u ponudi izabranog ponuđača (za stavke 2 i 5, u okviru partije 3).

Zbog svega navedenog, a prema okolnostima konkretnog slučaja, ocenjeno je da naručilac nije imao osnova da ponudu izabranog ponuđača, na osnovu člana 107. stav 1. ZJN odbije kao neprihvatljivu iz razloga na koje ukazuje podnosilac zahteva, te je navode podnosioca zahteva Republička komisija ocenila kao neosnovane.

Kada je u pitanju argumentacija podnosioca zahteva da naručilac u skladu sa članom 93. stav 3. ZJN ni eventualnim dodatnim pojašnjenjem ne bi mogao da prihvati ponudu izabranog ponuđača, jer bi to bilo u suprotnosti sa odredbama ZJN, s obzirom na to da ne postoji način da se neispravna ponuda koja sadrži bitan nedostatak na bilo koji način učini ispravnom, Republička komisija ukazuje, a na osnovu pregleda kompletne dokumentacije iz postupka, da naručilac u konkretnom slučaju nije postupio u suprotnosti sa odredbom člana 93. stav 3. ZJN, s obzirom na to da radnjama naručioca u predmetnom postupku nije učinjena bilo kakva promena kojom bi se neodgovarajuća ili neprihvatljiva učinila odgovarajućom, odnosno prihvatljivom, već je stručna ocena ponude izabranog ponuđača vršena na osnovu dokumenata dostavljenih u okviru iste.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-424/2018 od 06.06.2018. godine:**

„...Članom 18. stav 3. ZJN propisano je da naručilac koji u postupku pregleda i ocene ponuda utvrdi da bi deo ponude trebalo da bude preveden na srpski jezik, odrediće ponuđaču primeren rok u kojem je dužan da izvrši prevod tog dela ponude.

Članom 106. stav 1. tačka 5) ZJN propisano je da će naručilac odbiti ponudu ako ponuda sadrži druge nedostatke zbog kojih nije moguće utvrditi stvarnu sadržinu ponude ili nije moguće uporediti je sa drugim ponudama.

Iz utvrđenog činjeničnog stanja proizilazi da je naručilac konkursnom dokumentacijom predvideo da ponude moraju biti sačinjene na srpskom jeziku, te da ukoliko je neki dokument na stranom jeziku, isti mora biti preveden na srpski jezik i overen od strane ovlašćenog prevodioca. Nadalje proizilazi i to da sastavni deo ponude izabranog ponuđača čine sertifikati dostavljeni na stranom jeziku koji nisu prevedeni na srpski jezik i overeni od strane ovlašćenog prevodioca.

Shodno celokupnom utvrđenom činjeničnom stanju, Republička komisija je konstatovala da u konkretnom slučaju, naručilac nije imao osnova da ponudu izabranog ponuđača oceni kao neprihvatljivu iz navedenog razloga na koji je ukazao podnosilac zahteva.

Naime, shodno odredbi člana 18. stav 3. ZJN, ukoliko naručilac usled dokumentacije dostavljene na stranom jeziku ne može da utvrdi sadržinu dokaza, isti ima mogućnost da zahteva prevođenje spornog dela ponude.

Imajući u vidu navedeno, činjenica da je izabrani ponuđač dostavio navedenu dokumentaciju iz ponude (str. 454-456) na stranom jeziku, po oceni Republičke komisije mogla je eventualno da predstavlja osnov naručiocu za primenu člana 93. stav 1. ZJN, a u vezi sa članom 18. stav 3. ZJN, odnosno imajući u vidu konkretno činjenično stanje naručilac je imao mogućnost da pozove izabranog ponuđača da dostavi prevod navedenih dokumenata na srpski jezik, ukoliko iz navedenih dokumenata nije mogao da utvrdi stvarnu sadržinu istih zbog činjenice da su dostavljeni na stranom jeziku.

Budući da naručilac nije odbio ponudu izabranog ponuđača kao neprihvatljivu iz razloga što je u konkretnom slučaju deo ponude, odnosno sertifikate o ispitivanju na str. 454-456 ponude, dostavio na stranom jeziku, niti je iskoristio mogućnost da zahteva prevode istih na srpski jezik, to je po oceni Republičke komisije, nesumnjivo da je naručilac mogao iz tako dostavljene ponude da utvrdi njenu stvarnu sadržinu, odnosno da je u tom delu njegovu ponudu mogao da upoređuje sa ponudama ostalih ponuđača. Stoga, dostavljanje pomenutog dela ponude na stranom jeziku nije imalo za posledicu da se zbog toga nije mogla utvrditi njena stvarna sadržina ili da se zbog takvog nedostatka ista nije mogla upoređivati sa drugim ponudama.

Shodno iznetom, Republička komisija posebno ističe da podnosilac zahteva u predmetnom zahtevu za zaštitu prava nije osporio sadržinu predmetnih dokumenata dostavljenih na stranom jeziku u ponudi izabranog ponuđača, već je samo ukazao da isti nije dostavio pomenuti deo ponude na srpskom jeziku kako je zahtevano konkursnom dokumentacijom, te kako je naručilac očigledno mogao da utvrdi njihovu stvarnu sadržinu, koju okolnost podnosilac zahteva takođe ne spori u zahtevu za zaštitu prava, to po oceni Republičke komisije, činjenica da nije dostavljen prevod overen od strane ovlašćenog prevodioca, kako je to zahtevano konkursnom dokumentacijom, ne predstavlja bitan nedostatak ponude, pa samim tim nije mogla biti od uticaja na prihvatljivost ponude izabranog ponuđača.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-1684/2017 od 24.01.2017. godine:**

„...Članom 3. stav 1. tačka 33) ZJN prihvatljiva ponuda je definisana kao ponuda koja je blagovremena, koju naručilac nije odbio zbog bitnih nedostataka, koja je odgovarajuća, koja ne ograničava, niti uslovljava prava naručioca ili obaveze ponuđača i koja ne prelazi iznos procenjene vrednosti javne nabavke.

Članom 76. stav 2. ZJN propisano je da naručilac u konkursnoj dokumentaciji određuje dodatne uslove za učešće u postupku javne nabavke u

pogledu finansijskog, poslovnog, tehničkog i kadrovskog kapaciteta uvek kada je to potrebno imajući u vidu predmet javne nabavke.

Članom 79. stav 5. ZJN propisano je da je naručilac dužan da navede u konkursnoj dokumentaciji da ponuđač nije dužan da dostavlja dokaze koji su javno dostupni na internet stranicama nadležnih organa i da navede koji su to dokazi.

Članom 106. stav 1. tačka 2) ZJN propisano je da će naručilac odbiti ponudu ako ponuđač ne dokaže da ispunjava dodatne uslove.

Iz utvrđenog činjeničnog stanja proizilazi da je naručilac kao dodatni uslov kadrovskog kapaciteta zahtevao da ponuđač ima minimum jednog diplomiranog mašinskog inženjera sa licencom 430 (Odgovorni izvođač radova termotehnike, termoenergetike, procesne i gasne tehnike) i minimum jednog diplomiranog inženjera elektrotehnike sa licencom 450 (Odgovorni izvođač radova elektroenergetskih instalacija niskog i srednjeg napona; termotehnike, termoenergetike, procesne i gasne tehnike). Kao dokaz trebalo je dostaviti kopiju licence 430 i potvrdu Inženjerske komore Srbije o posedovanju važeće licence, odnosno kopiju licence 450 i potvrdu Inženjerske komore Srbije o posedovanju važeće licence.

Izabrani ponuđač je u ponudi priložio potvrdu Inženjerske komore Srbije o posedovanju važeće licence 430 za diplomiranog mašinskog inženjera N. Đ, broj licence 430 5600 04 i potvrdu Inženjerske komore Srbije o posedovanju važeće licence 450 za diplomiranog inženjera elektrotehnike M. R, broj licence 450 7069 04, dok tom prilikom nije dostavio kopije ovih licenci, što je naručilac konstatovao u Izveštaju o stručnoj oceni ponuda i u Odluci o dodeli ugovora, ukazujući pritom da je proverom na internet stranici Inženjerske komore Srbije utvrdio da navedena lica poseduju zahtevane licence.

Imajući u vidu utvrđeno činjenično stanje, Republička komisija ukazuje da je naručilac u konkretnom slučaju pravilno ocenio ponudu izabranog ponuđača kao prihvatljivu u vezi sa osporenim dodatnim uslovom. Naime, podaci koji se odnose na članstvo predloženih inženjera u Inženjerskoj komori Srbije predstavljaju podatke koji su javno dostupni i koji se mogu pro-

veriti na internet stranici Inženjerske komore Srbije pretragom u registru članova. Kako u konkretnom slučaju izabrani ponuđač u svojoj ponudi nije priložio kopije licenci broj 430 i 450 za predložene inženjere, već je dostavio potvrdu Inženjerske komore Srbije o posedovanju važeće licence broj 430 za predloženog inženjera N. Đ. (broj licence 430 5600 04), odnosno potvrdu Inženjerske komore Srbije o posedovanju važeće licence broj 450 za predloženog inženjera M. R, broj licence 450 7069 04, naručilac je izvršio uvid na internet stranici IKS, koji predstavlja javno dostupan registar, i tom prilikom je kao nesporno utvrdio da predloženi inženjeri poseduju licence na koje se odnose Potvrde koje je izabrani ponuđač dostavio u ponudi, tj. da je N. Đ. diplomirani mašinski inženjer sa licencom broj 430560004, odnosno da je R. M. diplomirani inženjer elektrotehnike sa licencom broj 450706904. Takođe, kao dodatna potvrda da navedena lica poseduju važeće licence predstavljaju podaci iz dostavljenih potvrda Inženjerske komore Srbije u kojima se konstatuje da su izmirili obaveze, te da im odlukom Suda časti nije oduzeta licenca, zaključno sa 04.03.2018 godine (za zaposlenog inženjera M. R), odnosno zaključno sa 18.03.2018. godine (za zaposlenog inženjera N. Đ).

Republička komisija napominje da je naručilac bio dužan da sačini konkursnu dokumentaciju u svemu u skladu sa odredbom člana 61. stav 1. ZJN, kako bi ponuđači na osnovu tako sačinjene konkursne dokumentacije mogli da sačine prihvatljive ponude. U konkretnom slučaju naručilac je propustio da u konkursnoj dokumentaciji precizira koji dokazi od onih koje je predvideo kao obavezne predstavljaju dokaze koji imaju karakter javno dostupnih podataka, koje prema tome nije potrebno dostaviti u ponudi, što je njegova obaveza u smislu odredbe člana 79. stav 5. ZJN, to okolnost što izabrani ponuđač u konkretnom slučaju nije dostavio kopije licenci, te odsustvo navođenja internet stranice na kojoj je podatak dostupan, ne predstavlja bitan nedostatak ponude u smislu odredbe člana 106. stav 1. tačka 2) ZJN. Ovo stoga što iz sadržine konkursne dokumentacije sledi da ista nije pripremljena u svemu u skladu sa odredbama ZJN, konkretno sa odredbom člana 79. stav 5. ZJN, na šta je naručilac imao obavezu u skladu sa odredbom člana 61. stav 1. ZJN, usled čega ponuđači ne mogu da trpe štetne posledice tako sačinjene konkursne dokumentacije, te je stoga naručilac imao osnova i pravilno postupio kada je u stručnoj oceni ponuda izvršio proveru podataka uvidom u javno dostupni registar IKS.

Stoga, imajući u vidu da je naručilac, uvidom u javno dostupni registar IKS, utvrdio da predloženi inženjeri poseduju važeće licence tražene konkursnom dokumentacijom, što je konstatovano i u dostavljenim potvrdama IKS, kao i da se može potvrditi važnost samo postojećeg dokumenta, to okolnost što iste nisu dostavljene uz ponudu ne predstavlja razlog zbog kog bi se ponuda izabranog ponuđača ocenila kao neprihvatljiva u smislu odredbe člana 106. stav 1. tačka 2) ZJN, kako na to ukazuje podnosilac zahteva, usled čega je razmatrani navod podnosioca zahteva ocenjen kao neosnovan.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-602/2018 od 18.06.2018. godine:**

„...Članom 3. stav 1. tačka 33) ZJN prihvatljiva ponuda je definisana kao ponuda koja je blagovremena, koju naručilac nije odbio zbog bitnih nedostataka, koja je odgovarajuća, koja ne ograničava, niti uslovljava prava naručioca ili obaveze ponuđača i koja ne prelazi iznos procenjene vrednosti javne nabavke.

Članom 61. stav 1. ZJN propisano je da je naručilac dužan da pripremi konkursnu dokumentaciju tako da ponuđači na osnovu nje mogu da pripreme prihvatljivu ponudu.

Članom 76. stav 2. ZJN propisano je da naručilac u konkursnoj dokumentaciji određuje dodatne uslove za učešće u postupku javne nabavke u pogledu finansijskog, poslovnog, tehničkog i kadrovskog kapaciteta uvek kada je to potrebno imajući u vidu predmet javne nabavke.

Članom 79. stav 5. ZJN propisano je da je naručilac dužan da navede u konkursnoj dokumentaciji da ponuđač nije dužan da dostavlja dokaze koji su javno dostupni na internet stranicama nadležnih organa i da navede koji su to dokazi.

Članom 106. stav 1. tačka 2) ZJN propisano je da će naručilac odbiti ponudu ako ponuđač ne dokaže da ispunjava dodatne uslove.

Iz utvrđenog činjeničnog stanja proizilazi da je naručilac predvideo dodatni uslov u pogledu poslovnog kapaciteta kojim je, pored ostalog, zahtevao da ponuđač ima sertifikat EN ISO 3834-2 izdat na osnovu referentnog dokumenta EA-6/02 M2013 od sertifikacionog tela za proizvode (referentni standard ISO/IEC 17065) odnosno sertifikacionog tela za sisteme (referentni standard ISO/IEC 17021) koji u svom području važenja ima postupke zavarivanja 111 i 311 na cevovodima, kotlovima i posudama pod pritiskom, te je kao dokaz ispunjenosti istog odredio da ponuđači dostave fotokopiju važećeg sertifikata izdatog od akreditovanog sertifikacionog tela sa obimom akreditacije za ocenjivanje usaglašenosti. Takođe, naručilac je u konkursnoj dokumentaciji naveo da ponuđač nije dužan da dostavlja dokaze koji su javno dostupni na internet stranicama nadležnih organa ako navede internet stranicu na kojoj su traženi podaci (dokazi) javno dostupni.

S tim u vezi, Republička komisija najpre napominje da je naručilac bio dužan da sačini konkursnu dokumentaciju u svemu u skladu sa odredbom člana 61. stav 1. ZJN, kako bi ponuđači na osnovu tako sačinjene konkursne dokumentacije mogli da pripreme prihvatljive ponude. U konkretnom slučaju naručilac je propustio da u konkursnoj dokumentaciji precizira koji dokazi, od onih koje je predvideo kao dokaze ispunjenosti predviđenih uslova, predstavljaju dokaze koji imaju karakter javno dostupnih podataka i koje, prema tome, nije potrebno dostaviti u ponudi, a što je kao obaveza naručioca propisano članom 79. stav 5. ZJN. Zbog navedenog, okolnost što izabrani ponuđač u konkretnom slučaju u svojoj ponudi nije dostavio dokaz o obimu akreditacije sertifikacionog tela „TÜV SÜD Industrie Service GmbH“, koje je izdavalac sertifikata EN ISO 3834-2 dostavljenog u ponudi izabranog ponuđača za člana grupe ponuđača iz ponude izabranog ponuđača „Tipo Kotlogradnja“ d.o.o Beograd, a na koju kao razlog za ocenu njegove ponude kao neprihvatljive ukazuje podnosilac zahteva, ne može predstavljati bitan nedostatak ponude u smislu odredbe člana 106. stav 1. tačka 2) ZJN.

Ovo posebno stoga što iz sadržine navoda podnosioca zahteva i priloga dostavljenog u sklopu podnetog zahteva za zaštitu prava, kao i argumentacije naručioca iznete u Odgovoru na zahtev za zaštitu prava, nesporno proizilazi da podatak o obimu akreditacije sertifikacionog tela „TÜV SÜD Industrie Service GmbH“ predstavlja javno dostupan podatak koji se može

utvrditi uvidom u registar akreditacionog tela Nemačke (DAkKS Deutsche Akkreditierungsstelle GmbH), budući da su i podnosilac zahteva u prilogu zahteva za zaštitu prava, kao i naručilac u prilogu Odgovora na zahtev za zaštitu prava, dostavili izvod iz registra akreditacionog tela Nemačke o obimu akreditacije sertifikacionog tela „TÜV SÜD Industrie Service GmbH“.

Takođe, Republička komisija posebno ističe da podnosilac zahteva navodima podnetog zahteva za zaštitu prava niti u jednom delu nije osporio sam obim akreditacije sertifikacionog tela „TÜV SÜD Industrie Service GmbH“, ukazujući eventualno da isti nije u skladu sa obimom akreditacije zahtevanim konkursnom dokumentacijom, već je kao razlog neprihvatljivosti ponude izabranog ponuđača istakao okolnost što dokaz o obimu akreditacije sertifikacionog tela „TÜV SÜD Industrie Service GmbH“ nije dostavljen u sklopu ponude.

Dakle, kako iz konkursne dokumentacije sledi da ista nije pripremljena u svemu u skladu sa odredbama ZJN, konkretno sa odredbom člana 79. stav 5. ZJN budući da u istoj, pored napomene da ponuđač nije dužan da dostavlja dokaze koji su javno dostupni na internet stranicama nadležnih organa ako navede internet stranicu na kojoj su traženi podaci (dokazi) javno dostupni, nije precizirano koji su to dokazi, na šta je naručilac imao obavezu u skladu sa navedenom odredbom, to je, s obzirom na navedeno, a kako ponuđači ne mogu da trpe štetne posledice nepravilno sačinjene konkursne dokumentacije, naručilac ispravno postupio kada je u fazi stručne ocene ponuda, prilikom ocenjivanja prihvatljivosti ponude izabranog ponuđača, odnosno prilikom ocene ispunjenosti dodatnog uslova u pogledu poslovnog kapaciteta, izvršio proveru podataka uvidom u javno dostupni registar akreditacionog tela Nemačke, te ponudu izabranog ponuđača ocenio kao prihvatljivu.

Dakle, imajući u vidu sadržinu razmatranog navoda predmetnog zahteva za zaštitu prava, Republička komisija je ocenila da naručilac nije imao osnova da ponudu izabranog ponuđača odbije primenom člana 106. stav 1. tačka 2) ZJN iz razloga na koje je ukazao podnosilac zahteva u podnetom zahtevu za zaštitu prava u vezi ispunjenosti dodatnog uslova u pogledu poslovnog kapaciteta.

Ovo stoga što, po oceni Republičke komisije, podaci koji se odnose na obim akreditacije sertifikacionih tela predstavljaju podatak koji je naručiocu mogao biti poznat, imajući u vidu da je u pitanju javno dostupan podatak, te je njegovom proverom naručilac mogao nesporno da utvrdi obim akreditacije sertifikacionog tela „TÜV SÜD Industrie Service GmbH“ koje je izdavalac sertifikata EN ISO 3834-2 dostavljenog u ponudi izabranog ponuđača.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-242/2017 od 27.04.2017. godine:**

„...Članom 3. stav 1. tačka 33) ZJN propisano je da je prihvatljiva ona ponuda koja je blagovremena, koju naručilac nije odbio zbog bitnih nedostataka, koja je odgovarajuća, koja ne ograničava, niti uslovljava prava naručioca ili obaveze ponuđača i koja ne prelazi iznos procenjene vrednosti javne nabavke.

Članom 106. stav 1. tačka 5) ZJN je propisano da će naručilac odbiti ponudu ako ponuda sadrži nedostatke zbog kojih nije moguće utvrditi stvarnu sadržinu ponude ili je nije moguće uporediti sa drugim ponudama.

Uzevši u obzir kompletno činjenično stanje, Republička komisija ukazuje da okolnost da izabrani ponuđač na pojedinim pozicijama nije upisao jedinične cene delova od kojih se kompleti sastoje, već je upisao jedino cenu kompleta, ne može biti od uticaja na ocenu njegove ponude kao neprihvatljive, s obzirom na to da kod pozicija koje su u konkretnom slučaju sporne na osnovu sadržine konkursne dokumentacije proizilazi da predmet nabavke jeste isporuka, postavljanje i povezivanje kompleta kao celine, a ne pojedinačnih delova iste. Pored navedenog, odgovarajući na zahtev naručioca za dodatnim pojašnjenjem, izabrani ponuđač je potvrdio da je na spornim pozicijama dao cenu kompleta, a na osnovu podpozicija koje čine jedan komplet.

Republička komisija naročito ukazuje da bi jedinična cena delova od kojih se komplet sastoji bila relevantna jedino u situaciji kada bi predmet-

na javna nabavka uključivala i naknadno održavanje sistema (elektroenergetskog, strukturnog kablovskog, telefonskog sistema...) u smislu zame-
ne delova od kojih se komplet sastoji, što u konkretnoj situaciji nije slučaj,
s obzirom na to da se na spornim pozicijama radi jedino o nabavci, ispo-
ruci i montaži kompleta i to kao dela javne nabavke radova na uređenju i
adaptaciji zgrade.

Imajući u vidu sve prehodno navedeno, a kako se na osnovu cene kom-
pleta na spornim pozicijama, bez obzira što nisu date i jedinične cene de-
lova od kojih se komplet sastoji, može utvrditi ukupna ponuđena cena, od-
nosno ukupni plativi iznos za naručioca, te shodno tome i stvarna sadržina
ponude izabranog ponuđača, naručilac u konkretnom slučaju nije imao
zakonski osnov da ponudu izabranog ponuđača, iz razloga koje navodi
podnosilac zahteva, oceni kao neprihvatljivu shodno odredbi člana 3. stav
1. tačka 33) ZJN, a u vezi sa odredbom člana 106. stav 1. tačka 5) ZJN, te je
razmatrani navod ocenjen kao neosnovan.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-297/2015 od
25.04.2017. godine:**

„...Članom 106. stav 1. tačka 5) ZJN predviđeno je da će naručilac od-
biti ponudu ako ponuda sadrži druge nedostatke zbog kojih nije mogu-
će utvrditi stvarnu sadržinu ponude ili nije moguće uporediti je sa dru-
gim ponudama.

Iz utvrđenog činjeničnog stanja proizilazi da je naručilac kroz dodatni
uslov – poslovni kapacitet zahtevao od ponuđača da raspolažu minimal-
nim poslovnim kapacitetom i to da su u periodu od 01.01.2012. – 31.12.2014.
ostvarili poslovni prihod po osnovu isporučenih dobara u minimalnom
iznosu od 8.700.000,00 dinara bez PDV-a.

Kao dokaz o ispunjenosti napred navedenog dodatnog uslov naručilac
je predvideo - spisak isporučenih dobara uz potvrde izdate i potpisane od
strane naručilaca.

Odredbom člana 61. stav 1. ZJN, propisana je dužnost naručioca da konkursnu dokumentaciju pripremi tako da ponuđači na osnovu nje mogu da pripreme prihvatljivu ponudu.

U smislu navedenog, naručilac je dužan da i prilikom definisanja dodatnih uslova za učešće u postupku javne nabavke iste na jasan i precizan način predstavi potencijalnim ponuđačima u cilju pripreme prihvatljive ponude u smislu člana 3. stav 1. tačka 33) ZJN, kako u pogledu zahteva sadržanih u propisanim uslovima npr. u vidu neophodnog nivoa ostvarenog poslovnog prihoda, finansijskog kapaciteta, određenog broja kadrova odgovarajuće struke, tako i u pogledu dokaza kojima bi se dokazivala ispunjenost dodatnog uslova na način na koji su definisani.

Iz sadržine konkursne dokumentacije u delu definisanja dodatnog uslova poslovnog kapaciteta nesporno proizilazi da naručilac nije precizirao da su ponuđači u zahtevanom periodu, bili dužni da isporučuju dobra koja su predmet konkretne javne nabavke tj. da se vršila isključivo isporuka vaspitnog materijala. Naprotiv, uvidom u sadržinu konkursne dokumentacije, odnosno načina na koji je definisan osporeni uslov nesporno se može utvrditi da je naručilac ispunjenost dodatnog uslova poslovnog kapaciteta uslovio ostvarivanjem prihoda u minimalnom iznosu od 8.700.000,00 dinara bez PDV-a „po osnovu isporučenih dobara“.

Dakle, iako je predmet konkretne javne nabavke nabavka vaspitnog materijala, spornim dodatnim uslovom naručilac ni na koji način nije predvideo niti je doveo u vezu da je ispunjenost dodatnog uslova poslovnog kapaciteta uslovljena isključivo isporukom vaspitnog materijala, u zadatak minimalnom iznosu, već je isti definisao kao poslovni prihod po osnovu isporučenih dobara, što znači od bilo kojih isporučenih dobara.

Stoga, ponuda izabranog ponuđača nije mogla biti odbijena u smislu člana 106. stav 1. tačka 2) ZJN, iz razloga što potvrda referentnog naručioca „UNIVERSAL“ d.o.o. Novi Sad, potvrđuje da je izabrani ponuđač izvršio isporuku dobara – školsko kancelarijski materijal, a ne „vaspitnog materijala“ kako je definisan predmet konkretne javne nabavke.

Republička komisija ukazuje, za koji god poslovnog kapaciteta da se naručilac opredeli, zakonito postupanje u fazi stručne ocene ponuda podrazumeva dosledno pridržavanje onoga što je odredbama konkursne dokumentacije određeno za svaki uslov za učešće shodno članu 61. stav 1. ZJN.

Naime, za pravilnu stručnu ocenu ponuda u postupcima javnih nabavki je upravo važno da ispunjenost obaveznih i dodatnih uslova za učešće naručilac ceni isključivo na način na koji su definisani sadržinom konkursne dokumentacije, i u tom smislu nema mesta za podrazumevanje, pretpostavljanje i interpretacije mimo onog što je eksplicitno traženo odredbama konkursne dokumentacije.

Konkretno, naručilac je u okviru dodatnog uslova poslovnog kapaciteta zahtevao da su ponuđači ostvarili minimalni „poslovni prihod“ po osnovu isporučenih dobara. U smislu navedenog ovaj organ ukazuje da je članom 2. stav 1. tačka 7) podtačka 2) Zakona o računovodstvu („Sl. glasnik RS“ br. 62/2013) propisano da je prihod od poslovanja ostvaren u određenom periodu, prikazan u bilansu uspeha pravnog lica, što po oceni ovog organa implicira na zaključak da upravo sama definicija prihoda poslovanja ukazuje da se radi o prihodima koje je pravno lice ukupno ostvarilo u određenom periodu, a ne primera radi od prodaje/ispоруke samo određene vrste dobara.

Dalje, ovaj organ ukazuje da je sadržinom podnetog zahteva za zaštitu prava, podnosilac zahteva osporio dokaze kojim je izabrani ponuđač dokazivao ispunjenost dodatnog uslova poslovnog kapaciteta, a ne da li isporučena dobra predstavljaju dobra zahtevana konkursnom dokumentacijom, te u smislu navedenog ukazao je da je izabrani ponuđač umesto spiska isporučenih dobara dostavio spisak referentnih naručilaca, usled čega se „ne može na pouzdan način utvrditi da li je i koja je dobra isporučio izabrani ponuđač u traženom periodu“, pa samim tim ne može se utvrditi stvarna sadržina ponude u delu stručne ocene ponuda.

Republička komisija kao organ koji u smislu člana 157. stav 1. ZJN odlučuje u granicama podnetog zahteva za zaštitu prava, postupila je u smislu napred navedene odredbe i prilikom razmatranja predmetnog zahteva za

zaštitu prava, te se u skladu sa pravcem navoda podnosioca zahteva, izjasnila i utvrdila činjenično stanje u pogledu osporenog.

U vezi sa navedenim nakon utvrđenog činjeničnog stanja, ovaj organ je utvrdio da je činjenica je da je konkursnom dokumentacijom naručilac zahtevao od ponuđača da kao dokaz o ispunjenosti zahtevanog poslovnog kapaciteta, pored potvrdi izdatih i potpisanih od strane naručilaca, dostave spisak isporučenih dobara, a da je, sa druge strane, izabrani ponuđač dostavio referentnu listu odnosno spisak kupaca (naručilaca) kojima je isporučivao dobra.

Međutim, pored navedene referentne liste odnosno spiska kupaca kojima je isporučivao dobra u zahtevanom periodu, izabrani ponuđač dostavio je i potvrde kupaca navedenih u referentnoj listi.

Iz sadržine potvrda nesumnjivo se može utvrditi koja dobra, koje vrednosti, i u kom periodu je izabrani ponuđač isporučivao kupcima (naručiocima).

Naime, iz potvrde kupca „UNIVERSAL“ d.o.o. Novi Sad, proizilazi da je izabrani ponuđač navedenom kupcu u periodu od 01.01.2012 – 31.12.2014. godine isporučivao školsko kancelarijski materijal, u iznosu od 12.447.795,63 dinara bez PDV-a, dok iz potvrde kupca Predškolska ustanova „Poletarac“ proizilazi da je izabrani ponuđač izvršio isporuku dobara – potrošno vaspitni materijal za period od 01.01.2012 – 31.12.2014. godine, u iznosu od 1.769.737,19 dinara bez PDV-a.

Dakle, okolnost da izabrani ponuđač nije dostavio spisak isporučenih dobara, već spisak kupaca (naručilaca) kojima je isporučivao dobra, ne predstavlja nedostatak u smislu člana 106. stav 1. tačka 5) ZJN zbog koga se nije mogla utvrditi stvarna sadržina ponude, s obzirom na to da je iz priloženih potvrdi kupaca, moglo da se utvrdi da li su dobra isporučivana u traženom periodu i koja dobra, te u kom iznosu, a šta je podnosilac zahteva osporavao predmetnim navodom.

Stoga, predmetni navod podnosioca zahteva istaknut u podnetom zahtevu za zaštitu prava, ovaj organ je ocenio kao neosnovan, s obzirom da

su netačne tvrdnje podnosioca zahteva da se iz priloženih dokaza nije mogla utvrditi stvarna sadržina ponude.

Dalje, ovaj organ ukazuje da je podnosilac zahteva tek u tužbi od 06.05.2015. godine koji je podneo Upravnom sudu u Beogradu, te kojom je zahtevao poništaj rešenja broj 4-00-297/2015 od 31.03.2015. godine, osporio potvrdu referentnog kupca „UNIVERSAL“ d.o.o. Novi Sad u pravcu da su u istoj kao dobra koja su predmet isporuke navedena dobra - „školsko kancelarijski materijal“, te da se iz navedenog nameću pitanja „šta je školsko kancelarijski materijal“, šta sve obuhvata, te kako Republička komisija u osporenom rešenju 4-00-297/2015 od 31.03.2015. godine, nije objasnila kako je i na koji način izabrani ponuđač priloženim dokazima (spisak-referentna lista i potvrde kupaca) dokazao da je izvršio isporuku predmetnih dobara – vaspitnog materijala, predviđene vrednosti.

U vezi sa navedenim, ovaj organ najpre ističe i ponavlja da je prilikom razmatranja osnovanosti podnetog zahteva za zaštitu prava podnosioca zahteva, razmatrana osnovanost iznetih tvrdnji, a koje tvrdnje nisu bile usmerene na osporavanje referentnosti dobara isporučenih po potvrdi referentnog kupca „UNIVERSAL“ d.o.o. Novi Sad, tj. nije se postavilo pitanje šta je „kancelarijsko potrošni materijal“, te zapravo da li se radi o vaspitnom materijalu.

Naprotiv, podnosilac zahteva je istakao uopštene tvrdnje da se iz priloženih dokaza ne može utvrditi da li su i koja dobra isporučivana, pa Republička komisija nije razmatrala ispunjenost dodatnog uslova poslovnog kapaciteta sa aspekta da li su dobra navedena u osporenoj potvrdi referentna ili ne.

Zatim, u pogledu navoda koje je podnosilac zahteva izneo u tužbi, ovaj organ kao što je i konstatovano u prethodnim pasusima predmetnog rešenja, ukazuje da naručilac prilikom definisanja dodatnog uslova zahtevanog poslovnog kapaciteta ispunjenost istog nije vezao isključivo za isporuku „vaspitnog materijala“ (u određenom minimalnom iznosu, za određeni period), već je dao uopštenu formulaciju da je ponuđač morao da u određenom vremenskom periodu, u određenom minimalnom iznosu ostvari poslovni prihod po osnovu izvrši „isporuku dobara“.

Stoga, usled definisanja konkursne dokumentacije na predmetni način, ispunjenost predmetnog dodatnog uslova od strane ponuđača nije se ni mogla ceniti kroz parametar na koji podnosilac zahteva ukazuje, odnosno isključivo kroz isporuku vaspitnog materijala.

Po oceni Republičke komisije, ponudu izabranog ponuđača nije mogla biti odbijena u smislu člana 106. stav 1. tačka 2) ZJN a u vezi sa članom 106. stav 1. tačka 5), usled razloga iznetih u zahtevu za zaštitu prava, pa je Republička komisija shodno članu 157. stav 6. tačka 2) ZJN odlučila kao u stavu I izreke rešenja...”

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-1346/2017 od 17.10.2017. godine:**

„...Članom 3. stav 1. tačka 33) ZJN prihvatljiva ponuda je definisana kao ponuda koja je blagovremena, koju naručilac nije odbio zbog bitnih nedostataka, koja je odgovarajuća, koja ne ograničava, niti uslovljava prava naručioca ili obaveze ponuđača i koja ne prelazi iznos procenjene vrednosti javne nabavke.

Članom 106. stav 1. tačka 3) propisano je da će naručilac odbiti ponudu ako ponuđač nije dostavio traženo sredstvo obezbeđenja.

Članom 107. stav 1. ZJN propisano je da je naručilac dužan da u postupku javne nabavke, pošto pregleda i oceni ponude, odbije sve neprihvatljive ponude.

Iz utvrđenog činjeničnog stanja proizilazi da je naručilac u konkursnoj dokumentaciji predvideo da je ponuđač dužan da u ponudi dostavi popunjenu sopstvenu menicu za ozbiljnost ponude u visini od 2% od vrednosti ponude bez PDV-a, potpisanu i overenu, od strane lica ovlašćenog za zastupanje i registrovanu u skladu sa članom 47a Zakona o platnom prometu i Odlukom NBS o bližim uslovima, sadržini i načinu vođenja Registra menica i ovlašćenja, i menično ovlašćenje da se menica u visini od 2% od vrednosti ponude bez PDV-a, bez saglasnosti ponuđača može podneti na

naplatu, koja mora da traje najmanje koliko i rok važenja ponude, koji ponuđač upisuje u obrascu ponude (Rok važenja ponude), u slučaju da ponuđač po isteku roka za podnošenje ponude izmeni, dopuni, opozove svoju ponudu, ili ne zaključi ugovor o javnoj nabavci a njegova je ponuda ocenjena kao najpovoljnija ili ne podnese sredstvo finansijskog obezbeđenja propisano konkursnom dokumentacijom.

Izabrani ponuđač je u obrascu „Specifikacija sa strukturom ponudene cene“, kao ukupnu cenu sa PDV-om naveo iznos od 1.727.040,00 dinara, te je u ovom obrascu dopisao da vrednost ponude bez PDV-a iznosi 1.439.200,00 dinara. Daljim uvidom u ponudu utvrđeno je da je izabrani ponuđač kao sredstvo finansijskog obezbeđenja za ozbiljnost ponude dostavio: menicu serije AB 1092467, popunjenu na iznos od 28.784,00 dinara, potpisanu i overenu pečatom izabranog ponuđača i menično pismo (ovlašćenje) za korisnika solo menice, serijski broj AB 1092467, na iznos od 28.784,00 dinara što je 2% ukupne vrednosti ponude bez PDV-a.

Takođe, uvidom u dostavljenu dokumentaciju, utvrđeno je da je naručilac uz pismenu saglasnost izabranog ponuđača od 19.09.2017. godine, izvršio ispravku računске greške uočene u ponudi izabranog ponuđača u delu koji se odnosi na ponuđenu cenu bez PDV-a, tako da nakon ispravke greške ukupna cena iz ponude iznosi 1.511.700,00 dinara bez PDV-a.

Imajući u vidu utvrđeno činjenično stanje, Republička komisija ukazuje da je izabrani ponuđač u ponudi priložio sredstvo finansijskog obezbeđenja ponude, tj. menicu i menično ovlašćenje koji su u trenutku podnošenja ponude bili popunjeni u skladu sa zahtevom naručioca iz konkursne dokumentacije, tj. popunjeni na iznos od 2% od naznačene vrednosti ponude bez PDV-a. Naime, kako je napred utvrđeno, izabrani ponuđač je u menici i meničnom ovlašćenju upisao iznos od 28.784,00 dinara, što predstavlja iznos od 2% od ukupne cene bez PDV-a upisane u obrascu „Specifikacija sa strukturom ponudene cene“, uzimajući u obzir da je u predmetnom obrascu izabrani ponuđač kao cenu bez PDV-a naveo iznos od 1.439.200,00 dinara, iz čega proizilazi da je postupio u skladu sa zahtevom naručioca iz konkursne dokumentacije prilikom sačinjavanja ponude.

S druge strane, činjenica je da je naručilac uz pismenu saglasnost izabranog ponuđača, prilikom stručne ocene ponuda, dana 19.09.2017. godine, izvršio ispravku računске greške u ponudi izabranog ponuđača i to u delu koji se odnosi na iznos ponuđene cene bez PDV-a, tako da nakon ispravke računске greške vrednost ponude izabranog ponuđača iznosi 1.511.700,00 dinara bez PDV-a.

Međutim, kako se prilikom sačinjavanja ponude dešavaju računске greške i kako je u konkretnom slučaju naručilac shodno odredbi člana 93. stav 4. ZJN, izvršio korekciju računске greške uz saglasnost ponuđača, to ovakva, samim ZJN-om moguća i dozvoljena korekcija ponude u računskom smislu, ne treba da ima za rezultat neprihvatljivost ponude, iz razloga koji se tiču okolnosti što dostavljena sredstva obezbeđenja, koja se traže u određenom procentualnom iznosu u odnosu na iskazanu cenu, ne prate taj korigovani iznos ponude. Dakle, u situaciji kada sam ZJN poznaje i reguliše ispravku računске greške u iskazanoj ceni, bilo bi po stavu ovog organa necelishodno, i suprotno načelu efikasnosti propisanom odredbom člana 9. ZJN, te stoga neosnovano oceniti ponudu izabranog ponuđača kao neprihvatljivu usled toga što dostavljena menica i menično ovlašćenje glase na iznos koji je za 1.450,00 dinara manji od 2% (nakon ispravke računске greške cene izabranog ponuđača).

Činjenicom što je dostavio menicu i menično ovlašćenje na iznos od 2% od ukupno iskazane cene u ponudi, utvrđene na otvaranju ponuda i konstatovane u zapisniku o otvaranju, izabrani ponuđač je dostavio traženo sredstvo obezbeđenja ponude u konkretnom postupku, a okolnost što je upisani iznos neznatno manji od cene koja je korigovana ispravkom računске greške, u svemu u skladu sa ZJN propisanom procedurom, ne predstavlja bitan nedostatak ponude u smislu odredbe člana 106. ZJN. Takođe, kao dodatni argument u prilog ovom stavu je i okolnost da će izabrani ponuđač prilikom zaključenja ugovora dostaviti novo sredstvo finansijskog obezbeđenja, i to menicu za dobro izvršenje posla u skladu sa ukupnom ugovorenom cenom, odnosno 10% od ukupno ugovorene cene, čijim dostavljanjem menica za ozbiljnost ponude gubi smisao i značaj u predmetnom postupku javne nabavke.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-803/2018 od 02.08.2018. godine:**

Članom 3. stav 1. tačka 33) ZJN propisano je da je prihvatljiva ponuda ona koja je blagovremena, koju naručilac nije odbio zbog bitnih nedostataka, koja je odgovarajuća, koja ne ograničava, niti uslovljava prava naručioca ili obaveze ponuđača i koja ne prelazi iznos procenjene vrednosti javne nabavke.

Članom 61. stav 1. ZJN propisano je da naručilac priprema konkursnu dokumentaciju tako da ponuđači na osnovu nje mogu da pripreme prihvatljivu ponudu.

Članom 61. stav 5. ZJN predviđeno je da naručilac može u konkursnoj dokumentaciji da navede vrstu sredstava finansijskog obezbeđenja kojim ponuđači obezbeđuju ispunjenje svojih obaveza u postupku javne nabavke, kao i ispunjenje svojih ugovornih obaveza, odnosno za povraćaj avansnog plaćanja (različiti oblici ručne zaloge hartija od vrednosti ili drugih pokretnih stvari, hipoteka, menica, jemstvo drugog pravnog lica sa odgovarajućim bonitetom, bankarske garancije, polise osiguranja i dr.).

Članom 106. stav 1. tačka 3) ZJN predviđeno je da će naručilac odbiti ponudu ako ponuđač nije dostavio traženo sredstvo obezbeđenja.

Shodno citiranim odredbama ZJN, Republička komisija najpre ukazuje da je neophodno da naručilac pripremi jasnu konkursnu dokumentaciju, sa precizno određenim zahtevima, pored ostalih, i u pogledu načina dostavljanja sredstava finansijskog obezbeđenja, te načina popunjavanja konkursnom dokumentacijom predviđenih obrazaca koji čine obaveznu sadržinu ponude, a kako bi ponuđači na osnovu tako postavljenih zahteva mogli da postupe pri izradi svoje ponude kako bi ista bila ocenjena kao prihvatljiva.

Dakle, za izradu i dostavljanje ponuda pre svega je relevantna sadržina konkursne dokumentacije, odnosno dosledno poštovanje konkursne dokumentacije, i od strane ponuđača prilikom sačinjavanja ponude i od strane naručioca prilikom stručne ocene ponuda, je preduslov zakonitog i pravilnog sprovođenja postupka javne nabavke. U tom smislu, iz dužno-

sti naručioca da pripremi konkursnu dokumentaciju tako da ponuđači na osnovu nje mogu da pripreme prihvatljivu ponudu, propisane odredbom člana 61. stav 1. ZJN, proizilazi da će ponuđači svoju ponudu sačiniti na način na koji je to precizirano samom konkursnom dokumentacijom. Kako je, dakle, sadržina svake ponude direktno uslovljena sadržinom konkursne dokumentacije, to će se i prihvatljivost takve ponude ceniti na osnovu zahteva predviđenih istom.

Imajući u vidu utvrđeno činjenično stanje, Republička komisija konstatuje da je u konkretnom slučaju naručilac konkursnom dokumentacijom, u delu zahtevanih sredstava finansijskog obezbeđenja, odredio zahtev da ponuđači u svojoj ponudi dostave izjavu poslovne banke o spremnosti izdavanja bankarske garancije za dobro izvršenje posla ukoliko ponuđaču bude dodeljen ugovor o predmetnoj javnoj nabavci, a koja će glasiti na iznos od 10% od ugovorene vrednosti bez PDV-a.

Međutim, s obzirom na specifičnost predmeta javne nabavke te način na koji je sačinjena predmetna konkursna dokumentacija u delu u kojem su ponuđači bili dužni da iskažu svoje ponuđene cene za predmetne usluge, Republička komisija konstatuje da u trenutku sačinjavanja ponuda ponuđači nisu raspolagali relevantnom informacijom o konačnoj vrednosti ugovora ukoliko isti bude zaključen upravo sa njima. Navedeno s obzirom na činjenicu da se predmet nabavke sastoji iz usluga produžetka podrške za postojeće Microsoft licence za period od tri godine čije su potrebne količine ponuđačima bile poznate u trenutku podnošenja ponuda i za koje usluge su ponuđači mogli da znaju ugovorenu vrednost s obzirom na definisane količine istih, dok su za usluge dodatnih Microsoft licencnih proizvoda po sistemu TrueUp i StepUp za period od tri godine ponuđači u svojoj ponudi iskazali samo ponuđenu jediničnu cenu po stavkama budući da naručilac konkursnom dokumentacijom nije definisao potrebne količine istih, već je naveo da se konačna vrednost ugovora utvrđuje sabiranjem cena za produžetak licenci za tri godine i množenjem jediničnih cena za nove licence iz TrueUp i StepUp cenovnika sa neophodnim količinama naručioca koje se budu javile za period od tri godine, s tim da konačna vrednost ugovora u realizaciji ne može preći iznos procenjene vrednosti javne nabavke.

Takođe, nesporno je da u trenutku sačinjavanja ponuda ponuđači nisu bili upoznati sa iznosom procenjene vrednosti predmetne javne nabavke, budući da je naručilac konkursnom dokumentacijom jasno predvideo da će procenjena vrednost predmetne javne nabavke biti objavljena na javnom otvaranju ponuda.

Iz utvrđenog činjeničnog stanja u konkretnom slučaju proizilazi da naručilac nije pripremio konkursnu dokumentaciju za predmetnu javnu nabavku u skladu sa članom 61. stav 1. ZJN, a u vezi sa članom 61. stav 5. ZJN, u delu određenih sredstava finansijskog obezbeđenja koja su ponuđači bili dužni da dostave u svojoj ponudi, budući da iz formulacije konkursne dokumentacije u delu načina na koji je određena realizacija ugovora te utvrđivanje konačne vrednosti ugovora, ponuđači u trenutku sačinjavanja ponude te pribavljanja izjave banke o spremnosti izdavanja bankarske garancije za dobro izvršenje posla nisu mogli precizno utvrditi na koji iznos je potrebno pribaviti predmetnu izjavu banke, odnosno koji iznos će u realizaciji ugovora predstavljati iznos od 10% od ugovorene vrednosti bez PDV-a. Republička komisija takođe posebno ističe da ponuđači u fazi pripreme ponuda nisu bili upoznati sa iznosom procenjene vrednosti predmetne javne nabavke, a koju okolnost je istakao i naručilac u odgovoru na zahtev za zaštitu prava.

S obzirom na to da je konkursna dokumentacija neprecizno sačinjena u delu određivanja zahteva za dostavljanjem izjave banke o spremnosti izdavanja bankarske garancije za dobro izvršenje posla, budući da nije bilo jasno određeno na koji iznos ista treba da glasi, odnosno ponuđači nisu bili upoznati sa činjenicom koji iznos u konkretnom slučaju predstavlja iznos od 10% od ugovorene vrednosti bez PDV-a, Republička komisija konstatuje da ponuda izabranog ponuđača ne može biti ocenjena kao neprihvatljiva u smislu odredbe člana 3. stav 1. tačka 33) ZJN, a u vezi sa članom 106. stav 1. tačka 3) ZJN, na način i iz razloga na koje je predmetnim zahtevom za zaštitu prava ukazao podnosilac zahteva, budući da ponuđači ne mogu da trpe štetne posledice nejasne i neprecizne formulacije zahteva iz konkursne dokumentacije, te je razmatrani navod ocenjen neosnovanim.“

5. RAZLOZI ZA OBUSTAVU POSTUPKA JAVNE NABAVKE UTVRĐENI ČLANOM 109. STAV 2. ZJN

U skladu sa odredbama ZJN, naručilac ima mogućnost da postupak javne nabavke okonča i donošenjem odluke o obustavi postupka ukoliko su za to ispunjeni uslovi utvrđeni članom 109. stav 1. i 2. ZJN.

Član 109. stav 2. ZJN utvrđuje zakonski osnov za donošenje odluke o obustavi postupka kada je ishod stručne ocene ponuda, sprovedene u određenom postupku javne nabavke takav da nisu ispunjeni uslovi za dodelu ugovora ili odluke o zaključenju okvirnog sporazuma, odnosno ukoliko nisu ispunjeni uslovi za donošenje odluke o priznavanju kvalifikacije što, u skladu sa odredbom člana 107. stav 3. ZJN, po pravilu znači da nije prijavljena najmanje jedna ponuda koja ima status prihvatljive ponude pod uslovima koji su propisani odredbom člana 3. stav 1. tačka 33. ZJN.

Prema članu 109. stav 2. ZJN naručilac ima zakonski osnov da obustavi postupak javne nabavke iz dva razloga koji mogu da nastanu u bilo kojoj fazi sprovođenja određenog postupka javne nabavke, odnosno ne moraju da budu posledica sprovedene stručne ocene ponude na način kako to predviđa stav jedan ovog člana ZJN, tj:

- ukoliko postoje objektivni i dokazivi razlozi koji se nisu mogli predvideti u vreme pokretanja postupka i koji onemogućavaju da se započeti postupak okonča,
- ukoliko postoje razlozi usled kojih je prestala potreba naručioca za predmetnom javnom nabavkom zbog čega se neće ponavljati u toku iste budžetske godine, odnosno u narednih šest meseci.

Dodatne obaveze naručioca u slučaju kada postupak javne nabavke okončava donošenjem odluke o obustavi postupka su utvrđene odredbama člana 109. stav 3, 4. i 5. ZJN, te je u tom smislu dužan da:

- svoju odluku o obustavi postupka javne nabavke pismeno obrazloži, posebno navodeći razloge obustave postupka i uputstvo o pravnom sredstvu i da je objavi na Portalu javnih nabavki i na svojoj internet stranici u roku od tri dana od dana donošenja odluke,
- u roku od pet dana od dana konačnosti odluke o obustavi postupka javne nabavke, objavi obavještenje o obustavi postupka javne nabavke koje sadrži podatke iz Priloga 3K,
- u odluci o obustavi postupka javne nabavke odluči o troškovima pripremanja ponude iz člana 88. stav 3. ovog zakona.

U vezi sa tim, članom 109. stav 6. ZJN je propisano da konačna odluka o obustavi postupka predstavlja izvršni naslov za troškove pripremanja ponude, dok je stavovima 7. i 8. istog člana utvrđeno da se ako pojedini podaci iz odluke predstavljaju poslovnu tajnu u smislu zakona kojim se uređuje zaštita poslovne tajne ili predstavljaju tajne podatke u smislu zakona kojim se uređuje tajnost podataka, ti podaci iz odluke se neće objaviti, s tim da se u ovom slučaju odluka u izvornom obliku dostavlja Upravi za javne nabavke i Državnoj revizorskoj instituciji.

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-268/2018 od 13.04.2018. godine:**

„...Naručilac je u Odgovoru na zahtev za zaštitu prava od 20.03.2018. godine, naveo da su na osnovu člana 50. ZJN, naručioci Gradska uprava za urbanizam, građevinske, stambene i imovinsko pravne poslove, Gradska uprava za budžet, finansije, privredu, poljoprivredu i investicije i Gradska uprava za zaštitu i unapređenje životne sredine, zajednički pokrenuli postupak javne nabavke 7/18 - geodetske usluge donošenjem Odluke o sprovođenju postupka javne nabavke od strane više naručilaca br. 404-39/18-03 od 14.02.2018. godine. Procenjena vrednost javne nabavke za naručioca Gradska uprava za urbanizam, građevinske, stambene i imovinsko pravne poslove iznosi 1.500.000,00 dinara, za Gradska upravu za budžet, finansije, privredu, poljoprivredu i investicije iznosi 420.000,00 dinara i za Gradska upravu za zaštitu i unapređenje životne sredine iznosi 830.000,00 dinara. Procenjena vrednost javne nabavke za sva tri naručioca iznosi 2.750.000,00 dinara. Gradska uprava za urbanizam, građevinske, stambene i imovinsko pravne poslove je po osnovu ovlašćenja iz Odluke o sprovođenju postupka javne nabavke od strane više naručilaca br. 404-39/18-03 od 14.02.2018. godine donela Odluku o pokretanju postupka jn 7/18 geodetske usluge br. 404-39/18-03 od 19.02.2018. procenjene vrednosti 2.750.000,00 dinara bez PDV-a, sredstva su predviđena Odlukom o budžetu grada Jagodina za 2018. godinu. Imajući u vidu odredbe ZJN kao i odredbe Zakona o budžet-skom sistemu, naručilac ukazuje da se ugovor u postupku javne nabavke zaključuje na iznos procenjene vrednosti za sva tri naručioca, GU za urbanizam, građevinske, stambene i imovinsko pravne poslove ne može preuzeti obavezu po osnovu zaključenog Ugovora u iznosu od 1.800.000 dinara jer raspolaže sa 1.235.394,00 dinara u budžetu u okviru pozicije 78 za datu uslugu. Takođe, naručilac je u tabelarni prikaz uneo Iznos sredstava u budžetu sa PDV-om, Procenjenu vrednost JN, Preuzete obaveze sa PDV-om, Iznos fin. sredstava za JN sa PDV-om, za svakog naručioca iz grupe, te se iz istog može zaključiti da Gradska uprave za urbanizam, građevinske, stambene, imovinsko-pravne poslove, Gradska uprave za zaštitu i unapređenje životne sredine, usled preuzetih obaveza, kao i Gradska uprava za budžet, finansije, privredu, poljoprivredu i investicije ne raspolažu dovoljnim iznosom finansijskih sredstava za predmetnu javnu nabavku u odnosu na procenjenu vrednost javne nabavke. Shodno navedenom u ta-

belarnom prikazu naručilac smatra da je zahtev podnosioca zahteva neosnovan, jer je postupak obustavljen iz objektivnih i dokazivih razloga koji se nisu mogli predvideti u vreme pokretanja postupka i koji onemogućavaju da se započeti postupak okonča, odnosno zbog nemogućnosti preuzimanja novih obaveza usled nedostatka planiranih sredstava za uslugu koja je predmet nabavke. U prilog svojih tvrdnji iznetih u odgovoru na zahtev za zaštitu prava naručilac je dostavio kopiju Plana javnih nabavki za 2018. godinu Gradske uprave za urbanizam, građevinsko, stambene i imovinsko pravne poslove br. 404-8/18-04 od 17.01.2018. godine, Plan javnih nabavki Gradske uprave za budžet, finansije, privredu, poljoprivredu i investicije za 2018. godinu br. 404-3/18-03 od 17.01.2018. godine, Plan javnih nabavki za 2018. godinu Gradske uprave za zaštitu životne sredine i komunalne poslove br. 1/18 od 02.19.2018. godine, Karticu konta Gradske uprave za urbanizam, građevinske, stambene, imovinsko-pravne poslove od 01.01.2017-31.12.2017. godine, Karticu konta Gradske uprave za zaštitu i unapređenje životne sredine od 01.01.2017-31.12.2017. godine, Karticu konta Gradske uprave za budžet, finansije, privredu, poljoprivredu i investicije, od 01.01.2017-31.12.2017. godine, Odluku o budžetu Grada Jagodine za 2018. godinu.

Članom 109. stav 2. ZJN predviđeno je da naručilac može da obustavi postupak javne nabavke iz objektivnih i dokazivih razloga, koji se nisu mogli predvideti u vreme pokretanja postupka i koji onemogućavaju da se započeti postupak okonča ili usled kojih je prestala potreba naručioca za predmetnom nabavkom zbog čega se neće ponavljati u toku iste budžetske godine, odnosno u narednih šest meseci. Stavom 3. istog člana predviđeno je da je naručilac dužan da svoju odluku o obustavi postupka javne nabavke pismeno obrazloži, posebno navodeći razloge obustave postupka i uputstvo o pravnom sredstvu i da je objavi na Portalu javnih nabavki i na svojoj internet stranici u roku od tri dana od dana donošenja odluke.

Iz citiranih zakonskih odredbi proizilazi da do obustave postupka može doći iz dve grupe razloga, i to onih koji se u trenutku pokretanja postupka javne nabavke nisu mogli predvideti, a koji onemogućavaju da se započeti postupak okonča, te onih usled kojih je prestala potreba naručioca za predmetnom javnom nabavkom, pri čemu je neophodno da navedeni razlozi obustave postupka budu utemeljeni na objektivnim činjenicama koje

su nedvosmislene i dokazivo od uticaja na mogućnost realizacije konkretne javne nabavke, te jasno obrazloženi shodno obavezi koja je propisana odredbom člana 109. stav 3. ZJN.

Iz utvrđenog činjeničnog stanja proizilazi da je predmetna javna nabavka sprovedena u korist više naručilaca Odlukom o sprovođenju javne nabavke od strane više naručilaca br. 404-39/18-03 od 14.02.2018. godine. Naručilac je predmetni postupak javne nabavke okončao donošenjem Odluke o obustavi postupka br. 404-39/18-03 od 06.03.2018. godine, navodeći u istoj da nema mogućnost da preuzme nove obaveza usled nedostatka planiranih sredstava za uslugu koja je predmet javne nabavke.

Imajući u vidu navedeno utvrđeno činjenično stanje, a posebno uzimajući u obzir da je konkursnom dokumentacijom naručilac predmet konkretne javne nabavke definisao kao sukcesivno vršenje predmetnih geodetskih usluga do visine procenjene vrednosti javne nabavke, te uzimajući u obzir argumentaciju naručioca koju je isti izneo u Odgovoru na zahtev za zaštitu prava od 20.03.2018. godine, kao i dokaze koje je dostavio u prilog iznetih tvrdnji, a kojim je obrazložio nedostatak planiranih sredstava za uslugu koja je predmet javne nabavke, navodeći, između ostalog, da usled preuzetih obaveza neki od naručilaca iz grupe ne raspolažu sa dovoljnim iznosom finansijskih sredstava u odnosu na procenjenu vrednost javne nabavke, odnosno da neki od naručilaca na osnovu preostalih raspoloživih sredstava u svojim budžetima za javne nabavke ne mogu preuzeti obaveze koje bi za njih nastale na osnovu predmetne javne nabavke, to Republička komisija, u konkretnom slučaju, konstatuje da podnosilac zahteva nije osnovano ukazao da naručilac nije, u skladu sa članom 109. stav 2. ZJN, imao osnova da donese Odluku o obustavi postupka br. 404-39/18-03 od 06.03.2018. godine.

Naime, Republička komisija na osnovu svega navedenog, a posebno imajući u vidu dokaze koje je naručilac dostavio u prilog svojih tvrdnji iznetih u Odgovoru na zahtev za zaštitu prava od 20.03.2018. godine, konstatuje da naručilac ne bi bio u mogućnosti, da predmetni postupak javne nabavke okonča, na način kako je to u konkretnom slučaju opredelio konkursnom dokumentacijom, sukcesivnim vršenjem predmetnih geodetskih usluga do visine procenjene vrednosti javne nabavke, budući da više naru-

čilaca iz grupe ne raspolaže iznosom finansijskih sredstava u visini procenjene vrednosti javne nabavke, odnosno da u budžetima istih postoji nedostatak sredstava za uslugu koja je predmet javne nabavke.

Takođe, imajući u vidu sadržinu predmetne Odluke o obustavi postupka br. 404-39/18-03 od 06.03.2018. godine, Republička komisija konstatuje da podnosilac zahteva neosnovano ukazuje da ista nije u skladu sa članom 109. stav 3. ZJN, budući da je naručilac u istoj naveo da predmetni postupak javne nabavke obustavlja zbog nemogućnosti preuzimanja novih obaveza usled nedostatka planiranih sredstava za uslugu koja je predmet javne nabavke.

Stoga, uzimajući u obzir obrazloženje koje je naručilac naveo u odluci o obustavi postupka Republička komisija ukazuje da isti nije, u konkretnom slučaju, postupio suprotno odredbama člana 109. stav 2. i 3. ZJN, te je ista donela odluku kao u stavu I dispozitiva ovog rešenja.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-662/2018 od 13.07.2018. godine:**

„...Naručilac je dana 25.06.2018. godine dostavio Republičkoj komisiji odgovor na podneti zahtev za zaštitu prava sa dokumentacijom neophodnom za odlučivanje u predmetnom postupku. U dostavljenom odgovoru, naručilac je naveo da je dana 15.05.2018. godine stigao dopis od predsednika GO Obrenovac kojim isti obaveštava da s obzirom na navedene okolnosti koje su nastupile u predmetnoj javnoj nabavci, odnosno da postupak javne nabavke (završetak radova u predmetnoj javnoj nabavci) kod naručioca evidentno neće biti okončan do avgusta meseca tekuće godine, a u skladu sa predviđenom pozicijom u prvoj izmeni Plana nabavki JP za izgradnju Obrenovca br. 685 od 28.02.2018. godine, sve aktivnosti vezane za javnu nabavku radova broj R-6/2018 - rekonstrukcija i adaptacija objekta Stare Opštine naručilac hitno obustavi. U navedenom dopisu predsednika GO Obrenovac od 15.05.2018. godine, kako je dalje naveo naručilac, kao razlog hitnosti obustavljanja aktivnosti u postupku javne nabavke navodi se činjenica da će GO Obrenovac predmetnu aroprijaciju iz finansijskog

plana naručioca preusmeriti na finansiranje drugog kapitalnog projekta - nastavak radova na bazenima. Kako je navedenim dopisom naručiocu predočeno da ne postoje sredstva u budžetskom fondu GO Obrenovac koja bi bila planirana za završetak radova na bazenima, a isti su prioritet GO Obrenovac, naručilac je, kako je naveo u odgovoru, istim obavešten da se ima smatrati da su od dana prijema dopisa kod naručioca (15.05.2018. godine) navedena finansijska sredstva opredeljena drugom javnom preduzeću. Shodno navedenom, a kako je SGO Obrenovac osnivač naručioca i kako se isti finansira na osnovu posebnog programa subvencija koje mu dodeljuje osnivač, što je jedini način finansiranja naručioca, s obzirom da obavlja delatnosti od opšteg interesa i nema mogućnost sticanja sopstvenih prihoda, u skladu sa članom 109. stav 2. ZJN, naručilac ne može doneti odluku o dodeli ugovora izabranom ponuđaču, jer ne postoje obezbeđena finansijska sredstva za predmetnu javnu nabavku, odnosno nastupili su objektivni i dokazivi razlozi koji se nisu mogli predvideti u vreme pokretanja postupka, koji onemogućavaju da se započeti postupak okonča. Dakle, kako iz navedenog dopisa - obaveštenja GO Obrenovac, odnosno predsednika GO Obrenovac proizilazi da je saglasnost SGO Obrenovac UŠ-01 br. 06-6/6 od 10.01.2018. godine povučena, kao i da naručilac JP za izgradnju Obrenovca nema zakonski osnov za donošenje odluke o dodeli ugovora izabranom ponuđaču, s obzirom da više nema obezbeđena finansijska sredstva kojom bi istu realizovao, u skladu sa odredbom člana 109. stav 2. ZJN, naručilac je doneo odluku o obustavi postupka.

U daljem izjašnjenju na istaknute navode podnosioca zahteva, naručilac je u odgovoru naveo da je Skupština GO Obrenovac zasedala dana 19.06.2018. godine, kojom prilikom je usvojena Prva izmena Programa poslovanja sa prvom izmenom finansijskog plana JP za izgradnju Obrenovca za 2018 godinu, te da su u navedenim aktima usvojenim od strane Skupštine GO Obrenovac precizirane sve aproprijacije finansijske prirode, kao i sve izmene koje će nastupiti u finansijskom i investicionom poslovanju preduzeća. Takođe, kako je naručilac dalje naveo, na strani 19 prve izmene Programa poslovanja sa prvom izmenom finansijskog plana naručioca ne postoje finansijska sredstva (na poziciji Đ.1.1 opredeljena za namenu rekonstrukcije i adaptacije objekta Stara opština, što pak ima za posledicu da je naručilac savesno postupio i u skladu sa načelom „bona fide“ kada je doneo osporenu odluku. Shodno navedenom, odnosno u skladu sa zakon-

skom procedurom poslovanja naručioca, tek nakon prijema rešenja o davanju saglasnosti br. 2205 od 21.06.2018. na Prvu izmenu Programa poslovanja sa prvom izmenom finansijskog plana JP za izgradnju Obrenovca za 2018 godinu, naručilac je imao zakonski osnov izmene plana javnih nabavki u delu koji se odnosi na predmetnu finansijsku aproprijaciju, što je i učinio i isti objavio na sajtu i Portalu UJN. Navedena izmena usvojena je kod naručioca dana 21.06.2018. godine i predmetna javna nabavka (r.br.1.3.19 „Rekonstrukcija i adaptacija objekta Stara Opština“) je obrisana usled nastupanja objektivnih okolnosti (nedostatak finansijskih sredstava). U odgovoru na podneti zahtev za zaštitu prava, naručilac se izjasnio i u pogledu navoda podnosioca zahteva kojim je osporio ovlašćenja gradonačelnika, odnosno ukazao na određenu autonomnost gradonačelnika da sam menja određene odluke skupštine, da određuje promene aproprijacija između budžetskih korisnika. S tim u vezi, naručilac se u odgovoru pozvao na Zakon o budžetskom sistemu i Statut GO Obrenovac, u skladu sa kojima, kao lice koje prati izvršenje budžeta, a shodno čemu je njegova uloga između ostalog i praćenje ekonomičnosti i racionalnosti pri trošenju budžetskih sredstava, potpuno je ispravno stanovište istog da upozori naručioca da za predmetnu nabavku neće biti sredstava. Naime, kako naručilac navodi – u članu 22. Statuta GO Obrenovac (Sl.list Grada Beograda br. 19/14) predviđeno je u delu koji se odnosi na prezumpciju nadležnosti sledeće: “Ako zakonom ili drugim propisom nije utvrđeno koji organ je nadležan za obavljanje poslova iz nadležnosti gradske opštine, sve poslove koji se odnose na uređivanje odnosa iz nadležnosti gradske opštine vrši Skupština gradske opštine, a poslove koji su po svojoj prirodi izvršni, vrše izvršni organi gradske opštine“. Imajući u vidu da ovakva situacija nije predviđena nijednim aktom (situacija kada između održavanja dve sednice skupštine GO Obrenovac predsednik ili drugi organ dođe do saznanja da ne postoje finansijska sredstva za realizaciju određene javne nabavke kod subvencionisanih korisnika javnih sredstava kakav je i sam naručilac), u takvoj situaciji primenjena je gore navedena odredba Statuta, odnosno izvršni organ GO Obrenovac - predsednik GO Obrenovac postupio je u skladu sa svojim obavezama i ovlašćenjima, i obavestio naručioca o prethodno navedenom, što je pak imalo za posledicu obustavu postupka predmetne javne nabavke.

Republička komisija pre svega ukazuje da je po zahtevu istog podnosioca zahteva odlučivala u predmetnom otvorenom postupku javne nabavke radova – rekonstrukcija i adaptacija objekta Stara opština, JN br. R-6/2018, za koji je poziv za podnošenje ponuda objavljen dana 12.01.2018. godine na Portalu javnih nabavki i dana 29.03.2018. godine donela rešenje br. 4-00-298/2018 kojim je kao osnovan usvojen podneti zahtev za zaštitu prava i delimično poništen predmetni postupak javne nabavke u fazi stručne ocene ponuda i donošenja Odluke o dodeli ugovora br. 120/7 od 28.02.2018. godine i Odluke o izmeni odluke br. 120/9 od 09.03.2018. godine.

Ispitujući osnovanost predmetnog zahteva za zaštitu prava, a nakon pregleda dostavljene dokumentacije o predmetnom postupku javne nabavke, Republička komisija je odlučila kao u stavu I dispozitiva ovog rešenja iz sledećih razloga:

Uvidom u Odluku o obustavi postupka br. 120/11 od 22.05.2018. godine, utvrđeno je da je naručilac u obrazloženju iste konstatovao da mu je da je dana 15.05.2018. godine stigao dopis od predsednika GO Obrenovac kojim isti obaveštava da s obzirom na navedene okolnosti koje su nastupile u predmetnoj javnoj nabavci, odnosno da postupak javne nabavke (završetak radova u predmetnoj javnoj nabavci) kod naručioca evidentno neće biti okončan do avgusta meseca tekuće godine, a u skladu sa predviđenom pozicijom u prvoj izmeni Plana nabavki JP za izgradnju Obrenovca br. 685 od 28.02.2018. godine (pozicija Đ.1, redni broj 24), sve aktivnosti vezane za javnu nabavku radova broj R-6/2018 - rekonstrukcija i adaptacija objekta Stare Opštine naručilac hitno obustavi. U navedenom dopisu predsednika GO Obrenovac od 15.05.2018. godine, kako je dalje naveo naručilac, kao razlog hitnosti obustavljanja aktivnosti u postupku javne nabavke navodi se činjenica da će GO Obrenovac predmetnu apropijaciju iz finansijskog plana naručioca preusmeriti na finansiranje drugog kapitalnog projekta - nastavak radova na bazenima. Kako je navedenim dopisom naručiocu predočeno da ne postoje sredstva u budžetskom fondu GO Obrenovac koja bi bila planirana za završetak radova na bazenima, a isti su prioritet GO Obrenovac, naručilac je istim obavešten da se ima smatrati da su od dana prijema dopisa kod naručioca (15.05.2018. godine) navedena finansijska sredstva opredeljena drugom javnom preduzeću. Shodno navedenom, a kako je SGO Obrenovac osnivač naručioca i kako se isti finansira na osno-

vu posebnog programa subvencija koje mu dodeljuje osnivač, što je jedini način finansiranja naručioca, s obzirom da obavlja delatnosti od opšteg interesa i nema mogućnost sticanja sopstvenih prihoda, u skladu sa članom 109. stav 2. ZJN, naručilac ne može doneti odluku o dodeli ugovora izabranom ponuđaču, jer ne postoje obezbeđena finansijska sredstva za predmetnu javnu nabavku, odnosno nastupili su objektivni i dokazivi razlozi koji se nisu mogli predvideti u vreme pokretanja postupka, koji onemogućavaju da se započeti postupak okonča.

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, utvrđeno je da je naručilac dana 14.05.2018. godine uputio GO Obrenovac, predsedniku i načelniku GO Obrenovac, „Molbu za izjašnjenje“ br. 1653. Naime, navedenim dopisom, naručilac je izvestio o toku postupka predmetne javne nabavke i ukazao na činjenicu da ukoliko bi doneo odluku o dodeli ugovora za konkretnu javnu nabavku, nužno bi bilo sačekati da protekne rok za podnošenje zahteva za zaštitu prava, te da bi se u tom slučaju, ukoliko ne bi bio podnet zahtev za zaštitu prava, ugovor najpre mogao potpisati 28.05.2018. godine, što nadalje prouzrokuje početak radova i uvođenje izvođača u posao tek u junu mesecu. S obzirom da je predmetna javna nabavka, kako je dalje navedeno u dopisu, u skladu sa Prvom izmenom Plana javnih nabavki bila predviđena da se okonča, odnosno da se ugovor izvrši najkasnije u avgustu mesecu, što shodno prethodno navedenom evidentno nije moguće, već eventualno krajem godine, a kako su sredstva za istu opredeljena iz budžeta GO Obrenovac, to je neophodno da se naručilac što pre izvesti da li može potpisati ugovor sa izabranim ponuđačem nakon donošenja odluke o dodeli ugovora, odnosno da li će do kraja budžetske 2018. godine imati finansijska sredstva na raspolaganju koja su mu raspoređena planom nabavki, a shodno saglasnosti SGO Obrenovac VIII-01 br. 06-6/6 od 10.01.2018. godine.

U skladu sa navedenim dopisom naručioca, Gradska opština Obrenovac je dana 15.05.2018. godine dostavila izjašnjenje br. 1668 po molbi naručioca, potpisano od strane predsednika gradske opštine, a u kome je navedeno da s obzirom na okolnosti navedene u dostavljenoj „Molbi za izjašnjenje“ odnosno budući da postupak javne nabavke nije okončan i da nije dobijen izvođač radova za projekat rekonstrukcije i sanacije objekta „Stare opštine“, potrebno je odmah obustaviti sve aktivnosti na navedenom pro-

jektu jer će gradska opština sredstva za finansiranje istog izmenom Odluke o budžetu preusmeriti na drugi kapitalni projekat (nastavak radova na bazenima) usled nedostataka novih sredstava u budžetu koja bi bila planirana za navedenu namenu.

Uvidom u raspoloživu dokumentaciju, kao i Portal javnih nabavki, utvrđeno je da je naručilac dana 25.06.2018. godine objavio drugu Izmenu plana javnih nabavki, u kome je predmetna javna nabavka predviđena pod rednim brojem 1.3.19 „Rekonstrukcija i adaptacija objekta Stara Opština“, obrisana usled, kako je navedeno u istom delu, nastupanja objektivnih okolnosti – nedostatak finansijskih sredstava.

Takođe, sastavni deo raspoložive dokumentacije čini i Rešenje o davanju saglasnosti na prvu izmenu programa poslovanja i prvu izmenu finansijskog plana JP za izgradnju Obrenovca za 2018. godinu od 19.06.2018. godine, izdato od strane Skupštine gradske opštine Obrenovac.

Članom 109. stav 2. ZJN propisano je da naručilac može da obustavi postupak javne nabavke iz objektivnih i dokazivih razloga, koji se nisu mogli predvideti u vreme pokretanja postupka i koji onemogućavaju da se započeti postupak okonča ili usled kojih je prestala potreba naručioca za predmetnom javnom nabavkom zbog čega se neće ponavljati u toku iste budžetske godine, odnosno u narednih šest meseci.

Iz citirane zakonske odredbe proizlazi da do obustave postupka javne nabavke može doći iz dve grupe razloga i to onih koji se u trenutku pokretanja postupka javne nabavke nisu mogli predvideti, a koji onemogućavaju da se započeti postupak okonča, te onih, usled kojih je prestala potreba naručioca za predmetnom javnom nabavkom, pri čemu je neophodno da navedeni razlozi obustave postupka budu utemeljeni na objektivnim činjenicama koje su od uticaja na mogućnost realizacije konkretne javne nabavke, te jasno obrazloženi shodno obavezi koja je propisana u članu 109. stav 3. ZJN.

U konkretnom slučaju, iz utvrđenog činjeničnog stanja proizlazi da je naručilac predmetni postupak javne nabavke pokrenuo kao otvoreni postupak javne nabavke radova - rekonstrukcija i adaptacija objekta Stara

opština, JN br. R-6/2018, a koji je okončao donošenjem odluke o obustavi postupka u fazi stručne ocene ponuda iz razloga što naručilac ne može doneti odluku o dodeli ugovora izabranom ponuđaču, jer ne postoje obezbeđena finansijska sredstva za predmetnu javnu nabavku.

Naime, kako je naručilac naveo i u odluci o obustavi postupka, kao i u odgovoru na podneti zahtev za zaštitu prava, dana 15.05.2018. godine stigao je dopis od predsednika GO Obrenovac kojim isti obaveštava naručioca da s obzirom na okolnosti koje su nastupile u predmetnoj javnoj nabavci, odnosno da postupak javne nabavke (završetak radova u predmetnoj javnoj nabavci) kod naručioca evidentno neće biti okončan do avgusta meseca tekuće godine, a u skladu sa predviđenom pozicijom u prvoj izmeni Plana nabavki JP za izgradnju Obrenovca br. 685 od 28.02.2018. godine (pozicija Đ.1, redni broj 24), sve aktivnosti vezane za javnu nabavku radova broj R-6/2018 - rekonstrukcija i adaptacija objekta Stare Opštine naručilac hitno obustavi, a što predstavlja odgovor na dopis upućen od strane naručioca od 14.05.2018. godine kojim je pre okončanja postupka javne nabavke i odluke o istom tražio izjašnjenje u odnosu na okolnost da li će do kraja 2018. budžetske godine imati na raspolaganju finansijska sredstva po saglasnosti VIII-01 br. 06-6/6 od 10.01.2018. godine.

S obzirom da se navedeni dopis, kako je naručilac naveo u obrazloženju odluke o obustavi postupka, te izjašnjenju u odgovoru na istaknute navode podnosioca zahteva, ima smatrati da je od dana prijema istog naručilac ostao bez planiranih finansijskih sredstava, budući da su finansijska sredstva opredeljena za konkretnu javnu nabavku usled nemogućnosti da se ista realizuje u planiranom roku, opredeljena za finansiranje drugog kapitalnog projekta - nastavak radova na bazenima, a kako je SGO Obrenovac osnivač naručioca koji se finansira na osnovu posebnog programa subvencija koje mu dodeljuje osnivač, što je jedini način finansiranja naručioca, s obzirom da obavlja delatnosti od opšteg interesa i nema mogućnost sticanja sopstvenih prihoda, u konkretnom slučaju, kako je naveo naručilac, nije mogao doneti odluku o dodeli ugovora izabranom ponuđaču jer ne postoje obezbeđena finansijska sredstva kojom bi naručilac predmetnu javnu nabavku realizovao, te je shodno tome postupak morao obustaviti u skladu sa članom 109. stav 2. ZJN.

Uzimajući u obzir dato obrazloženje naručioca, kako u osporenoj odluci o obustavi postupka, tako i u odgovoru na podneti zahtev za zaštitu prava, Republička komisija ukazuje da naručilac u konkretnom slučaju nije postupio suprotno odredbi člana 109. stav 2. ZJN. Naime, po oceni Republičke komisije, izneta argumentacija naručioca navedena u odluci i dodatno pojašnjenje dato u odgovoru na podneti zahtev za zaštitu prava ukazuje na objektivne i dokazive razloge, koji se ogledaju u tome da zbog navedenog načina finansiranja naručioca – dobijanja finansijskih sredstava na osnovu posebnog programa subvencija od strane osnivača SGO Obrenovac, naručilac usled novonastalih okolnosti nije imao finansijska sredstva neophodna za realizaciju predmetne javne nabavke.

Dakle, s obzirom da je dopisom upućenim naručiocu dana 15.05.2018. godine, predsednik opštine obavestio naručioca da obustavi sve aktivnosti vezane za predmetnu javnu nabavku budući da će gradska opština sredstva za finansiranje konkretne javne nabavke izmenom Odluke o budžetu preusmeriti na drugi kapitalni projekat, te kako je izmenom plana javnih nabavki pozicija pod rednim brojem 1.3.19 „Rekonstrukcija i adaptacija objekta Stara Opština“, obrisana usled, kako je navedeno u istom delu, nastupanja objektivnih okolnosti – nedostatak finansijskih sredstava, a što je posledica izmene programa poslovanja i finansijskog plana od 19.06.2018. godine, nesporno je da je u konkretnom slučaju razlog na koji se naručilac poziva objektivna i dokaziva, te je od direktnog uticaja na mogućnost realizacije konkretne javne nabavke u smislu da usled nedostatka finansijskih sredstava naručilac nije mogao realizovati predmetnu javnu nabavku, shodno čemu je naručilac predmetni postupak javne nabavke obustavio u skladu sa članom 109. stav 2. ZJN.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-1042/2017 od 04.10.2017. godine:**

„...Naručilac je dana 31.07.2017. godine dostavio Republičkoj komisiji odgovor na podneti zahtev za zaštitu prava, kao i kompletnu dokumentaciju za predmetni postupak javne nabavke. U dostavljenom odgovoru, naručilac je naveo da je neosnovano isticanje podnosioca zahteva za za-

štitu prava da je doneta odluka o obustavi postupka u suprotnosti sa članom 109. stav 1. i 2. ZJN, odnosno da ista nije doneta na osnovu izveštaja o stručnoj oceni ponuda. Naime, kako naručilac ističe, komisija je nakon otvaranja ponuda koje je bilo 26.06.2017. godine, dana 28.06.2017. godine sačinila izveštaj o stručnoj oceni ponuda, ali u tom trenutku nije postojao nijedan razlog da se na osnovu izveštaja o stručnoj oceni ponuda pokrene obustava predmetnog postupka. Kako naručilac dalje objašnjava, u službenoj belešci službenika za javne nabavke M.R. konstatovano je da je problem nastao 04.07.2017. godine, kada je navedeni službenik na svom stolu, nakon kratkog odsustva pronašao pošiljku brze pošte. Analizirajući izjave radnika, naručilac je došao do zaključka da je ponuda ponuđača „AMS Osiguranja“, brzom poštom dostavljena u 19:10 časova na pisarnicu naručioca, što je evidentirano i u poslovnoj knjizi portira koji je tada bio u smeni. S obzirom da je sutradan bio neradni dan (subota), pošiljka je predata dežurnoj u tehničkoj službi, koja je navedenu pošiljku ostavila u tehničkom sektoru (koji su u tom momentu bili na godišnjem odmoru) i tako sve do 04.07.2017. godine. Naručilac je istakao i to, da navedenim radnicima nije u opisu posla rada iz Pravilnika o sistematizaciji i zaključenim ugovorima o radu da vrše prijem pošte, već da su shodno Pravilniku, lica za prijem pošte, poslovni sekretar i kurir - arhivar. Stoga, kako je istakao naručilac, tačna je tvrdnja podnosioca zahteva da je ponuda „AMS Osiguranja“ zavedena na koverti ponuđača 04.07.2017. godine, dakle u skladu sa odredbama ZJN, nakon što je pronađena na stolu službenika, ali ista je nesporno kod naručioca stigla dana 23.06.2017. godine. Na kraju, naručilac je istakao da je preduzeo sve kako bi prevazišao nastali problem, te da je u tom smislu i kontaktirao ponuđače koji su učestvovali u predmetnom postupku i obavestio ih o nastalom problemu, te im je shodno tome predložio da se izvrši otvaranje ponude „AMS Osiguranja“, što je podnosilac zahteva odbio, ističući da je isto nezakonito, odnosno u suprotnosti sa odredbama ZJN.

Republička komisija je, ispitujući osnovanost podnetog zahteva za zaštitu prava, a nakon pregleda dostavljene dokumentacije o predmetnom postupku javne nabavke, odlučila kao u stavu I dispozitiva ovog rešenja iz sledećih razloga:

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, kao i Portal javnih nabavki, utvrđeno je da je u pozivu za podnošenje ponuda navedeno da je rok za pod-

nošenje ponuda 26.06.2017. godine do 8:30 časova, te da će se otvaranje ponuda obaviti istog dana u 10:30 časova.

Uvidom u Zapisnik sa otvaranja ponuda br. 4487 od 26.06.2017. godine, utvrđeno je da su blagovremeno do 26.06.2017. godine do 8:30 primljene ponude pet ponuđača („Milenijum osiguranje“ Beograd, „Dunav osiguranje“ a.d.o. Čačak, „Sava neživotno osiguranje“ a.d.o. Čačak, „Triglav osiguranje“ a.d.o. Novi Beograd, filijala Čačak, „Wiener Städtische osiguranje“ a.d.o. Beograd).

Uvidom u Izveštaj o stručnoj oceni ponuda br. 911 od 28.06.2017. godine, utvrđeno je da je izvršena stručna ocena dostavljenih ponuda, te da je komisija naručioca na osnovu predviđenog kriterijuma za dodelu ugovora – „najniža ponuđena cena“ predložila da se za partije 3 i 4 ugovor dodeli podnosiocu zahteva.

Uvidom u Odluku o obustavi postupka br. 5140 od 19.07.2017. godine, utvrđeno je da je u obrazloženju iste naručilac konstatovao da je postupak javne nabavke obustavljen u fazi nakon isteka roka za podnošenje ponuda, a pre donošenja odluke o izboru najpovoljnije ponude, te da je razlog obustave predmetnog postupka taj što su nastupili subjektivni i dokazivi razlozi koji se nisu mogli predvideti u vreme pokretanja postupka i koji su onemogućili da se započeti postupak okonča transparentno i uvažavajući načela jednakosti i obezbeđenja konkurentnosti. Kako naručilac dalje u obrazloženju navodi, odluka o dodeli ugovora je bila pripremljena za potpis dana 04.07.2017. godine. Međutim, istog dana oko 13 časova u kancelariji službenika za javne nabavke, u njegovom odsustvu ostavljena je pošiljka brze pošte još jednog ponuđača. Ne otvarajući koverat sa ponudom za JNMV – U- 01/2017 osiguranje, videlo se, kako navodi naručilac, da se radi o ponuđaču „AMS Osiguranje“ a.d.o. Beograd. Pomenuti ponuđač je ponudu poslao brzom poštom, a ista je ostavljena na portirnici tehničkog sektora naručioca dana 23.06.2017. godine u 19:10 časova. Prisutni portir je primio pošiljku, evidentirao prijem iste u službenu knjigu i sutradan (s obzirom da je bio neradni dan) istu dao dežurnoj koleginici u tehničkom sektoru. S obzirom na navedeno, kako je dalje naveo naručilac obrazlažući razloge za donošenje sporne odluke o obustavi postupka, evidentno je da je ponuda ponuđača „AMS Osiguranje“ a.d.o. Beograd stigla blagovreme-

no, te da je stoga ista trebala biti uzeta u razmatranje, budući da je otvaranje ponuda bilo 26.06.2017. godine. Činjenica je, kako, naručilac navodi, da propust napravljen kod naručioca, jer pošiljka nije blagovremeno predata tamo gde treba tj. kod ovlašćenog lica – tehničkog sekretara ili kurira, te je stoga komisija naručioca, analizirajući navedenu situaciju, došla do zaključka da je najispravnije obustaviti predmetni postupak.

Uvidom u ponudu ponuđača „AMS Osiguranje“ a.d.o. Beograd, utvrđeno je da je ista podneta putem „post expres“ pošiljke RE572108907RS, te da je na koverti evidentirana od strane naručioca pod brojem 4680 sa naznačenim vremenom prijema 13 časova.

Proverom na internet stranici JP PTT Saobraćaja „Srbija“, Kurirski servis Pošte Srbije, u delu Praćenje statusa pošiljke, utvrđeno je da je pošiljka RE572108907RS uručena naručiocu dana 23.06.2017. godine u 19:15 časova.

Članom 3. stav 1. tačka 31) ZJN propisano je da je blagovremena ponuda ona ponuda koje je primljena od strane naručioca u roku određenom u pozivu za podnošenje ponuda.

Članom 109. stav 2. ZJN propisano je da naručilac može da obustavi postupak javne nabavke iz objektivnih i dokazivih razloga, koji se nisu mogli predvideti u vreme pokretanja postupka i koji onemogućavaju da se započeti postupak okonča ili usled kojih je prestala potreba naručioca za predmetnom javnom nabavkom zbog čega se neće ponavljati u toku iste budžetske godine, odnosno u narednih šest meseci.

Imajući u vidu citirane zakonske odredbe, te detaljno utvrđeno činjenično stanje, po oceni Republičke komisije, naručilac je pravilno postupio kada je usled navedenih okolnosti, postupak javne nabavke obustavio.

Naime, u konkretnom slučaju, naručilac je na osnovu člana 109. ZJN, predmetni postupak javne nabavke obustavio iz razloga što, kako je konstatovano u odluci o obustavi postupka, usled propusta naručioca (ponuda nije blagovremeno predata ovlašćenom licu – tehničkom sekretaru ili kuriru koji bi ponudu uredno zaveli, upisali na koverti vreme datum i vreme prijema i istu dostavili službeniku za javne nabavke), ponuda ponuđača

„AMS Osiguranje“ a.d.o. Beograd iako je pristigla blagovremeno, nije uzeta u razmatranje, odnosno nije otvorena sa drugim ponudama.

S tim u vezi, Republička komisija ukazuje da je ponudu za učešće u predmetnom postupku „AMS Osiguranje“ a.d.o. Beograd poslalo putem „post expres“ pošiljke RE572108907RS, koja je od strane naručioca primljena na dana 23.06.2017. godine u 19:15 časova, što se nesporno može utvrditi uvidom u elektronski prikaz navedene pošiljke. Takođe, okolnost da je ponuda primljena kod naručioca na potirnicu navedenog datuma, odnosno 23.06.2017. godine, potvrđuje i službena beleška zaposlenog S.N., u kojoj je naveo da je pošiljku brze pošte primio 23.06.2017. godine u 19:10 časova, istu potpisao prilikom preuzimanja, te prispeće pošiljke evidentirao u svešku zapažanja službe RTO – a.

Dakle, iz navedenog činjeničnog stanja se nesporno može utvrditi da je ponuda koju je „AMS Osiguranje“ a.d.o. Beograd podneo radi učešća u predmetnom postupku primljena od strane naručioca 23.06.2017. godine, dakle pre isteka roka koji je u pozivu za podnošenja ponuda određen do 26.06.2017. godine, iz čega jasno proizlazi da je podneta ponuda blagovremena u skladu sa članom 3. stav 1. tačka 31) ZJN, iz kog razloga je neosnovano isticanje podnosioca zahteva da se ne može sa sigurnošću utvrditi kada je primljena ponuda „AMS Osiguranja“ a.d.o. Beograd, te da kao relevantan momenat za ocenu blagovremenosti iste treba uzeti datum pod kojim je ista evidentirana od strane službenika za javne nabavke (04.07.2017. godine).

S obzirom na navedeno, odnosno činjenicu da je „AMS Osiguranje“ a.d.o. Beograd, blagovremeno podneo ponudu za učešće u predmetnom postupku javne nabavke, te da isključivo usled propusta učinjenih na strani naručioca koji se detaljno opisani i hronološki navedeni u odluci o obustavi postupka, ista nije na dan otvaranja ponuda zapisnički konstatovana i otvorena kao ponude drugih ponuđača, na koji način je „AMS Osiguranje“ a.d.o. Beograd onemogućen da učestvuje u predmetnom postupku kao ponuđač, iako je ponudu podneo blagovremeno i na taj način ispunio prvi preduslov propisan odredbama ZJN za dobijanje statusa ponuđača, po oceni Republičke komisije, a imajući u vidu argumentaciju naručioca, na-

vedene okolnosti predstavljaju opravdan i dokazan razlog koji onemogućava da se započeti postupak okonča u svemu u skladu sa odredbama ZJN.

Naime, kako proizilazi iz odredbe člana 109. stav 2. ZJN, da bi naručilac imao mogućnost da obustavi postupak javne nabavke, potrebno je da je razlog koji ima za posledicu takvu situaciju objektivan, dokaziv, da se kao takav nije mogao predvideti u vreme pokretanja postupka, te da isti onemogućava da se započeti postupak okonča. S tim u vezi, Republička komisija najpre ukazuje da naručilac u konkretnom slučaju koristi pogrešnu jezičku formulaciju u pogledu razloga koji su doveli do neophodnosti obustave predmetnog postupka nazivajući ih subjektivnim. Naime, u konkretnom slučaju, naručilac je kako u odluci o obustavi postupka, tako i u odgovoru na podneti zahtev za zaštitu prava, dao relevantno obrazloženje kroz koje je detaljno i argumentovano izneo razloge koji se kao takvi u vreme pokretanja postupka nisu mogli predvideti, a koji onemogućavaju da se pod datim okolnostima započeti postupak javne nabavke okonča poštujući načelo jednakosti ponuđača i koji nesumnjivo predstavljaju razloge objektivne prirode u odnosu na mogućnost okončanja predmetne javne nabavke skladu sa ZJN bez obzira što proističu iz ponašanja fizičkih lica kao subjekata niza radnji koje je naručilac opisao.

Stoga, kako je u konkretnom „AMS Osiguranje“ a.d.o. Beograd blagovremeno podneo ponudu za učešće u predmetnom postupku, te kako ne može snositi štetne posledice usled propusta učinjenih od strane zaposlenih lica kod naručioca, budući da je na taj način onemogućeno „AMS Osiguranje“ a.d.o. Beograd da na ravnopravan način sa ostalim ponuđačima učestvuje u konkretnom postupku javne nabavke, po oceni Republičke komisije, usled navedenih okolnosti, naručilac nije mogao okončati započeti postupak javne nabavke na pravilan način i u svemu u skladu sa odredbama ZJN, te je stoga istaknuti navod podnosioca zahteva, kojim je osporio pravilnost donošenja odluke o obustavi postupka javne nabavke u konkretnoj situaciji, ocenila kao neosnovan.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-1074/201 od 05.10.2017. godine:**

„...Prilikom razmatranja navoda predmetnog zahteva za zaštitu prava, Republička komisija je najpre izvršila uvid u Odluku o obustavi postupka br. 404-495/III-01-2017 od 19.07.2017. godine, te konstatovala da je u istoj navedeno da se predmetni postupak javne nabavke obustavlja u fazi pre isteka roka za podnošenje ponuda, shodno članu 109. stav 2. ZJN, a iz razloga što za realizaciju predmetne javne nabavke treba obezbediti veliki iznos finansijskih sredstava u budžetu naručioca u vremenskom periodu od 10 godina, dok je priliv finansijskih sredstava u budžet naručioca manji od planiranog, te samim tim postoji velika opasnost i rizik po pitanju likvidnosti budžeta naručioca. Takođe, kako se naknadnim ispitivanjem tržišta došlo do saznanja da se usluga zamene sijalica LED rasvetom može nabaviti u mnogo kraćem roku i za mnogo manji iznos finansijskih sredstava, to je iz navedenih razloga odlučeno da u tekućoj godini nema potrebe za daljom realizacijom predmetne javne nabavke.

Takođe, Republička komisija je konstatovala da je predmetni postupak javne nabavke, kao otvoreni postupak javne nabavke usluga – javna nabavka za dodelu javnog ugovora o javno-privatnom partnerstvu za vršenje energetske usluge primenom mera uštede energije sa „LED“ tehnologijom na teritoriji opštine Bor, naručilac pokrenuo Odlukom o pokretanju postupka br. 404-393/2017-III-01 od 30.05.2017. godine, te da je poziv za podnošenje ponuda i konkursnu dokumentaciju objavio na Portalu javnih nabavki dana 31.05.2017. godine, nakon čega je dana 19.07.2017. godine doneo Odluku o obustavi postupka br. 404-495/III-01-2017.

Članom 109. stav 2. ZJN propisano je da naručilac može da obustavi postupak javne nabavke iz objektivnih i dokazivih razloga, koji se nisu mogli predvideti u vreme pokretanja postupka i koji onemogućavaju da se započeti postupak okonča ili usled kojih je prestala potreba naručioca za predmetnom nabavkom zbog čega se neće ponavljati u toku iste budžetske godine, odnosno u narednih šest meseci, dok je stavom 3. istog člana propisano da je naručilac dužan da svoju odluku o obustavi postupka javne nabavke pismeno obrazloži, posebno navodeći razloge obustave postup-

ka i uputstvo o pravnom sredstvu i da je objavi na Portalu javnih nabavki i na svojoj internet stranici u roku od tri dana od dana donošenja.

Dakle, shodno odredbi člana 109. stav 2. ZJN, naručilac ima mogućnost da u bilo kojoj fazi sprovođenja određenog postupka javne nabavke donese odluku o obustavi istog, ukoliko se steknu uslovi propisani citiranim članom ZJN.

U tom smislu, da bi shodno članu 109. stav 2. ZJN, postojao zakonski osnov za donošenje odluke o obustavi postupka javne nabavke neophodno je da postoje objektivni i dokazivi razlozi koji se nisu mogli predvideti u vreme pokretanja postupka i koji su takvog karaktera da onemogućavaju da se započeti postupak uspešno okonča, ili da za posledicu imaju prestanak potrebe naručioca za predmetnom javnom nabavkom.

Imajući u vidu navedeno, Republička komisija najpre konstatuje da je u konkretnom slučaju naručilac odustao od sprovođenja predmetnog postupka javne nabavke u fazi pre isteka roka za podnošenje ponuda, dakle u fazi u kojoj potencijalni ponuđači još uvek nisu podneli ponude te samim tim nisu trpeli štetne posledice odluke naručioca o obustavi postupka kojim je isti odustao od nabavke predmetnih usluga na način utvrđen prilikom pokretanja istog.

Tom prilikom, naručilac je kao obrazloženje razloga za obustavu otvorenog postupka javne nabavke za dodelu javnog ugovora o javno-privatnom partnerstvu za vršenje energetske usluge primenom mera uštede energije sa „LED“ tehnologijom na teritoriji opštine Bor, u Odluci o obustavi postupka naveo da je za realizaciju predmetne javne nabavke potrebno obezbediti veliki iznos finansijskih sredstava u budžetu naručioca u vremenskom periodu od 10 godina, dok je priliv finansijskih sredstava u budžet naručioca manji od planiranog, te samim tim postoji velika opasnost i rizik po pitanju likvidnosti budžeta naručioca, kao i da se naknadnim ispitivanjem tržišta došlo do saznanja da se usluga zamene sijalica LED rasvetom može nabaviti u mnogo kraćem roku i za mnogo manji iznos finansijskih sredstava.

Naime, naručilac je obustavom predmetnog postupka javne nabavke, a uz obrazloženje iznetu u Odluci o obustavi postupka, odustao od namere da nabavku energetske usluge primenom mera uštede energije sa „LED“ tehnologijom na teritoriji opštine Bor realizuje na prvobitno planirani način, dakle kroz dodelu ugovora o javno-privatnom partnerstvu, te je celishodnost postupanja naručioca u vezi sa tim u nadležnosti drugih organa shodno relevantnim zakonskim propisima koji se primenjuju u konkretnom slučaju.

Iz navedenog, imajući u vidu najpre fazu predmetnog postupka javne nabavke, te način na koji je podnosilac zahteva osporio postupanje naručioca, kao i obrazloženje Odluke o obustavi postupka te argumentaciju naručioca iznetu u odgovoru na zahtev za zaštitu prava, Republička komisija konstatuje da naručilac u konkretnom slučaju nije postupio suprotno odredbi člana 109. stav 2. ZJN. U tom smislu, Republička komisija je konstatovala da predmetna Odluka o obustavi postupka sadrži obrazloženje razloga koji su doveli do obustave postupka javne nabavke, iz kojih proizilazi da je prestala potreba za predmetnom javnom nabavkom u kojoj je podnet zahtev za zaštitu prava, odnosno da je prestala potreba za sprovođenjem iste na način na koji je naručilac prvobitno planirao, dakle kroz dodelu ugovora o javno privatnom partnerstvu, te je zahtev za zaštitu prava podnosioca zahteva ocenjen neosnovanim.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-1585/2017 od 14.12.2017. godine:**

„...Članom 109. stav 1. ZJN propisano je da naručilac donosi odluku o obustavi postupka javne nabavke na osnovu izveštaja o stručnoj oceni ponuda, ukoliko nisu ispunjeni uslovi za dodelu ugovora ili odluke o zaključenoj okvirnog sporazuma, odnosno ukoliko nisu ispunjeni uslovi za donošenje odluke o priznanju kvalifikacije.

Imajući u vidu da je odredbom člana 3. stav 1. tačka 33) ZJN definisan pojam prihvatljive ponude, te se u tom smislu navodi da je, između ostalog, ponuda neprihvatljiva ukoliko prelazi iznos procenjene vrednosti jav-

ne nabavke, to je, shodno odredbi člana 107. stav 1. ZJN, naručilac dužan da odbije sve neprihvatljive ponude, te između ostalog i one čija ponuđena vrednost prelazi iznos procenjene vrednosti javne nabavke. Nadalje, naručilac shodno odredbi člana 109. stav 1. ZJN, donosi odluku o obustavi postupka javne nabavke ukoliko nisu ispunjeni uslovi za dodelu ugovora.

Kako je u konkretnom slučaju kao nesporno utvrđeno da je naručilac kao procenjenu vrednost partije 4 predvideo iznos od 8.631.500,00 dinara bez PDV-a, te da vrednost ponude podnosioca zahteva prelazi iznos procenjene vrednosti za 1.648.790,00 dinara (ponuđena cena 10.280.290 dinara bez PDV-a), Republička komisija konstatuje da je naručilac imao osnova da njegovu ponudu odbije kao neprihvatljivu, shodno odredbi člana 107. stav 1. ZJN, a u vezi sa članom 3. stav 1. tačka 33) ZJN.

Nadalje, s obzirom da je članom 109. stav 1. ZJN propisano da naručilac donosi odluku o obustavi postupka javne nabavke na osnovu izveštaja o stručnoj oceni ukoliko nisu ispunjeni uslovi za dodelu ugovora, te kako su u konkretnom postupku javne nabavke obe pristigle ponude od strane naručioca ocenjene kao neprihvatljive, to Republička komisija nalazi da je naručilac imao zakonski osnov da donese Odluku o obustavi postupka.

Republička komisija napominje da je odredbom člana 107. stav 4. ZJN, propisana samo mogućnost (a ne i obaveza) za naručioca, da dodeli ugovor ponuđaču čija ponuda sadrži ponuđenu cenu veću od procenjene vrednosti javne nabavke, pod propisanim uslovima, tj. ako ponuđena cena nije veća od uporedive tržišne cene, i ako su ponuđene cene u svim odgovarajućim ponudama veće od procenjene vrednosti javne nabavke. Stoga, s obzirom na dispozitivnu prirodu ove zakonske mogućnosti za naručioca, Republička komisija ukazuje da naručilac ima slobodu da primenom ove odredbe, dodeli ugovor ponuđaču čija je cena veća od procenjene vrednosti javne nabavke, uz ispunjenje ostalih uslova predviđenih ovim članom. Dakle, iako je u prethodnoj stručnoj oceni ponuda, naručilac odlučio da primenom odredbe člana 107. stav 4. ZJN, kao najpovoljniju izabere ponudu izabranog ponuđača koji je ponudio cenu veću od procenjene vrednosti javne nabavke (koja je za 7,47% bila viša od procenjene vrednosti), naručilac nema obavezu da u novoj stručnoj oceni ponuda primenom odredbe

istog člana ZJN-a, dodeli ugovor podnosiocu zahteva čija je ponuđena cena viša za 19,11% od procenjene vrednosti za partiju 4.

Navedeno, kako zbog dispozitivne prirode navedene odredbe člana 107. stav 4. ZJN koja daje mogućnost, a ne nameće obavezu naručiocu da kao najpovoljniju izabere ponudu ponuđača koja prelazi procenjenu vrednost javne nabavke, a takođe imajući u vidu i okolnost da ponuđena cena podnosioca zahteva znatno više prelazi iznos procenjene vrednosti od iznosa prethodno izabranog ponuđača.

U vezi sa delom navoda podnosioca zahteva u kojem ističe da je naručilac povredio odredbu člana 109. stav 4. ZJN, jer je Obaveštenje o obustavi postupka objavio dan nakon što je na Portalu javnih nabavki objavio Odluku o obustavi postupka, Republička komisija ukazuje da navedena okolnost nema uticaja na drugačiju odluku ovog organa, imajući u vidu da podnosilac zahteva i ni jedan od učesnika postupka nisu pretrpeli štetne posledice ovakve radnje naručioca, imajući u vidu da je podnosilac zahteva blagovremeno podneo zahtev za zaštitu prava, što je mogao učiniti i svaki drugi ponuđač, učesnik predmetne javne nabavke.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-1011/2017 od 16.03.2018. godine:**

Članom 109. stav 2. ZJN propisano je da naručilac može da obustavi postupak javne nabavke iz objektivnih i dokazivih razloga, koji se nisu mogli predvideti u vreme pokretanja postupka i koji onemogućavaju da se započeti postupak okonča ili usled kojih je prestala potreba naručioca za predmetnom javnom nabavkom zbog čega se neće ponavljati u toku iste budžetske godine, odnosno u narednih šest meseci.

U skladu sa odredbom člana 109. stav 3. ZJN naručilac je dužan da svoju odluku o obustavi postupka javne nabavke pismeno obrazloži, posebno navodeći razloge obustave postupka i uputstvo o pravnom sredstvu i da je objavi na Portalu javnih nabavki i na svojoj internet stranici u roku od tri dana od dana donošenja.

Republička komisija ukazuje da bi u smislu člana 109. stav 2. ZJN, postojao zakonski osnov za donošenje odluke o obustavi postupka javne nabavke neophodno je da postoje objektivni i dokazivi razlozi koji se nisu mogli predvideti u vreme pokretanja postupka koji su takvog karaktera da onemogućavaju da se započeti postupak uspešno okonča ili da za posledicu imaju prestanak potrebe naručioca za predmetnom javnom nabavkom.

Takođe, donetu odluku o obustavi postupka naručilac je dužan da shodno odredbi člana 109. stav 3. ZJN detaljno pismeno obrazloži, i to tako što će posebnu pažnju posvetiti navođenju razloga za obustavu postupka.

Iz utvrđenog činjeničnog stanja proizilazi da je naručilac nakon prijema odluke Republičke komisije broj 4-00-388/2017 od dana 18.05.2017. godine, ponovio stručnu ocenu ponuda koju je okončao na način da je doneo Odluku o obustavi postupka broj 1715 od dana 06.07.2017. godine.

Iz sadržine donete Odluke o obustavi postupka te razloga iznetih u istoj proizilazi da su raspodelom sredstava Ministarstva za rad zapošljavanje boračka i socijalna pitanja za 2017. godinu naručiocu dodeljena sredstva za protivpožarnu zaštitu, na osnovu kojih je i pokrenut predmetni postupak javne nabavke br. 02-17, u momentu pokretanja kog postupka javne nabavke naručilac nije imao saznanja da su mu odobrena finansijska sredstva za izvođenje građevinsko-zanatskih radova koji radovi su predmet javne nabavke broj 03-17.

Ovo stoga što je utvrđeno da je Izmenu i dopunu raspodele sredstava ustanovama socijalne zaštite (indirektnim korisnicima Ministarstva) po Zakonu o budžetu Republike Srbije za 2017. godinu, kojim aktom su naručiocu dodeljena sredstva za pokretanje postupka javne nabavke izvođenja građevinsko-zanatskih radova, naručilac primio dana 27.02.2017. godine, što je nakon pokretanja postupka javne nabavke br. 02-17, iz čega sledi da u trenutku pokretanja postupka javne nabavke br. 02-17 naručilac nije imao saznanja da će mu Ministarstvo dodeliti sredstva za građevinsko-zanatske radove, tako da nije ni mogao da predvidi ni u konkursnoj dokumentaciji niti u modelu ugovora u postupku javne nabavke br. 02-17 da će isporuka opreme za protivpožarnu zaštitu biti uslovljena realizacijom drugog postupka javne nabavke.

Samim tim, kako su građevinsko-zanatski radovi morali biti izvedeni to je naručilac i objasnio da je pokrenuo postupak javne nabavke br. 03-17, za radove koji su morali biti izvedeni u celosti pre nego što bi se pristupilo uvođenju u posao dobavljača protivpožarne opreme koji bi bio izabran u postupku javne nabavke br. 02-17, posebno iz razloga što se deo radova odnosi na rekonstrukciju električnih instalacija.

Dakle, imajući u vidu utvrđeno činjenično stanje Republička komisija ukazuje da u momentu pokretanja predmetnog postupka javne nabavke br. 02-17 naručilac nije imao saznanja o okolnosti da su mu dodeljena finansijska sredstva za izvođenje građevinsko zanatskih radova koji su bili predmet izvođenja u postupku javne nabavke br. 03-17, sa kojeg razloga je postupak javne nabavke predmetnih radova i pokrenut u martu mesecu 2017. godine, odnosno nakon pokretanja postupka javne nabavke br. 02-17.

U vezi sa tim, te imajući u vidu povezanost i međusobnu uslovljenost predmetnih postupaka javnih nabavki, u smislu da je potrebno najpre izvesti građevinsko zanatske radove koji su predmet javne nabavke br. 03-17 (pri čemu se deo radova odnosi na rekonstrukciju električnih instalacija) a tek nakon završetka radova ugraditi protivpožarnu opremu nabavka kojih dobara je predmet javne nabavke 02-17, to Republička komisija nalazi da je opravdana argumentacija naručioca izneta u donetoj Odluci o dodeli ugovora broj 1715 od dana 06.07.2017. godine, gde je navedeno da nije moguće u propisanim rokovima sprovesti i okončati postupak javne nabavke br. 02-17, jer je neophodno najpre izvesti građevinsko - zanatske radove (pri čemu se deo radova odnosi na rekonstrukciju električnih instalacija), a tek nakon završetka radova ugraditi protivpožarnu opremu.

Pored iznetog, Republička komisija ukazuje da imajući u vidu međusobnu povezanost i uslovljenost pokretanja postupaka javnih nabavki 02-17 i 03-17, te okolnost da je naručilac u međuvremenu zbog povlačenja odobrenih finansijskih sredstava i raskinuo ugovor koji je bio zaključen sa izabranim ponuđačem u postupku javne nabavke 03-17, proizilazi da je predmetnim raskidom ugovora o izvođenju građevinsko-zanatskih radova na adaptaciji objekta objektivno prestala da postoji mogućnost da se izvrši ugradnja protivpožarne opreme koja je predmet javne nabavke br. 02-17.

Shodno iznetom, te imajući u vidu utvrđeno činjenično stanje kao i razloge i obrazloženje koje je naručilac izneo u odluci o obustavi postupka od dana 06.07.2017. godine kao i u dostavljenom odgovoru na zahtev, te priložene dokaze, Republička komisija nalazi da je naručilac u konkretnom slučaju opravdao razloge za obustavu predmetnog postupka javne nabavke u smislu odredbe člana 109. stav 2. ZJN.

Sa iznetog, Republička komisija je ocenila da, u konkretnoj situaciji, naručilac nije postupio u suprotnosti sa odredbom člana 109. ZJN, zbog čega je razmatrani zahtev za zaštitu prava u celosti neosnovan.“

► **Iz obrazloženja odluke Republičke komisije br. 4-00-603/2017 od 31.05.2017. godine:**

„...Članom 109. stav 1. ZJN propisano je da naručilac donosi odluku o obustavi postupka javne nabavke na osnovu izveštaja o stručnoj oceni ponuda, ukoliko nisu ispunjeni uslovi za dodelu ugovora ili odluke o zaključenoj okvirnog sporazuma, odnosno ukoliko nisu ispunjeni uslovi za donošenje odluke o priznavanju kvalifikacije. Stavom 2. istog člana propisano je da naručilac može da obustavi postupak javne nabavke iz objektivnih i dokazivih razloga, koji se nisu mogli predvideti u vreme pokretanja postupka i koji onemogućavaju da se započeti postupak okonča ili usled kojih je prestala potreba naručioca za predmetnom javnom nabavkom zbog čega se neće ponavljati u toku iste budžetske godine, odnosno u narednih šest meseci.

U skladu sa odredbom člana 109. stav 3. ZJN naručilac je dužan da svojom odluku o obustavi postupka javne nabavke pismeno obrazloži, posebno navodeći razloge obustave postupka i uputstvo o pravnom sredstvu i da je objavi na Portalu javnih nabavki i na svojoj internet stranici u roku od tri dana od dana donošenja.

Republička komisija ukazuje da bi u smislu člana 109. stav 2. ZJN, postojao zakonski osnov za donošenje odluke o obustavi postupka javne nabavke neophodno je da postoje objektivni i dokazivi razlozi koji se nisu

mogli predvideti u vreme pokretanja postupka koji su takvog karaktera da onemogućavaju da se započeti postupak uspešno okonča ili da za posledicu imaju prestanak potrebe naručioca za predmetnom javnom nabavkom.

Takođe, donetu odluku o obustavi postupka naručilac je dužan da shodno odredbi člana 109. stav 3. ZJN detaljno pismeno obrazloži, i to tako što će posebnu pažnju posvetiti navođenju razloga za obustavu postupka.

Iz utvrđenog činjeničnog stanja proizilazi da je naručilac nakon prijema Rešenja Republičke komisije broj 4-00-1778/2016 godine od dana 20.01.2017. godine nastavio postupanje u skladu sa nalogom koji je dat u predmetnom rešenju i to na način da se obratio najpre podnosiocu zahteva grupi ponuđača „Dimničar“ a.d. Beograd i „Ekoenergetika“ d.o.o. Beograd sa zahtevom za dostavljanjem na uvid potrebnih dokaza, te da se nakon pribavljanja predmetnih dokaza dopisom od dana 10.02.2017. godine obratio Ministarstvu za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, Sektor za rad sa zahtevom za dodatnim pojašnjenjima, koji organ je dao mišljenje koje je kod naručioca primljeno dana 24.02.2017. godine.

Iz utvrđenog činjeničnog stanja proizilazi da je u toku perioda kada je o predmetnom postupku javne nabavke vođen postupak zaštite prava po osnovu podnetog zahteva za zaštitu prava grupe ponuđača „Dimničar“ a.d. Beograd i „Ekoenergetika“ d.o.o. Beograd, dana 11.01.2017. godine u objektu vrtića „Kraljica Marija“ u ulici Miloša Pocerca u Beogradu, koji objekat je u sastavu naručioca, došlo do pucanja ventila na cevi koja vodi ka ekspanzivnoj posudi na tavanu dečijeg vrtića što je dovelo do ugrožavanja života dece jaslenog uzrasta koja borave u tom vrtiću, o kojoj okolnosti je obavešten Sekretarijat za obrazovanje i dečiju zaštitu Beograd.

Dalje je utvrđeno da je Sekretarijat za obrazovanje i dečiju zaštitu svojim dopisom od dana 18.01.2017. godine, koji je kod naručioca primljen dana 24.02.2017. godine, dao saglasnost da naručilac hitno izvrši popravku kvara kao i radove na saniranju štete nastale pucanjem ventila u objektu vrtića „Kraljica Marija“, da bi se objekat u što kraćem roku stavio u funkciju, nakon čega je naručilac dana 27.02.2017. godine i pokrenuo postupak javne nabavke - nabavka radova građevinsko zanatski radovi i termotehničke

instalacije u objektu „Kraljica Marija“ po dozvoli Sekretarijata za obrazovanje i dečiju zaštitu.

U predmetnoj Odluci je opredeljeno da je okvirno vreme planirano za pokretanje i sprovođenje postupka i realizaciju nabavke februar 2017. godine.

Dakle, imajući u vidu utvrđeno činjenično stanje Republička komisija ukazuje da je u predmetnom postupku javne nabavke u periodu vođenja postupka zaštite prava pred postupajućim organom, u jednom od objekata - vrtića koji se nalaze u sastavu naručioca dana 11.01.2017. godine došlo do havarije koja je prouzrokovana pucanjem cevi.

Usled navedene okolnosti, posebno imajući u vidu da u periodu kada je nastupila havarija u objektu, naručilac još uvek nije primio rešenje Republičke komisije broj 4-00-1778/2016 od dana 20.01.2017. godine koje je kod naručioca primljeno dana 30.01.2017. godine, naručilac je nakon prethodno pribavljenog odobrenja resornog Sekretarijata za obrazovanje i dečiju zaštitu Beograd, bio primoran da dana 27.02.2017. godine pokrene postupak javne nabavke radova građevinsko zanatski radovi i termotehničke instalacije u objektu „Kraljica Marija“ radi sanacije posledica nastale havarije.

Shodno iznetom, te imajući u vidu utvrđeno činjenično stanje kao i razloge i obrazloženje koje je naručilac izneo u odluci o obustavi postupka kao i u dostavljenom odgovoru na zahtev, Republička komisija nalazi da se iz sadržine dokaza koji su dostavljeni na uvid nesumnjivo može utvrditi da su nastupili objektivni i dokazivi razlozi, koji se nisu mogli predvideti u vreme pokretanja postupka i koji onemogućavaju da se započeti postupak okonča kojima je naručilac, u smislu odredbe člana 109. stav 2. ZJN, bio rukovođen prilikom obustave predmetnog postupka javne nabavke.

Sa tim u vezi, kako su usled izbijanja predmetne havarije nastupile nepredvidljive okolnosti i kako naručilac, imajući u vidu planirane potrebe za 2017. godinu koje se finansiraju sa aproprijacije 5113, ne raspolaže sa dovoljno finansijskih sredstava za realizaciju konkretne javne nabavke JN br. 5/2016, to Republička komisija nalazi da je naručilac opravdao razloge za

obustavu predmetnog postupka javne nabavke u konkretnom slučaju, sa kog razloga isti nije postupio u suprotnosti sa odredbama člana 109. ZJN.

Sa druge strane, Republička komisija napominje da predmetni postupak javne nabavke nije obustavljen iz razloga što je prestala potreba naručioca za predmetnom javnom nabavkom već usled nastupanja objektivnih i dokazivih razloga (nastupanja havarije u jednom od vrtića koji su u sastavu naručioca), koji se nisu mogli predvideti u vreme pokretanja postupka i koji onemogućavaju da se započeti postupak okonča, što je potvrdio i sam naručilac koji je ukazao da nakon sanacije havarije nema dovoljno novčanih sredstava za realizaciju predmetne javne nabavke, ali da nakon donošenja rebalansa u okviru ove budžetske godine isti planira da obezbedi sredstva na potrebnoj aproprijaciji za realizaciju javne nabavke, i shodno tome pokrene novi postupak javne nabavke.

Pored iznetog, Republička komisija posebno ukazuje da se iz sadržine Odluke o pokretanju postupka od dana 27.02.2017. godine radova na sanaciji nastale havarije, može utvrditi naručilac sprovodi nabavku kao nabavku na koju se ne primenjuju odredbe ZJN u smislu odredbe člana 39. stav 2. ZJN, sa kog razloga naručilac nije postupio u suprotnosti sa odredbama ZJN te su navodi podnosioca zahteva u tom delu i odbijeni kao neosnovani.

Sa iznetog, Republička komisija je ocenila da, u konkretnoj situaciji, naručilac nije postupio u suprotnosti sa odredbom člana 109. ZJN, zbog čega je razmatrani zahtev za zaštitu prava u celosti neosnovan.“

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

34(497.11)

BILTEN pravne prakse / Republička komisija za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki ; za izdavača Hana Hukić. - [Latinično izd.]. - 2017, br. 6/7- . - Beograd : Republička komisija za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki, 2017- (Beograd : Fiducia 011 print). - 21 cm

Preuzima numeraciju Ćirilicnog izd. - Drugaĉije povezano delo: Билтен правне праксе (Републичка комисија за заштиту права у поступцима јавних набавки. Ћирилично изд.) = ISSN 2406-1522
ISSN 2620-1445 = Bilten pravne prakse (Republička komisija za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki. Latinično izd.)

COBISS.SR-ID 269687308

